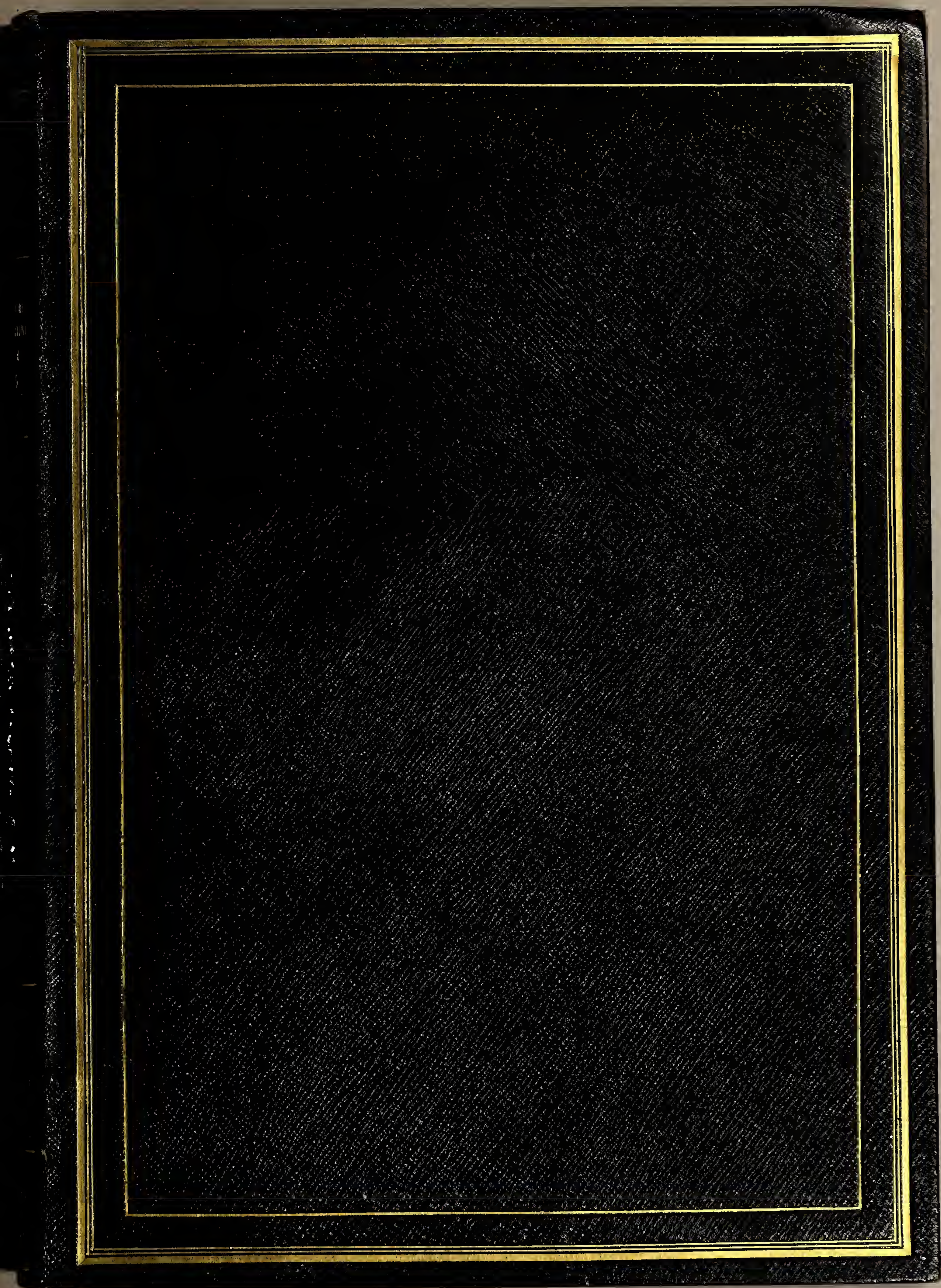
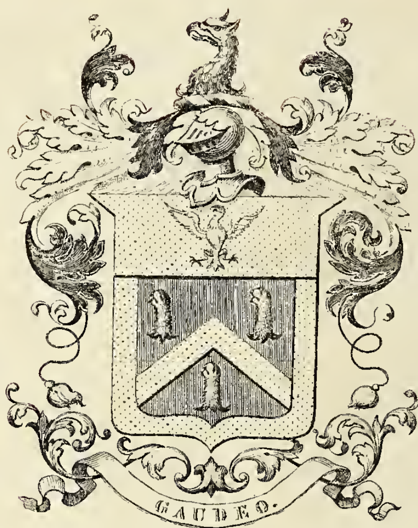
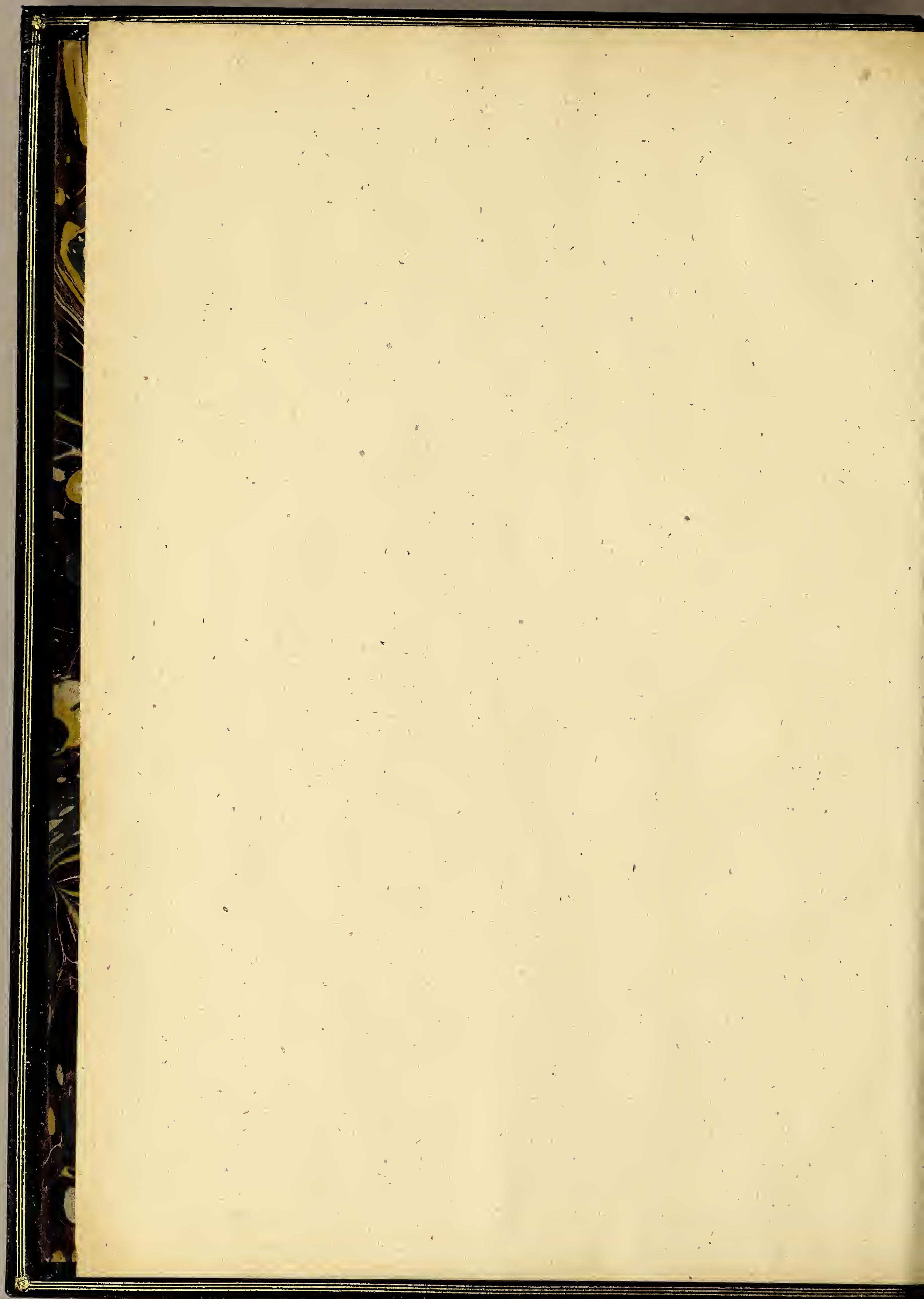
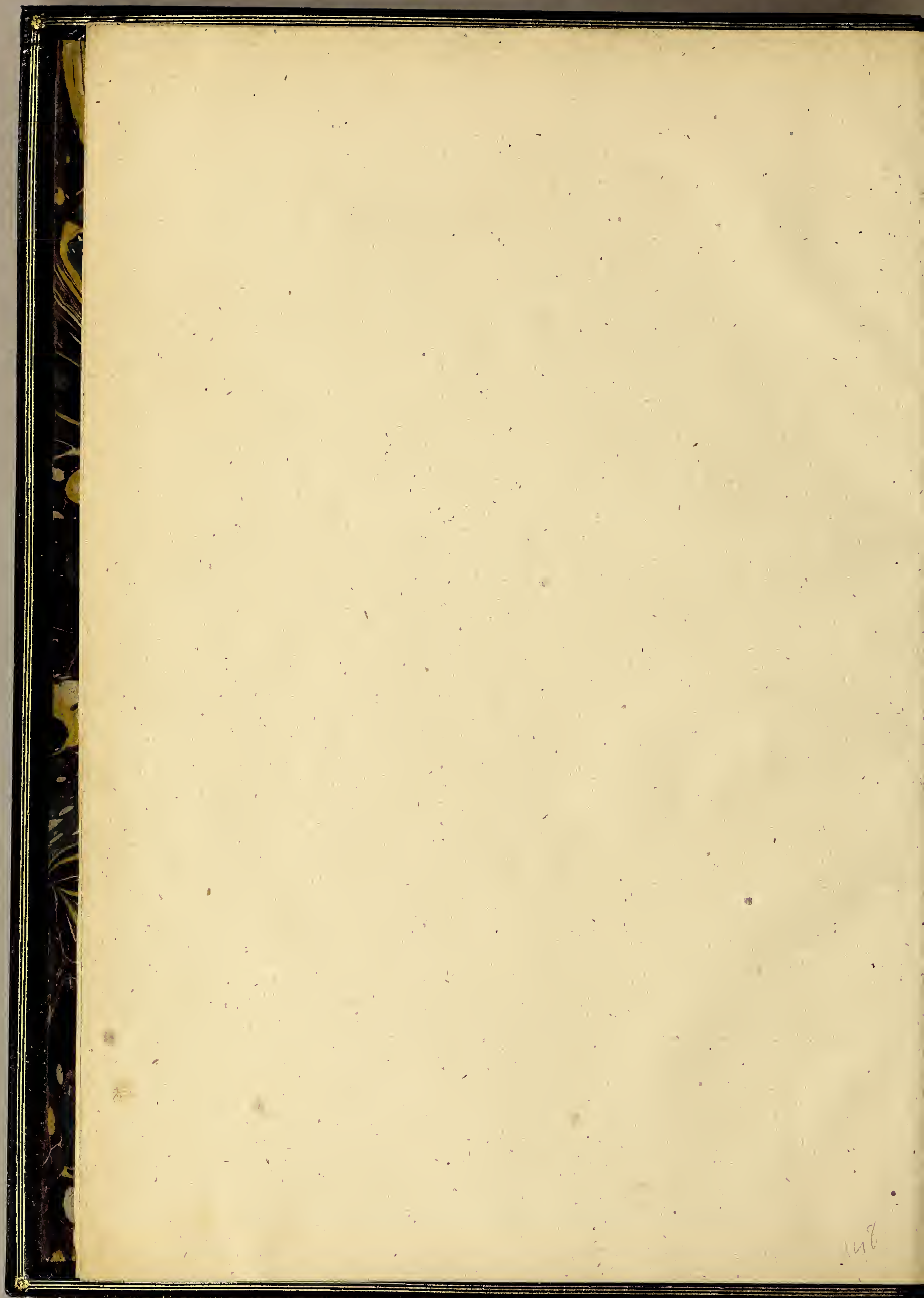

GAUDEO.

Ascendit fumus aromatum. — Et repleuit totam domum.

BEATVS HOMO, QVEM TV ERVDIERIS DNE, ET DE LEGE TVA DOCVERIS EVM. Psalm. 93.

SANCTVM

PROVINCIALE CONCILIVM MEXICI CELEBRATVM ANNO DNI MILLESS.mo QVINGENTESS.mo OCTVAGESSIMO QVINTO.

PRÆSIDENTE JNEO JLL.mo AC R.mo D. D. PETRO MOYA DE CONTRERAS ARCHIEP.o MEXICANO.

ROMÆ

Confirmatum die vigessima Septima Octobris Anno. 1589.

NVNC VERO AD INSTANTIAM ET EXSVMPTIBVS JLL.mi AC R.mi D. D. IOANNIS DE LA SERNA ARCHIEP. MEXICAN.

IVSSV REGIO EDITVM.

PONITE CORDA VESTRA IN VIRTVTE EIVS, VT ENARRETIS IN PROGENIE ALTERA. Ps. 47.

SAMVEL STRADANVS ANTVERPIENSIS SCVLPSIT. EXCVDEBATQ; MEXICI

REGNABIT DEVS SVPER GENTES: DEVS SEDET SVPER SEDEM SANCTAM SVAM. Psalm. 46.

Apud Ioannem Ruiz Typographum. Anno Domini, 1622.

EL REY.

POR quanto en mi CONSEIO REAL DE LAS INdias se viò el Concilio Prouincial, que se celebrò en la ciudad de Mexico el año de quinientos y ochenta y cinco, y auerse conocido los inconuenientes que an resultado de no auerse impresso. E acordado se haga luego la dicha impreßion, para q̃ en aquellas partes se guarde, y le tengan todos los que tienen, y siruen beneficios curados en sus distritos, por lo que toca à la administracion de Sacramentos, correccion y perfeccion del estado Ecclesiastico, y su mejor y mas acertado gouierno, que es de lo que alli se trata y pretende; y para que esto se consiga, y tenga el efeto q̃ se desea, è tenido por bien de hazer merced, como os la hago à vos el Doctor D. Iuan de la Serna Arçobispo de la Yglesia Metropolitana de Mexico, para que hagais imprimir el dicho Concilio por qualesquier impressores de esa ciudad y Reyno; y quiero que esto sea, dure, y se entienda hasta que se buelua à celebrar otro Concilio, sin que otra ninguna persona que vos, ò la que tuuiere vuestro poder lo pueda hazer sopena de perder, y que se tomen por perdidos todos los cuerpos, que se imprimieren, y mas le condeno en mil ducados aplicados por tercias partes mi camara, juez, y denunciador, y en las demas penas establecidas por leyes destos Reynos, las quales es mi voluntad se executen en los transgressores, q̃ lo hizieren. Y por la presente mando à mi Virrey, Presidente, y Oydores de mi Real Audiẽcia de aquella ciudad, que despues de hecha la dicha impreßion la corrijan, y tassen lo que por cada volumen vuieredes de auer; y mando al impressor que imprimiere el dicho Concilio, no imprima el principio ni el primer pliego del, ni entregue mas que vn solo libro con el original à la persona à cuya costa se imprimiere, ni otra alguna para efeto de la dicha correccion y tassa, hasta que antes, y primero el dicho libro estè corregido y tassado, por el dicho mi Virrey y Audiencia, y estando hecho y no de otra manera, pueda imprimir el dicho principio y primer pliego, y succesiuamente ponga esta mi cedula, y la aprobacion, tassa, y erratas, sopena de caer, y incurrir en las leyes y pregmaticas de mis Reynos; Y aßi mismo mando à mi Virrey, y Audiencia, y otras qualesquier mis justicias guarden, y cumplan esta mi cedula, y lo en ella contenido. Fecha en Madrid à nueue de Febrero de mil y seiscientos y veinte y vn años.

YO EL REY.

Por mandado del Rey nuestro Señor.
Pedro de Ledesma.

D. Juº Yañez
Dauila

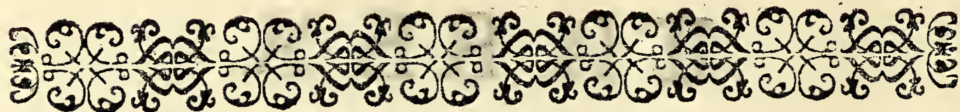
EL REY.

MVY Reuerendo en CHRISTO PADRE ARÇOBISPO de Mexico de mi Consejo. Por cedula del Rey mi señor y padre que està en gloria, de nueue de Febrero pasado, tuuo por bien de ordenaros hiziessedes imprimir en esa ciudad y Reyno el Concilio Prouincial, que se celebrò en ella el año de quinientos y ochenta y cinco, cuyo original està en esta mi corte, y se os auia de inuiar para el dicho efecto en el nauio de auiso, que aora se despacha à ese Reyno, y respecto de la poca seguridad que lleuara en el, è tenido por bien de mandar se os inuie vn treslado authoriçado, que es el que và con esta, para que en el interin que se os inuia el dicho original, que serà en la flota, que este año à de yr à ese Reyno, hagais hazer la dicha impression, por lo que conuiene que le tengan todos los que siruieren beneficios curados; y assi os ruego y encargo, hagais imprimir el dicho Concilio por el dicho treslado que se os inuia, guardando, y haziendo guardar en la impression la orden, que en la dicha cedula de que aqui se haze mencion se declara; y mando à mi Virrey, Presidente, y Oydores de mi Real Audiencia de Mexico, y otras qualesquier mis justicias guarden y cumplan lo contenido en esta mi cedula, que yo lo tengo por bien. Fecha en Madrid à dos de Abril de mil y seiscientos y veinte y vn años.

YO EL REY.

Por mandado del Rey nuestro Señor.
Pedro de Ledesma.

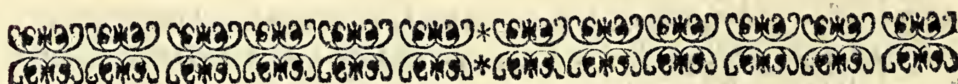

APPROBATIO.

DE mandato Regij Senatus Mexicanæ Curię, & Illustrissimi Archiepiscopi Mexicani vidi, & correxi impressionem huius Concilij, ex pręscripto Regiæ Schedę; & concordat cum suo originali, in cuius veritatis testimonium subscribo. Mexici die octauo Augusti anno millessimo sexcentessimo vigessimo secundo.

Bachalaureus Franciscus Romero de Torres.

ERRATAS.

¶ Significat f. folium. §. paragraphum. l. legendum.

FOl. 4. §. 1. *maneret l. manaret. f. 6. §. 2. per omnis l. per omnia. f. 9. §. 4. examinenter l. examinentur. ibid. §. 7. Hic l. Hinc. f. 12. §. 3. oppidibus l. oppidis. f. 15. §. 4. vicarij foraneis l. vicarijs foraneis. f. 15. §. 4. officiales l. officialis. f. 16. §. 11. dispútando l. diputando. f. 26. §. 24. prędicatio l. publicatio. f. 38. §. 3. ab his decreta l. ab his decretis. f. 46. §. 1. homeris l. humeris. f. 47. §. 4. absoluti l. absolui. f. 48. §. 13. opem ferat l. opem ferant. f. 55. §. 9. ebritas l. ebrietas. ibid. languescunt, tam fuerit, l. languescunt, statuit, ac iubet, vt siquis Clericus quod absit tam fuerit. f. 57. §. 5. ad hebdomadarum l. ad hebdomadarium. f. 58. §. 1. audeant l. audeat. f. 61. §. 2. vacati l. vocati. f. 65. §. 8. officio l. officia. f. 69. §. 5. in vnoq; l. in vnoquoque. f. 76. §. 10. imagininibus l. imaginibus. f. 78. §. 6. recipiunt l. recipere nolunt. f. 86. §. 2. qui secularis l. qui si secularis. f. 86. §. 4. ac in re l. hac in re. f. 86. §. 3. Episcopis vero l. Episcopos vero. f. 88. §. 1. quoad l. quòd. f. 89. §. 5. executione l. excusatione. f. 95. §. 5. incurrant l. incurrat.*

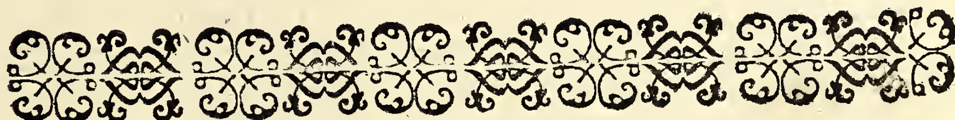
Tassa

TASSA.

O Chriſtoual Oſſorio eſcriuano de Camara del Rey nueſtro ſeñor en ſu Audiencia, y Chancilleria, que reſide en la ciudad de Mexico de la nueua Eſpaña doy fee, que auiendoſe viſto en el Acuerdo por los ſeñores Viſſorrei Preſidente, y Oydores de la dicha Real Audiencia vn libro intitulado *Concilio Mexicano*, que ſe hizo, y celebrò en eſta ciudad el año de ochenta y cinco, que por cedula de ſu Mageſtad el muy Reuerendo en Chriſto padre DON IVAN DE LA SERNA Arçobiſpo de eſta ciudad à hecho imprimir en ella; y por la dicha cedula ſe manda traer ante los dichos ſeñores para taſſarlo, ſe taſſò cada pliego de ſetenta y ſeis que tiene à medio real, que monta treinta y ocho reales: y para que à eſte precio ſe venda y no mas, y que conſte dello di el preſente en Mexico à ſiete dias del mes de Diziembre de mil y ſeiſcientos y veinte y dos años.

Chriſtoual Oſſorio.

REVERENDISSIMIS PATRIBVS, AC DOMINIS COEPISCOPIS, AC COMPROVINCIALIBVS NOSTRIS, CAPITVLIS CATHEDRALium Ecclesiarum, Parochis, ac vniuerso statui Ecclesiastico Prouinciæ Mexicanæ.

IOANNES DE LA SERNA ARCHIEPISCOPVS VTRAMQVE SALVTEM IN DOMINO PRECATVR.

ON satis ad perfectum prudentissimus ille Pater familias opus suum perduxisset vineam plantando; Si plantata sepe nō circundedisset *singularis enim ferus depasceret eam: vindemiarent qui prætergrediuntur vineam, & vulpes paruulæ demolirentur.* Sed nè in ea excolenda locatus labor in casum succederet, vallo muniuit, Turrim apposuit, *verticem* (scilicet) *legis attollens*, vt sic instructam, Maceria tutatam agricolis locaret. Quis enim eorum ita dexter inexcolendo, tàm patiens in sufferendo, tàm audax in resistendo, tàm tenax in perseuerando, tàm fortis foret in persequendo sine legum adminiculo, sine decretorum inexpugnabili præsidio? *Cum pluribus dimicet oportet; is, qui imperare pluribus intendit.* vnusquisq; enim suę obtemperat voluntati, & voluptati procliues sunt ad malum hominum appetitus, nec à proposito vnquam desistent, donec ad effectum placita perducant. Magnum ergo, & indigestum Chaos, truculentaq; confusio humanam hanc societatem turbaret. *Tot, tantorumq; quæ cœlestes largiuntur donorum, & bonorum non esset fruitio, vel vsus rectus sine lege, sine iustitia, sine rectore.* Ideo ergo vineam suam sepe circundedit, id est Ecclesiam lege vallauit, & stabiliuit, quæ rebelles cogeret, petulantium audaciam cohiberet, prætergredientes viam, ne vineam conculcarent, puniret. Nullumq; maius bonum huic suæ familiæ potuit locuples in misericordia tribuere, quam legis propugnaculum, quo homines in officio continerentur, gladium hunc ancipitem, quo Tyrannorum vires frangerētur, diuinę voluntatis expressionem, qua *Seruus sciens voluntatem domini faciat, ne vapulet.* Ideo familiarissimus Domini Moyses

Math. c. 21.
Psal. 79.
Cant. 2. c.
Ambrosius lib. 9. in c. 20. Ioannis.
Plutarch. in Apoteg. laco.
Plutarch. ad Prin. in doct.
Luc. 12. c. n. 47.

Exod. c. 33. insignum magnæ ergase dilectionis postulabat: *Si inueni gratiam in oculis tuis, scire me fac viam tuam, viam*, id est voluntatem, *tugusto*. Quid iucundius seruo quam certò scire, & non diuinare voluntatem domini? Magnum ergo bonum vineę plantatę, sepe fuisse circundatam: vtilissimum Colonis voluntati Domini ex præscripto parere. Vtile etiam impudentibus, & discolis, ab effrænatis appetitus insultib⁹ cohiberi salutari illa

Psal. 31. violentia, quam regius vates postulabat. *in Camo, & fræno maxillas eorum constringe, qui non approximant ad te.* Camum, & frænum appellat scriptura leges, & præcepta, quibus ab instituto superbæ hominum voluntates arcentur, nè in præseps ruant, innatæ superbię calcaribus actæ, qua cōtra fas, & rectum ad in ordinatos ruunt affectus. Ideo Iudęorum doctis-

L. De transmigratione. simus Philo dicebat, *Quod lex semper pugnat cum superbia.* Quasi hoc sit proprium illius munus deuio superborum hominum affectui resistere, illorum se executioni opponendo, pręceptorum habenis nè caderent detinendo. non ergo ad perfectum deduxisset opus suum Pater familias, si vineæ Plantatæ contentus, de vallo, & sepe non fuisset solicitus.

VINEAM non vt olim de Ægypto, sed de Catholicæ Ecclesię

Psal. 79. vberiori solo. Hispaniæ videlicet fæcundissima regione, *in terram hanc salsuginis, & vastę solitudinis* transtulit pientissimus Pater. E*iecit* gentes, & plantauit eam abolito Idòlorum cultu, effugatis Idòlolatrię tenebris, solerti cura, & indefesso animo sanctissimorum virorum Sacerdotalis ordinis tàm secularium quàm regularium institutorum, quib⁹ vineam

Psal. 143. plantandam, excolendam, & propagandam locauit. *Sed vt Nouellæ plantationes in iuuentute sua* profundas radices iacerent, & vberiores fructus magno agricolarum labori, & conatui succederent, opus fuit, vt condēsa legum sepe circundaretur, quarum aliæ operarios dirigant in cultura, aliæ stimulent oscitantes in ministerio, & indebitè illud tractantes compescant. Quod cum optimè perpendisset *Dominus* PETRVS *Moya de Contreras* Prędecessor noster. Vir iure mille titulis, & nominibus venerandus, quamuis grauissimis distentus curis, & tòtius huius regni guuernatione occupatus Prouincialem Synodum coegit, inqua doctissimi Episcopi comprouinciales inter fuerunt, quorum maturo consilio, & qua summa prędití erant prudentia Municipales leges fuerunt conditę, cōsonantes quidem patrum antiquorum Doctrinę, Sacrorum Conciliorum Decretis, iuri cōmuni conformes, maximèq; regionis istius moribus, & hominum conditioni aptatę. Inqua re licet omnes, qui de iure Concilio interfuerunt communitèr insudarunt: sed in ordinandis, & disponendis Decretis plus ceteris laborauit *Doctor* D. *Ioannes de Salzedo* tunc Secretarius simul & consultor dicti Concilij: Sacrorum Canonum primarię Cathedrę moderator, & in illa nunc emeritus, nostræ Metropolitanæ Ecclesię meritissimus Decanus, in posterum autem maiorum huius regni Ecclesiarum Pontificalem Sedem pro meritorum censura

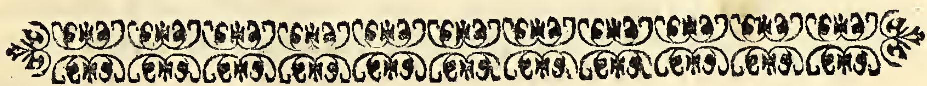
occu-

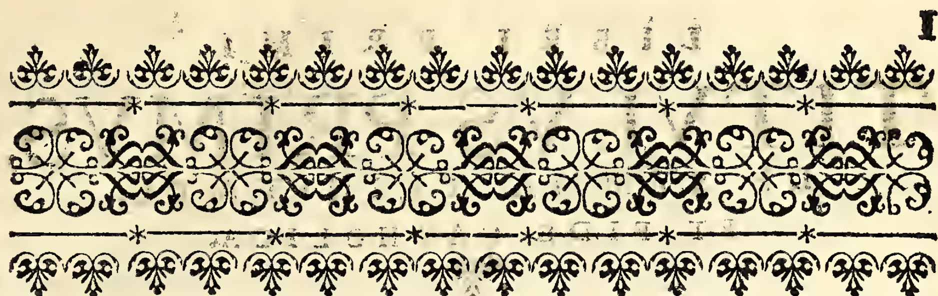
occupaturus. Subiectum fuit celebre hoc Concilium integerrimæ censuræ Senatus regij Indiarum, de cuius licentia, & approbatione Romam translatum est Appostolica authoritate firmandum, inquo quidem tantum temporis consumptum est, vt iam antiquatum videretur, seu demedio sublatum; sed cum aduertissem quod quò impares sunt vires nostræ ad tantam Prouinciam sustinendam, eò pluribus auxilijs indigemus: quorum præcipua sunt dicti Concilij Decreta, nullum nonmouimus lapidem, nulli sumptui pepercimus, vt volumen hoc obliuioni tradditum in lucem prodiret, pręloque mandaretur, vt sic ad omnium agricolarum, & operariorum manus perueniret, & tantorum Decretorum ope vberiores prouentus expectarentur.

TANTI operis, tàmque necessarij huic Prouinciæ gratiæ debentur bonæ memoriæ *Domini Petri*, quo præside tàm vtiles leges sunt ordinatæ, quibus totus hic nouus orbis inspirituali regimine guuernetur; Et Crediderim quod non minus honoris, & celebritatis eius nomini sit deferendum, quam illius nunquam satis pro dignitate laudandi FERDINANDI CORTESII huius noui orbis expugnatoris. Comparans summus eloquentię parens victoriam Salaminam Themistoclis, & Solonis decretum de Iudicibus Areopagitis constituendis, dicit *non minus præclarum hoc, quam illud iudicandum est. Illud enim semel profuit: hoc semper proderit ciuitati.* Id enim profectò acommodari poterit huius Concilij ordinationi. Etsi incredibilia CORTESII facinora cum illius celebratione comparentur, iure dicere posimus, non minus præclarum hoc, quam illud iudicandum est. Illud enim semel pro fuit, hoc semper proderit Prouinciæ. Mihi autem pro tanto, tamq; vtili negotio nihil postulo; nec pro magna argenti summa insumpta, nec pro labore impenso, quam vt à *vobis* pro grato obsequio habeatur, & quia pro omnibus laboraui, omnes MIHI debitum persoluatis pretium incomparabile asiduarum, & deuotarum vestrarum precum, Quarum VOBIS certas vices rependam, vt vestris meritis suffulti, postpensum ritè persolutum fideli redditę vilicationisrationem, in Domini gaudium mereamur intrare, inquo valete vt opto. Mexici quinto Idus Septembris anni Domini millesimi sexcentesimi vigesimi secundi.

Lib. 10. offic.

Ioannes *Archiepiscopus Mexicanus.*

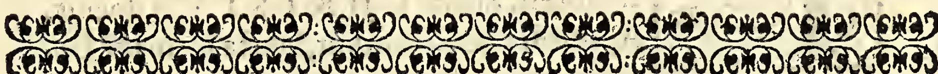

IN NOMINE

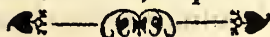
SANCTÆ, ET INDIVIDVÆ TRINITATIS

Patris, & Filij, & Spiritus Sancti.

Ancta Prouincialis MEXICANA Synodus ad sacrorũ Canonum statuta, ac pręcipuè generalis Concilij Tridentini decreta obseruandum, & exequendum, ad Fidei Catholicæ propagationem, ac Diuini cultus augmentum; ad Cleri, & populi reformationem, ad communem deniq; Mexicanæ Prouintiæ nuper in Euangelio genitę, ac Christo Domino recens natę, In spiritualibus, & temporalibus vtilitatem, Mexici, quæ Metropolis est nouæ Hispaniæ Indiarum Occidentalium, Maris Occeani, ritè, & canonicè congregata: Pręsidente in ea Illustrissimo, ac Reuerendissimo D. D. PETRO MOYA DE CONTRERAS, DEI, & Apostolicæ Sedis gratia Archiepiscopo Mexicano, atq; etiam Prouintię Guuernatore, eiusq; Regij Senatus Pręfecto, hęc, quę libris, ac titulis distincta sequuntur statuit, sancit, atque decernit.

LIBRI PRIMI

TITVLVS PRIMVS, DE SVMMA TRINITATE, ET FIDE CATHOLICA.

DE FIDEI PROFESSIONE

§ I.

Ex Concil. de Guadix in princ. & Granat. tit. de summa Trin. & Fide Catho. Toletan. & Compostelan 1566. act. 1. in princip. Milan. 1. in princip. Synod. de Quiroga in proœmio, & Prouin. eiusdem act. 2. c. 1. & Limense 3. in princip.

Fides, Ianua illa nostrae salutis, sine qua Deum inuenire, & inuocare, Deo seruire, & placere nullus in hac vita potest, quam CHRISTVS docuit, Apostoli prędicauerunt, Sancta Romana Ecclesia tenet, & profitetur; Primum fundamentum est, cui totius Christiani ædificij fabrica innititur. Igitur, vt hæc Indiarum Occidentalium Ecclesia, tamquam nouellum germen plãtata, spurijs vitiorum, errorumq; propaginibus resecatis, firmissimas agat radices, & abundanti diuinę gratię flumine irrigata, Cœleste illud, quod Deus dat, summat incrementum, ac dignos vitæ æternæ fructus ferat, Sacrosancti Concilij Tridentini auctoritate suffulta, Prouintialis Mexicana Synodus, quam suæ congregationis initio præstitit, Catholicæ Fidei professionem renouans; statuit, ac pręcipit, vt omnes ij, qui in posterum beneficia Ecclesiastica quęcumq; obtinebũt, infraduorum mensium spatium, à die adeptæ possessionis, & qui in Synodum diœcesanam conuenire debent in ea Synodo, quę primo quoq; tempore celebrabitur, necnõ Episcopi in prima Synodo prouinciali, cui primum postquam electi fuerint interesse contigerit, publicam Fidei professionem facere, & Romanæ Ecclesiæ obedientiam iurare, & spondere teneantur, ad formam in constitutione fel. record. Pij Papæ IIII. pręscriptam; quam constitutionem singuli Episcopi in suis Diœcesibus, quò citius fieri potuerit, publicari procurent, à cuius publicatione post sex menses elapsos, nullus in Rectorem, seu Cãcellarium alicuius vniuersitatis, vel Scholæ eligatur, aut ad Doctoralem, seu Magistralem

Sess. 24. c. 12.
Sess. 25. c. 2. de reform.

Milan. 1. in princ. & Granat. vbi supra, & Prouincial. de Quiroga act. 3. c. 11.

In Bullario Aposto. Bulla 107. pag. 634.

Pius IIII. Bulla 101. pag. 621. Milan. 1. in princip.

lem

lem gradum, in quacumq; facultate promoueatur, nec ad publicè, vel priuatim literas docendum, etiam si regularis fuerit admittatur, nisi prius ad prædictæ cōstitutionis formulam iuramentum, Fideique professionem emiserit. Sic enim fiet, vt iacto Fidei Catholicæ fundamento, quod supra structum fuerit, doctrinæ ædificium firmum, ac stabile perseueret.

& 3. Concil. fol. 587. Verbo quicumq; & 4. fol. 610. & 5. in princi. fol. 703. tom. 5. Conciliorum.

De Prædicatione Verbi Dei.

§. I.

RÆCIPVVM Episcoporum munus est docere populum Euangelium Dei, quos tamquam Apostolorum succesores, ea maximè cura exercere debet, vt rectè pureq; tractent verbum veritatis, ac formam habeant sanorum verborum, quib9 plebes sibi commissæ Doctrina salutari, ita pascantur, vt Christo Pastori bono semper inhæreant. Quod optimè perpendens sacrosanctum Tridentinum Concilium statuit, ac decreuit, omnes Episcopos, & alios Ecclesiarum Prælatos teneri, per se ipsos, si legitimè impediti non fuerint, ad prædicandum Euangelium Dei, si vero legitimè impediri contigerit, Idoneos viros assumere debeant, ad prędicationis munus salubriter exequendum. Quam obrem hæc prouincialis Synodus, auctoritati Concilij Tridentini, & veterum patrum innixa, Episcopos, & alios Prouincię Mexicanę Pręlatos in Domino cohortatur, vt in hanc curam toto pectore incumbant, ac Greges sibi commissos, ipsimet, præsertim in Ecclesia sua verbo Dei pascant. Sin autem se interdū vere impeditos cognouerint, per viros Idoneos ex pręscripto eiusdem Concilij sibi eligendos, hoc munus studiosissimè populo præstent.

Cap. inter cętera de offi. Ordi. Concil. Triden. Sess. 5. c. 2. & Sess. 24. c. 4. de refor.

Milan. 1. tit. de prędicatione Verbi Dei, Compostel. actio. 3. c. 2. & Milan. 5. tit. quę ad prędicat. Verbi Dei, &c. fol. 707.

§ II.

PAROCHI vero, & Curati, qui in dispensando subditis verbo Dei, coadiutores Episcoporum sunt, iuxta Cōcilij Tridentini decretum, Dominicis saltem diebus, & festis solemnibus oues sibi commissas pro earum sensu, & intelligētia salutarib9 verbis pascant docendo ea, quę ad salutem sunt necessaria, eis itidem annuntiando, quæ vitia declinare, quas ve sectare virtutes oporteat, vt pœnam æternam euadere, & cœlestem gloriam consequi valeant. Id verò Parochi, & Curati prædicti per se ipsos præstare debeant; Sin minus ab Ordinario cōpellantur, quod si legitimè impediti fuerint summo

Conc. Trid. Sess. 25. c. 2.

Milan. 1. & 5. vbi supra fol. 707. & Guadix tit. 1. const. 1. & Granat. vbi supra de summ. Trin. & de officio Rectoris n. 2. & 13. & Synod. de Quiroga const. 41.

ſtudio inuigilent, nè deſint miniſtri idonei ad id muneris ad implendum; vt autem prædicationis vſus perpetuo conſeruetur, & in dies, magis, atque magis cum fructu animarum acreſcat, ijs, qui prædicandi officio funguntur, regulas proximè annotatas hæc ſancta Synodus obſeruandas proponit.

§. III.

Conc. Trid. Seſſ. 5. c. 2.

Vide Conc. citata ſupra.

PRÆDICATORES Verbi Dei iuxta Concilij Tridentini præceptum, Scripturam ſacram interprætentur eo ſenſu, quem ſancta mater Eccleſia, & vnanimis Sanctorum Patrum conſenſus comprobauit, nec prudentiæ ſuæ innixi Scripturæ vim faciant, ad ſingulares, nouos, & pro ſuo arbitratu excogitatos ſenſus eam detorquendo, nec quidquam, ab Eccleſia, aut probatis Eccleſię Doctoribus alienum proferant.

§. IIII.

MYSTERIVM aliquod Fidei ſemper exponant ex aliquo Euangelij loco, argumento deſumpto, vt auditores frequenter Dei verbum audiendo facile percipiant quæ ſibi, ad ſalutem maximè ſunt neceſſaria.

§. V.

Concil. Toletan. 1566. acti. 3. c. 3.

DIfficilibus, & inanibus quæſtionibus prorſus abſtineant, nè ſe ipſos oſtentare magis, quam Chriſtum prędicare videantur, ſed ad ea, quæ pro cuiusque gradu, qualitate, conditione ve magis expediunt, auditores exhortentur, eosque facilioribus, & conuenientioribus medijs ad hęc conſequenda ſtudioſiſsime inſtituant.

§. VI.

Ad Philip. 3.
1. Petri c. 2.

EPISCOPOS, alios ue Prælatos, & magiſtratus ciuiles cum offenſione auditorum, ne acerbè obiurgent, ſed ſi quid in illis dignum repręhenſione inuenerint, priuatim potius eos admoneant, populum vero, iuxta dictum Apoſtoli, præpoſitis ſuis, etiam diſcolis, obedire cohortentur.

§. VII.

IN reprehendendis vitijs cauti ſint, nec quemquam tacitè, aut nominatim inſectentur, ſed potius ita ſegerant, vt pietatis, & charitatis ſolum ſtudio, non peculiari alicuius odio adductos id facere omnes intelligant.

§. VIII.

DENIQVE Doctrina, quam docent, vt efficatior ſit, non minus vita, & exemplo, quam ſermone comprobetur, nè quod verbis aſſerunt, moribus impugnent, & dum alijs prędicant, ipſi reprobi efficiantur.

De Doc-

De Doctrina Christiana rudibus tradenda.

§. I.

HRISTVS Pastor bonus dimisit nonaginta nouem in montibus, ouem vnam perditam quęrens, Iudæorum vepribus laceratus est, ardentiq; amore flagrans pro suis ouibus mortem obiuit. Quo sane exemplo pastores alios, quib⁹ sui gregis cura demandata est, satis docuit quantũ de ouium salute deberent esse soliciti, illarum in primis, quę lanę debiles, ac derelictę cum sint, maiori indigent Pastoris adiumento. Id igitur sibi proponens hęc sancta Prouincialis Synod⁹, propter rudiũ multitudinem penè innumerabilẽ in his Indiarum partibus degentium, summo studio prouidere curauit, vt pueri, serui, Indi, & omnes alij cuiusuis ętatis, & cõditionis elementorum Fidei ignari, Christiana Doctrina instruantur, nè paruuli petientes panẽ, frangentis defectu pereant. Quia vero maximè oportet, vt sacra Doctrina in omnibus sibi cohærens, ad vnam etiam pręscriptam formam tradatur Cathechism⁹, quò eorum, quę quisq; scire debet, breuis, ac facilis summa continetur, ab eadem Synodo probatus, ordineq; dispositus est, ad totius Mexicanę Prouincię vsum. Ideoq; statuit, ac præcipit hæc Synodus, vt Cathechismum prędictũ secum habeant illi, quib⁹ docendi Christianæ Doctrinę summã in Ecclesijs, Scholis, ac puerorum Collegijs cura iniuncta est, eoq; vtantur sub pæna excommunicationis maioris, non obstante quacumq; in contrariũ consuetudine. Episcopi etiam admonentur, vt quam primum Cathechismum hunc in eam Indorum linguam transferri faciant, quam singuli in suis Diœcesibus vsitatiorem nouerint. Translationibus vero de Episcoporum consensu emissis, eamdem cum Cathechismo originali, auctoritatẽ Synodus tribuit, prohibens sub eadem excõmunicationis pęna vsum omnium aliarũ, quę ante prodierunt, vel post hoc Synodi decretum aliter prodibunt, quam est pręsenti constitutione Sancitum. Non tamẽ propterea exclusum volum⁹ Cathechismum Summi Pontificis auctoritate confectum, aut ab alijs inferioribus auctoritatem habentibus, in posterum conficiendum.

Cathechis. Pij V.

Ex Concil. Triden. Sess. 24. c. 7. de refor. & Sess. 25. in fine, & Tolet. vbi sup. act. 3. c. 5. & Limẽse Concil. 3. act. 2. c. 3. & act. 4. c. 17.

Conc. Remens. c. 15. & Limense 3. act. 2. c. 6.

§. II.

CVRATI omnes, tam seculares, quam regulares in Tabella ad scriptum apud se retineant, Doctrinę Christianæ

In cap. Baptizandos, in cap. non liceat de conse. dist. 4.

Concil. Fors Iuli. in præfat. ad finem, & Mogunt c. 45. & Guadix tit. 6. consti. 51. & Granat. vbi supra, & Synod. de Quiroga. in princ. & Limense 3. act. 2. c. 4.

stianę contextum, videlicet, Orationem Dominicam, Salutationem Angelicam, Symbolum Apostolorum, Antiphonam, Salue Regina, duodecim articulos Fidei, decem legis diuinæ præcepta, quinque Ecclesiæ mandata, septem Fidei Sacramenta, septem capitalia vitia. Quæ omnia, non tamen inter missarum solemnia recitari faciant, singulis Dominicis aduentus, & à Dominica septuagesimæ, vsque ad Dominicam Passionis inclusiuè. Hæc enim sæpius repetita commemoratio nostrę Fidei initia, nostrę figet memoriæ. Quapropter Curati quoties id negligenter omiserint, pondo tribus mulctentur fabricę illius Ecclesiæ, cuius ipsi curam gesserint applicandis.

§. III.

Sess. 24. c. 4. de refor.

Guadix tit. 2. cōst. 6. & Synod. de Quiroga const. 41. in fi. & Limense 3. acti. 2. c. 4. & Milan. 5. fol. 708. Vers. ad vero quo populus.

QVÆ vero frustra Doctrina, memoria retinetur, nisi ex ea, quisque intelligat, quid sibi ad salutem sit necessarium, quid credere, quid ve operari oporteat, Tridentini Concilij auctoritatem hęc Synodus sequuta, in virtute Sanctæ obedientiæ Curatis mandat, vt omnibus diebus Dominicis, ipsi perse, aut si legitimo teneantur impedimento, per viros idoneos Ordinario probatos, Christianam Doctrinam tradant, atque exponant ad eam formam, & rationem, quib⁹ dispositus est Cathechism⁹ per hanc Synodum approbatus, atq; in hoc munere exequendo vnius horæ spatium insumant. Habent etiam singuli Curati prędicti in suis parætijs tabulas, quibus serui, famuli, & pueri duodecim annorum ætate minores, nomina sua professi inscribantur, eorumque parentes, ac Dominos itidem Curati moneant, quatenus ad Christianam Doctrinam ediscendam prædictos mittant, cum primum statuta hora, sono campanæ proprio ad id munus assignato, ad Ecclesiam conuocabuntur. Si qui vero Hæri, aut Domini bis admoniti seruos mittere neglexerint, quoties id omiserint, pondo vnum persoluant, quod denuntiatori, & fabricę Ecclesiæ, in qua id contigerit applicetur, cuius pęnę tunc sufficiens erit executio, si Curatus, aut is, qui Doctrinam Christianam tradit, delinquentem à se admonitum Fidem fecerit. Hispanis autem, & seruis Æthiopibus, ijs etiam, qui exaltero parente Æthiope nascuntur, & Chichimechis Doctrina Christiana, lingua Hispanica, tradatur, Indis vero propia sua materna.

§. IIII.

Mexic. 1. c. 3. §. 1. Guadix tit. 6. cōst. 50. & 51. Milan

LVDI Magistri studeant, pueros cum primis literarum rudimentis Doctrina, & Christianis moribus imbuere, quibus

quibus ad id præstandum iubetur, vt singulis diebus pueros alta voce recitare faciant, fidei initia, eademq; illis explicent ad ordinem in Cathechismo ab hac Synodo constitutũ; Quoties vero id negligenter omiserint pænę duorum pondo subiaceant, Hospitali, domo, ac denuntiatori æquis partibus applicandorum.

1. tit. de ludi magistris, & tit. de Fidei initijs, à Parocho traddendis. Tolet. actio. 3. c. 5. & Grana. de sum. Trin. n. 2. & 4. & de offic. rectoris n. 12. & de magistris n. 2. & Synod. de Quiroga const. 42. §. 1. & §. fin.

§. V.

INDORVM Curati, tam seculares, quam regulares omni diligentia procurent, vt in illis oppidis, pagis, seu vicis, in quib⁹ ipsi resident, Scholæ instituantur, vbi Indorum pueri legere, & scribere discant, Christianæ Doctrinæ documenta accipiant, Hispanamque linguam doceantur. Id enim maximè conueniens est ad Christianam, ac ciuilem eorum institutionem. Admonentur tamen Curati, ne has Scholas erigendi prętextu, Indorum operis ad ligna ferendum, & alios suos proprios vsus abutãtur. Quod si secus fecerint, à Prælato puniantur, & ad restituendam Indis iustam laborum suorum mercedem compellantur. Dequo latius infra titulo de iniurijs, & damno dato.

Conc. Mogunt. c. 45. & Limen. 3. act. 2. c. 6. & 43.

§. VI.

SVNT Pleraq; huius Prouintiæ loca, in quibus permulti serui vinculis ferreis constricti, per multiq; Indi metallorum fodinis, & ergastulis inclusi tenentur, qui necessaria ad salutem Doctrina destituuntur, non sine magno conscientię eorum, qui eos sic constrictos tenent: detrimento, ac dolore Episcoporum, quorum pastorali solicitudini incumbit, oues pascere, & earum saluti prospicere. Cupiens igitur hæc sancta Synodus huic tam graui in commodo occurrere; Episcopis, seu Prælatis, ad quos pertinet, maximè commendat, vt his afflictis, ac spirituali cibo egentibus, opportunum præstent auxilium. Præcipit etiam fodinarum, & ergastulorum Dominis, vt seruorũ suorum saluti cõsulant, ne eos spirituali bono priuent, quos ipsi ad temporalem tantum vtilitatem detinent.

Mexi. 1. c. 19. §. 4. Conc. Milan. 5. fol. 787. Vers. nulla est amplior.

§. VII.

IVBET Præterea hæc Synodus quibuslibet huius Prouintiæ personis, nè si paganos seruos emerent fodinis, siue ergastulis prædictis ante includant, quam Fidei Christianæ documentis instructi, sacro Baptismatis fonte abluãtur. Quod si secus fecerint, suorumque seruorum spirituali saluti impedimento fuerint, pro tam immani in Deum perpetrato scelere, grauem in eos animaduersionem Prælati exerceant.

De Sa-

De Sacramentis Doctrinæ CHRISTIANÆ IGNARIS NON ADMINISTRANDIS.

§. I.

Vide infra, tit. de Baptismo §.4. Guadix tom. 2. const. 6. & Synod. de Quiroga cōst. 1.

VM Plerique, Fidei documenta, ac vim, & rationem sacramētorum ignorent, quaq; debeant animi dispositione ad Sacramenta accedere non intelligentes, eadē infructuose suscipiant: quo fit, vt Christiano charactere insigniti, Christianum institutum minimè teneant. Ne hoc malum latius manaret, statuit hęc Synodus, vt nullus Curatus, siue secularis, siue regularis, Sacramentum Baptismi adultis tribuat, si prius Fide Catholica instructi non fuerint, aut saltim lingua sua familiari non didicerunt Orationem Dominicam, Symbolum Apostolorum, decem pręcepta legis, ac de peccatis suis, aliquod doloris signum prębeant. Quod vt melius fiat, Parochi ante quam adultos, temporibus statutis Titulo de Baptismo, & eius effectu, sancto Baptismate intingant, qui, & quam sint idonei Baptismū suscepturi, Episcopo, seu eius Vicario, vbi commodè fieri poterit, notum faciant. Parochis etiam pręcipitur, nequemquam Hispanum, Indum, aut seruum ad benedictionem nuptialem admittant, Nisi prius illum, qui est matrimonio coniungendus, hortati fuerint, vt orationem Dominicam, Salutationem Angelicam, Antiphonam, Salue Regina, Symbolum Apostolorū, Fidei articulos, Pręcepta Decalogi, Pręcepta Ecclesiæ, septem Sacramenta, ac septem vitia capitalia, si ea ignorauerit, quam primū discat, Alioquin arbitrio Ordinarij punietur. Curatus autem si secus fecerit, tria pondo persoluat, quorum partes duę parochię contrahentium, tertia vero denuntiatori applicetur; Iniungitur quoq; Confessoribus, vt diligenti studio pœnitentes examinent de Doctrinę Christianæ cognitione, eosq; admoneant ad eam capessendam.

Guadix tom. 2. cōst. 62. Synod. de Quiroga vbi supra.

Concil. Milan. 5. fol. 708. Vers. primo omnibus.

De Impressione, & lectione LIBRORVM.

§. I.

PERVERSA Doctrina non minus scripto, quàm verbo traddita maximo solet esse nocumento. Quapropter

iuxta

iuxta Concilij Tridentini decretum ſtatuit, ac iubet hæc Synod⁹, nè quis imprimere, nec imprimi facere, aut de nouo invulgus emittere audeat, nec emere, vendere, aut apud ſe retinere cuiquam liceat, quosuis libros niprius examinati, probatiq; fuerint ab Ordinario, & de eius licentia inſcriptis, impreſsi: ſub pena excõmunicationis ipſo facto incurrenda, & quinquaginta pondo minarum pijs operibus, accuſatori, & impenſis hac de cauſa factis ęquis partibus diſtribuendorum.

Seſſ. 4. in decreto de editione, & vſu ſacrorũ lib. Verſ. Sed, & impreſſorib⁹, & reg. 10. ex indice libror. & Mexica. 1. c. 74. §. 1. & Synod. de Quiroga conſt. 128.

§. II.

ISDEM etiam de cauſis hęc Synodus ſub pęna excommunicationis prohibet, nequis inter Indos, libros, ſermones, tractatus ue, de rebus ad religionem pertinentib⁹, in vulgarem eorum linguam euulget, niſi tranſlatio vulgaris huiusmodi, prius ab Ordinario examinata probetur.

Mexica. 1. c. 74. Mexi. 2. c. 23. reg. 7. in indice libr. prohibitorũ & Limen. 3. act. 3. c. 37. & Granat. tit. de magiſtris n. 2. & Milan. 3. fol. 587. Verſ. quorũ libror. & 5. tit. quę ad Fidei tuẽdę ſtudium pertinet fol. 707. Verſ. Epiſcopi cura.

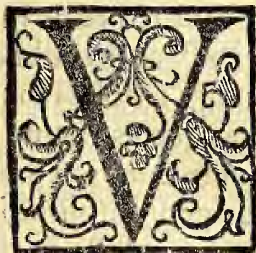
§. III.

QVIA vero experientia compertum eſt ex lectione librorũ, quibus Turpia, & obſcæna continentur, morum corruptelam oriri, Hæc Synodus exhortatur, nequisquam libros ſimiles apud ſe retineat, aut ab his legi permittat, qui ſuę curæ ſubſtent, libri autem veterum latinorum, quia ad latinę linguę vſum, atq; peritiam conferunt permitti poterunt, prudenti tamen adhibita cautela, ne eorum lectio iuuẽtuti in malum procliue offendiculum paret.

Vide ſupra Concilia citata.

De impedimentis propriæ ſalutis, AB INDIS REMOVENDIS.

§. I.

VT Indi in Fide Catholica, quam ſingulari Dei beneficio ſuſceperunt ſtabiles perſeuerent, diligentiſsimè cauendum eſt, nè illis antiquæ impietatis veſtigium vllum impreſſum remaneat, ex quo leui aliquo occaſione deſumpta, diabolicęq; fraudis aſtutia decepti, iterũ tãquam canes ad Idololatriæ vomitum reuertantur. Quam obrem hęc ſancta Synodus ſtatuit, ac præcipit, ne Indi in ſaltationibus, alijſque ſuis ludis laureati, aut alijs inſignibus ornati incedant, quibus aliquam Idololatrię ſpeciem, ſuſpectionem ue prębeant. Cãtiunculis etiam veteres ſuas hiſtorias, falſæque religionis impietates referentibus vti nequaquam permittantur, ſed ea ſolum cantent, quæ à ſuis Parochis, & Vicarijs fuerint approbata.

Mexic. 1. c. 72.

Huiusmodi autem ſaltationes, & ludi, nec in Eccleſia, nec in occulto aliquo loco fiant,ſed publicè vbi eorum geſtus, actiones,& verba omnibus ad ſenſum pateant. Nèq; hęc fieri permittantur indiebus colẽdis, niſi poſt Miſſarum ſolemnia ante meridiem, poſt meridiem vero dum veſpertinum celebratur offitium, à ludis ſimilibus ceſſent, vt ipſi quoq; veſperarum offitio interſint. Si vero contra fecerint, quam præſenti eſt decreto ſancitum, à ſuis Parochis corrigantur, vt admoniti in poſterum his abſtineant.

§. II.

Mexic. 1. c. 72.

GVVERNATOR etiam, & alij Catholicæ maieſtatis miniſtri omni ſtudio, & diligentia prouideant, nè indomibus, aut alijs, quibusuis ædificijs collocata Idolaextent, immo eadem diſſolui, ac penit⁹ deleri faciant, excelſaq; loca vbi miseræ illæ gentes dæmonib⁹ immolabant, quę Cues Indi vulgo vocarunt,deijci, ac ſolo æquari pręcipiant: nè antiquus humani generis hoſtis, qui ſemper nocendi artes quęrit, vllas inueniat priſtinæ impietatis imagines, quas denùo, agentilitate conuerſis calide ſuggerat ad decipiendum, immo ita ijs, quæ iam contritis, Diaboli laqueis, bene iuuante Deo, liberati ſunt, omnis Idololatriæ uia intercludatur, vt gentilis inſaniæ prorſus obliti, fortes in Chriſti Fide permaneant.

§. III.

Mexic. 1. c. 73. & Limenſ. 3. act. 4. c. 4.

CVM non ſine magno dolore eorum, qui Chriſtiano zelo ardent, in his Indiarum partibus, vſu,& experientia manifeſtum ſit, in montuoſis, aſperiſsimiſque locis Indos habitare diſperſos, & aciuili hominum congregatione remotos: quo fit, vt nec mores immanitate barbaros deponant, nec ſanam Doctrinam ſuſcipiant, nec Sacramentorum remedijs iuuari, & auitijs coerceri poſsint, quodq; pei⁹ eſt, multi adhuc Chriſtiano charactere inſigniti non ſint. Cumq;Catholica maieſtas, cuius oneri incumbit, has ſibi ſubditas gentes regimine moderari, ſuam cõſcientiam exonerare volens inſigni pietatis zelo ſæpe cauerit edicto, nè Indi ſic diſperſi inſolitudinibus commorentur,ſed ad numeroſos populos reducti, in ciuili hominum congregatione viuant, nullaque tam iuſti mandati ſecuta ſit executio. Id circo hæc Synodus,ad quam maximè ſpectat ſolicite prouidere, ne oues immaculati Agni ſanguine redemptæ aberrent, ac dæmonum, tamquam luporum crudeliſsima rabie lacerentur, Guuernatores in his partibus Catholicę maieſtatis vices obtinentes, quantum poteſt in Domino cohortatur, vt omni poſt habito ſeculari impedimẽto,

vere

verè pio,& Christiano animo in hanc curã incumbant, ne ipsi in causa sint, quominus iustissimum regium edictum ad debitum effectum perueniat, immo scientes, quam sint in die tremẽdi Iudicij rationem Deo reddituri, toto animi conatu prædicti mandati executionem procurent. Prælatos quoq; monet eadem Synodus, vt huic negotio conficiendo, ex quo Indigenarum conuersio, ac morum huius Prouinciæ reformatio dependet, omnem operam prestent. Quod si minus fiat, nec Maiestas Catholica iuri patronat⁹ regio satisfacere videtur, neq; eius ministri effectum edicti retardantes, excusabiles sint in conspectu Dei, nec tuti in conscientia Episcopi esse possunt, si instantissime non egerint, vt tam graui malo, grauioriq; indiès futuro, nullatenus remedium differatur.

LIBRI PRIMI

TITVLVS II.

DE CONSTITVTIONIBVS.

De Auctoritate Decretorum,

ET PVBLICATIONE EORVM.

§. I.

VARIETAS temporum, ac necessitas rerum, sicut vsu, & experientia didicim⁹, plerumque in causa esse solet, vt antiquis abrogatis legibus, aliæ denùo constituantur. Quare, & si constitutiones in duab⁹ Synodis Prouincialibus Mexici celebratis, prima scilicet Anno Domini millessimo quingẽtessimo quinquagessimo quinto. Secunda vero, millessimo quingentessimo sexagessimo etiam quinto. Sanctè, ac laudabiliter editæ sint, quibus potius insistere, quam alias iterum condere oporteret: ea tamen horum temporum conditio est, isque huius Prouinciæ status; vt nisi rerum opportunitati conuenientiora Decreta sancirentur, difficilè incõmodis occurrentibus remedium afferri possit. Ne igitur ex legum multitudine confusio generetur, decreuit hæc Synodus, vt ex antiquis decretis illa, quæ præsenti rerum statui conueniunt, simul cum denuo æditis vno volumine compræhendantur, quò facilius ea quisque intelligat, quę pro suę conditionis ratione facere tenetur.

Granat. tit. de constitut. n. 1. & Synod. de Quiroga in proęmio §. y por que.

§. II.

QVÆ quidem decreta solum deinseps auctoritatem, ac firmitatem habitura decernens eadem Synod⁹.Omnes, & quascumque personas huius Prouinciæ, cuiuscumque status, gradus, ordinis, & qualitatis existant monet, & hortatur, eisq; in virtute sanctę obedientię præcipit, vt decreta prędicta, dum tamen nihil Sacris Canonibus, Summorum Pontificum constitutionibus, & Concilij Tridentini Decretis contrarium contineant, in omnibus, & per omnia iuxta eorum seriem in posterum teneant, & obseruent, sub pęnis in eis contẽtis, & alijs contra rebelles pro eorum contumacia aggrauandis. Reuocat etiam præsenti Decreto omnes, & quascumque alias prouinciales constitutiones, ante editas, quæ huius Synodi decretis insertæ, renouatæ non fuerint, easque decernit irritas, & inanes. Itidem omnibus, & quibuscumq; Ecclesiasticis Iudicibus, ac iustitiæ ministris mandat, vt per hæc decreta, omnia in illis contenta exequenda, causas definire, ac in eis sententias ferre, eisdemque decretis stare debeant sine contradictione cuiusquam.

Concil. Prouinc. de Quiroga act. 2. c. 3. & act. 3. c. 50. & Limens. 3. actio. 2. c. 1. & act. 4. c. 24. & 25.

Cap. annis. cap. decernimus 18. dist.

§. III.

NE autem persona aliqua Ecclesiastica, siue secularis, ab horum Decretorum obseruatione, per ignorantiã se valeat excusare, sub prætextu quod eorum promulgationi non interfuerit. Hęc Synodus decernit, sufficiẽtem esse solemnem eorum promulgationem in hac metropoli factam, vt omnes eisdem subiaceant, ac in eis contentas pænas incurrant. Monet etiam, ad vberiorem cautelam Episcopos, vt eadem in suis Diœcesibus, si opus fuerit. Vicario autem, seu Prędidenti, Sede Episcopali vacante, pręcipit, vt infra duos menses, à die habitę notitię computandos, in Ecclesia Cathedrali Decreta prędicta respectiuè publicari faciant.

Mexic. 1. c. 93. & Milan. 1. par. 3. tit. de pęnis Vers. vt nomini, & Limens. 3. act. 2. c. 2. & act. 4. c. 24. & 25.

§. IIII.

STATVIT item Synodus, ad perpetuam horum Decretorum conseruationem, & ad commoditatem personarum Ecclesiasticarum, ad quas pertinet Ecclesiasticas constitutiones, quibus guuernantur legere, & salubriter intelligere, vt œconomus huius Metropolitanæ Ecclesiæ infra duos menses, immediatè sequentes, post eorum promulgationẽ; Decreta hęc carta pergamena scribi, ac sygillo huius Synodi cõmuniri faciat, eaque sic scripta, & sygillata in Archiuio Metropolitanę huius Ecclesiæ asseruentur. Post eorum vero impresionem, cum librorum copia commodè poterit haberi, singuli œconomi sin-

Mexic. 1. c. 98.

mi ſingularum Cathedralium Eccleſiarum hui⁹ Prouincię, duos libros emant, quorum vnum in vno Choro, alterum vero in altero catenullis alligatos reponant. Singuli itidem Parochialium Eccleſiarum œconomi poſt ſex menſes, à die publicationis præſentium Decretorum, librum vnum emant, quem in Choro, vel Sacriſtia, vbi ad vſum legendi commodius haberi poſsit, catenulla ſimiliter alligatum collocent. Vicarij etiam Curati, ac beneficiati, intra eorumdem ſex menſium ſpatium, librum quoque vnum apud ſe retineant. Qui omnes, & ſinguli nominati, ſi intra præſcriptum tempus, his non paruerint mandatis, pondo viginti mulctentur, quorum partes duæ Eccleſiæ, vbi fuerint œconomi, Vicarij, Curati, aut beneficiati applicentur, tertia vero accuſatori.

Vide infra tit. de offi. rectoris, §. 1.

§. V.

PRÆTEREA ſtatuit, vt ſi Iudex aliquis Eccleſiaſticus cauſam definierit, aut in ea ſententiam tulerit iuxta aliquod huius Synodi Decretum, illud, partibus etiam non inſtantibus, inſeri in proceſſu faciat, ne ſine eo proceſſus originalis, aut illius exemplum vllibi reperiatur; Si vero ad inſtantiam partis mandatum, ſiue monitoriales literę, in alicuius Decreti executionem ab eodem Iudice cōcedantur, in ijs intro ſcripta Decreti ſeries de verbo ad verbum exprimatur. Quoniam vero hæc tertia Prouincialis Mexicana Synodus, legitimè ſub Apoſtolicæ Sedis obedientia congregata eſt, ad Sacrorum Canonum, ac præſertim vniuerſalis Concilij Tridentini obſeruationem, & executionem, cupiens, vt omnia ab ea ſancita, atque decreta fælicem in Domino conſequantur effectum, proteſtatur, ſe numquam intendiſſe, nec intendere Sacroſancti eiuſdem Concilij vniuerſalis Decretis contradicere, nec in aliquo repugnare, immo ſancta, ac ſalutaria ei⁹ Decreta piè ſuſcipit, religioſè veneratur, proteſtatur etiā nolle ſe in toto, aut in aliqua parte derogare Iuri patronatus Regio, ab Apoſtolica Sede conceſſo Philippo Hiſpaniarum Regi noſtro Catholico, qui nouum hunc orbem Occidentalem à Deo ſibi cōmiſſum in pace, & tranquillitate guuernat, ac ſingulari eximiaq; pietate moderatur, cum Fidei Catholicæ, & Chriſtiani nominis propagatione. Pro cuius vita tantopere reipublicæ Chriſtianæ neceſſaria aſsidue orare debemus, vt omnipotens Deus nationes barbaras, & Chriſtiani nominis inimicas, ſibi ſubijciat, eiq; vt quæ in Chriſto Fides eſt regnet longa, & fælicia tempora concedat.

Granat. tit. de conſtitution n. 2.

Limenſ. 3. acti. 2. c. 1. in fine, & acti. 5. c. 1. Concil. Prouinc. de Quiroga act. 3. c. 51.

TITVLVS III.

DE RESCRIPTIS.

De obedientia, & executione RESCRIPTIS APOSTOLICIS DEBITA.

§. I.

ICVT oportet Prælatos, & Iudices Ecclesiasticos sine vlla intermissione, aut aliquauis causa Apostolicis parere mandatis, eademque ad debitam executionem perducere; sic etiam occurrendum est molestijs, vexationibus, & iniurijs, quę in his tam longe à Sūmo Pontifice remotis locis, à multis inferuntur, qui falsis literis, quas ipsi Apostolicas dicunt, aut breuibus Summi Pontificis abutuntur, concessionis affectu fraudulenter immutato, vel termino in eis præfixo iam omnino elapso. His igitur incommodis prouidere volens hęc Synodus statuit, & præcipit omnibus huius Archiepiscopatus, siue Prouincię, Ecclesiasticis Iudicibus, vt omnibus, & quibuscumque Apostolicis mandatis, sibi intimatis, obediant. Nec tamen alicuius Iudicis, qui se, vel executorem Apostolicum nominet, mādatum aliquod exequantur, nisi prius in casibus à iure exprę̨ssis, originali Iudicis Apostolici huiusmodi cōmissione, processu, siue mandato coram Episcopo Diœcesano, seu eius Vicario generali exhibitis, vt iuxta prę̨scriptum decretalis epistolæ, quæ incipit, *Cum personæ*, si literas auttenticas esse constiterit executioni mandentur; si vero ob defectum aliquem, vel vim non habeant, vel earū executio suspendi debeat; Prælatus Summum Pontificem consulat, vt sic Apostolicis mandatis debita obedientia, & executio exhibeatur, & nullus iniustè molestetur.

Mexic. 1. c. 89. & Concil. Hispalen. de Deca fol. 17. pag. 2.

Cum personæ de priuilegijs lib. 6.

§. II.

VT auditus intercludatur dissentionibus, & litibus permultis, quas nonnulli mouere solent obtinentes, per literas Apostolicas certos sibi Iudices conseruatores, sub prætextu, quod eis à Iudicibus Ordinarijs iniurię, ac molestię inferantur, ad præscriptum sancti Concilij Tridentini decernit hæc Synodus, nè literę conseruatorię huiusmodi cum deputatione Iudicum; cuiquam suffragenter adhoc, vt coram Iudice Or-

Sess. 14. c. 5. & tx. vbi DD. in cap. 1. & finali de off. & potest iudi. de leg. in 6.

ce Ordinario in causis criminalibus,& mixtis non possit conueniri, & contra eum procedi, aut quominus in causis ciuilibus, si qua ei iura ex cessione competierint super illis liberè valeat apud Iudicem Ordinarium cōueniri. In ciuilibus etiam causis, si ipse actor extiterit, aliquem ei apud suos conseruatores Iudices, in iudicium trahere minimè liceat. Quod si in his causis,in quib⁹ reus fuerit contigerit,vt electus ab eo conseruator, ab actore suspectus esse dicatur,aut si qua inter ipsos Iudices conseruatorem,& Ordinarium controuersia, super cōpetentia iurisdictionis orta fuerit,nequaquam in causa procedatur, donec per arbitros in forma iuris electos, super suspitione, aut iurisdictionis competētia fuerit iudicatum. In causis etiam mercedum, aut miserabilium personarum, non obstantib⁹ conseruatorijs literis,coram Ordinario conueniri possit; Nemo etiam similium literarum beneficio vltra quinquenium gaudere possit: familiaribus vero eius, qui huiusmodi conseruatorijs literis tueri solent, nihil illæ prosint, præterquam duobus dumtaxat, si tamen illi proprijs eius sumptibus vixerint. Non liceat quoq; conseruatorijs Iudicibus vllum habere tribunal erectum,Vniuersitates autem generales, ac Doctorum, seu Scholarium Collegia, & regularia loca, necnō hospitalia, actum hospitalitatis seruantia, & Vniuersitatum, Collegiorum, locorum, & hospitalium huiusmodi personæ, ad mentem eiusdem Sacri Concilij hoc decreto minimè comprę̄hensæ, sed exemptæ omnino sint, & esse intelligantur.

§. III.

STATVIT etiam hæc Synodus auctoritatem Concilij Tridentini secuta, vt dispensationes eæ, quæ gratiosè, & sine cōmissione particulari à Summo Pontifice concedentur, suum non sortiantur effectum, nisi prius ab Ordinario, tamquam Apostolico delegato summariè tantum, extra iudicialiter cognoscatur expræssas preces,subrreptionis,vel obrreptionis vitio non subiacere. *Seß. 22. c. 5. de reform.*

§. IIII.

IN commutationibus vltimarum voluntatum, quæ non nisi ex iusta, & necessaria causa fieri debet; Episcopi tamquam delegati Sedis Apostolicæ summariè, & extra iudicialiter cognoscant, nihil in precibus, tacita veritate, vel suggesta falsitate fuisse narratum, prius quam cōmutationes prędictę executioni demandentur,vt est à sancto Concilio Tridentino decretum. *Seß. 22. c. 6. de reform.*

LIBRI

TITVLVS IIII.

DE ÆTATE, ET QVALITATE ORDINANDORVM, ET PRÆFICIENDORVM.

De Scientia ad Sacros ordines, ET CVRAM ANIMARVM NECESSARIA.

§. I.

ACERDOTALIS dignitas, & eorum, qui Altari deseruiunt celsitudo nō patitur, quemquam ad id muneris admitti, nisi pri⁹ eius merita probata fuerint, ac benè perspecta. Præsertim cum illud graue damnum Ecclesiæ Catholicę importet, quod multi ad Sacros ordines sine delectu promoueātur, qui absq; vllis meritis in tam sublimi gradu collocati, postea Clericali instituto iniuriam irrogantes miserè ceciderunt. Quapropter vehementer exoptans hæc Synodus præterita damna resarcire. Ecclesiasticumque ordinem, in pristinum dignitatis, & splendoris locum restituere; quantum potest, Episcopos hui⁹ prouintię exhortatur, nè contra Apostoli præceptum citò manus imponant, sed cum omni diligentia, & animi contentione, ordinandorū qualitates examinent, & merita expendant, neq; eos, qui minus fuerint Idonei, paucitatis ministrorum prętextu, ad sacros ordines suscipiendos vllatenus admittant; cum Diuinus cultus, animarumq; commodum, paucis dignè, quam multis indignè ministrantibus magis accrescat; Quæ omnia, vt melius dirigantur, decernit primum, ne vllus ad maiores, vel minores ordines admittatur, nec ei, vt admitti possit licentia cōcedatur, nisi prius de eo, periculo facto, his esse prędituam qualitatibus constiterit, quæ ad illum gradum, vel ordinem ex Concilij Tridentini decretis sunt requisitæ.

De hoc tit. vide Conc. 4. Milan tit. quæ pertinent ad Sacramentū ordinis fol. 638. Latius Concil. 5. Milan. tit. de examinandi ratio. verb. vt primo, fol. 759. & tit. de initiandis ordinis Sacramento, fol. 764.

1. ad Thimot. 5. Concil. Trid. Sess. 23. c. 7. de refor.

Cōcil. Limen. 3. act. 2. c. 33.

Sess. 21. c. 2. & Sess. 25. c. 4. & 5.

§. II.

VERVM ad speciem magis descendendo, præter sciētiam, & ætatem, quæ ex Concilij Tridentini decreto necessaria sunt: Nullus nisi prius, iuramento præstito de intentione permanendi in habitu Clericali, admittatur, nec ad primam

Sef. 23. c. 4. vsq; ad cap. 16. Conc. Mex 1. c. 45. & Cōc. Tarraconens. tit. de ætate, & qualit. c. prima tonsura,

mam tonsuram promoueatur. Illi verò ante quartum decimum annum poterunt prima tonsura initiari, qui in Cathedrali Ecclesia Clericali toga, & superpelliceo induti, per duos saltim annos, Diuino cultui inseruierunt, si prius eorum parentes, vel Tutores propositum sibi esse iurauerint in Ecclesiæ ministerio conseruandi.

fol. 16. Guadix tit. 2. à cōst. 42. vsq; ad 48. & Granat. dicto tit. de ætate, & qualit. & Synod. de Quiroga const. 26. & 27. & Conc. 5. Milan. vbi supra.

§. III.

NEMO ad quatuor minores ordines promoueatur, nisi quantum fieri poterit Ecclesiastici cantus rudimentis instructus.

Granat. & 5. Milanens. vbi supra, §. præcedendi.

§. IIII.

AD Subdiaconatum promouendi, in cantu Ecclesiastico periti sint, & in recitando horarū officio, iuxta ordinem Breuiarij æditi ex Concilij Tridentini decreto, exercitati.

Granat. & Milan. vbi supra.

§. V.

DIaconatum suscepturi, non in his solum; sed in cæremonijs etiam illi ordini competentibus, examinenter.

Gran. & Milan vbi supra.

§. VI.

QVI ex pręscripto Concilij Tridentini Idonei reperti, in Sacro Præsbiteratus ordine fuerint constituti, primam Missam ne celebrent, nisi prius, vt in titulo de celebratione Missarum, & Diuinorum Officiorum habetur, à cęremoniarum magistro, examinati, & approbati, ab eodem celebrādi licentiam obtineant: formam præterea absoluendi à peccatis, & censuris sciant; vt vero tanti celebratio misterij in suarum animarum salutem cedat, promotos ad Sacerdotium monet, & hortatur hæc Synodus: vt quantum sit illud Dominici corporis Sacrificium, toto corde, totaque mente contemplantes, ad illud celebrandum diuinę gratiæ auxilio se pręparent, eaque animi puritate, ac sinceritate, quibus æquum est, sanctissimumque corporis, & sanguinis Domini Sacrificium accedant, sicque sanctuarium DEI ingrediantur, vt tamquam mediatores, inter Deum, & populum pacem componant.

Sess. 23. c. 14.
Infra lib. 3. tit. 15. §. 3.

§. VII.

SACERDOTES, quibus animarum cura committenda est, quantum Doctrina præstare debeant, vel ex eo facile intelligere licet, quod veluti Duces, Magistri, & Medici existant, qui subditos in cælum dirigant, sanam Doctrinam doceant, spiritualibus eorum morbis medeantur. Quare nullus Curatum benefitium obtineat, nisi prius probatus, & examinatus, idoneusq; repertus, in Sacramentorum pręsertim, pęnitentiæ administratione versatus sit, & conscientiæ casibus

Optime loquitur Concil. 5. Milan. vbi supra tit. de initiand. ordi. Sacramento fol. 764.

bene inſtructus, ad formam ab hac Synodo diſpoſitam, & vna cum directorio confeſſorum, & pænitentium comprobatam, quæ in omnibus, & per omnia obſeruetur, & executioni mãdetur. Aptus præterea ſit, ad exponendum ſanctum Euangelium ſubditis, eo ſaltem modo, quo magis ad ſalutem neceſſaria edocere poſsint. Hic enim fiet, vt ſubditi de ſuis Parochis bonam opinionem concipiant, eoſque tamquam Patres ſpirituales confidenter adeant, vt quibus oportet ad ſalutem documentis inſtruantur.

De vita, fama, & moribus ordinandorum.

§. I.

Conc. Triden. ſeſſ. 7. c. 10. ſeſſ. 21. c. 2. ſeſſ. 23. c. 5. 7. 11. 13. & 14.

Mexi. 1. c. 44. Guadix tit. 2. cõſt. 48. & Milan. 1. tit. quę ad Sacramentorum adminiſtrationẽ pertinent, & 4. & 5. vbi ſup. §. 1. & Granateſ. de ęta. & qual. n. 4. & Limenſ. 3. act. 2. c. 30.

QVIA vitę integritas, & morum honeſtas iijs, qui ad Eccleſiaſticos ordines promouendi ſunt, literarũ ſcientię pręferri debet, hæc Synodus decernit, & iubet, ne vllus Epiſcopus ſibi ſubditos ad ordines admittat, aut admitti concedat, niſi pri⁹ à fidedignis, & morum grauitate probatis teſtibus, tam Eccleſiaſticis, quam Sęcularibus, cum quib⁹ promouendus ſocietatem inierit, vel alias fuerit conuerſatus, habito teſtimonio, quò poſsit conſtare ordinandum eo tempore, & per multos antea menſes, quib⁹ decet puritate, & honeſtate vixiſſe, Aleæ, aut alijs illicitis ludis praué aſſuetum fuiſſe, aut eſſe, nec ſtatutis à iure temporib⁹, peccatorum cõfeſsionem ommiſiſſe. Quod ſi ſecus conſtiterit, nullaten⁹ promoueatur, donec vitę, ac morum conuerſatione in melius cõmutata maculam deleat, ex ante acta vita ſuſceptam. Difficile enim eſt eos in nouo dignitatis gradu poſitos fieri meliores, qui vitijs, & ſceleribus defædati, non ſine multorum ſcandalo, quibus eorum praué facta nota ſunt; ad illum ſtatum peruenerunt.

In cap. inter dilectos de exceſ. pręl. Concil. Trid. ſeſſ. 22. c. 1. de reform. & vide infra lib. 3. tit. 5. de vit. & honeſt. Clericorum §. 21. & 25.

§. II.

Mex. 1. c. 47.

ECCLESIASTICI ordinis perturbatio inde ſępe ſecuta eſt, quod ijs aditus non ſit occluſſus, qui caducarum rerum cupiditate ducti, prauis cogitationibus ſancta miniſteria concupiſcunt: Quare nullus ad Sacros ordines admittatur, qui commiſo crimine pęna ſanguinis puniendo, magis vt pęnam ſibi à ſęculari Iudice infligendam euadat, quam vt

in Sa-

in Sacris ordinib⁹ proficiat promoueri velit. Qui vero ob hanc cautelam Sacros ordines susceperit, sit ipso facto suspensus, & si de crimine constiterit, tamdiù in exiliū relegatus sit, quādiu Episcopo videbitur expedire.

§. III.

VT honor, & reuerentia Clericali ordini deferatur, Sacris est Canonibus constitutum, vt qui aliquos patiuntur naturales defectus, aut alios, qui tametsi non imputentur ad culpam, minus decent Clericalem statum, non ordinentur, ne Sacris ordinibus initiati contemnantur, eorumque ministerium vituperetur. Propterea interdicit hæc Synodus, ne descendētes ab his, qui à sanctę Inquisitionis officio damnati fuerint, in primo, & secundo gradu quo ad patrem, quo ad matrem vero in primo tantum, ad Sacros ordines admittantur: quia vulgari infamia notati. De quorum natalibus tunc sufficiens erit inquisitio, cum ad parentes, & Auos vsque peruentum fuerit, difficile enim esset propter antiquitatem vlterius progredi, indeque varia periuria, calumniæ & inimicitię orirentur. Inde etiam, & Mexici, tam ab Indis, quā à Mauris, necnon ab illis, qui ex altero parente Ætiope nascuntur descendentes in primo gradu, ne ad ordines sine magno delectu, non admittantur.

Guadix tit. 2. cōst. 47. 48. & 49. & Prouin. de Quiroga act. 3. c. 34.

De titulo Beneficij, aut Patrimonii.

§. I.

CVM non deceat eos, qui diuino ministerio addicti sunt, cum ordinis dedecore mendicare, aut sordidam aliquā artem ad victum exercere, Concilij Tridētini auctoritate innixa hęc Synodus statuit, ne vllus Clericus secularis ad Sacros ordines promoueatur, nisi prius Episcopo legitimè constet eum, beneficium, quod sibi ad victum honestè sufficiat, pacifice possidere. Patrimonium vero, vel pensionem obtinentes ordinari non possint, nisi illi, quos Episcopus iudicauerit assumēdos pro necessitate, vel commoditate Ecclesiarum suarum, prius quoq; perspecto, patrimonium illud vel pensionē vere ab eis obtineri, taliaque esse, quæ eis ad vitam sustentandam satis sint. Perpendens tamen hæc Synodus, quanta in hac prouincia sit necessitas ministrorum, maternam Indigenarum linguam callentium decernit, vt qui linguam aliquam Indorum nouerint, ad Sacros ordines promoueantur, etiamsi beneficiū,

Concil. Milan. 5. fol. 766. verbo At vero hęc in pirmis.

Sess. 21. c. 2.

Concil. Limens. 3. actio. 2. c. 31.

Patrimonium, vel pensio ab eis obtenta talia non sint, quę cōgruè victum suppeditare possint. His enim quo minus ordinentur, periculum mendicandi verisimile est non obstare, quia si moribus, scientiæ, & ætati requisitis, linguæ quoq; Indorum vsum adiungant, Indisq; Sacramenta, & alia spiritualia ministeria pręstare possint, inde quę sibi ad victum sufficiant, cum decore Ecclesiastici ordinis comparabunt.

§ II.

Ex tx. in cap. penul. de Simonia loquitur Prouinc. de Quiroga, actio. 3. c. 32. & Limens. 3. act. 2. c. 30.

OCCVRRERE volens hæc Synodus artibus, & fallatijs, quib⁹ aliqui nullum beneficium, aut Patrimonium verè obtinentes, sed falsos beneficiorum titulos, fraudulentasque facultatum donationes cum pacto tacito, vel expræsso, de non recipiendo, vel restituẽdo configentes ordinari solent, statuit, ac decernit, vt si quis fraude, doloue ad Sacros ordines fuerit promotus, à susceptis ordinibus sit ipso facto suspẽsus, & pro tanto scelere arbitrio Ordinarij puniatur.

§. III.

Prouin. de Quiroga, act. 3. c. 33. & vide infra lib. 3. tit. 15. de celeb. Missar. §. 14.

Sess. 23. c. 16.

IVXTA Concilij Tridentini decretum, illi tantum Patrimonium, vel pensionẽ obtinentes ordinari possunt, quos Episcopus assumpserit pro cōmoditate alicuius Ecclesiæ, cui ad scripti esse debent, ad munera Ecclesiastica obeunda, neque eam sine Ordinarij licẽtia de serere possunt; verum quia multi ad titulum Patrimonij, vel pensionis promoti, facile deindè Ecclesiam, cui ad scripti sunt, relinquunt, iubetur, vt Ecclesiæ diputatio in titulis ordinum scripta inseratur, visitatores quoque inquirant, an prædicti quæ præstare tenentur, muneribus functi fuerint, quod si cōtra se gesisse compererint, ad præscriptum Concilij Tridentini, ab ordinum executione suspendantur, cui⁹ suspensionis tẽpus, Ordinarij arbitrio relinquatur.

De modo conferendi ordines, & LITERAS DIMISSORIAS.

§. I.

Sess. 23. c. 3.

N conferendis ordinibus, ea prorsus ratio seruari iubetur, quã amplexa est vniuersalis Tridentina Synodus, iuxta quam decernitur, vt Episcopi perse ipsos ordines conferant, si vero ægritudine fuerint impediti, subditos suos non aliter, quam iam probatos, & examinatos, ad alium Episcopum dimittant. Nullus autem nisi à proprio Episcopo ordinetur,

tur, quod si ob legitimã causam ab alio Episcopo promoueri quis petat, nullatenus ei permittatur, nisi eius probitas, ac mores Ordinarij sui testimonio commendentur, sub pænis in Concilio Tridentino statutis. Facultates de promouendo à quocumque minimè suffragentur, nisi habentibus legitimam causam, ob quam à proprijs Episcopis ordinari non possint in literis exprimendam, vt est ab eodem Concilio dispositum.

Concil. 5. Milan. fol. 765. verbo quod Prouinciali.

Sess. 23. c. 8.

Sess. 7. c. 11.

§. II.

AD abolendam prauam consuetudinem cõtra decreta huiusmodi, in hanc Prouinciam introductam, quà multi alienigenæ, ab alio, quam à proprio Episcopo, & absq; eius cõsensu, & approbatione ad titulum, quem vocant, domicilij, siue iurati, ordinari cõsueuerunt, præstito solum iuramento sibi esse in animo, in ea Diœcesi, vbi promoti fuerint permanere, interdicit hæc Synodus, nèquisquam ad titulum huiusmodi ordinetur, aut ordinare permittatur, nisi per tantum tempus in ea Diœcesi vitã duxerit, ex quo probabile sit velle se ibi permanere. Quod si aliqui contra hoc decretum fuerint promoti, ipso facto ab executione susceptorum ordinum suspendantur, & cuiuscumq; beneficij, seu administrationis Indorum sint incapaces per triennium. Qui vero in vna Diœcesi ordinari cęperint, in alia, quamuis ibi per tres annos fuerint cõmorati, reliquos ordines non suscipiant, nisi à proprio Pręlato cum literis dimittantur, & vnus quisq; proprium Pastorẽ agnoscat, & Hyerarchiæ Ecclesiasticæ, ordine minimè perturbato, quod est sanctorum Canonum, & Sacrosancti Concilij Tridentini decretis de hac re sancitum inuiolabiliter obseruetur. Literę item dimissoriæ, ad vnum tantum ordinem suscipiẽdum concedantur, vt quam in munere suscepti ordinis exequendo diligentiam ordinat⁹ præstiterit, Episcopus intelligat. Intersticia vero temporum à Concilio Tridentino pręfixa obseruentur, nisi in illis pro necessitate, vel vtilitate Ecclesię suę visum fuerit Episcopo dispensare. Absentibus vero sine pręuio examine, coram Episcopo, vel eius examinatoribus, literę dimissoriæ non dentur.

Limens. 3. actio. 2. c. 30. verbo quia vero.

Sess. 23. c. 11. & 13.

§. III.

REGVLARES iuxta Concilij Tridentini decretum, nec ante ætatem omnibus à iure præscriptam, nec sine diligenti Episcopi examine ordinentur, nec eis duo Sacri ordines eodem die conferãtur. quibuscumq; priuilegijs, quoad hoc pænitus exclusis.

Sess. 23 c. 12. & 13. & Prouinc. de Quiroga actio. 3. c. 47. & est declaratio Cardin. in dictis locis, Concil. Trid.

De examine ordinibus præmittendo. §. I.

VT ordinandorum, & eorum, quib9 animarum cura credenda eſt, quibus polleant meritis, quam ve ad ſpiritualia munera obeunda idonei ſint, facilius Epiſcopis notum fiat, pręcipit hæc Synodus Mexicanæ Prouinciæ Epiſcopis, vt in Synodo Diœceſana, quæ primo quoq; tempore celebrabitur, tres ſaltim eligant, & deputent examinatores, qui vna cum Epiſcopo, vel ei9 Vicario, ſi Epiſcopus fuerit impeditus, de ſcientia ordinandorum periculum faciant, ante Synodum autem habitam per ſuos, Epiſcopi id etiam pręſtent. Examinatores vero deputati, in ſuo munere obeundo, hanc à Synodo præſcriptam formam obſeruent.

Concil. ſeſſ. 24. c. 18. verſ. licebit etiam.

Concil. Tolet. act. 2. c. 24. Prouinc. de Quiroga act. 3. à c. 22. vſq; ad 26. Limen. 3. acti. 4. c. 17. & Concil. Milan. 5. tit. de examinandi ratione à fol. 757.

§. II.

EXaminatores in Synodo Diœceſana conſtituti, iure iurandoſe obſtringant de fidelitate ſeruanda in ſuo ſuſcepto munere, de verè, & ſincerè manifeſtanda eorum comperta ſcientia, de quibus ipſi experimentum ſumpſerint, amore, odio, alio ve omni humano affectu poſt habitis. Examinis vero cauſa, nihil quidquam pecunię, præmij, alicuius ve doni, aut quid ſimile accipiant.

Concil. Limenſe 3. actio. 2. c. 32. & Milan. 5. vbi ſupra §. præced.

§. III.

SI examinandorum quiſquam perſe, vel interpoſitam perſonam dona, fauores ve examinatori promiſerit, Epiſcopo ſtatim denuntiet, & eundem ad ordines pro illa vice inhabilem decernat.

§. IIII.

EA, de quibus ſubituri examen interrogandi ſunt, perſe, vel per alios directè, aut indirectè, ne reuelent, ſi quis eorum, qui examinandi ſunt conſanguine9, affinis, familiaris, familiæ vè adiunctus alicuius examinatoris fuerit, examinator ille, ne præſens quidem ad ſit, ſed id Epiſcopo notum faciat, vt alius in eius locum vocetur.

§. V.

NE ſententiam, quam in approbando, vel reprobando dicturi ſunt, vlli manifeſtent: Sub pæna excoommunicationis maioris ipſo iure.

§. VI.

NE quemquam ad examen ſub eundum admittant, niſi prius ſuſcepti ordinis titulum, ab Epiſcopo, & Notario ſubſcriptum, ſygillatumque exhibuerit.

Quæ

§. VII.

QVÆ omnia, sub eisdem iuramento, & censura, tunc quoq; seruare teneantur, cùm de Episcopi mandato, aliquos ad beneficia obtinenda examinare contigerit.

LIBRI PRIMI

TITVLVS V.

De Sacramentorum Ecclesiæ ADMINISTRATIONE.

§. I.

SAcrosanctę Ecclesię Sacramenta, quę non inuenta ab Hominibus, sed à CHRISTO Dño instituta sunt, & ad nostrā salutem diuinit⁹ concessa, vt digne, & salubriter administrentur, & à percipientib⁹ summo in honore, & veneratione habeantur, maxime oportet eorū ministros, illud de se omnib⁹, præsertim Indis, qui rudes sunt, & min⁹ intelligentia valent præbere testimonium, vt non ob aliquod temporale lucrum, sed tātum ad salutē animarum Sacramenta conferri omnes intelligant. Præcipit igitur hæc Synodus nè vllus Clericus, pacto, contractu, hortatu, aut conuentione per se, aut per aliū, directè vel indirectè, pro Sacramentorum administratione, sibi temporale quidquam dari procuret, si qui vero secus fecerint, vltra pænas à iure in Simoniacos decretas, si semel id cōmiserint, pænam quinquaginta pondo incurrant, quorum partes duę, Ecclesiæ vbi fuerit delictum perpetratū distribuantur, tertia vero accusatori: Si autem bis in hoc crimē inciderint, à Sacerdotali officio per annum suspendantur. Si ter à tota prouintia per triēnium exules sint, Non tamen hoc Decreto prohibitur ne mercedem in singulis Episcopatibus ab Episcopo constitutam percipiant.

Cap. ad Apostolicam c. non satis de Simonia. Mexic. 1. c. 23. & 2. c. 2. Guadix tit. 2. consti. 3. & 22. & cōst. 14. 15. 16. Milan. 1. verbo cum Sacramēta & Synod. de Quiroga const. 35. & Prouin. eiusdē Quiroga acti. 3. c. 27. & Compostel. acti. 7. c. 10. & Limens. 3. act. 2. c. 38. Conducit materię tx. in cap. abolendæ de sepulturis.

§. II.

VERVM, vt illud, quod ex conformi Sacrarum ceremoniarum vsu in cultu diuino prouenit, decorum seruetur, & ea euitentur incommoda, quæ ex varietate huiusmodi oriuntur. Curati omnes huius Prouintiæ tam sæculares, quam regulares, in Sacramentis administrandis, præscriptam in rituali Mexicano formam teneant, quousque à *Sede Apostolica* rituale ad vsum vniuersalis Ecclesiæ euulgetur. Si qui vero aliter Sacramenta administrauerint; tamquam perturbatores Ecclesiastici Ordinis punientur.

Mex. 1. c. 67. & Limense 3. act. 2. c. 37. & Concil. 4. Tolet. c. 26. vbi Loayça fol. 370. verbo libellum. Concil. Milan. 5. fol. 716. verbo illud in primis, & Cōcil. Prouinc. Bononi. Cardin. Palleoti. 4. parte.

LIBRI

TITVLVS VI.

De Sacra vnctione.

§. I.

Limense 3. act. 2. c. 13.

VOLENS hęc Synodus, ijs incommodis, quę inconferendo Indis cōfirmationis Sacramento, & fuerunt, & esse possunt, opportunum remediū afferre: statuit, ac præcipit, ne quidquam pecuniæ argenti, aliciusve rei similis, dum Episcopi Sacrum Chrisma ministrant ab Indis, vel ab alijs vllipetant, vt ad id offerendum eos inducant, Immo potius pro grauitate, & auctoritate Episcopalis dignatis, Candelas, & vittas quas suscepturi Sacramentum confirmationis deferre solent, indigentibus in elęemosinam Episcopi conferant.

§. II.

PERACTO vero confirmationis ministerio, vittæ omnes ad vsum ei⁹ adhibitæ conburantur. nepostea prophanis vsibus deseruiant.

§. III.

Limense 3. act. 2. c. 9.

SED quoniam propter Indorum ignorantiam facile euenire potest, vt nulla habita ratione cognationis inter susceptorem, & confirmatum, illiusque Patrem, & Matrem contractæ, hi ingradibus prohibitis matrimonio se coniungant. Huic malo Episcopi occurrentes in singulis Indorum oppidibus duos susceptores deputent, qui vel sine suspitione contrahendi matrimonium sint, vel spiritualis cognationis rationes optimè nouerint, idq; obseruetur donec Episcopis huiusmodi deputatio, Indis peritioribus factis, non amplius necessaria visa fuerit.

§. IIII.

Conc. Trid. sess. 14. c. 3. de extrem. vnctio. Mexi. 1. c. 64. Guadix tit. 2. const. 41. Limense 3. act. 2. c. 28. Concil. Trid. in Doctrina de Sacram. extrem. vnct. c. 1. 2. & 3.

PAROCHI item tam sæculares, quam regulares, Indis, & seruis ægrotis in mortis periculo constitutis, Sacramētum extremæ vnctionis ministrent, quod cum sit à Christo Domino ad communem omnium salutem, sine delectu personarum institutum, omnibus fidelibus in articulo mortis deuotè petentibus tribuendum est. Parochi vero muneri suo satisfacere minimè possunt, si medicinam animæ, & corpori tam salutarem suis subditis denegauerint.

Quia

§. V.

QVIA vero grauiter ægrotantes extremæ vnctionis suscipiendæ causa, ad Ecclesias, seu monasteria deducere tutum non est, ne externus impulsus, aut mortem illis conciliet, aut saltim acceleret, miseræ genti, & ab omnib9 rebus inopi, consulere volens hęc Synodus, in virtute sanctę obedientię Curatis omnibus secularibus, & regularibus præcipit, ne Indos, aut seruos ægrotos, huius rei causa, ad Ecclesias, vel monasteria, vllatenus ferri permittant. Immo Curati ipsi officij sui, & charitatis, qua erga proximos esse debent memores, ad vngendum infirmos, eorum adeant domos, quas prius decenti ornatu paratas esse curabunt. Si vero contra hoc decretum fecerint, probabili irregularitatis periculo se exponi intelligant, & quam sint, de morte proximi ob eorum inhumanitatem secuta, rationem Deo reddituri, animaduertant.

§. VI.

EPISCOPI vero tantum scelus acerrimè vindicari studeant, vt tam immanis, & barbara consuetudo, & non solum ab Ecclesiastico, & religioso homine, sed ab homine prorsus aliena, radicitus extirpetur, funditusque tollatur.

§. VII.

DE Ætate ad hoc Sacramentum suscipiendum ea regula sit, vt quibus per ætatem licet Eucharistiam sumere, eisdem etiam liceat sancto infirmorum oleo inungi.

Gran. tit. de Sacra vnctione n. 3. & 4. & Milan. 4. tit. quę pertinēt ad extrem. vnctionē verbo Parochus, & 5. tit. quę pertinent ad Sacram. extremæ vnctionis.

§. VIII.

II tamen, qui ægrotorum curam habent, admonentur, vt opportuno tempore, à Parocho deferri extremam vnctionem procurent, sicque infirmus dum integris est sensibus vngatur, vt vim Sacramenti corpori, & animæ salutarem, dum compos sui est, intelligere valeat.

§. IX.

AD Sacrorum Canonum obseruationem, & ne in Ecclesijs sanctum Chrisma, Cathæcumenorum, & infirmorum oleum vnquam desit, iubet hæc Synodus, vt in singulis annis infra quindecim dies, à feria quinta in Cœna Domini, quo die hæc, vertente anno consecrantur, immediate numerandos, Vicarij omnes, & singuli huius Prouinciæ perse, vel per Clericos Sacro ordine initiatos, ad ciuitatem vbi est Sedes Episcopalis conueniant, & quod in Sacristia cuiuslibet Cathedralis Ecclesię distribuitur sanctum Chrisma, & oleum, quantum omnibus districtus sui Parochis sufficiat, indè afferant. Nemo autem infra præfixum temp9 id facere omittat, sub pœna pondo

Granat. tit. de Sacra vncti. act. 1. & Synod. de Quiroga const. 24. & 25.

quinquaginta. Curati autem reliqui, eum locum vbi Vicarius resìdet adeant, vel eò Clericos in Sacro ordine cõstitutos mittant, vt sanctum Chrisma, & oleum in suas Parochias indè reportent, sub pæna pondo octo fabricæ applicandorum. Is autem, qui vel in Cathedrali, vel in oppido, vbi Vicarius residet, Chrisma, & oleum distribuit, nihil quidquam pro his distribuendis accipiat, librumque secum habeat, vbi cum die, mense, & anno nomina eorum inscribat, qui ab eo Chrisma, & oleum sumpserunt, sub pęna duorum pondo, ad vsum fabricę Ecclesiæ.

§. X.

Granat. tit. de Sacra vncti. n. 1. 2. & 3. & Milan. 4. 2. p. const. verb. Parochus.

CVRATIS quoq; omnibus pręcipitur, vt Chrisma, & oleum huiusmodi frequenter renouare studeant, eamq; in renouando formam seruent, vt minor semper olei quantitas addatur, quam reliquum fuerat; Si vero aliquid Chrismatis, vel olei anni proximè pręteriti, cum nouum defertur, super fuerit, illud comburatur, vel in fontem Baptismalem spargatur, à die verò ferię quintæ in Cœna Domini imposterum, antiqui Chrismatis, & olei Cathecumenorum vsus cesset, sub pęnis à iure decretis, nec Sabbato etiam maioris hebdomadæ ad fontes antiquum oleum adhibeatur, sed nouum spectetur. Conceditur autem, vt si quis mortis periculo laborauerit, oleo infirmorum præteriti anni in vngatur, noui olei copia adhuc nõ habita. Cuius rei causa, à feria in Cœna Domini infirmorum oleum asseruari poterit, quò vsque nouum peruenerit, & deinde consummi.

§. XI.

Mexic. 1. c. 33.

AD Custodiam verò sancti Chrismatis, & olei, locus clausus cum decenti ornatu deputetur, cuius clauem Parochus habeat, nec cuiquam tradat, nisi alicui Sacerdoti cum opus fuerit. Quo loco rituale etiam ministrandorum Sacramentorum formam pręscribens asseruabitur.

LIBRI

TITVLVS VII.

De Clericis Peregrinis.

§. I.

SVMMIS à Deo precib⁹ efflagitare Episcopi deberent, vt eos in messem suam operarios mitteret, qui diuinæ voluntati conformes salutem animarum sitirent, nō quę sua sunt quærentes, sed quę IESV Christi. Verum quod est, omni lachrimarum fonte plangendum, Sacerdotes aliqui, non pietatis zelo, sed æstu quodam auaritiæ flagrantes, incertis sedibus vagantur, & ouibus sibi commissis derelictis, eò auidè confugiunt, vbi maius stipendium temporalis lucri proponitur. Cui tam graui malo Tridentinum Concilium occurrere volens præcipit, ne vllus Clericus peregrinus, sine commendatitijs sui Ordinarij literis (quas tamen sine iusta causa Ordinarius non deneget) ab vllo Episcopo ad Diuina celebranda, & Sacramenta administranda recipiatur, quod tam sanctum Concilij Decretum hæc Synod⁹ inuiolabiliter obseruari vult, sub pæna suspensionis arbitrio Ordinarij. Interdicit quoque, ne vllus Vicarius, seu Iudex Ecclesiasticus, Clericis huiusmodi celebrandi licentiam concedat, nisi eorum facultates, & literæ dimissoriæ diligenter prius examinatæ comprobentur. Idemque iniungit superioribus ordinum in suis domibus, aut monasterijs. Itidem iubetur, vt siqui Clerici ex Hispania, aut alijs remotis Prouincijs, in has Indiarum partes migrauerint, mulieres secum, matrum, sororum, & consanguinitate propinquarum nomine deferentes, nisi id ita esse legitimè constiterit, à mulieribus huiusmodi separentur, si vero separati nō paruerint, tamquam Concubinarij publicè puniantur.

Sess. 23. c. 16. & Sess. 22. in Decreto de obseruandis, & euitandis in celebratione Missarum.
Mexic. 1. c. 45. & Guadix tit. 2. const. 54. Milan. 1. tit. quę pertinent ad celebratione Missæ, verb. Clericis, & Gran. tit. de Cleric. pereg. Synod. de Quiroga const. 57. Limens. 3. act. 3. c. 9.

Mexic. 1. c. 57.

TITVLVS VIII.

De officio Iudicis Ordinarij, ET VICARII.

§. I.

Granat. tit. de offic. Iudicis Ord. Guadix tit. 8. const. 11. 12. 13. & 14. Milan. 4. 3. par. tit. de foro Episcop. & 5. tit. de Episcop. & Episcopali iure.

VT Episcopi populum à Deo sibi cōmissum, quib⁹ opus est prudentia, & solicitudine, guuernent ac moderētur, atq; vt facili⁹ orationi vacent, Doctrina pascant gregem, & saluti cōsulant animarum, Vicariorum opere indigent, quos in partē solicitudinis, pręsertim earum rerum, quę fori Iudicialis sunt, sibi asciscant. Quam obrem Vicarios huiusmodi hęc Synodus vehementer hortatur, vt quam sit eorum industria, ad populi Christiani guuernationē necessaria, intelligentes suo muneri ne desint, sed in eo obeundo, omne studiū, operam, & diligētiam collocent, quod vt cōmodius pręstent, has, quę sequntur regulas obseruabunt.

§. II.

IN primis, officiales, Vicarij, & Iudices Ecclesiastici omnes huius Prouinciæ id potissimum curent, vt iniuncta, sibi in literis commissionis, & potestatis exequantur: Tempore etiam, quo hęc officia exercent, diligenter, integrè & rectè segerant. In omnibus DEI honorem sibi proponant, cōmunem subditorum vtilitatem quęrant, & partium vnicuique Ius suum tribuant. Coram Secretario Episcopi iureiurando se obstringant, quod Sacrorum Canonum, & Concilij Tridentini Decretis, huiusq; Synodi constitutionibus stabunt. Quod Ecclesiasticam Iurisdictionem, immunitatem Ecclesiarum, & earum ministros tuebuntur, atque deffendent. In locis, vbi suis fungi debent officijs semper resideant, officiaque hæc perse ipsos obeuntes, & non per substitutos, nequaquam absint feria secunda, quarta, & sexta, cuiuslibet hebdomadis, ab Octaua ad decimam horam pro tribunali sedentes, causas audiant. Si vero in hos dies festum inciderit, in sequenti die, festo non impedito, audientiam faciant. Ad locum vero ad id deputatū Ecclesiasticæ Curię ministris comitati procedant. Ipsis vero officialibus, ad dies tantum octo absentibus, nullam causam difinitiua sententia determinare valeant, nec in causa aliqua, interlocutoria sententia, quidquam statuant, quod per difinitiuam sententiam reparari non possit. Quidquid secus factum fuerit, irritum, & inane decernitur.

De

§. III.

DE quibuscumque causis, ad iurisdictionem Ordinariam spectantibus, & tamquam Apostolicæ Sedis Subdelegati, de his, in quibus Episcopi, à Concilio Tridentino, eiusdē Sedis delegati constituūtur, Si eis ab Episcopo specialiter cōmissæ fuerint, cognoscere possint, causasque huiusmodi, nisi specialiter Episcopo soli fuerint commissæ, aut eas Episcopus adse auocauerit, vel ex huius Synodi Decreto, eidem reseruatæ fuerint, terminare valeant. De his etiam causis cognoscant, quæ per viam appellationis coram Episcopo sunt tractandæ.

§. IIII.

QVONIAM Episcopi, iure, & expresso Cōcilij Tridētini Decreto tenentur officialem Vicarium generalem constituere, qui Doctor sit, vel Licenciatus in iure Canonico, vel aliàs quantum fieri poterit Idoneus ad causas, in foro iudiciali decidendum, quem pro officij sui ratione cōmodè sustentare debent, & quia officiales huiusmodi, pro vidēdis actis, salarium forsam à partibus litigantibus recipere valet, statuit hęc Synodus, ne quidquā pro his accipiat, nisi parte, aut partibus petentibus Iuris peritum vnum, vel plures sibi adiungi, quos de causa consulat, ac de eorum consilio sententias ferat. Quia vero euenire potest, vt pars, aut partes id petentes, quibus incumbit horum assessorū salaria persoluere, eosdem prætio corrumpere possint, statuit, ac præcipit eadem Synodus, vt salaria assessori huiusmodi à Iudice prouidè moderentur. Eaque assessores perse, vel interpositas personas, ante decisam causam, à partib⁹ non accipiant, nec quidquam amplius, quam quod fuerit moderatum, sub pęna restitutionis quadruplum. Sententiam vero suam clausam, & sygillatam ad Iudicem mittat assessor, eamque partibus nequaquam tradat, aut ex eo, quod partium intererit, teneatur. Prædicta vero pæna, fabricæ Ecclesiæ, & pijs operibus æquè distribuatur. Sportulas alias non exigant, quam quę sunt ab hac Synodo taxatę. A partibus coram eis litigantibus, aut quæ probabili coniectura litigaturę creduntur, dona, aut munera etiam esculenta perse, aut familiares, consanguineos vè suos, officio durāte, vel post, ex promissione, tempore officij prius facta, non accipiant, etiāsi ea data spōte fuerint, vel promissa sub pęna restitutionis quadruplū. Quod Iudicib⁹ Vicarij foraneis, sub eadem quoq; pæna etiā imponitur.

Seß. 24. c. 16. & iure communi tx. in cap. de consign. & affini.

Mexic. 1. c. 84. Guadix tit. 8. const. 14.

§. V.

IN causis coram ipsis pendentibus, ipsi cognoscere possint. Arbitri Iuris, aut arbitratores non sint, neque hac de causa prò

ſa prò ferendis ſententijs, videndis actis, aut aliàs quidquam accipiant. Qui vero contra fecerint, vltra pœnam reſtituendi duplum, aliter etiam puniantur, idq; Vicarij etiam obſeruent.

§. VI.

NOTARII, aut alij eorum miniſtri, in cauſis, in quib' ad Fiſcalis inſtantiam procedetur, nihil ab reo exigant, ratione ſcripturarum, ſiue actorum, pro parte ad Fiſcalē ſpectante, niſi reus per ſententiam in expenſis fuerit condemnatus, easque tunc iuxta taxationem petant. Si vero condemnatio huiuſmodi non præceſſerit, cum ex officio ad hęc conficienda teneantur, nihil exigere poſsint. Quod ſi Notarius, & Iudex aliter, quam ad pręſcriptam formam expenſas à reò petierint, in duplum easdem reſtituant.

§. VII.

TESTES verò pro ratificatis non habeant, etiam de voluntate partium, in cauſis vbi pęna corporalis, exilij quoque, aut ſolemnis pænitentię futura ſperatur, ſub pæna ratificandi teſtes ſuis impenſis ſi opus fuerit, Iudex autem teſtibus non ratificatis, ſententiam minimè ferre poſsit.

§. VIII.

PECVLIARI ſolicitudine ſtudeant vitia publica, veluti ludos illicitos, Concubinatus, blaſphemias, vſuras, & huiuſmodi alia prohibere, & hęc perpetrantes acriter punire. Quod vt conſequatur effectum, Dominica prima Quadrageſsimæ in quolibet anno generales literas excommunicationis expediant, procedendo vſque ad Anathematis declaratorias, eaſque publicare faciant, tam in Cathedrali, quam in Parochialibus Eccleſijs, ac monaſterijs, quę poſtquam publicatæ fuerint, in Eccleſiæ ianuis affigantur. Ad oppida etiam, vbi Hiſpani degunt, & ad fodinas literę ædem mittantur, ibiq; itidem publicentur, vt omnes, & quicumque, de huiuſmodi delinquentibus notitiam habuerint, cenſuris compellantur eoſdem denuntiare coram Epiſcopis, vel Parochis, & coram Notario publico, vt id legitimè conſtet, quę tamen, delictis notorijs, & publicis dumtaxat, diſpoſita intelligantur; edicta vero, ſeu literę generales huiuſmodi iuxta ſeriem diſpoſitam, & approbatam expediantur: quæ in quantum Concubinariorum delicta reſpiciunt, prima etiam Dominica Aduentus publicentur.

§. IX.

TAMETSI Epiſcopi, ſubditorū delicta Clericorum, & Sacerdotum maximè, quos alijs in exemplum vitæ

DEVS

DEVS posuit animaduertere debent, nihilominus Sacerdotalis ordinis honori prospicere valdè tenentur, & impuniendis Clericorum delictis, prudenter segerere, nè si id nimis publicè fiat, ipsi simul cum eo, quo funguntur diuino ministerio comtemnantur. Quapropter hæc Synodus statuit, ac præcipit, vt causæ graues Clericorum huius Prouinciæ, & quòad modum procedendi, & quo ad custodiam carceris secreto agitentur, & terminētur. Item vt Iudices ad causam huiusmodi Notarios Clericos, si fieri poterit, adhibeant. Hęc autem omnia, tum locum habeant, cum delictum tale, & tam publicum non fuerit, quod maiori non egeat remedio. Qua in rè conscientiæ Iudicum onerantur, vt in his omnibus eum modum seruent, quò, & Clericali dignitati consulant, & delinquentes promeritis supplicio afficiantur. *Mexic. 1. c. 82.*

§. X.

LIBRVM habeant, in quò summatim, sacrilegiorum, restitutionum, & Fiscales causæ ad memoriam descriptę sint. Ad huius vero libri præscriptum in fine cuiuslibet mē-sis, Ministris & Notarijs, sibi reddi rationem petant de præfatis causis, & de earum statu: & quod magis singulis causis conueniens sit prouideant, eoque in libro, vt scribatur quidquid prouiderint efficiant, atq; ministros huiusmodi de commissis negligentijs repræhendant, in eosq; accuratè animaduertant. In fine etiam mensis prædicti Notarius de hac coram eo adhibita diligentia fidem faciat, & officiales binis quoque mensibus iuxta prędicti libri formam Episcopo referant quid gestum sit, quidue non, quidq; negotiorum huiusmodi expeditioni conuenientius, & opportunius esse videatur, sub pæna quatuor pondo quoties id omissum fuerit, & Episcopi huiusmodi relationi sibi inscriptis factę se subscribat, librum vero hunc officiales apud se retineant, ad cuius præscriptum, cum eos Episcopus visitauerit, de negotijs huiusmodi inquirantur. Admonentur præterea, vt etiamsi ab ipsis causę decisæ sint, si vlterius in gradu appellationis procedatur, Promotorem Fiscalem ad causarum huiusmodi prosecutionem instanter hortari non desinant.

§. XI.

IVDICES Nec recipiant, nec apud se retineant, multarum, siue penarum pecunias operibus pijs applicatas, sub pæna restituendi quadruplum, sed hæ Notario causę, eo ipso, quod exactæ sint, commendentur, qui infra diem susceptori, per Episcopum cum debitis fideiussoribus in tribunali suo depu- *Concil. Toletan. actio. 2. c. 14.*

disputando, eas consignare teneatur sub pæna soluendi duplũ. Pæcuniarum autem huiusmodi consignationem, in libro susceptoris Notarius scribat, & manu propria susceptor, sibi cõsignatas esse etiam scribat, seque subscribat, vt Episcopi arbitrio hæc in pia opera distribuantur. Idemq; quoad pænarum pecunias recipiendas, & alij ministri, sub eisdem pęnis seruare teneantur.

§. XII.

PRÆCIPITVR etiam Iudicibus, vt in causis ciuilibus, criminalibus, matrimonialibus, & alijs Ordinarijs quibuscumque, ante difinitiuam sententiam, bis acta perspiciant, primo quando partes ad probationem admittunt, secundo quando sibi traduntur ad proferendum in causa difinitiuè, summaria vero quo tempore ferenda sententia est, videant; accurate autem perpendant, an in eis quoad suam formam, omnia seruata sint, actaque, & actuata prout de iure expedit hac Synodo, & cauetur titulus de ordine officiorum, & de officio Notarij. Si vero quidquam horum desit, sportulæque, aut salaria percepta, descripta in actis non sint, ea iuxta formam iuris describi faciant, Notariorumque, aut ministrorum Curiæ negligentias circa hæc, puniendo corrigant. Pro licentijs, seu facultatibus ad exercitium alicuius Sacramenti, vel ad esum carnium in diebus Quadragessimę, aut alijs, quibus prohibitus est, nihil quidquam accipiant. Has vero nisi inscriptis, & ad limitatum tempus, causaq; bene examinata, & licentia prę cedente corporalis medici, vbi habere poterit, non concedant, nec in casibus ab hac Synodo prohibitis, sub pænis ab eadem statutis.

Granat. de offic. Iud. ordin. n. 13.

§. XIII.

IVBETVR præterea, vt Iudices acta in causis Ordinarijs coram eis facta bis taxent. Primò, quando partes ad probationem admittunt. Secundo, tempore ferendæ sententię, medioque decreto declarent, quid Aduocatis, & Notarijs debeatur, quid ve ad eos pertineat, suoque signo notent, vt partibus, vel earum procuratoribus liquidò constare possit. Sin min⁹ fecerint, Iudices pondo duo de Tipuzq; dicta, in pænam persoluant eaq; pijs operibus applicentur. Taxent etiam acta causarum, quæ coram eis in gradu appellationis agitabuntur, probationesque etiam quascumque, & scripturas alias, quòad earum partes, & lineas iuxta legum regni dispositionem, & ad taxationem prędictā salaria huiusmodi soluantur. Quod vero Notarij, aut commissarij vltra taxationem receperint, in calce decre-

In leg. 23. tit. 20. lib. 2. & leg. 1. tit. 27. lib. 4. recopil.

Decreti iubeant restitui, sub pęna iam dicta. Officiales taxam, & salariorum omnium curię ministrorum manu Episcopi subscriptam clarè inscriptã, tabulæ affixam, & in aula Iudicis deputata, poni faciant, vt ibi commodè ab omnibus legi possit. Taxa vero ea solũmodo sit, quæ est ab hac Synodo constituta.

Conc. Milan. 3. fol. 603. 1. pag. in principio.

§. XIIII.

LIBRVM habeant, in quo delinquentes condemnatos sub comminatione si inidem delictum vlterius reinciderint, & eos, qui talia commiscent crimina, quæ si iterum perpetrentur, maiori supplicio digna fiunt, apposité describant. Notarius vero, apud quem sententia lata est, manu propria in libro scribat, qua pæna reus damnatus fuerit, die, mense, & anno ibidem appositis, & quod acta, & processus causæ apud eumdem remaneat, seque subscribat, quò delinquendi consuetudo facilius tolli possit.

§. XV.

IN causis, in quibus ex officio procedunt, postquam Fiscalis testes nominauerit, caueant, vt susceptor Fiscali sub ministret pęcunias, quibus possit, testibus ad ferendum testimonium venturis sumptus præbere competentes, idq; in actis redigatur: tempore vero quo expensas taxabunt, faciant sibi à Fiscali rationem reddi sumptuum erogatorum huiusmodi, quos etiam taxent, & ex taxatione, eos Fiscalis à reo recipiat, susceptoriq; restituat, aut quid causæ fuerit, quominus restituturus sit, exponat.

§. XVI.

OFficiales, saltem semel in hebdomada, secunda, aut sexta feria post meridiem, vel hora sibi magis cõmoda, carcerem visitent, eisque in comitatu sint Notarij deferentes acta detentorum in carcere; procuratores quoque, & promotor Fiscalis, quorũ siquis absens fuerit pondo vno mulctetur, in vsus eorum, qui in carcere sunt cõuincti. In visitatione vero id pręstent, vt de vita, honestate, & morib⁹ eorum, qui carcere inclusi tenentur, inquirant, fæminarum impudentias reprimant, deierantes, illicitosq; ludos exercentes puniant. Exquirant pręterea, an custos carceris à vinctis iniuria quidquã extorqueat, vnum quemq;, de suo iure eos certiores reddere volentem, libenter audiant. Si ab aliquo reo confessio petenda est, aut aliud quid simile agendum, id ne omittant.

§. XVII.

DE vinculis, & his, qui vinculis alligati tenentur, interrogent, an sine causa per custodem crucientur, aut sine

mandato dimittantur, inquirant,& tandem his omnibus, quę opportuno egent remedio prudẽter,& accuratè illud pręstent.

§. XVIII.

IN Vigilijs festorum Paschalium, vel duobus ante diebus, Episcopi, pręsentibus eorum officialibus,& alijs ministris, carcerem visitent, pro vt etiam ab hac Synodo ipsis iniungitur, in titulo de Episcoporum officio.

Infra lib. 3. tit. 1. §. 20.

§. XIX.

SI Notarius aliquis, vel mortem obierit, vel officio suo fuerit priuatus, acta,& scripturarum Protho colla ab eo confecta, accuratè custodiantur, vt habetur in titulo de officio Notarij.

§. 24.

§. XX.

CVRIÆ ministri munera etiam esculenta, mutuum, & commodatum, ne accipiant, nec eosdem ad suos contractus fideiussores adhibeant. Iudicesque huiusmodi quantumuis sint probatæ fidei, ante elapsum tempus à fideiussoribus compelli posint ad eos indemnes seruandum, vel persoluendum totum id, pro quo se fideiussores constituerunt, ac si ab ipsis illud iam esset per solutum. Litigatorum operis, nisi soluta mercede non vtantur, & in sportulas sibi debitas computantes. De suis sportulis, & salarijs, vel de negotijs sibi commissis nihil pascis cantur, sed ea purè sinsereq; agant. Si vero vllatenus quidquam acceperint, in duplo reddant.

Milanen. 3. fol. 603. verb. nullũ, neq; munus, & 5. fol. 782. verb. illud prętere a.

§. XXI.

CVM crimen quis confitetur, vel spontè, vel aliàs, & cum iniurię Ecclesię, vel Clericis inferuntur, etiamsi illę à partibus sint condonatæ, promotores Fiscales citentur, vt cùm òb culpam, quę in delictis maior comperiri potest, tum ob immunitatem, & iurisdictionem Ecclesiasticam tuendam de iure suo dicant, nisi, Episcopo consulto, Iudex aliter decernat.

§. XXII.

STATVITVR etiam, ac iubetur iuxta Concilij Tridenti Decretum, ne officiales facultatem contrahendi matrimonium peregrinis concedant, nisi constet, eos alibi matrimonio coniunctos non esse, nec legitimo impedimento teneri, quominus matrimonium contrahant. De hoc autem ab his inquiratur, qui ante contrahere volentes bene cognouerint, nisi attenta ætate eius, qui ad matrimonium recipi cupit, Iudici videatur delongiori, vel breuiori tempore inquirendum. Ad inquisitionem autem huiusmodi, si opus sit, officialis literas

Sess. 24. c. 7.

det

det requiſitorias, ex quibus, in partib⁹, vbi contrahentes ſint orti, Inquiſitio fiat, denuntiationibus publicè factis ad præſcriptum Sacroſancti Concilij Tridentini, Prȩterea contrahentes iuramẽto declarent, ſe nullo religionis, vel caſtitatis voto obligari. Qui vero abſentem coniugem obijſſe dixerit, contrahendi facultatem non obtineat, niſi, hoc ſufficienter probato, Epiſcopum adeat, de cuius permiſſu, & non aliàs, ad ſecundas nuptias ſuſcipiatur, ſub pæna pondo centum expenſis, pro adminiſtranda Iuſtitia, faciendis applicandorum.

Seſſ. 24. c. 1. de reform. matrim.
Guadix tit. 2. conſt. 57. & Granat. tit. de cogn. ſpirit. n. 2. Synod. de Quiroga conſt. 33.

§. XXIII.

IN crimine concubinatus inter Clericum, & coniugatam, is ordo in procedendo ſeruetur, qui ab hac Synodo titulo de Concubinarijs eſt præſcriptus.

lib. 5. tit. 5. §. 6.

§. XXIIII.

VICARII de his ſolum caſibus, qui ſunt inmandatis, & commiſsionibus ſuarum poteſtatum comprȩhenſis, ac iuxta præſcriptam ibi formam cognoſcant, ſi ſemel contrarium fecerint, pȩna pondo octo incurrant, quorum tertia pars delatori, reliqua impenſis pro adminiſtranda Iuſticia faciendis applicentur. Si bis pondo duodecim, & duorum menſium ſuſpenſione. Sitèr duplo mulctentur, itidemq; fiat diſtributio. In ijs autem negotijs, quæ ad eorum iuriſdictionem non ſpectant, Iudices Fiſcales, & officiales, vt ſupra præfertur cõmoneant, & imminenti periculo, aut rei neceſsitate poſtulante processum inchoent, inquiſitionẽ faciant, perſonasq; capiant, & infra triginta dies, in locis diſtantib⁹, in propinquis vero, quò citius fieri poterit, per aliquam perſonam, quæ ad id diligenter ſe obſtringat, cauſas huiuſmodi, ad officiales remittant, ſine retardatione, ſub pæna pondo quatuor de Tipuzque vocatorum, & ſine diſsimulatione ſub pæna pondo viginti, & priuationis officiorum, ratione præſcripta applicandorum. In cauſis matrimonialibus, aut diuortij ratione ſæuitiȩ, aut ſecundarum nuptiarum imminente periculo, vſq; ad depoſitum procedant, illasque pro vt ſupra dictum eſt remittant, ſub eadem pæna.

Granat. tit. de offic. Ordin. n. 22.

§. XXV.

SI facultas petatur, quà Clericus in Sacro ordine conſtitutus, coram Iudice ſeculari teſtimonium dicere poſsit, ne detur priusquàm ea, de quibus interrogari debet, examinentur, quȩ ſi talia viſa fuerint, vt ad omnia reſpondere Clericum teſtem non deceat, quo ad peculiares tantum articulos, qui in ea expreſsi ſint, limitata facultas concedatur, & non aliter ſub

Tx. in cap. final. incipienti. Quamquam 14. quæſt. 2. & tx. in cap. de iuram. calũniȩ. Guadix tit. 2. conſtitut. 55. Granat. tit. de offic. Ord. n. 23. & in Regula ordinis

militaris S. Iacobi cap. 19. in fine.

pæna quatuor pondo.

§. XXVI.

Gran. tit. de offic. Ordinarij n. 24.

NVLLVS officialium prædictorum Aduocatus, solicitator ve sit, clàm aut publicè in causis, quę intra fines suæ iurisdictionis tractantur, in quibus, aut Iudex fuerit, aut esse posit, nisi in concernentibus ad suæ iurisdictionis, & status Ecclesiastici defensionem, & in his sine mercede aliqua, & cum speciali Episcopi consensu.

§. XXVII.

SI vero quidquam mercedis, aut salarij acceperint, pæna restituendi quadruplum mulctentur, grauiterque puniantur. Quod de Vicarijs etiam intelligendum est.

§. XXVIII.

Gran. vbi supra n. 25.

VICARII facultates prędicandi, confitendi, Sacrum celebrandi, elęemosinas petendi, alias ve quascumq, ab Episcopis, & superioribus concessas examinent, vt earum veritas, vel falcitas constet, antequam executioni mandentur.

§. XXIX.

QVIA verò Sacerdotum probitas, vitęque exemplum, & in suis obeundis ministerijs accurata diligentia, populi peccatis salutare medicamentum est, quo eorum cura iuuetur, statuit, ac præcipit hæc Synodus, vt Vicarij nomine Prouinciales in singulis Diœcesibus delegantur, vnus, vel plures, pro vt videbitur Episcopo magis expedire, eisque certis Diœcesis suæ districtus præfiniat. Hi autem de vita, & moribus Clericorum sibi subditorum inquirant, & ad Episcopos, aut ad eorum Vicarios generales deferant, statuto tẽpore, cum libellis miserint, in quib⁹ nomina eorum, qui peccata sua cõfesi sunt, inscribantur. Si verò Clericorum excessus tales sint, vt nullam dilationem patiantur, delinquẽtium expensę, Episcopo sine mora nuntientur, mittanturq; simul informationes super eis factæ.

§. XXX.

Mexic. 1. c. 57. §. 1. & 2. & Limense 3. act. 3. c. 9.

VICARII in marithimis huius Prouincię partibus residentes, diligenter curent, ne Clerici, qui ex Hispania, aut alijs Prouincijs eò proueniunt, ad Sacrum celebrandum, aut ad vllum Sacramentum administrandum recipiantur, nisi titulis, dimissorijs, literis, licentijs vè suorum Episcoporum, Maiestatis Catholicæ, aut eius Pro regum, & Guuernatorum pro ratione Prouinciæ, vndè profecti sunt, optimè examinatis. Si vero merces secum habeant, afferant ve alia, quę negotiationem sapiant, inuentario confecto, alicui probato viro in deposi-

depositum dentur, & quam primum de hac re Episcopus certior fiat, vt quod sibi conuenientius visum fuerit decernat. De Clericis itidem, qui in Hispaniam naues conscendunt, inquirant, si licentiam à Prelatis suis obtinent, Si suspectos sibi comites nauigationis adiungant, à quibus separari oporteat. In his omnibus, vt diligenter segerant, conscientiæ Vicariorum ônerantur, aliàs pro sua negligentia grauiter à Deo puniendos esse intelligant.

§. XXXI.

IVDICES Ecclesiastici omnes, accuratè inuigilent, ne fœminę noctu elęemosinas ostiatim quæritent, sub prætextu pauperum erubescentium, quod cum non sine magno damno, & scandalo fiat, in secus facientes, seuerè animaduertant. *Concil. Limense 3. actio. 3. c. 43. in fine.*

§. XXXII.

NVLLVS quoq; Iudex Clericis Missas celebrandi, Sacramenta ve administrandi, licentiam tribuat, nisi priùs eorum literæ dimissoriæ, seu testimoniales probe examinatæ, legitimę esse comprobentur, sub pęna excommunicationis latę sententiæ.

§. XXXIII.

RELIGIOSIS etiam Sacerdotibus, extra suas Prouincias, aut monasteria peregrinantibus, facultas eadem denegetur, nisi ab Episcopo Diœcesano licentiam obtineant, quam exhibere teneantur. *Mexic. 1. c. 58. & Synod. de Quiroga const. 81. & Limense 3. act. 3. c. 9. & 10.*

LIBRI PRIMI

TITVLVS IX.

De officio Fiscalis, & iure FISCI.

§. I.

PROMOTOR Fiscalis Episcopali curiæ deputatus, officium antea non exerceat, quam in manibus Episcopi, vel eius secretarij iuret, se in omnibus fidelem præbiturum, *Latè Granat. tit. de offic. Procuratoris Fiscalis, & Synod. de Quiroga const. 121.*

122.123. *Guadix tit.8.cost. 21. Milan. 1. tit. de causidicis, Aduocatis, & Fiscalibus, & 5. tit. de Procuratore Fisci.*

DEI honori, & animarum saluti prospecturum, immunitatem Ecclesiarum, bona Ecclesiastica, & ministros defensurũ, causas Ecclesiasticas prosecuturum, Ecclesiæ, & Episcopi iura propugnaturum, ad idq; probationes, & testes omni diligentia exquisiturum.

§. II.

A Parochis huius Prouinciæ tempore, & ordine ab hac Synodo, vt in titulo de officio Ordinarij est, inquirat, de vsurarijs, fœneratoribus, de his, qui, priore coniuge adhuc viuente, alias duxerint, de illis, qui cum vxoribus non cohabitant, de aleatoribus, aleatorumque susceptoribus, de blasphæmis, & de alijs delinquentibus, ad Ecclesiasticam Iurisdictionem spectantibus, quos omnes in libro, quem ad vsum huius rei habere debet, describat; eosque denuntiet, causasque huiusmodi accuratius prosequatur. In fine cuiuslibet mensis, acta in causis gesta, & earum statum Iudici referat, & quod sibi à Iudice iniunctum fuerit, deinceps exequatur, idq; Iudex in libro scribere faciat, atq; subscribat. Hęc vero vt fiant singulis mensibus Fiscalis curet, sub pæna quatuor pondo, quoties omittentur.

§. III.

Mexic. 1. c. 80.

SÆPE nonnullorum secularium, & Clericorum delicta, temporis diuturnitate, & vitę emendatione ab hominum memoria deleta sunt, praue tamen affecti homines aliorum excesus memoria semper retinentes, Clericos, & seculares huiusmodi denuntiare solent, eo magis animo, vt eis molestiam inferant, ac infamiæ notam incurrant, quam vt æquitati consulant. Cui malo remedium afferre volens, hæc Synodus statuit, & interdicit, ne Fiscales, qui nunc sunt, vel erunt in posterum, sine partis instantia, quemquam secularem, aut Clericum accusent, aut denuntient de crimine tres annos ante cõmisso, cum illud emendatione vitæ, hoc elapso tempore, pręsumatur compensatum. Nisi delictum adeò graue, publicum ve sit, vt Ordinario videatur absque scandalo impune dissimulari non posse, quo casu etiam post annos tres à Fiscalibus delinquentes denuntientur, vt criminis grauitas Ordinarij prudentia æstimetur.

§. IIII.

Mexicanũ 1. c. 78. & Lex Reg. 4. tit. 10. lib. 8. recopil.

QVIA nemo est adeò natura moderatus, qui vel læsus, vel perturbatus affectu, saltem verbo proximum aliquando non offendat, cauendum est, ne Clerici huius Prouinciæ, parte iniuriata non instante, ob leues verborum iniurias in iu-

in iudicium vocentur, prȩsertim ad eas ciuitates, vbi Iudices, seu officiales resident, cum ex tam longa distantia maius sibi damnum inferretur, quam delicti pœna postularet. Quam ob causam Clericorum huius Prouinciȩ vtilitati, & honori consulens, decernit, ac iubet hæc Synodus nè officiales, Vicarij, & alij Iudices Ecclesiastici de leuibus verborum iniurijs sine armorum strepitu, aut sanguinis effusione dictis, ex officio cōtra Clericum vllum inquirant, nec denuntiare permittant, nec contra eum procedant, nèc eum in carcere detineant, aut ab eo mulctas exigant, pace iam inter partes inita. Idemque seruetur cum quis in alium hæc conuicia, & opprobria, quæ maiora sunt coniecerit, illum leprosum, sodomitam proditorem, hæreticum, aut eo conuicij genere, quod vulgus cornutum vocat appellando, vel mulierem cōiugatum, adulteram, seu meretricem dicendo, & alia similia contumeliosa verba, in quēquam protulerit conuiciatè, vt præfertur, parte non querelanti; Si vero de hic, expressis conuicijs partis offensæ quærella præceserit, etiam ipsa iniuriam remittente, officiales, & Vicarij, pro vt iuris sit procedant. Qui si aliquos curiæ Ecclesiasticæ Fiscales, siue ministros contra facere compererint, quàm est hoc Decreto sancitum, eos grauiter puniant.

§. V.

SI damnati ex aliquo crimine, iterum in idem crimen inciderint, Fiscalis animaduertat, ab eisq; inflictȩ mulctæ, vt exigantur curet; quod in visitationibus fuerit constitutum, executioni mandari faciat, si à sententia super aliquò crimine, vel super contentis in secundo Decreto huius tituli lata, prouocatum fuerit, in appellatione prosequenda, & instantia illa terminanda inuigilet. Siquid vero ad id opus sit, ab Episcopo petat, matura diligentia adhibita, ne si causa differatur criminibus, & offensis in Deum, appellatio fauere videatur. De quibus omnibus, sub statutis pœnis Fiscalis rationem reddat.

§. VI.

CVM aliquam causam ex officio Fiscales inchoauerint, eam sine permissu Iudicum non deserant, nec dissimulent, nec pacto conueniant, nec collusiones, prȩuaricationes, aliud ve simile committant, sub pœna pondo quinquaginta, Quod si causa postulauerit, grauius puniantur.

§. VII.

NE in causis, quas agunt, aut quæ ab eis agenda sperantur, conuentionem faciant, nec muneribus, alijs ve huiusmodi corrupti, Iura ad causas spectantia producere, & allegare

gare desinant. Quod secus ab illis sit factum, irritum decernitur,& siquid semel acceperint, pænę restituendi quadruplum. subiaceant; sibis duplo magis mulctentur,siter officij priuentur, & pro rei grauitate alijs etiam afficiantur: Notarij vero si quid simile nouerint,Episcopis, eorum ve Iudicibus, & Vicarijs annuntient.

§. VIII.

NE aquoquam dona,munera vè similia,quamuis esculenta sint, vel sponte data, vel salarij prætextu accipiant, nec quidquam à litigatoribus, aut ab illis, qui litigaturi sunt credituri, emant, aut eis vendant, aut illorum operas in suos vsus conferant, sub pæna reddendi duplum.

§. IX.

DE excefsibus sibi denuntiatis quemquam ne accusent, nec reus citetur,nisi delator pro sua facultate cautionem præstiterit desoluendo expensas, & damna in causa, quò crimina denuntiata non probauerit; Quod si secus fecerint, damna, & expensas huiusmodi Fiscales persoluant. Si vero delictum non probetur,& delator iustam excusationem nō habeat, expensas soluat, alijsque à iure statutis pænis subiaceat. Delicta autem cum certis testibus, vel quia publica sunt in vico, vbi delinquentes degunt, Fiscalibus annuntiata, ipsi inquirant diligenter, etiamsi delator cautionem non det, nec causam prosequi velit.

§. X.

NE in Clericum nisi probatio, aut infamia notoria præcedat, accusationem, denuntiationem ve faciant. Cum vero quemquam denuntiauerint, iuramento declarent se doli, aut calumnię id non facere. Quod si quem dolo, aut calumnia accusauerint, idque constiterit, expensas soluant, & arbitrio Iudicis puniantur.

§. XI.

ACcusationes inscriptis producant, & quidquid officij sui ratione petierint, neq; eorum libellos, & acta aliter Notarij recipiant, sub pondo duorum pæna, à singulis contra facientibus exigenda, & his, qui in carcere Ecclesiastico detinentur applicanda.

§. XII.

LICET citentur in causis de Capellanorum onere moderando,Fiscales à Capellano nihil accipiant, nec etiam pro causis, in quibus extracti ab Ecclesijs, in easdem restitui, petatur quidquam ab his, qui restituti sunt accipiant, quę licet

gratis

gratis facere debent Fiſcales, nihilominus, omni cura & diligencia præfatas cauſas per tractent, ſub duorum pondo pæna.

§. XIII.

CVM in cauſis Fiſcalibus vltra delicti pænam, etiam in expenſis reus condemnabitur, Fiſcalis expenſę æſtimētur, eaque iuxta æſtimationem reus perſoluat, niſi in caſibus ab hac Synodo prohibitis.

§. XIIII.

CAVSAS, in quib⁹ rei detenti in carcere,adhibita cautione, ante ſententiam latam liberari à vinculis permittuntur,Fiſcales proſequantur, eaſq; terminari faciant,ſub pęna pondo duorum ſingulis cauſis, ſi vero poſt ſententiam latam, id contingat, Fiſcales procurent,vt forma, & ſeries ſententiæ ſeruetur,ac mulctę Cameræ,vel pijs operibus applicatę in depoſitum dentur. Quodſi in eius rei executione,aliquid vel negligentiæ, vel culpę ſit, illud ſub eadem pæna Epiſcopo notum faciant.

§. XV.

CAVSIS properè ad partes ſpectantibus,ne ſe intromittant, niſi Iudicis mandato,vel cauſis ab hac Synodo expræſsis, vt ſunt Indorum cauſæ. Has vero, & alias ſibi ex officio incumbentes illicitè ne differant, quoties verò ſecus fecerint, pondo duobus mulctentur.

§. XVI.

IN cauſis, in quibus ex officio proceditur, teſtes contra eos producendos Iudici dicat, vt ipſe quidquid ad exhibendos teſtes opus fuerit ſtatim prouideat, pro vt in titulo de teſtibus eſt diſpoſitum.

§. XVII.

PRODVCTIS probationibus, & ratificationibus teſtium in cauſis,in quib⁹ ex officio procedítur, curent Fiſcales de alijs teſtibus ratificandis, ſiqui deſunt, omneſq; alias diligentias adhibeant,pro vt à iure cōpererint, ſub pęna duorum pondo quoties id negligenter omiſerint in cauſa,cum ſola probatione ſummaria ne concludant; quando teſtes pro ratificatis haberi non poſſunt, quia pęna corporalis ſecutura ſperatur, niſi ad ſit confeſsio partis.

§. XVIII.

QVANDO Iudex, aut Vicarius publicè cauſas audit, Fiſcales ſemper aſsiſtant,quoties abſint,pondo vnum perſoluant,ſine Vicarij Iudicis permiſſu ne diſcedāt, nec quēquam in ſui locum ſubſtituant, nec illum quem ad negotia ex-

traciuitatem deputauerint.

§. XIX.

QVID Fiſcalis facturus quando capitula contra aliquẽ porrigantur, titulo de ordine iudiciorum diſpoſitum eſt, quod ſeruari iubetur. In cauſis, coram Iudicibus inferioribus ex officio tractatis, & in quib9 ab interlocutoria, ſeu definitiua ſententia fuerit appellatũ, ſi ipſi inferiores rationem cauſæ, & acta proceſſus ad Iudices ſuperiores remittant: Fiſcales Iuſtitię Eccleſiaſticæ exequenda inſiſtant, litemq; ſuſcipiant, ſalariaq; iure Aduocati ſibi pertinentia percipiant à parte in expenſis condemnata, & non aliter.

§. XX.

CAVSAS à iudicibus ſibi notificatas, infrà tres dies deſcribere in libro ſuo teneantur, & reos accuſare, aut denuntiare, ad pręſcriptum in titulo de officio Ordinarij, cauſæq; huiuſmodi deinceps proſequantur, vt Decretis huius Synodi, ſub pænis in eiſdem contentis.

§. XXI.

CAVTE Clericos de adulterio denuntient, Notario Clerico ſiſit adhibito, adeoque ſecreto id fiat, ne ad mariti notitiam proueniat. Accuſatio verò contra adulterum ſolum detur, & in caſibus tantum ab hac Synodo, titulo de officio Ordinarij, & Vicarij expreſsis, & vt eſt ad punitionem delicti, à Iure Canonico, & Concilio Tridentino permiſſum. Adulterę nomen ſupprimatur, quod verbo fuiſſe expreſſum in probatione. Notarius fidem faciat, niſi ſciente, & conſentiente marito, delictum fuerit perpetratum. Tunc enim omnes accuſentur, & vt ſeuerè puniantur. Fiſcales omnem operam præſtent expenſas ſuas iuxta pręſcriptam taxam, nec aliter, quam ſe ſubſcribentes percipiant; ſub pæna reddendi duplum.

Seſſ. 24. c. 8. Seſſ. 25. c. 14.

§. XXII.

PRæſente reo in frâtres dies quęrellam dare teneantur, ſin minus, eorum impenſis rei alantur.

§. XXIII.

RELIQVI inferiores Fiſcales, & executores Eccleſiarum, extra Epiſcopalem curiam reſidentes, ſedulò inquirant, qui ſacrum non audiant, aut feſta non colant, aut in Eccleſia irreuerenter aſsiſtant, qui publicè peccatis, ſordidati, & alijs vitijs, in edictis generalibus, & titulo de ferijs expreſſis contaminati ſint. Videant etiamſi tabernę, cauponæ, alię ve publicæ domus apertis ianuis patent, in eiſque eſculenta, & poculenta, feſtis diebus dum Miſſarum ſolemnia celebrantur, diuen-

diuenduntur. Si decretis precibus in processionibus decenter incedunt. Quidquid vero in his omnibus culpę inuenerint, Vicarijs nuntient, vt quod sibi iniunctum est, exequantur. Ne in his negligenter segerant, aut cum aliquo colludant, aut pęcunijs directè, vel indirectè corrumpi patiantur, nec dona, aut munera, aliud ve quidquam ab hominibus sui districtus accipiant, sub pæna reddendi in quadruplo, & à Iudicibus arbitrio suo vsque ad priuationem officij puniantur.

§. XXIIII.

NE Fiscales prædicti, quouis quæsito colore, cauillationes quærant, vt de rebus leuissimis, & nullius momēti denuntiationes dent, nec eas Iudices, aut Vicarij admittant, quod si commiserint, tamquam calumniosi accusatores pænas luant.

LIBRI PRIMI

TITVLVS X.

De officio Notarij, & de Fide INSTRVMENTORVM.

§. I.

NOTARII Ecclesiasticorum tribunalium huius Prouinciæ, & Tabelliones, qui receptores vocantur, ante nē accipiantur, quam Episcopis, eorumq; Iudicibus fidelitatem, & obedientiam iureiurando promittant, itemque iurent se Decretis ab hac Synodo editis ob temperaturos, neque iure salarij, quicquam aliud accepturos, quam quod fuerit taxatione præfinitum. In loco ad audiendum causas deputato, per tres ante meridiem horas, tresque alias post meridiem saltem assistant, ibique ipsimet perse negotia cum Iudicibus expediant. Quoties statutis curiæ diebus absint, pondo vno mulctentur, quodsi ex iuxta causa adesse nō possint, de ea Iudices certiores faciant.

Guadix tit. 8. à const. 15. Granatē. de offic. Notarij, & fide instrum. Milanē. 1. tit. de Notarijs, & scribis, & 3. fol. 603. cum seqq. & 4. 3. p. tit. de foro Episcopali, & 5. tit. de Cancellario, & Notarijs, & tit. quæ gratis in Cancellario.

§. II.

NOTARIOS, quos Vicarij in casibus suę Iurisdictionis, & commissionum adhibere debent, ante ab Episcopo, examine probētur, iuxta Concilij Tridentini Decretum, nec priusquam ab Episcopo inscriptis facultatē deferant, acta vlla recipiant, quodsi receperint, irrita sint, & nulla. Vicarius vero, qui huic Decreto non steterit, quoties cōtrauenerit pondo octo mulctetur, quorum tertia pars nuntiatori applicetur, Notariusque inhabilis ad officij executionem efficiatur. Quæ omnia quantum fieri poterit obseruentur, & vt obseruari faciant Episcoporum Vicariorumq; conscientiæ onerantur.

Sess. 22. c. 10. Mexicanū 1. c. 89. §. 1. & Compost. act. 3. c. 26.

§. III.

A prima petitione, & primis actis litis, processum in vnum colligant, eiusque cartas consuant, & omnia in illis ordinatè disponant, petitionesque cum earum Decretis, & quicquid circa eas prouissum fuerit inserant, acta omnia, nullis in carta lacunis interpositis, describant, & intiment; diem quoq; mensem, & annum apponant, & cum opus fuerit ipsi, & Iudices se subscribant, & rubricis notent. Quæ omnia Notarij quotidie pręstent, ne vnius causæ petitiones, & acta, cum alterius petitionibus, & actis in voluta confundantur. Processus ordine dispositos semper habeant, & quæ fuerint à Iudicibus decreta, non in exeptorijs codicibus, siue manualibus, sed in ipsis processibus sint inserta. Si quid horum semel prætermiserint, duobus pondo mulctentur, si bis duplo magis, & sic deinceps crescente contumacia, pænę quoque pecuniariæ accrescant, vsque ad officij suspensionem, quarum mulctarum tertia pars delatori tribuatur.

§. IIII.

NE processum originalem, eius ve transumptum vllatenus litigatoribus tradant, sub pæna trium pondo quoties id fecerint, neque etiam Procuratoribus, nisi demandato Iudicum. Si vero ne tradatur Iudices inter dicant, eiusque copiam concedi oporteat. Notarij ad Aduocatos processum deferant, contentaque in processu ipsi Aduocatis legant, ac secum postea reportent. Idque inscripturis originalibus seruetur sub eadem pæna.

§. V.

PROCESSVS Procuratoribus minimè tradantur, nisi Chirographo ab eis accepto, & foliorum numero in libro descripto. Quo stante Chirographo, à Procuratore processus repe-

repetendus eſt, ſi autem deletum ſit repetatur à Notario, aut damnum ſoluat,ſi proceſſus denuò iterum fieri minimè poſsit, oblatamque petitionem Notarij ne recipiant, niſi allato proceſſu,ſub pæna pondo vnius. Informatio vero ſummaria ſine teſtium nominibus, aut Chirographo tradi poterit, quę tribui mandabitur in forma conſueta, hoc eſt illius tranſumptum.

§. VI.

SI literæ alicuius Decreti, aut prouiſionis in fauorem alterius litigantium expeditæ, fuerint amiſſæ,alię ſimiles decreto, aut prouiſioni conformes, inde, vnde primę emanarunt tranſumptas eidem litigatori tradant. Quod tantum cum mandato Iudicis fiat, aliàs nullam fidem faciat. Si vero Notarius propria auctoritate tradat, pænam trium pondo incurrat.

§. VII.

NE mandatum executorium cuiuſcumq; ſummariæ, nec Decretum de immittendo in poſſeſsionem,nec mandata ſequæſtri faciendi, pignora capiendi, brachij ſecularis auxilium implorandi ſollicitatori,Tabellioni,aut vllicuiquam tradant, ſed parti petenti, aut noſtro executori, vel Iudici ſeculari, in caſibus per hęc Decreta conceſsis,nec illi mandata huiuſmodi ſcribant, ſub pæna quatuor pondo ab vtroque incurrenda, ſi ſemel perpetratum id fuerit, ſi vero bis, dupli pæna imponatur,& ſic de inceps habito reſpectu pęnę,vſque ad ſuſpenſionem augeantur.

§. VIII.

IN cauſis Fiſcalibus, alijs ve quibuſcumque, libellos, nec articulos vllatenus recipiant, niſi à parte, vel à Iuriſconſulto cognito ſubſcripti ſint, nec petitionem concluſionis in cauſa, nec vllam aliam, quæ negotium principale tangat, niſi ſit petitio termini, proceſſus ve,aut actorum Iudicij ſub pęna vnius pondo, & damnum perſoluant.

§. IX.

IN cauſis decem pondo de Tipuzque non excedentibus, ſine proceſſu,& figura Iudicij procedatur,ac veritate ſummariè cōperta,Iudices ad perſoluendum debitores coerceant. Si quis à debitore receperit, quod ſibi nō debebatur illud cum duplo reddat. Ijs vero in caſibus petitio, condemnatio, aut abſolutio inſcriptum tantum referatur. Nec libelli admittantur, nec pro hac ſcriptura vltra duorum regalium mercedem Notarij exigere poſsint.

Concil. Milan. 3. fol. 603. verb. cauſæ quę, & eſt lex Regia 19. tit. 9. lib. 3. recopil.

§. X.

LITERAS Apoſtolicas, mandata, alias ve quaſcumque originales ſcripturas à litigatoribus productas, & ſentētias Notarij apud ſe retineant; ac tantum exempla cum originalibus collata in proceſſu habeant, ſub pæna vnius pondo ad damnumq; teneantur, caſu quo huiuſmodi documenta fuerint amiſſa.

§. XI.

PRO ſingulis cartis exemplorum, à litigatore ſcripturas has producente, ſtipendium exigat Notarius iuxta taxationem, quod ſi originales prædicti à parte producente repetantur, aduerſario non reclamante, productori tradantur, exēplo cum originali collato in proceſſu prius relicto, & aduerſario etiam citato. Si vero ſcripturę de falſitate arguantur, idq; iureiurando affirmetur, Notarij vnicuique partium, & earum procuratoribus, & Aduocatis originales oſtendant, eiſq; ſumptum ſcripturarum dent, cum die, menſe, & anno, vt de iure ſuo allegare poſsint.

§. XII.

INformationes ſummarias originales ne tradant, niſi exemplum in publica forma cum originali collatum relinquatur, & pro vt in titulo de probationibus continetur.

§. XIII.

NOTARII omnes, actorum, ſcripturarumque per eos receptarum Prothocollum habeant, acta, aut alia quęuis inſtrumenta, ſiue iudicialiter ſiue extraiudicialiter in toto vel in parte recipiant, carta alba, & inſcripta remanente, ſed omnia ſtatim inſcriptis compleant, & ad longum extenſè ſcribant, ſub pæna ſi id ſemel commiſerint pondo trium, ſibis duplum, & ſub alijs præterea pænis iudicum arbitrio infligendis.

§. XIIII.

NE moleſtijs, aut fauoribus litigatores impellant, vt illis moremgerendi gratia, Procuratores, aut Aduocatos, inuiti deligant, ſin minus pro qualitate delicti puniantur.

§. XV.

SENTENTIAS vſquequò proferantur, ne reuelent, eas ipſi propria manu ſcribant, ſi contra à Iudicibus puniantur.

§. XVI.

TAM propetitionibus, inſtrumentis, proceſsibus, & probationibus, quam pro ſcripturis, quę ab eis confectę,

vel co-

vel coram eis productæ sunt, quicquam aliud non accipiant, vltra id, quod à Iudice, vel à persona ad id deputata præfinitum sit, aut iuxta huius Synodi taxam æstimatum, & in actis quod pro mercede acceperint conscribant, fidemque faciant, præsente eo, qui persoluit litigatore, qui se subscribat, ipso vero nesciente subcriptionem facere, id eius procurator præstet, sub pæna reddendi quadruplum, si semel secus fecerint, sibis duplo mulctentur, ac mulctæ pars tertia nuntiatori applicetur.

§. XVII.

NOTARII, circa dimissoriarum, seu testimonialium literarum mercedem, Sacri Concilij Tridentini Decretum seruent, sed quia vbi pro officio exercendo, nullum sibi est ab Episcopo salarium constitutum, Idem Concilium decimam tantum vni⁹ aurei partem, accipiendi facultatem tribuit; hæc Synodus arbitratur, vt ratione huius decimæ partis, quatuor tomines tantum in hac Prouincia accipiant, si quid amplius, teneri in conscientia ad restitutionē decernit, præterea pænis à Iure statutis iuxta prædictum Decretum punientur.

Sess. 21. c. 1.

Concil. Compost. act. 3. c. 8. Milanes. 3. fol. 603. verb. pro singulis, & 4. tit. de benefic. collatione, ac prouisione fol. 645. verbo vt Auaritiæ, & Conc. Vallisoletanum lib. 1. tit. 5. const. 3. fol. 49.

§. XVIII.

EXecutioni pænarum, & pœnitentiarum solemnium ex delicto, Notarij principales, vna cum executore Tribunalis Ecclesiastici præsentes intersint, ipsique, aut Parochi, in eorum præsentia in Ecclesijs, vbi huiusmodi fit executio, eius causam, & rationem populo denuntient, iuxta seriem sententię contra reos latę, nec quemquam ad id in sui locum substituant, quod si semel contra fecerint pondo vno mulctentur, si bis duplo magis, si ter vsque ad priuationem officij arbitrio Iudicum pæna accrescat.

§. XIX.

NIHIL mercedis pro custodiendis, ordine disponendis, quęrendis ve processibus accipiant, aut eorum, ministros accipere permittant, sub pæna reddendi duplum, cuius tertia pars delatori tribuatur, nisi processus, aut finiti iam sint, aut adeo ab antiquo pendeant, vt Iudicis arbitrio pro illis inueniendis, quicquam mercedis constituatur.

Lex Regia 17. tit. 20. lib. 2. recopil.

§. XX.

PRO scripturis, quę in vulgarem linguam transferentur, si pro ipsis antea stipendia soluta sunt, quāuis cū interpretis iuramēto denuò producātur, nihil quicquam salarij accipiant, immo ad effectū huiusmodi vtraq; scriptura, tēpore productio-

nis, &

nis,& executionis vna tantum sentiatur, sub pœna quadrupli; cuius tertia pars nuntiatori applicetur.

§. XXI.

Lex Reg. 12. cum seqq. tit. 25. lib. 4. recopil.

NOTARII, quando scripturas abipsis confectas, signo suo munitas tradiderint, earum prothocollum cum subscriptione partis apudse retineant, qua in re omnes seruent, quod notarijs regijs pręceptum est, sub pœnis eisdem impositis, iuxta horum regnorum leges, Prothocollumq; habeant annorum ordine, & Alphabeto distinctum, vt solent Notarij, sub pœna pondo viginti.

§. XXII.

SI apud Notarios Ecclesiasticæ curiæ, incepta aliqua in visitatione negotia expediantur, exigant etiam visitatoris, & eius Notarij salaria, eisque infra diem statim à reditu visitationis persoluant, sub pœna dupli.

§. XXIII.

IN negotijs, quæ à Vicarijs ad officiales deferuntur, Notarij in testimonialibus delationis, litigatoribus concessis, taxationem expensarũ describant, Vicarijs prædictis eorumq; Notarijs debitarum.

§. XXIIII.

SI ad vsum vnius tantum instrumẽti totus processus producatur, nihil aliud accipiant, quam quod pro illius instrumenti productione debetur, sub pœna reddendi duplum.

§. XXV.

Lex Reg. 24. tit. 25. lib. 4. recopil.

QVANDO Notarius aliquis curiæ Episcopalis mortem obierit, aut ab Episcopo, vel eius officiali fuerit dimissus, Iudices Prothocolla, & scripturas custodiant, vt est per legem regni dispositum.

§. XXVI.

Lex Reg. 31. tit. 20. lib. 2. recopil.

NOTARIVS vero in eius locum suffectus, facto inuentario, illa recipiat, vt ipse deinseps de scripturis huiusmodi prędecessoris sui si petantur, rationem reddat, ad pręscriptum eiusdẽ legis, & pro Notarij mortui, vel dimissi prothocollis, ei aut eius vxori, siue filijs summam, de qua conuenirent persoluat, qui si discrepauerint, æqua moderatione adhibita, eos Iudex concordet, omni appellatione remota, quia gratis, & sine vllo prætio ad hæc officia ipsi deliguntur.

§. XXVII.

MVLCTAS, aut quæuis alia deposita iussu Iudicum facta, Notarij in depositum ne recipiant, sub pœna decem pondo quoties secus fecerint.

In om-

§. XXVIII.

IN omnibus Ecclesiasticis curijs huius Archiepiscopatus, & Prouinciȩ, vt commodius fieri poterit, Tabelliones, qui receptores dicuntur, duo sint timoratȩ conscientiæ, homines Idonei, vsu, & experientia, in negotijs exercitati, in examinandis testibus periti, secreti amatores, atque fideles, qui ab Episcopo, siue eius officiali examinentur, ab eisdemque deligantur, & deputentur, vt per spatium vnius anni, vel minus hoc officio fungantur, ad Episcopi, seu eius officialis arbitriū.

§. XXIX.

HIS autem receptoribus, si litigatores petierint, vel Iudices ita sentirent conuenire, pro opportunitate negotij, probationes eæ committantur, quas Notarij recipere non valent, nullasq; alias faciant, nec in plenario, nec in summario iudicio, quam quæ sibi ab officialibus iniuncta sint, etiam ex commisione Vicariorum denūtiationes nullatenus faciant, nec ab eis factȩ admittantur. Ipsi, aut alij per eos, in quacumq; causa delatores esse non posśint; probationes per eos factas, ante publicationem directè, vel indirectè ne reuelent, & si in aliquo, huic Decreto contrauenerint, pro semestre suspendantur, si bis officio priuētur. Quando vero visitatores extra, vel intra Cathedralem Ecclesiam visitauerint, Receptores huiusmodi officium Notarij vicisśim exercere poterunt, ab antiquiori incipiendo, nisi aliud Episcopo videbitur. Eo tamen anno, quo officium hoc obierint, ratione salarij, illud accipiant, quod solent Notarij visitatoris, itidemque, quod iuxta taxam sibi constitutum est. Processus visitationis coram eis confecti, cum primum terminati sint, visitatoribus tradant, à quibus iuxta ordinem titulo de visitationibus præscriptum, custodiantur; Notarij, & receptores non solū ipsi perse, quando sibi commissum fuerit testes examinent, sed etiam eorum dicta propria manu scribant, neque id per suos ministros, aut coram eis faciant, quæ postquam scripta sint, vsq; ad publicationē clausa asseruent. Si vero ipsi, absentia, senectute, ȩgritudine, aut alià legitimè impediantur, quominꝰ scribere possint, alius ex Notarijs, vel receptoribus à Iudice causæ, ad id deligatur, & deputetur, ipsis interse circa sua salaria conuenientibus; huiusmodi autem dicta testium, sic scripta Notario originario tradantur, vt ea ad supra scriptā formam custodiat. Quod si id ad implere semel negligenter omiserit pȩna trium pondo subiaceat, si bis pondo sex, & suspēsionis per dies quindecim, si ter pondo duodecim, ac suspensionis per bimestre.

 Recep-

§. XXX.

RECEPTOR aliquò ad probationem recipiendum iturus, prius nemittatur, quam ante Notarium iuret, se benè, & fideliter acturum, & æquitatem in ea cõmissione parti vtriq; seruaturum, nihilque præter salarium, & quod sibi taxa constitutum est accepturum, ad idque moram temporis opportunam tantum insumpturum, etiam si à tempore causæ præfinito aliquod super sit. Quod re ipsa ad impleat, nec à litigatoribus quicquam etiam esculentum accipiat, aut ad eorũ domus hospitij causa diuertat, si contrauenerit, vltra periurij pænam, duplum restituat.

§. XXXI.

PRO recipiendis testibus intra ciuitates, vbi curia Ecclesiastica residet, salarium ne accipiant, nisi talis causa sit, aut tot articuli, de quibus interrogandi sint testes, vt in his laboriosissimam operam impendant, quo in casu, à Iudicibus pro laboris merito æstimetur, nihilque aliud exigant, quam quod fuerit æstimatum, ac emolumenta sibi præfinita extaxa, sub pęna reddendi duplum; æstimatio vero huiusmodi iuxta taxam fiat, quæ de hac re Notarijs est constituta.

§. XXXII.

Lex Reg. 18. tit. 20. lib. 2. recopil.

REceptores, aut Notarij, cum salaria à litigatoribus petierint, manifestè declarent quid sibi ab illis debeatur, nec pecunias aliquas postulent in partem plenarię solutionis, aliàs grauiter vsque ad suspensionem puniantur.

§. XXXIII.

NOTARII, Receptores ve mandatum, aut testis depositionem per notas sub compendio ne suscipiant; Hęc postquam testis semel fuerit examinatus, eius dictum extendant, sub pæna annuę suspensionis ab officio si id primò commiserint; si vero bis deliquerint, officio priuentur.

§. XXXIIII.

NOTARII, aut eorum ministri, necnon Receptores dona vlla, pecunias ve, aut gemmas, aut esculenta à litigatoribus ne accipiant, nec eorum, aut consanguineorum domus adeant, hospitij causa, nec eorũ conuictores sint. Si quid vero huiusmodi acciperint, in duplo reddant, eaq; sit ad hoc sufficiens probatio, quæ ex constitutione legum huius regni recepta est.

Lex Reg. 6. tit. 9. lib. 3. & l. 7. tit. 2. lib. 7. recop.

§. XXXV.

EXcommunicationum literas, sine consensu Episcopi, aut ab eo expressam auctoritatem habẽtis, Notarij signo suo ne com-

ne communiant, aut se illis subscribant, sub pæna pondo decem expensis pro administratione iustitię, nuntiatori, & pauperibus distribuendorum. Quando autem facultate (vt dictum est) pręcedente secũdas denuntiatorias dederint, primas monitorias recuperent; quando vero tertias contra participantes expedierint, primæ, & secundæ similiter apud se remaneant. Is porro ordo seruetur in omnibus alijs literis expediendis, quarum nullæ apud litigatores remaneant, nisi aliud Episcopo videbitur, sub pęna quatuor pondo auri cõmunis, sumptibus pro administranda iustitia applicandorum, huiusmodi autem literæ ad præscriptam, ab hac Synodo formam, expediantur.

Mexic. 1. c. 5. Granat. tit. de sententia excommunicationis, n. 10.

§. XXXVI.

QVOD, vt executioni mandetur post præsentium Decretorum publicationem, literę pręd ictę impressę euulgentur, eæque solum expediantur, vt autem registrum ordinum diligenter conficiatur, multisque incommodis obuiam fiat, quæ aliàs oriri posſint. Notarius, seu secretarius, ad id deputatus omnes ad ordines promotos in registro scribat, in quo ordinatorum nomina, parentes, oppidum, diœcesim, Ecclesiam, vbi ordines celebrati sunt, titulos præterea, ad quos fuere promoti cum testibus die, mense, & anno describat, ipseque, & examinatores se subscribant. Hoc itidem registrum in Archiuio Cathedralis Ecclesię, cum alijs eiusdem scripturis, asseruentur: nullæq; deinceps testimoniales literę dentur, nisi ab huiusmodi registro, vt pręfertur subscripto, exemplum desumatur, sub pæna minarum pondo duorum, quæ fabricæ Ecclesię Cathedralis, & accusatori æquè applicentur.

§. XXXVII.

NOTARII omnes, tam Ordinarij, quam Apostolici ad mandata aliqua intimanda, seu ad publicandum censuras excommunicationis, inter dicti, aut cessationis à diuinis, à litigatoribus, vel à Iudice requisiti, pro vt eis iussum fuerit, id exequātur in calce mandati, intimatione, & publicatione cũ testibus, necnon eorum subscriptione appositis. Quod si actorum huiusmodi sumptum petatur, illum dent totius ratione negotij, ac responsione in eo descriptis. Si secus fecerint, grauiter vsq; ad suspensionem, & priuationem officij, pęnas dabunt. Prædicta vero prędicatio è suggesto, seu alio commodiori loco, vt ab omnibus ibi præsentibus audiatur, inter Missarum solemnia, tempore offertorij in Ecclesia fiat.

§. XXXVIII.

SI quis alteri in officio Notarij ſuccedat, ei à prædeceſſore Prothocolla, regiſtraq; omnia ſcripturarum, & negotiorum, quæ apud ſe retinebat, adhibito inuentario, in Epiſcopali Archiuio reponendo, tradantur, idq; ita facturos eſſe, cum ad officium recipiuntur Notarij, iureiurando ſe obſtringant. Secretarij tamen Epiſcopi eo nomine, ab eis confecta ſcripturarum regiſtra ſuccesori ne dent, ſed in Archiuio Epiſcopali recondant.

LIBRI PRIMI

TITVLVS XI.

De officio executoris iuſtitiæ.

§. I.

Latè Sinod. Granaten. D. Petri Guerrero, tit. de officio executoris iuſtitiæ.

ECCLESIASTICI executores niſi demandato Epiſcopi, aut eius officialis, quemquam in Sacro ordine conſtitutum ne capiant, ſi tale delictum non fuerit, ob quod iuxta iuris, & huius Synodi Decretorum formam, in fraganti capi poſsit. Noctu totã ciuitatem, ſeu oppidum accurate per luſtrent, explorentque, ſi qui Clerici veſtitu indecenti vagantur, ſi arma geſtant, aut muſica inſtrumenta deferunt, ſi ſuſpectas domus ingrediuntur. Quod ſi quemquam in aliquo horum crimine deprahenderint, armis huiuſmodi, inſtrumentis muſicis, & indecenti veſtitu ſublatis, eum carcere includant. Si ipſa in die luce hæc euenerint, ante ingreſſum carceris, ad officiales Epiſcopi captus deferatur. Si vero noctu ſequenti die officialibus id notum fiat, vt reus conuenienti carceris cuſtodia detineatur.

§. II.

QVOD adeo cautè, & abſque ſcandalo fiat, ne inde infamia oriatur, vinculis ſine mandato Iudicis non ligetur, ſub pæna pondo ſex, quorum tertia pars accuſatori, reliquæ ſumptibus pro adminiſtratione iuſtitię tribuantur. At ſi Clerici non capiantur, vi reſiſtant, Iudicis arbitrio grauiter pęnas luant, ſi autem executores huiuſmodi, eorum crimina diſſimulauerint, officiorum inhabiles reddantur.

Si quò-

§. III.

SI quòque diuerterint alicuius executionis facienđę causa, ratione eius solitum emolumentum accipiant; si pro diebus singulis aliquod salarium eis constitutum non sit. In commißionibus verò sibi factis, salarium, ac tempus, præfiniantur, atque exprimantur. In actis autem, cum sua, & litigatoris subscriptione, si sciat scribere, si vero nesciat, cum Parochi, aut eo absente, Sacristæ subscriptione scribant quidquid de re ipsa acceperint, si secus fecerint, eius quod acceperunt iacturam faciant, quamuis, sè recepisse negent, si vero quid amplius acceperint, cum quadruplo reddant.

§. IIII.

EXECVTORES quicunque, officij causa aliquò proficiscentes, etiam si varias executiones, & in diuersis locis faciant, nihil amplius salarij ex aditu, & redditu percipiant, quam quod pro itinere vnius executionis debetur, idque pro rata in singulas executiones distribuant, quod, vt constare possit, in actis afferant fidem distributionis per eos factę, & Apotecharum salarij iuxta supra scriptam formam. Si vero iustũ salarium excesserint, id, vt cum pęna persoluant, Iudex pręcipiat, & contra facientem quadruplum soluere coherceat.

§. V.

MANDATA capiendi, & exequendi, & alia faciendi, quę ad suum spectant officiũ diligenter ad impleant, partibus contra quas data sunt nequaquam nuntiantes. Neque in aliquo excedant ipsa ad implentes, aliter enim pro qualitate excessus, arbitrio Iudicis punientur.

§. VI.

EXECVTORES Ecclesiastici ad iustitię executionẽ executores seculares comites sibi non adiungant, etiam sub prætextu capiendi secularem Clerici complicem, nisi ad id expressum in scriptis mandatum, à Iudicibus subscriptũ præcedat, nec cum secularibus executoribus huiusmodi, Clericorum domos ingrediantur, aut inquirant, si secus fecerint, Iudicum arbitrio seuerè plectantur.

§. VII.

NE dona, aut munera accipiant, neue quos comprehenderint, aut comprehendere desiuerint vexent, aut molestent, nec ob aliquam aliam causam questum aliquem iniuria extorqueant, sin minus Iudices arbitrio suo, vsque ad priuationem officij pro qualitate culpæ, de eis pænas sumant.

§. VIII.

IRE itidem teneantur, ad refrendandum mandata auxilij brachij ſecularis, à iudicibus, & officialibus data, ad eaq; exequi faciendum, vna cum executore ſeculari.

§. IX.

QVANDO ad hoc munus recipiuntur, iurent de eo bene, fideliterq; obeundo, & de obſeruandis, quantum in ſe eſt Decretis, ab hac Synodo conſtitutis.

LIBRI PRIMI

TITVLVS XII.

De officio Cuſtodis, & Cuſtodia reorum.

§. I.

Latè Gran. Synod. vt ſupra, tit. de offic. cuſtodis, & cuſtodia reorum.

CVSTOS carcerum Eccleſiaſticorum diligenter curet, vt in eis hora cōpetenti, & decenti loco, Dominicis, & feſtis Miſſa celebretur, quam omnes audiant, ad idque officialis Epiſcopi Capellanum arbitratu ſuo deligat; cui ex mulctis Camerę congrua elęemoſina conſtituatur. Cuſtos vero Sacerdotales veſtes in arcaniti das aſſeruat.

§. II.

FOEMINÆ in carcere ſeparatæ à viris ſint, adeò, vt cum illis commercium nō habeant. Si quem vero in hoc cuſtos exceſsiſſe repererit vinculis coherceat.

§. III.

ARMA offenſiua, vel deffenſiua captis non permittat, ſi quis habeat, eorum iacturam faciat, & in vſum pauperum carceris à diuendantur. Quod ſi negligenter in hoc cuſtos, pro ratione culpæ punietur.

§. IIII.

CArcerem clauſum, & mundum à ſpurtitijs teneat, & detentos in carcere, diligenter quantum fieri poterit, cuſtodiat. Eò ingredi mulieres ne permittat, niſi mater, ſoror, vxor ve alicuius vincti ſint eæ autem, in eius cubicula ne intrent, ſed cum eo extra cancellos ferreos colloquantur, niſi ęgritudine, impedimento ve teneretur, quominus ad cancellos hu-

los huiusmodi descendere possit. Noctè in carcere fœminę nō remaneant, nisi de officialis Episcopi licentia, graui vrgente necessitate, sub pæna duorum pondo quoties secus fecerint. Custos vero si semel mulier noctu in carcere dormiat, tribus pondo mulctetur, si bis pondo sex, si ter officio priuetur, Itidemque hi, qui carcere inclusi sunt, si Decretum huiusmodi semel violauerint, quatuor pondo, si bis octo persoluant, si ter strictiori carcere inclusi vinculis coherceantur.

§. V.

AD dies visitationi carceris in dictos, custos ita sepręparet, vt Cameram in loco carceris magis publico sitam sternat, sella, mensaq; vna, & scamnis paratam. Indicem præterea eorum, qui iamdiu, vel nuper in carcere detinentur Iudici offerat, vt iuxta indicem huiusmodi, singulos ad se Iudex vocet. Si quis vero sese occultauerit, eum Notarij Iudici manifestent.

§. VI.

SI quis se in carcere constituat, vel comprehensus includatur, custos in libro describat, hunc sibi in custodiam tradi, & cuius rei causa, & ad cuius instantiam captus sit, notet, itidemque efficiat, si quis dum iam captus detinetur, sequestratus fuerit, quibus custos se subscribat, sub pæna pondo vnius cum dimidio, quoties in hoc negligenter egerit.

§. VII.

NE à captis dona, munera ve accipiat, neque eos vinculis iniuste coherceat, nec à vinculis magis, minus ve soluat, quam mandato Iudicum sibi iniunctum sit, neque eis directè, aut indirectè molestias inferat, quas pecunijs, alijs ve rebus redimant, sub pæna restituendi quadruplum, si quid, sic iniustè extorserit, idq; iuxta legum horum regnorum formulam probetur.

Lex Reg. 7. tit. 2. lib. 7. recopil.

§. VIII.

CAPTI, qui à carcere liberari iubentur, pro salarijs, aut expensis ministrorum, ne detineantur, si ipsi pauperes esse iurauerint, & Iudices ita existimauerint, statimq; dimittantur, nisi alijs de causis fuerint retenti, neque ab eis carceris custodes pignora capiant, sibi obligari faciant, aut fideiiussores dari compellant, neque eos pro stipendijs huiusmodi vllatenus vexent, sub pæna pondo trium, quoties contrafecerint, idque seruetur, etiamsi ob crimina in carcere coniecti fuerint, de quibus Iudex, die visitationi carceris indicto, inquirat.

Lex Reg. 20. & 21. tit. 12. lib. 1. recopilationis.

In pu-

§. IX.

IN publico carceris loco index ęstimationis stipendiorum, quæ custodes, à captis exigere debent, vbi cōmodè ab omnibus legi posint, clarè, ac perspicuè conscriptus collocetur, idq; omnimodo, sub pæna pondo sex, custodes ad impleant.

§. X.

CARCERIS vincula omnia diligenter custos asseruet, & cummunus obierit, inuentario, per antiquiorem curię Notarium confecto, ea recipiat, eodemque etiam interueniente, cum mun⁹ peregerit restituat. Fideiussores idoneos, spectataq; fide probatos custos det, cum quibus ipse promittat, se officio suo fideliter, & accurate functurum, & si quid damni, carceri, vinculis, comprehensis ve euenerit reparaturum, aut si ratione officij in aliqua pęcuniarum summa fuerit condemnatus, eam persoluturum. Ad hoc etiam, & ad Decreta huius Synodi seruanda, iureiurando se obstringat. Interdicit quoq; hæc Synodus, ne custos carceris, aut ali⁹ ex eius familia, captis aleas det, aut ab eis strenas, aliud ve simile exigat, si vero secus fecerit, vsque ad priuationem officij, pro vt delictum postulauerit contra eum procederetur.

Consonat. Milan. 1. tit. de carceris custodibus.

§. XI.

ADmonentur pręterea officiales, & Vicarij omnes, vt cum die Sabbato carcerem visitauerint, de hoc Decreto contentis diligenter inquirant, quodque custos cum vinctis agat, & ad hoc potisimum incumbant, vt ad Dei cultum, & honorem muneri suo satisfaciant.

LIBRI PRIMI

TITVLVS XIII.

De maioritate, & obedientia.

§. I.

VT pace, & tranquilitate concordes Ecclesiastici viri vnum opus conflent, nullisq; disidijs interse contendant, vnicuique iuxtà eam, qua eminet, dignitatem, aut iuxta munus, quo fungitur, honorem, locum, sedemque constitui maximè necessarium est, eam ob causam Sacrosanctum Tridentinum Concilium de Episcopis in

Sess. 25. c. 6.

in hunc modum decernit. Episcopis præterea vbiq; is honor tribuatur; qui eorum dignitati par est; eiq; in Choro, & in Capitulo, in processionibus,& alijs actibus publicis sit prima sedes, & locus, quem ipsi elegerint, & præcipua omnium rerum agendarum auctoritas. Qui si aliquid Canonicis ad deliberandum proponant, nec de re, ad suum, vel suorum commodum spectante agatur, Episcopi ipsi Capitulum conuocent,vota exquirant,& iuxta ea concludant. Neq;vero ob id à Concilio prębendatis, & Capitularibus quicquam de sua dignitate detrahitur, aut de his facultatibus, quæ sibi de iure, & consuetudine competunt,& non aduersantur Tridentino Concilio. Quò vero ad ea, quæ in Capitulis Cathedralium decernenda sunt, recta, vnanimisque sit omnium conspiratio. Iubet hæc Synodus,vt cùm Episcopus, Decanus ve, aut is, qui præ esse debet, Capitulum ad extra ordinaria negotia conuocauerit,in scheda vocationis,etiam ea capita contineantur,de quibus deliberandum est, quę capita etiam ad Episcopum deferatur,nisi de re Episcopo, siue alicui ex Episcopi familiarib⁹,competenti agendum erit. Tunc enim solum Capitulares conuocandi sunt,& ad præscriptum huius Decreti instruendi.

Concil. Prouin. de Quiroga act. 3. c. 19.

§. II.

QVONIAM in frequenti Congregatione, vbi Ecclesiastici, seculares,& regulares conueniunt, nisi aliquis præsideat, cui⁹ auctoritate omnes in officio contineantur, dessidiorum, ac tumultuum posset occasio sub oriri, Sacrosancto Concilio Tridentino hæc Synod⁹ inhærens pręcipit, vt quando in processionibus publicis, & in ijs, quæ fiunt intumulandis defunctorum corporibus, de quauis præcedentia controuersiæ oriuntur,eas Episcopus (amota omni appellatione) cōponat,non obstantibus quibuscumque,pro vt eiusdem Concilij Decreto, & constitutione sanctæ memorię Gregorij XIII, hac de re editis, cautum est.

Sess. 25. c. 13.

Sess. 25. c. 13

§. III.

STATVIT pręterea, ac mandat hęc Synodus, ne vllus Clericus cuiuscumq; conditionis Bachalaureum, Licentiatum, Magistrum, Doctorem ve in aliqua facultate se nominet, aut subscribat, in his locis vbi de eius gradu constare non potest,nisi pri⁹ Episcopo literas testimoniales gradus huiusmodi ostendat, sub pæna pondo centum auri, pijs operibus, iustitiæ sumptib⁹, & accusatori æque applicandorum; pęnis cōtra hos à lege regni statutis in suo robore,& firmitate permanētibus.

Lex Reg. 5. tit. 7. lib. 1. recopil.

LIBRI SECVNDI

TITVLVS I.

De Ordine Iudiciorum.

§. I.

Ex Granat. Synod. tit. de ordine Iudiciorum.

N locis ad audiendum causas deputatis, silentium, ordo, & obedientia seruetur; in sedibus, & prouisionib⁹ ratione antiquitatis officij Notarijs,& Procuratoribus honor deferatur; ac inter omnes summa sit cum modestia consensio. Quod si minus fecerint, Iudicum arbitrio mulctentur, & vsq; ad suspensionem, & priuationem officij puniantur.

§. II.

Estilo vniforme de todos los Tribunales.

NVLLVS curiæ minister, litigator, alius ve quicumq; intra aulam, quo tempore audientia celebratur, arma quæcumque secum habeat, & vt hoc seruetur, opportuno adhibito remedio, Iudex accurate inuigilet.

§. III.

ADVOCATVS, & Procurator deputentur, qui miserabilium personarũ causas defendant, & salarium quod sibi fuerit ab Episcopo constitutum ex Camera percipiant; Hi vero illorũ causas, quos vt pauperes, in eorum patrocinium Iudices tradiderunt, gratis defendere teneantur, nec ab eis quicquam accipiant, eorum ve operas ad suos vsus conferant sub pœna reddendi duplum, cuius mulctæ dimidia pars miserabilibus personis applicetur. Admonentur etiam, vt in his pauperum causis accurate studeant, & pro breui earum expeditione laborent, cum omni charitatis, & mansuetudinis affectu; ne pauperes ius suum amittant. Quod si opus fuerit Iudices verbo, aut scripto instruere id præstent, si vero, ex eorum negligentia pauperibus damnum importetur restituendi illud pœnæ subiaceant.

§. IIII.

IN causis minorum, si ex eorum aspectu talis esse appareat, ipsis præsentibus, si ad sint, siue ab sint, cum speciali ad id man-

id mandato curatores deputentur, qui iurent se minorum suorum causas defensuros, omni diligentia, & consilio adhibitis. Confesſio vero à minori ne petatur, nisi antequam præincipiat curator præsens sit, aliter confesſio inualida sit.

§. V.

PVBLICA instrumenta, & ea, quæ guarentigia dicuntur, & Chyrographa recognita, etiam nō pręcedente mandato, aut monitorio, executioni mandentur, seruenturque stilus, & forma secularium Tribunalium, ac leges regiæ de hoc sancitę, tam quo ad executionem, terminos, pręconia, & fideiussores; quam quo ad alia; Clericus autem, in quem executio facta est carcere sit inclusus, donec tamquam pauper gaudere velit priuilegio in fauorem stat⁹ Ecclesiastici à Gregorio Papa IX. concesso, in Decretali, quæ incipit *Odoardus*, Quam Papæ constitutionem Iudices, & officiales inuiolabiliter seruent, & ad impleant. Quando autem creditores Chyrographa; alias ve priuatas scripturas obtulerint, vt recognoscantur, Iudices id fieri mandent, quod si debitores Clerici, id non fecerint, duab⁹ & non min⁹, nec aliter, nisi in proprias eorum personas contumacijs incusatis, Chyrographa, & instrumenta priuata huiusmodi pro recognitis habeantur, & tamquam recognita executioni mandentur, seruato ordine præmisso in publicis instrumentis, quæ promptam habent executionem.

Lex 1. 2. & 3. tit. 21. lib. 4. recopil.

Cap. Odoardus de solutionibus. Synod⁹ de Osma tit. 34. const. 1. §. 5. folio 186. & Synodus de Valladolid lib. 3. tit. 8. const. 1.

§. VI.

QVÆLIBET declinatoria exceptio, aut in competentię iurisdictionis, intra nouem dies opponatur, à fine præfixi termini computandos, aut parte præsente, à die, qua intimata fuerit, citatio, quò termino elapso si declinatoria huiusmodi exceptio allegata non sit, restitutio in integrum aduersus huius temporis lapsum non concedatur, & si in alijs casibus concedenda esset, pro termino autem ad probandum viginti dies præscribuntur, quod si exceptio declinatoria probatur, causæ principalis cognitio cesset, sin minus, in expensis, & damnis pro retardatione litis alteri parti illatis condemnetur. Quæ statim soluere à Iudice reus compellatur. Si vero intra prædictum tempus pars non declinauerit, lis contestetur, reconuentiones fiant, eisq; intra terminum respondeatur, iuxta legum regni dispositionem, quarum vsus, & obseruantia, quo ad hoc pręcipitur. Breuiori vero in termino definire in potestate Iudicum sit, si ob iustas aliquas causas, id fieri debere sibi videatur. Idem pręcipitur obseruare, in clarè, & apertè positio-

Lex 1. & 2. tit. 5. lib. 4. recopil.

Lex 1. & 2. tit. 7. lib. 4. recopil.

nibus respondendo, iuxta leges regni circa hoc disponentes.

§. VII.

Conc. Mex. 1. c. 83. & Synod. de Quiroga const. 112.

FINEM litibus cupiens hęc Synodus imponi, ne partes vltra modum grauentur dilationib⁹, & expensis, statuit, ac sancit, vt Ecclesiastici Iudices hui⁹ Prouinciæ, siue Ordinarij, siue ex speciali Episcopi cōmissione delegati in causis leuib⁹, & parui momenti, nullos libellos admittant. In his vero, quę maioris fuerint momenti, duo tantum ab vtroque litigatore libelli producantur, vsque ad primam conclusionem, & articulos ad probationes faciendas. Post publicationem vero à singulis litigatoribus produci, nisi vnus tantum libellus non possit, quodsi de facto plures, quam hoc Decreto sancitum est, producantur, aut recipiantur, ij nulli decernuntur, omnisque probatio, eorum virtute facta inualida sit, nec fidem vllo modo faciat, qui libelli subscripti, signatique sint ab Aduocato probato, & gradu insignito, vel ab eadem parte, nec aliter admittantur, nisi causæ qualitas Iudicis arbitrio aliud postulauerit. Si vero aliqua declinatoria exceptio opponatur, intra octo dies continuè à die oppositionis numerandos, probari debeat, ne parti ad probandum terminus prorrogetur. Conclusa vero causa ad pronuntiandum interlocutoriè dies sex, adferendam vero definitiuam sententiam dies decem præscribuntur, quibus elapsis, si Iudices contrafecerint, expensas hac de causa factas, à die elapsi termini, vsque ad sententiarum huiusmodi pronuntiationem in duplo reddant.

§. VIII.

CVM partes, ad suas probationes faciendas, admissæ fuerint, si probationes non fecerint, neque literas, quas vocant receptorias extraxerint, & altera pars ob non factam diligentiam à parte aduersa, nec ab eadem literas huiusmodi extractas petierit terminum, pro denegato haberi, & causam pro conclusa, & definiendam esse, altera pars citari mandetur, & contumacijs incusatis prouideatur, quod ad tertiam diem receptorias extrahat; si autem illas non extraxerit, habeatur causa pro conclusa, etiam termino ad probandum nō dum elapso, vt hac ratione lites breuius expediantur.

§. IX.

QVANDO vna ex partibus litigantibus factam probationem produxerit, & ea non obstante, pars altera in causa concludi petierit, pars probationem producens citetur, & super hoc articulo contumaciæ incusentur, & concludatur;

tur, antequam conclusio vltima fiat in causa, quod vero secus actum fuerit, sit in se nullum.

§. X.

SI publicatio petatur, & hæc eò, quod terminus duret ab altera parte contradicatur, ad excusandum actorum examen, & alias de hoc dilationes, præcipitur Iudicibus, vt sub conditione, si terminus elapsus sit, publicationem fieri prouideant, quod si terminus adhuc durauerit, declarent, quod duret, quod sic iubeant, quamuis Decretum conditionale sit.

§. XI.

ELAPSO termino ad probandum, si probatione facta publicationem fieri postuletur, aut probatio non facta causam haberi pro conclusa petatur, parte aduersa citata, & non contradicente, contumaciaque incusata, sine vlla alia dilatione causam pro conclusa haberi mandetur, si vero pars cõtradixerit, cognita à Iudicibus contradictionis causa, ex actis quod iustitiæ fuerit decernant.

§. XII.

QVANDO capitula contra aliquam huius Prouinciæ personam dentur, Fiscali tradantur. Quæ si subscripta non sint, & à quò exhibita fuerint, ignoretur, in eisque testes designati sint, ac in eis contenta adeò grauia prouideantur, vt eorum remedium ad Dei cultum, & bonum commune spectet, factis prius de hac re certioribus Episcopis, seu Episcoporum officialibus, Fiscalis capitula huiusmodi prosequatur. Quod si constet quis capitula obtulerit, præstitis idoneis fideiussoribus, promittat ille, qui ea dedit expensas hac de causa faciendas, si capitula minime probentur per soluturum, itidemque puniantur, pro vt accusator calumniosus de iure venit puniendus.

§. XIII.

IN his, qui matrimonio coniuncti coniugalem vitam non ducere denuntiabuntur, Parochi testimonium in probationem admittatur, quatenus ad matrimonium, & non cohabitationem, & sic comparere præcipiantur, & de hoc interrogentur. Quod si negauerint, Fiscalis citetur, qui quatenus opus fuerit, ampliorem faciat probationem, & ratificatis testibus, pro vt iuris sit, in causa decernatur.

§. XIIII.

IN causis criminalibus binarum nuptiarum, viuente primo coniuge, rei inclusi carcere teneantur dum lis agitur, eosq;

ſic detineri Iudices procurent, etiamſi à ſententijs per eos latis rei huiuſmodi appellauerint, vt ſic finis his cauſis imponatur. Quando vero Fiſcalis accuſauerit, illę partes, quarum intereſt, citentur, eæque citationes fiant ex pecunia Iuſtitiæ ſumptibus applicata.

§. XV.

QVANDO Iudicibus expedire videbitur, in cauſis criminalibus parti præſenti actorum ſumptum concedere, vt ſe ſe defendat, fuerintque alij rei,& complices abſentes, Notarij Aduocato huius partis præſentis,ſuppreſsis nominibus, proceſſum legant,& id vſq; ad publicationem diligenter ſeruetur. Si vero nullum ſit iuris impedimentum,etiam cum nominibus, huiuſmodi ſumptum concedatur.

§. XVI.

IN cauſis immunitatum, reſtitutionum, ad Eccleſias confugientium, & alijs quibuſcumque,in quibus Iudices procedunt aggrauando cenſuras,antequam cenſurę huiuſmodi aggrauentur, præcedat intimatio anterioris cenſuræ iam decretæ, de cuius intimatione fidem faciat Notari⁹,pręcedat quoq; inuocationis brachij ſecularis informatio, quò ordine, & non aliter ad Eccleſiaſticum interdictum procedetur.

§. XVII.

IN Clandeſtinis coniugijs,quidquid circa ea à partibus petatur, Fiſcalis oppoſitio, & accuſatio admittatur, acta, & probatio à partibus exhibita pro informatione ſummaria recipiantur; deinde teſtibus,à partibus, productis per Fiſcalem ratificatis, iterumq; habita partium confeſsione, per Iudices noſtros hac in re decerni, & definiri poteſt, iuxta diſpoſitionem Sacroſancti Concilij Tridentini.

Seſſ. 24. c. 1. de reformat. matrimonij.

§. XVIII.

QVANDO vxor proprium maritum de adulterio, concubinatu ve accuſauerit, Iudex efficiat,vt Fiſcalis, aut executor Iuſtitiæ, in iudicio denuntiet, & cauſam proſequatur, adhibita cautela,ne maritus à propria vxore delatum fuiſſe Iudici ſentiat.

§. XIX.

A miſerabilibus perſonis litigantib⁹, nihil quidquam pecuniæ accipiatur ratione litis,eaque miſerabilis perſona reputetur, quæ in bonis mobilibus, & immobilibus quinquaginta pondo valorem non habuerit, probatio vero quo ad hoc per Notarium fiat,ex qua ſi officialib⁹ conſtiterit, de pau-

pertate

pertate personæ litigantis, eiusdem causis semotis dilationibus expediri, in omnibus subueniri iubeant.

§. XX.

ACcusationes criminales contra Clericos in Sacris ordinibus constitutos illatæ, cum omni secreto, pro vt Sacerdotalem personam decet, tractentur, & definiantur.

§. XXI.

QVAMVIS delinquentes plures sint, de eodem crimine accusati, vnus tantum processus conficiatur, nec ratione actorum processus, aliquid aliud exigatur, quam quæ sunt in indice taxę constituta. Nam si in eadem causa tres cōplices sint, tamquam ab vno solo salaria, & expensæ exigendę sunt.

§. XXII.

VT molestijs, quas accusatores inferre solent, occurratur, mandat hæc Synodus, vt Iudices Ordinarij, Visitatores, Vicarij, & alij quicumque, quibus summariæ informationes super partium quærelis, committentur, quærelantibus præcipiant, facta in forma citatione, per Notarium probationem recepturum, quaten⁹ intra tres dies postquam reus partem se constituerit, compareant personaliter ad accusandum eum coram dictis Iudicib⁹, sin minus perpetuum eis silentium ad id imponetur, si vero duabus contumacijs incusatis, non comparuerint, nec accusauerint amplius, ne audiantur, eorumq; vices, & voces Fiscalis obtineat, qui tam in hoc casu, quam in criminalibus cæteris ad se pertinentibus, accusationem dare intra tres dies teneatur, postquam se reus in carcere constituerit, Iudicibus autem, & officialibus iubetur, vt conclusis iam procesib⁹, quò citius fieri poterit dictas criminales causas definiant, ita vt quamtumuis processus prolixius sit intra tredecim dies, à die conclusionis, aut in breuiori tempore si fieri potuerit difinitiuam sentētiam ferant, in quo officialium conscientiæ onerantur, ne sumptus, & expensæ, ex nimia retardatione accrescant.

Concil. Mexic. 1. c. 77. & Granat. tit. de ordine Iudicio. n. 26.

LIBRI

TITVLVS II.

De Procuratoribus.

§. I.

PRocuratores causis, quas susceperint, omnem operam præstent, in eisq; cum omni veritate agant, & quod suis partib⁹ vtile sit, diligenter gerant, ac sine vlla collusione, falsitate, præuaricatione, aut prçuaricationis specie, odio, aut amore, sui principalis, aut partis aduersæ quidquam postulent, aut postulare negligant, quod conuenienti causæ expeditioni necessarium sit. Neque hac de causa dona aliqua, aut promissiones, munera ve, aut alia huiusmodi iniustè à parte contraria accipiant, sub pæna reddendi quadruplum; ac præterea Iudicum arbitrio puniantur.

Ex Synod. Granat. tit. de Procurat.

§. II.

MODERATAM mercedem pro opera sua accipiant, quod si in hoc excesserint, directè, vel indirectè litigatores vexauerint, vt ab eis iniusta salaria, munera vè, aut alia huiusmodi extorqueant, Iudices pro merito laborum mercedem taxent, & districtè prçcipiant, quod reliquum restituant, necnon Iudicum arbitrio pçnas dent.

§. III.

PRocuratores, qui in tribunalibus Ecclesiasticis negotia Ecclesiastica administrauerint, cum fœminis, quarum, vel contra quas, causas susceperint in honestè ne cõuersentur, neq; eas in concubinas accipiant. Quod si contrafecerint, præter pçnas iuxta horum Decretorum formam eis impositas, in causis Ecclesiasticis ab officiorum exercitio per tres menses suspendantur; Itidemq; præcipitur ne per trium mensium huiusmodi spatium, Iudices, aut Notarij petitiones ab eis oblatas recipiant, aut alios actus sub eadem pæna.

LIBRI

TITVLVS III.

De Ferijs.

§. I.

VT debitum cultum, & honorem Deo creatori nostro, eiusque Sanctis impenderemus, dies aliqui in Ecclesia semper decreti sunt, vt in eis ab omni seruili opere cessantes, nos cultui diuino vacaremus, eam ob causam, vt huius Archiepiscopatus, & Prouinciæ fidelibus dies hi festi noti sint, in eisque cultui diuino satisfaciant, hæc Synodus decernit omnes horum regnorum Fideles, exceptis Indis, de quibus alio in loco tractatur, teneri sub pæna peccati mortalis sequentia festa venerari.

Mexic. 1. c. 18. & Limēse 3. actio. 3. c. 40. & act. 4. c. 9.

Festa ex præcepto obseruanda.

IN PRIMIS DIES DOMINI TOTIVS ANNI.

FESTA IANVARII.

CIRCVNCISIO Dñi nostri IESV Christi.
¶ Epiphania Domini.
¶ SS. Fabianus, & Sebastianus.

FESTA FEBRVARII.

¶ Purificatio Beatæ Mariæ Virginis.
¶ S. Mathias Apostolus.

FESTA MARTII.

¶ S. Thomas Aquinas.
¶ S. Ioseph, Beatæ Mariæ sponsus.
¶ Annuntiatio Beatæ Mariæ Virginis.

FESTA APRILIS.

¶ S. Marcus Euangelista.

FESTA MAII.

¶ SS. Philippus, & Iacobus Apostoli.
¶ Inuentio sanctæ Crucis.

FESTA IVNII.

¶ S. Barnabas Apostolus.
¶ Natiuitas sancti Ioannis Baptistæ.
¶ SS. Apostoli, Petrus, & Paulus.

FESTA IVLII.

¶ Visitatio Beatæ Mariæ Virginis.
¶ S. Maria Magdalena.
¶ S. Iacobus Apostolus.
¶ S. Anna Mater Virginis Mariæ.

FESTA AVGVSTI.

¶ S. Dominicus.
¶ Transfiguratio Domini.
¶ S. Laurentius Martyr.
* ¶ S. Hipolytus in ciuitate Mexicana tantum.
¶ Assumptio Beatæ Mariæ Virginis.
¶ S. Bartholomeus Apostolus.
¶ S. Augustinus.

FESTA SEPTEMBRIS.

¶ Natiuitas Beatæ Mariæ Virginis.
¶ S. Matheus Apostolus, & Euangelista.
¶ Dedicatio sancti Michaelis Archangeli.

FESTA OCTOBRIS.

¶ Sanctus Franciscus.
¶ Sanctus Lucas Euangelista.
¶ SS. Apostoli Simon, & Iudas.

FESTA NOVEMBRIS.

¶ Festum omnium Sanctorum.
¶ Sancta Catherina Virgo, & Martyr.
¶ S. Andreas Apostolus.

FESTA DECEMBRIS.

¶ Conceptio Beatæ Mariæ Virginis.
¶ Spectatio partus Beatæ Mariæ Virginis.
¶ Sanctus Thomas Apostolus.
¶ Natiuitas Domini nostri IESV Christi.
¶ Sanctus Stephanus Prothomartyr.
¶ S. Ioannes Apostolus, & Euangelista.

Item festa mobilia sequentia.

DOMINICA Resurrectionis cum duabus diebus sequentibus.

¶ Ascensio Domini.
¶ Dominica Penthecostes cum duabus diebus sequentibus.
¶ Festum Corporis Christi.

COLI etiam iubentur festa sanctorum Patronorum Ecclesiarum Cathedralium,& locorum vbi Hispani degunt in eisdem Ecclesijs, & locis.

Mexic. 1. c. 18. & Limēse 3. actio. 3. c. 40. & act. 4. c. 9.

§. II.

PORRO quia singularis fuit in Beatum IOSEPH, Sacratissimę Virginis MARIÆ sponsum huius Prouincię deuotio,ob cuius sancti merita, & intercessionem pie credi potest nouam Hispaniam singularibus Dei beneficijs donari, Prouincialis Synodus anno Domini millessimo, quingentesimo quinquagessimo quinto celebrata sanctum IOSEPH in generalem huius Archiepiscopatus, & Prouinciæ Patronum elegit, eiusq; festum coli mandauit, hæc quoq; Synodus idem renouans, & confirmans statuit, vt festum huiusmodi in hac Prouincia cum octaua celebretur. Si vero octaua in hebdomadam maiorem inciderit, de ea vsque ad feriam quartam eiusdem hebdomadæ inclusiue commemoratio fiat. Festum sancti Iacobi Apostoli, quia pręcipuus,& generalis Hispaniæ Patronus is est, cum octaua celebrari mandatur. Quando verò, ad vesperas, & matutinum suffragia sanctorum dicuntur, eius commemoratio,quia antiquior patronus est, commemorationi sancti IOSEPHI præcedat. In die vero trigessima Decembris, qua translatio sancti Iacobi facta est, de eius translatione officium recitetur.

Mexic. 1. c. 18. §. 1.

§. III.

ETsi ante celebrationem huius Synodi,festum sancti Thomæ Aquinatis Doctoris Angelici,ex præcepto non colebatur, attendens tamen hæc Synod⁹ à Fælic. record. Papa Pio Quinto, propter singularem sanctitatem,& mirabilem Doctrinam,de quibus is sanctus, hæresibus refutatis, Christianæ reipublicæ scholis magnas opes attulit, & propter eruditionis splendorem, quo in Ecclesia Dei eluxit, eius festum per vniuersum Neapolis regnum coli,& per vniuersam Ecclesiam officio Doctoris celebrari præceptum esse: attendensq; instantissimè à Decano,& Capitulo huius Metropolitanæ Ecclesiæ, Magistratibus ciuitatis Mexici, à Rectore,& vniuersitate regia,tum etiam ab ordine sancti Dominici,cuius institutum sanctus Thomas professus est efflagitatum fuisse; hæc Synodus præcipit, vt sancti Thomæ festum colatur, & Catalogo, quæ ex præcepto in hac Prouincia coluntur, adscribatur.

Pij V. motus proprius in Bullario ipsius. Bulla 42. folio 59.
Text. in cap. vnico de reliquijs,& veneratione sanctorum lib. 6.
Fundatur ex cap. finali de Ferijs. & in cap. 1. de consecrat. dist. 3.
Concil.Trid. *sess. 25. c. 12. de regular. Verbo Dies.*
Concil. *Milanen. 4. tit. de sancto Ambrosio, folio 616. & 5. etiam Milan. fol. 710. Verbo quos dies festos.*

§. IIII.

QVÆ quidem festa ab omnibus coli deberi, (Indis exceptis) hęc Synodus decernit,in quibus ab omni seruili

opere cessandum est, à media nocte vigiliç, vsque ad mediam noctem sequentem, quo tempore festum terminatur, in eisque Missam integrè audire omnes tenentur, ad quam, & ad verbum Dei audiendum, vbi commodè fieri potest suis Parochijs omnes intersint, vt est à Sacro Concilio Tridentino iniunctum; Quodsi aliqui in dieb⁹ festis huiusmodi integram Missam non audierint arbitrio Ordinarij plectantur; Qui vero tempore, quo Missa cõuentualis celebratur, & Sacra Consio habetur, in ludis occupati appræhensi fuerint, iuxta formam iuris pçnas luant.

Sess. 24. c. 4. de refor.

§. V.

MONET etiam hæc Synodus Patres, Matresque omnes, vt suos filios, & filias quamtumuis minimę ętatis sint, ad Missam audiendam secum deferant, prçcipit etiam heris, vt famulos, & seruos suos omnibus festis colendis Missam audire faciant, in quo eorum conscientiæ onerantur.

Concil. Milan. 3. fol. 584. Vers. neque vero excusentur.

§. VI.

VT introducta iam corruptela funditus tollatur, qua relictæ viduę, per multos dies ab obitu maritorum Missam non audiebant, Ecclesiæ prçceptum transgredientes, iubet hęc Synodus, vt viduę, elapso præsertim mense post mortem mariti, à Iudicibus Ecclesiasticis, per censuras, & alias pænas, ad Sacrum audiendum compellantur, idemq; seruetur cum mulieribus coniugatis, quæ ob virorum absentiam per longum tempus Missam non audiunt.

Bulla Pij quinti in Bullario folio 33. 2. colum. Verbo vt igitur. Cõc. Mexic. 1. c. 19. §. 3. & Guadix tit. 6. cõst. 16. & Milanen. 1. fol. 39. Verbo Viduæ, & fol. 119. Verbo Episcopi ne patiãtur, & Milan. 3. fol. 584. Vers. neq; vero excusentur.

§. VII.

QVò vero seruilia opera, à quibus in diebus festis vacandum est, omnibus innotescant, hæc Synodus statuit, ac decernit, vt in eis mercatum nundinę, licitationes minimè fiant; tabernę etiam vbi merces, vel alia diuenduntur, & emuntur, saltem dum Missa conuentualis celebratur, ne aperiantur.

Guadix tit. 6. cõst. 21. 22. 23. & 24. & Gran. tit. de Ferijs n. 45. & 6. & Synodal de Quiroga cõst. 97. 98. 99. & 100. & Limens. 3. act. 3. c. 40. & act. 4. c. 9. & Milan. 3. tit. de festorũ dierum cultu fol. 583.

§. VIII.

A SONO vero campanæ, qua populus ad conuentualem Missam vocatur, vsq; ad finem Missæ, esculenta publice venalia ne exponantur operarij, per totum festi diem iumentis suis sarcinas ne imponant, nec mulieres iter agant, sarcinas vehementes, nisi victualia eo tempore populo necessaria aportauerint. Tonsores per totum festi diem, ne detondeant, furni ne ardeant, instrumẽta, & machinę minarum cessent, nec in eis vlli occupentur. Siqui vero hoc Decretum violauerint, seuerè ab Ecclesiasticis Iudicibus punientur. Non tamen interdicitur Chirurgis, & Aromatarijs ne in his dieb⁹ officia sua exerceant, quantum ægrotorum saluti conueniet, itidemque permittitur tem-

temporibus metendi, rigandi, piſcandi, aut vermes ſericos nutriendi, & alia huiuſmodi terrenorum fructuum ratione faciendi, in feſtis diebus poſt auditam Miſſam, de licentia officialium, & Vicariorum, rebus huiuſmodi operam impendere, niſi neceſsitas occurrerit, earum iactura fiat.

§. IX.

FOELICIS recordationis Paulus Papa tertius Indorum paupertati proſpiciens, eos tam ſtricto vinculo, vt Hiſpanos ad feſtorum obſeruationem diuincire noluit, ac ob eam cauſam illorum cōmoditati conſulens ſequentia feſta Indis deputauit, ad quę ſola obſeruanda ex pręcepto tenerentur.

Bulla Pauli III. conceſſa in fauorem Indorum. Mexic. 1. c. 18. §. 4. & Limenſe 3. act. 4. c. 9.

FESTA INDORVM.

DIES OMNES DOMINICI IN ANNO OCCVRRENTES.

Mexican. 1. c. 18. §. 5. & Limenſe 3. act. 4. c. 9.

NATIVITAS Domini ſine duabus dieb⁹ ſequentibus.
¶ Circunciſio Domini.
¶ Epiphania Domini.
¶ Dominica Reſurrectionis ſine duabus dieb⁹ ſequentibus.
¶ Aſcenſio Domini.
¶ Dominica Penthecoſtes abſq; duabus dieb⁹ ſequentibus.
¶ Feſtum Corporis Chriſti.
¶ Natiuitas Beatæ Mariæ.
¶ Annuntiatio Beatæ Mariæ.
¶ Feſtum Purificationis Beatæ Mariæ Virginis.
¶ Aſſumptio Beatæ Marię Virginis.
¶ Feſtum Apoſtolorum Petri, & Pauli.

ALiorum feſtorum obſeruatio, voluntariè Indorum deuotioni relinquitur, nè vero hiſpani perſe, aut ſeruos ſuos in feſtis diebus ſeruilia opera exercendi ex hoc occaſionem arripiant, quod Indi ab eis minimè ceſſent, decernitur. Ne Indi hiſce feſtis in hiſpanorum prædijs, aut alijs facultatibus, niſi de licentia Ordinarij ſeruiliter ſeſe exerceant.

§. X.

ITidem interdicitur, ne diebus Dominicis, & feſtis, quorum obſeruatio ad Indos pertinet, mercatum fiat, vt ratione hac tunc laborandi, & Miſſam non audiendi, ab Indis auferatur occaſio. Si vero in aliquo Indorū oppido mercatū die Dominico indictum ſit, alius hebdomadæ dies, in quo id fiat deſignetur.

Mexic. 1. c. 70.

§. XI.

MEDICIS quoq; prohibetur, ne ægrotis medicamenta applicent, ita, vt eis impedimento eſſe poſsint, quominus feſtis diebus Miſſam audiant, ſi talis ęgritudo eſt, quę

ægrotum Missam audire non impediat, & cuius medicina in aliud tempus differri posſit.

LIBRI SECVNDI

TITVLVS IIII.

De Dolo, & Contumacia.

§. I.

Lex Regia 9. tit. 8. lib. 2. recopil.

Synod. Granat. tit. de dolo, & contumacia.

PRÆSENS, in illis locis, in quibus Ecclesiasticum Tribunal existit in Iudicium vocat⁹ citari non posſit, nisi de vno die in alium, aliter autem, citatione facta, etiam si citatus non compareat, contumax reputari nequeat, nec absens pro contumaci habeatur, si Nunti⁹ fidem non fecerit, ipsum citasse in personam propriam, vxoris, filiorum, aut famulorum; nec sufficiet citatio ad Hospites, vicinos, aut alias extraneas personas facta: contumaciæ vero coram Iudicibus incusabuntur, & quicquid aliter factum sit, denùo fiat.

§. II.

Lex 1. & 2. tit. 11. lib. 4. recopil.

CVM de contumacia cuiusque partis constet, in expensis condemnetur contumax, quas antequam vlteri⁹ procedatur, compellatur soluere, nisi præsens maluerit, id in finem litis reseruare, & in alteri⁹ partis contumacia vlteri⁹ procedi, aut remedium misſionis in posſesſionem elegerit, quod si fiat, regula de hoc in legibus horum regnorum præscripta seruetur.

§. III.

IN literis citationum, & monitorijs præcipiatur, vt ad aliquem diem certum citari, hora audientiæ cōpareant, quod si reus, vel actor minimè comparuerit, & non comparentis contumacia fuerit incusata; contumax reputetur. Si autem intra dictum diem venerit, etiam secundæ literæ expeditæ sint, illarum expensas soluat, qua solutione contumaciam purget, & in causa principali audiatur. Nullatenus vero secundæ literæ expediantur, nisi toto elapso die, in quo terminus in primis literis præfixus finitur, neque reus, vel actor contumax reputetur, vsquequo consistorium dimisſum sit.

§. IIII.

SI actor intra terminum in literis expresſum contumaciam non incusauerit, reus contumax non reputetur, nec literæ illæ iterum legantur, nec virtute illarum contumacia incusari posſit, sed literæ conditionales æstimentur, veluti si expres-

expressæ sub conditione hac essent expeditæ; Si actor contumaciam incusauerit, in dicto termino, si autem reus comparuerit, actore non comparente, actor in expensis condemnetur, si id reus petierit; Quod si elapso dicto termino actor contumaciam incusauerit, & reus non comparuerit; Iudices eum iterum in iudicium vocari mandent, nisi iustis de causis sibi visum fuerit reum posse legitime reputari contumacem. Si vero iustę causæ adsint, id decreto declarent, literæ tamen receptoriæ personaliter intimentur, si citatio prima personaliter facta nõ fuerit, aliter enim reus nullam sententiam, nec contumaciam incurrit.

LIBRI SECVNDI

TITVLVS V.

De testibus, & probationibus.

§. I.

IN causis, in quibus ex officio proceditur, testes contra reos producendi expensis Cameræ, & pecunijs iustitię sumptibus applicatis ad ferendum testimonium, adducantur, quæ impensę condemnatione expensarum subsequta, & non aliàs, Cameræ, & sumptibus iustitiæ persoluantur, ne inde rei occasionem arripiant præueniendi, aut subornandi testes. *Granat. Synod. tit. de probation.*

§. II.

IN omnibus causis criminalibus, in quibus pæna corporalis, siue exilij, aut publica pęnitentia imponenda sit, testes in summario iudicio recepti, in plenario ratificentur, non obstante, quod pro ratificàtis à reo habeantur. Quibus in casibus, nec minori vlli, nec Fiscali restitutio in integrum ad accusandum, aut adprobandum concedatur. Probatio vero, quæ per restitutionē huiusmodi fiet, nulla sit, immo à processu deleatur.

§. III.

IVdices perse ipsos in causis matrimonialibus dicta testium recipiant, neq; probationes à solis Notarijs etiã principalibꝰ fieri in causis criminalibꝰ, aut ciuilibꝰ magni momēti permittant, nisi ipsismet Iudicibꝰ pręsētibꝰ, aut si iusta ex causa Iudices absint, *Mexic. 1. c. 42. & Gran. tit. de testibus n. 3.*

abſint,de ſpeciali eorum commiſsione; Quæ quidem ſpecialis commiſsio à Iudicib⁹ ſubſcripta in principio probationis huiuſmodi collocetur, & in proceſſu deſcribatur. Commiſsiones vero nullatenus concedant in caſib⁹ pręd ictis ad recipiendum teſtes,alijs miniſtris,quam receptoribus ab Epiſcopo deputatis; neque in ſuis Tribunalibus Notarios quoſcumq; aut officiales admittant, ad petitiones dandum, ad acta gerendum, neq; ad teſtes in ſummario recipiendum,aut eis quoduis aliud receptionis genus committant, neq; eos ad teſtes,aut teſtium ratificationes, neq;ad recipiendas cautiones in Iudicio faciendas, neque ad aliud quicquam, quod ad Iudicium pertineat adhibeant, niſi fuerint ipſimet Notarij Tribunalis, aut receptores prædicti, & eis abſentibus, miniſtri ad id ab Epiſcopo, vel iuſſu Epiſcopi approbati, qui ſpecialem prouiſionem ad id obtineant. Probationes autem, & acta Iudicialia aliter confecta nulla ſint.

§. IIII.

QVANDO teſtes ad inſtantiam partis extraciuitatem ratificandi ſunt, eorum dicta in ſummario iudicio habita, ne tradantur originalia, niſi prius exemplum publicum, & autenticum, quod fidem faciat, penes Notarium remaneat, nec tunc tradantur parti, contraquam ratificatio fieri debet. Quodſi Notarius quiſquam ſecus fecerit,Iudicum arbitrio pro qualitate criminis punietur. Probationes vero ſummariæ huiuſmodi receptorib⁹ dentur,pręſtito ab eis iuramento, & obligatione de ſecreto ſeruando vſq; ad publicationem, & de eaſdem reſtituendo intra dies duos poſt elapſum terminum.

§. V.

QVotiescumq; Iudicibus viſum fuerit conuenire, vt teſtes perſonaliter deducantur, id eius impenſis fiat, qui teſtes produxerit, Iudices autem, prius æſtimato, quod ratione itineris teſtes habere debent, illud teſtib⁹ perſolui faciant, antequam indè diſcedant.

§. VI.

TEſtium probationes in ſecunda inſtantia, ne fiant per eoſdem articulos, neq; per directe contrarios, niſi, in caſibus,& eo modo, quo eſt à Iure conceſſum,vt autem hoc euitetur præcipitur, articulos in ſecunda inſtantia producendos præter Aduocatum, à Procuratoribus etiam debere eſſe ſubſcriptos, à quibus itidem examinentur, ſintne ijdem articuli, an contrarij, & ſi ſecus fiat probatio à proceſſu deleatur, & Procurator in hac negligens, pondo vno perſoluat.

In cau-

§. VII.

IN causis criminalibus, contra ministros ab Episcopo deputatos, tractandis, ob dona, munera, pecunias vè iniuste acceptas, aut collusiones factas, quibus dona, siue huiusmodi munera accipere ab hac Synodo prohibitum est, ea sit sufficiens ad condemnationem probatio, quę in legibus nouę compilationis horum regnorum decreta est, iuxta quas leges in his causis decidendum præcipitur.

Lex 6. tit. 9. lib. 3. recopil. & lex 7. tit. 7. lib. 7. recopilationis.

§. VIII.

PRobationes, quę earum qualitate attenta committi possunt, receptoribus cōmittantur, quodsi visum fuerit expedire præcipiatur, quod Vicarij, aut alij Sacerdotes loco Iudicum vna cum receptoribus, huiusmodi probationibus faciendis, assistant.

§. IX.

CVPIENS hæc Synodus effrenatam eorum audaciam reprimere, qui cum testes producuntur, in Iudicijs Ecclesiasticis huius Prouinciæ, non sine graui Dei omnipotentis offensa, ac Iustitiæ contemptu, suarumq; animarum detrimento, & litigatorum præiudicio falsum dicunt testimonium, statuit, ac præcipit, vt si quis coram quocumque ex officialibus, Iudicibus, aut alijs ministris periurij reatum cōmiserit, si Clericus (quod absit) fuerit de periurio conuictus, soluere parti compellatur, in cuius damnum hoc crimen admisit, id omne, quod ob tacitam veritatem, vel expressam falsitatem, in præiudicium, & detrimentum dictæ partis cesserit, ac propterea condemnetur in medietate fructum vnius anni præbendæ, seu beneficij ab eodem obtenti, & etiam in medietate fructuum omnium, quos percipit, toto eo tempore, quo in periurio perseuerauerit. Cuius mulctæ pars vna fabricę Ecclesię Cathedralis, vbi id euenerit, applicetur, altera vero pijs operibus ab Episcopo designandis, tertia deniq; accusatori, & præter hanc pænam, in carcere tamdiu detineatur, quamdiu officiali videbitur. Si autem periurus huiusmodi, beneficij, seu præbendæ expers sit, iubetur, & vltra satisfactionem parti, cui præiudicium irrogauit faciendam, in pondo minarum quinquaginta condemnetur, quæ ad nuper præscriptam formam distribuantur, & reus in carcere, vt dictum est inclusus maneat per tempus Iudicis arbitrio deputandum, quodsi is adeò pauper sit, vt prędictam pænam soluere nequeat, pecuniaria pæna commutetur in corporalem, pęna carceris aggrauata, ac si periurus secularis sit, satisfacere parti, cui periurio nocuit, compellatur,

Mexi. 1. c. 86. & Guadix tit. 5. const. 22.

& prȩterea Pastomide eius linguam obstringenti in valuis Ecclesiæ per diem vnum publicè detineatur, nisi eius fuerit conditionis, vt hæc pœna commutanda sit, quo casu delinquentes in exilium mittantur, aut grauiori pœna iudicis punientis arbitrio plectatur. Quod si causa in qua periurium commisit matrimonialis sit, ob iniuriam Sacramento illatam, præter iam dictam pœnam ei alia Iudicis arbitrio imponatur. Qui vero ad suȩ causȩ probationem testem falsum produxerit, quem ad dicendum falsum testimonium induxerit eadem pœna puniatur, qua testem periurum puniri, sancitum est.

§. X.

Concil. Limens. 3. act. 4. c. 6.

SAcerdotum honori, quibus Indorum cura imminet prospicere volens hæc Synodus, ne eò magis falsis accusationib⁹ agitentur, quo studiosius subditorum indigenarum vitijs, aut Hispanorum auaritiȩ modum imponere conantur: perpendensque, quam proni sint ad periuria indi, quamque facile ad id inducantur; statuit, ac præcipit in primis, ne vllus Sacerdos à districtu Indorũ, cui ministrat expellatur quamuis graues querelæ contra eum dentur, nisi prius per Iudicem Ordinarium, aut delegatum, ibi inquisitio fiat, vbi crimen admissum à Sacerdote dicitur. Si enim Iudex Ecclesiasticus ibi prȩsens assistat, de omnibus plenè instructus quæ, & quanta fides testibus sit adhibenda facilius agnoscet. In fideles nullatenus in testes admittantur, vt Sacris est Canonibus constitutum, nec etiam illi, qui suspecti sunt, quamuis Christiani, Indi, vel Hispani sint, sed solum timoratæ conscientiȩ homines, minimèq; suspecti. Neophitos adiurandum nequaquam Iudex compellat, nisi causa sit grauis, & cuius veritas aliter elucidari non possit. Quo in casu moneantur primum Neophiti, quam graue malum periurium sit. Si autem falsò aliqui iurasse comperti sint, eos, vt cæteri metu pœnæ terreantur, & cautiores euadant, publicè flagellari Iudex præcipiat, & vt maiori ignominia afficiantur detonderi faciat. Denique in causis, quæ ex testimonio Indorum dependent, accuratè Iudex animaduertat quæ, & quanta fides testib⁹ adhibenda sit, præsertim cum manifesta sit omnibus Indorum ad periuria propensio. Quæ omnia Christianæ Iudicum prudentiæ hac Synodus commendat.

Text. in cap. final. 3. q. 6.

In cap. suspectos. In cap. nullus 3. q. 5.

In cap. si testes 4. q. 3.

Consule de hoc Ferdinandum Çurita in primo inchiridione quæstionũ Theologic. q. 20. fol. 72.

Ex Doctr. Menochij de arbitrarijs Iudicum quæstionibus, casu 90.

LIBRI

TITVLVS VI.

De ſententia, & reiudicata.

§. I.

IN ſententijs, quæ ſuper matrimonijs Clandeſtinis ferantur, ſemper ius petendi quicquid expedierit Fiſcali reſeruetur, idemque obſeruetur in ſententijs, quę ſuper binis nuptijs, & criminibus alijs inter partes proferantur, Notarius vero reſeruationem huiuſmodi Fiſcali intimet, actaque intra tertium diem tradat, vt graues contra delinquentes pęnas poſtulet.

Synod Granat. tit. de ſent. & reiudicata.

§. II.

SEntentiæ, quas Iudices, & Vicarij tulerint, iuri, & his decretis conformes ſint, quarum poſtquam latæ fuerint, niſi in caſibus à iure permiſsis, nulla ſit diſpenſatio. Decreta vero inſcriptis fiant ita, vt ſemper de his conſtare poſsit. Quamuis autem in aliquibus ſummariè procedant, ob id exceptiones legitimas, & partium neceſſarias probationes, in forma à iure conceſſa admittere ne recuſent.

§. III.

QVONIAM ſæpe contingit, vt Clerici, & ſeculares huius Prouincię nonulli, parte, vel Fiſcale inſtantibus, ob aliqua cõmiſſa crimina in pęnis pecuniarijs condemnantur, qui à ſententijs cum ſe grauatos ſentiant, prouocantes etiamſi pecuniariam pænam deponant, & de repreſentando cautionem præſtent, à Iudicibus minimè è carcere liberantur, immo ſæpe ſæpiꝰ eo quod appellant nouis vinculis conſtringuntur. Idemq; fit cum accuſatores affligendi reos cauſa, & eoſdem in carcere detinendi, à ſetentijs etiam iuſtè latis appellant. Ob eam cauſam ne deinceps his moleſtijs capti afficiantur, ſtatuit hęc Synodus, vt pecuniaria mulcta in depoſitum data, & cautione præſtita de repræſentando: condemnatis huiuſmodi ciuitas, aut oppidum à Iudicibus, & officialibus pro carcere conſtituatur, pæna interpoſita non obſtante.

Mexic. 1. c. 76.

TITVLVS VII.

De appellationibus, & recusationibus Iudicum.

§. I.

Synod. Granat. tit. de sent. & reiudicata.

PRocuratores delinquentium, qui appellauerint in gradu appellationis minime audiantur, nisi testimonio adhibito, quò constet delinquentes in carcere detineri, aut eos antequam Iudex, à quo prouocatum est, sententiam ferret, præstita cautione, fuisse liberatos.

§. II.

IN causis criminalibus, quando aliquis se in gradu appellationis coram Iudice, ad quem personaliter constituerit, ne audiantur, donec testimonium ostendat à Iudice inferiori carcere detentum non fuisse, deinde verò in carcere se præsentet, cui postea literæ citatoriæ, & compulsoriæ ad testimonium huiusmodi, & processum deferendum concedantur. Ne ob eam causam quod se coram Iudice superiori constituerit, contra ei9 bona, & fideiussores procedatur. Quodsi constiterit, eum non effracto carcere, ad superiorem Iudicem confugisse, nullaque damna inde subsequuta, & id eius causa patiatur, conuenienti præstita cautione, alia carceris custodia eidem poterit assignari, seruatis in his, quę à iure Pontificio statuta sunt, & ab his decreta sancita.

§. III.

CVM quis se coram Iudicibus appellationum constituerit, & causa non inter partes, sed ex officio ventilata est, nec appellatum est à sententia definitiua in casibus, à iure, & huius Synodi decretis permissis, antequam admittantur, aut eidem literę inhibitorię concedantur, constet appellantem captum detineri, siue in carcere Iudicis, à quo, siue Iudicis ad quē, & eo sic detento, pręcipiatur Iudici, vt si id instantiam partium pręcessit, eas nominet, & vt citentur, citatorium expediatur. Quod si ex officio causas, & rationes mittat, quibus adductus in causa processerit, itidemque compulsoriæ literæ concedantur, vt acta, & processus ad superiorem Iudicem transmittatur, quibus transmissis, quod iuris fuerit prouideat. Vt vero hoc melius fiat, Fiscalis citetur, qui in causa se opponere teneatur, eique

eique tamquam Aduocato ſalaria obid conſtituantur.

§. IIII.

IVDICES à quo nè inhibeantur à Iudicibus ſuperioribus, neque ab eis inhibitorię, aut ſuppreſſoriæ literæ concedantur, niſi actis proceſſus prius perſpectis, & examinatis; neque executio impediatur in cauſis, in quibus ex iure, & Decretis Concilij Tridentini per appellationem non ſuſpenditur executio ſententię, aut decreti. Quod ſi ſecus fiat inhibitiones, proceſſus, decreta, & alia inde ſequuta, & acta inualida ſint, & nullius effectus, vt eſt ab eodem Concilio diſpoſitum, ac prętera in viſitationibus, & Syndicatibus, Iudicum exceſſus huiuſmodi corrigantur. In Conſilijs quoq; Prouincialibus horum exceſſuum ſi puniti non fuerint, ratio petatur. In appellationibus vero à ſententijs interlocutorijs, ſiue reparari poſſunt, ſiue non, per ſententiam definitiuam officialis, & iudicis, obſeruent quod eſt à Concilio Tridentino decretum.

Seſſ. 13. c. 1. & Seſſ. 24. c. 20. de reformat.

Seſſ. 22. c. 7.

Concil. Trident. vbi ſupra d. Seſſ. 13. & 24.

§. V.

ITIDEM interdicitur nè officiales, & Iudices Metropolitanorum, & excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti cenſuras decernant, contra Epiſcopos ſuffraganeos, iuxta conſtitutionem Innocentij Papę Quarti, quę incipit. *Romana Eccleſia* ——

Tex. in Cap. §. officialis autem de officio Ordinarij lib. 6.

§. VI.

IN cauſis concubinatus quorumcumque, ſiue Eccleſiaſticorum, ſiue ſecularium, ſi hi, aut eorum concubinæ appellauerint, à carcere per Iudicem inferiorem, aut ſuperiorem ante nè liberentur, quam cauſa terminetur, niſi ob iuſtas valdè, & neceſſarias cauſas Iudicibus videbitur, quorum conſcientię in hoc onerantur. ——

§. VII.

IN gradu appellationis, partes ad probandum nè recipiantur, ſi ſe ad probandum non obtulerint, quod ſi fecerint pæna eis impoſita ſi non probauerint, ad probandum admittantur. ——

§. IX.

SI appellans cauſam appellationis non proſequatur, & conceſsis ſibi compulſorijs literis, acta non tranſportet, appellationiſque deſertio à parte aduerſa petatur, in hoc ſeruetur quod eſt iure Pontificio conſtitutum. Si vero deſertionem non petat, ſed proſequi cauſam velit, mandetur appellanti, vt ſuis impenſis acta, vna cum cauſa, & ratione, quibus motus Iudex à quo ſententiam tulit, aut in cauſa proceſsit, deferat,

termino ei ad hoc competente pręfixo. Quod si appellans non effecerit, parti aduersæ facultas detur, vt appellantis sumptibus processum, vna cum alijs iam dictis afferat, si ea appellationi alterius partis appellantis non adhæsit, si vero adhęserit, omnibus vtriusque partis sumptibus id fiat.

§. X.

Tex. in cap. si contra vnum. de offic. de lega. lib. 6.

QVANDO aliquis ex officialibus fuerit recusatus, recusans recusationis causas coram Iudice recusato proponat, qui causas huiusmodi ad Episcopum deferat. Episcopus vero causam principalem decernendam suscipiet, partesque audiet in articulo recusationis, ad præscriptum constitutionis Bonifacij Octaui, quæ incipit, *Si contra vnum*, eamque seruari, & ad impleri hæc Synodus iniungit.

LIBRI

LIBRI TERTII

TITVLVS I.

DE OFFICIO EPISCOPORVM, ET VITÆ PVRITATE.

De his, quæ ad propriam Episcopi personam pertinent.

§. I.

ACCINGERE se volens Sacrosancta, Oecumenica, generalis Tridentina Synodus ad colapsam admodùm Ecclesiasticam disciplinam, iuuante DOMINO, restituendam, ac deprauatos in Clero, populo que Christiano mores emendandos, spem in Episcoporum integritate summam collocauit his verbis. Integritas præsidentium, salus est subditorum, & verus Ecclesiasticę Hyerarchiæ scopus præcipuus is est, vt Episcopum instruat omnibus numeris absolutum, sancto Dyonisio Areopagita dicente; Pontificum ordo Sacrat⁹ is est, diuina speculantium ordinum, qui summus est, & vltimus, sicut enim Hyerarchiam omnem in IESV terminari conspicimus, ita vnam quamque functionem in suum Pontificem. Ex quibus facile colligere est, qua puritate vitæ, morumque integritate præditus is esse debeat, quem diuina gratia, & assidua virtutum exercitatio, ad statum perfectionis euexit: qua humilitate, qua benignitate, qua mansuetudine, qua charitate, pro vitę exemplo, & vt vno verbo omnia, qua sanctitate prælucere debeat in Ecclesia DEI, eam ob causam Domin⁹ præcipiebat strictam cum mitra vitta hyacinthina laminam Sacræ venerationis de auro purissimo, in qua gēmario opere sanctum Domini esset nomen inscriptum, à summo Sacerdote fronte gestandā. Quo adeo sanctitate pręstantes oportere esse Episcopos significaretur, & eamdem fronte descriptam alijs ad immitandum proponerent.

Conc. Trid. sess. 6. c. 1. de reform.

Milanen. 1. tit. de vita, & honest. Episcop. à fol. 60. & Compostel. Concil. act. 3. c. 1. cum seqq. & Tolet. act. 2. à cap. 1. cum seqq. Prouin. de Quiroga act. 2. Decret. 3. & 5. & Limens. 3. actione 3. c. 1. & 2. optime Conc. Milan. 4. 3. p. tit. de Episcop. cum seqq.

Exodi 28.

Id igi-

§. II.

ID igitur perpendens optimè Mexicana hæc Prouincialis Synodus, toto quo poteſt conatu, Epiſcopos in Domino cohortatur, vt dignitatis ſuæ ſemper memores, ſic vitam inſtituant, vt decet miniſtros CHRISTI, & ſucceſſores Apoſtolorum: ad quorum exẽplum in ardentes, ſalutis animarum zelo ſe componentes, aſsidue Deum pro ouibus deprecentur, eos verbi Dei prædicatione paſcant, & tamquam Angeli cuſtodes populo ſibi commiſſo inuigilent, eique proſpiciant, ac denique veluti boni paſtores ea, quam maiorem nemo habet, charitate ſint accenſi, vt animam ſuam pro ouib⁹ponant. Quod humeris etiam Angelicis formidandum onus, & humanis omnino impar, quia proprijs viribus ſuſtinere non poſſunt, à DEO petant auxilium, & orationi frequenter vacent, ſtatutis ſibi horis, vt mente illuminentur, & ad Dei honorem, populique ſalutem dirigantur.

Concil. Milan. 4. 3. p. tit. de Epiſcop. fol. 665. verbo in oratione.

§. III.

SED, vt ex frequenti orationis vſu ad munus, quo funguntur obeundum ſalutares fructus percipiant, vni⁹ horę ſpatium ſingulis diebus orationi impendere monentur, in quo altamentis contemplatione perpendant quid pro animarum ſalute CHRISTVS ſummus Paſtor effecerit, quidue perpeſus fuerit, vt hac conſideratione excitati ſpirituale animarum commodum ardentiori zelo anhelent, & quo ad id opus eſt diuinæ gratiæ auxilium vehementius implorent hæc, non ſingulis quoq; noctibus, illius Apoſtoli ſententiæ memores, ſi nos ipſos diiudicaremus, non vtiq; iudicaremur, per aliquod temporis interuallum conſcientias proprias diligenti examine perſcrutentur, & quidquid eo die deliquerint, quicquid negligenter omiſerint pro peccatis ſubditorum abolendis, graui dolore defleant, & emendent; ſic enim iram DEI in die tremendi Iudicij fugient, qua ſanguis per euntiũ ouium de manu paſtorum negligentium requirendus eſt.

D. Paul⁹ 1. corinthior. c. 11.

Concil Milan. 4. dicto fol. 665. Verbo confeſſarium.

§. IIII.

VT Epiſcopus vitæ ſanctitate, & morum integritate roboratus conſiſtat, populoq; in hac re maxime ſatisfaciat, confeſſarium Sacerdotem ſibi deligat ętate grauem, vita probatum, Doctrina inſignem, per quem DEVS omnipotens in rerum dificultatibus, ſuo lumine Epiſcopum illuſtret, & dirigat ad ea, quæ diuinæ ſuæ gloriæ, populique ædificationi magis ſint conſentanea.

Dictum Concil. 4. Milanen. d. fol. 665. verb. confeſſarium.

De Cu-

De Cura ſubditorum, & propriæ familiæ.

§. I.

EPISCOPI, vt paſtorale officium poſtulat, benigni, ac manſueti ſint, langoribuſq; ſanandis, ac pauperum miſerijs ſubleuandis, cum omni pio, ac paterno zelo proſpiciant, talesque ſeſe præbeant, vt ſubditorum moleſtias in omni patientia ſupportantes, eis aditum faciant, nè hęreant trepidi, ſed cum omni fiducia ad Epiſcopos confugiant, ab eiſque in labore ſolatium, in paupertate auxilium, in morbo medicinam petant.

§. II.

PAROCHOS, ſingulis hebdomadis ad ſe vocent, ab eiſque ſiſcitentur de ſubditorum ſtatu, de temporalibus, & ſpiritualibus populi ærumnis, dè remedio peccatis publicis adhibendo, vt is omnibus accuratè ſucurrant.

§. III.

QVONIAM qui domum ſuam regere neſcit, ex ſententia Apoſtoli, nec Eccleſiam Dei rectè guuernabit. Hęc Synodus Epiſcopos monet, vt non ſolum ipſi vitæ exemplo ſubditos ædificent, ſed eos etiam familiares ſibi deligant, qui honeſtate vitæ, & morum integritate comprobentur: nè ſi populo ſcandalo ſint, Epiſcopi miniſterium vituperetur. Oneri ſuo Epiſcopi ſatisfacient, ſi Concilij Tridentini Decreta, in quorum executione Cleri, populiq; Chriſtiani reformatio conſiſtit, aſsiduè legant, attente meditentur, diligenter exequantur.

De Doctrinæ Cura.

§. I.

PRÆCIPVA Epiſcoporum Cura in docendo Populum Euangelium DEI ſita eſſe debet, atq; quod iam titulo de ſumma Trinitate, & Fide Catholica decretum eſt, ad eam rem maximè incũbant, oportet, vt Parochi, & Eccleſiaſtici viri ſua munera, & miniſteria in hoc adimpleant, quò ſubditi præſertim rudes, ſalutari verbi Dei Doctrina paſcantur. Si vero (quod abſit) prædicator errores, aut ſcandala in populum diſſeminauerit, etiamſi regularis ſit, ei Epiſcopus auctoritatem Concilij Tridentini ſequutus

Concil. Trid. ſeß. 24. c. 4. ſupra lib. 1. tit. 1. §. 2.

Seß. 7. c. 2.

quutus prædicationem interdicat.

§. II.

Seß. 23. c. 18.

VOLENS Tridentina Synodus doctis, beneque instructis ministris adhibitis populum Christianum omni salutari doctrina abundare, decreuit, vt in singulis Diœcesib⁹ Collegium erigeretur, vbi pueri religiosè educarentur, & omnibus Ecclesiasticis disciplinis imbuerentur, ita vt Collegium hoc ministrorum Dei perpetuum esset seminarium. Quod cum ob rerum incōmoditatem, in hac Prouincia sortiri effectum hactenus non potuerit, nè tam sanctum opus (& in his partibus, vbi mesis, quidem multa est, sed operarij pauci) maximè necessarium, labente tempore obliuioni traderetur. Hęc Synod⁹ statuit, vt Episcopi, quò citi⁹ fieri possit, Concilij Decretum exequentes, pro cuiusq; Diœcesis facultate seminarijs huiusmodi instituendis, eam operā nauent, vt semel instituta permaneant.

Conc. Limens. 3. act. 2. c. 44. & Milan. 5. tit. de seminario à fol. 759. ipseque sanctus Carolus Borromeus Archiepisc. Mediol. piè, & sanctè docet in actibus suæ Ecclesiæ tomo 2. p. 5. actorum fol. 947.

§. III.

NE desit numerus confessariorum, qui scientia periti sint, & in administratione Sacramentorum versati, atque vt errores, & damna quæ ex ministrorum ignorantia sępe proueniunt, vitentur, statuit, ac præcipit hæc Synod⁹, vt in ea Diœcesi, vbi conscientiæ casus, & Sacramenta nullus legendo interpretatur, aliquem ad id Episcopi constituant, & vbi iam constitutus est, vt in eo munere perseueret procurent. Clericos vero omnes ibi residentes compellant; nisi in Theologia, vel Decretis gradum obtineant, & Episcopo probati sint, vt hos audiant magistros, quod si audire neglexerint, neque ad ordines, neque ad beneficium, neque ad Sacramentorum administrationem recipiantur.

§. IIII.

Seß. 23. c. 12. & 15.

SAcerdotum, ministrorumque Ecclesiæ ignorantiam ex eo oriri certum est, quod in his examinandis Episcopi negligenter agant. Quare ad pręscriptum Concilij Tridentini iubentur, nè quemquam, siue secularem, siue regularem sine diligenti examine, regulis huius Synodi seruatis, ad ordines recipiant, neq; ad audiendum confessiones secularium, etiam si Sacerdotes sint, nisi præcedenti examine iuxta dictas regulas idoneus repertus ab Episcopo facultatem obtineat. Hanc autem facultatem Episcopi cautè concedant, eorum sufficientia ponderata, de quibus periculum fecerunt ad certos personarum status eum limitantes. Semel autem examinati, & probati ad confessiones audiendas, ab eodem Episcopo non examinentur, nisi noua causa superuenerit.

Con-

§. V.

Condolendum ſit valdè, de quorumdam negligentia Sacerdotum, qui quamuis ex officio Chriſtianis documentis Indos inſtruere teneãtur, ſubditorum linguam ediſcere negligunt, ſine qua Fidei Chriſtianæ myſteria, nec vim Sacramentorum animæ ſalutarem docere poſſunt. Hęc Synod⁹ Epiſcopos monet, ac ſi opus eſt, eiſdem mandat, vt intra ſex menſes ab horum decretorum publicatione computandos, Clericos in regionibus Indorum beneficia cum onere obtinentes, in materna earumdem regionum lingua examinent, & quos repererint linguæ huiuſmodi ignaros, ſex menſium ſpatio prę- finito ad diſcendam linguam cõpellant, admonentes eos, quatenus elapſo termino, ſi linguam huiuſmodi non didicerint, beneficium, quod obtinent, ipſo facto, vacabit, & alteri de eo fiet prouiſio. Quodſi ob nimiam idiomatis obſcuritatem, vel ob aliam iuſtam cauſam id fieri non licuerit, poſsit tunc Epiſcopus alios ſex menſes peremptoriè præſcribere, omni ſpe amplius prorogandi ſemota, In quo, & in regula decima octaua Cancellarię Apoſtolicę ad implenda conſcientię Epiſcoporum onerantur.

Tx. in cap. quoniam in pleriſque de offic. Ordinarij, & reg. 20. cancellariæ.

§. VI.

Ne Indorum inſtructio vnquam intermittatur, miniſtris Eccleſiaſticis Indorum ex eundi à ſuis regionibus, niſi ex vrgenti cauſa, facultatem Epiſcopi non concedant. Quando vero alicui conceſſerint in eius abſentia idoneum Sacerdotem ſufficiant.

Facit Conc. Limenſ. 3. act. 2. c. 41.

De Viſitatione propriæ Prouinciæ.

§. I.

NIHIL eſt ad ſalutem gregis accõmodatius, quam præſentia paſtoris, ſed quia vniuerſam Diœceſim òculis perluſtrare, eique omni Epiſcopus aſsiſtere non poteſt, viſitatio Ordinaria adhibenda eſt. Quam obrem iuxta Concilij Tridentini Decreta hæc Synod⁹ ſtatuit, vt Epiſcopi quotannis, vel ſaltem ſingulis biennijs propriam Diœceſim perſe ipſos viſitent; aut ſi legitimè impediantur, viſitatores deligant, ſapientia, & vitę exemplo probatos, ab omni cupiditate alienos, ac deniq; tales, à quibus Cleri; populiq; reformatio, & executio formulæ titulo de viſitatoribus ab hac Synodo præſcriptæ, in omnibus ſperanda ſit.

Seſs. 24. c. 3. de reform. 2. Mexic. 1. c. 52. Milanẽſ. 1. tit. de viſitatione, & Tolet. act. 2. c. 2. & Limenſ. 3. act. 4. c. 1. 2. & 4. & Concil. Milan. 4. 3. p. tit. de viſitatione.

§. II.

AD morum emendationem, non minoris vtilitatis eſt, tẽperantiæ, ac modeſtię Chriſtianę exemplo ſubditos ædificare, quam de eorum delictis inquirere, eademque corrigere; quod vt ſibi animo proponant, dùm Epiſcopi ſuas Diœceſes viſitant, hęc Synodus vehementer exoptat. Quam obrem auctoritate Concilij Tridentini fulfulta Epiſcopis mandat, nè cum ſuam Diœceſim viſitauerint, inutilibus ſumptibus, cui quam graues, oneroſi vè ſint, neuè ipſi; aut quiſquam ſuorum, quicquam procurationis cauſa, pro viſitatione etiam teſtamẽtorum, ad pios vſus præter id, quod ex relictis pijs iure debetur, aut alio quouis nomine; nec pecuniam, neq; munus quodcumque ſit, etiam qualitercumq; offeratur accipiant, non obſtante quacumque conſuetudine etiam immemorabili; exceptis tamen vitualibus, quæ ſibi, & ſuis frugaliter, moderateque pro temporis tantum neceſsitate, & nõ vltra erunt miniſtranda. Quod ſi quiſquam (quod abſit) aliquid amplius in ſupra dictis omnibus caſibus accipere præſumpſerit, is præter dupli reſtitutionem intra menſem faciendam, alijs etiam pęnis iuxta conſtitutionem Concilij generalis Lugdunenſis, quę incipit, *exigit*, necnon alijs pænis in Synodo Prouinciali arbitrio Synodi, ſine exceptione mulctentur, nè integritas, quæ in viſitatione ſeruari debet, vllatenus detrimentum accipiat.

Seſs. 24. c. 3. de reform.

Tx. in cap. exigit de ſenſibus lib. 6.

§. III.

VISITENT Epiſcopi Eccleſias, & quas Doctrinas vocant, ſeu conditiones, vbi Religioſi commorantur, ibiq; Euchariſtię Sacramentum, fontem Baptiſmalem, fabricam Eccleſiæ, & Elęemoſinas Eccleſiæ erogatas, ac reliqua omnia, ad Eccleſias, & diuinum cultum ſpectantia. Quoad viſitationem vero fabricæ Eccleſiæ, illæ domus intelliguntur exceptę, quæ ab ipſis regularibus, proprijs ſumptibus ſunt ędificatæ. Viſitent etiam religioſos in prędictis Doctrinis, ſeu conditionibus degentes, quoad animarum curam, quam exercent, eosq; paterno zelo corrigant, eorum honori, & bonę famę; proſpiciant, atque id omne præſtent, quo ad effectum huiuſmodi neceſſarium ſit, iuxta Decretum Sacroſancti Concilij Tridentini, vt in titulo de regularibus mentio fit.

Concil. Trid. ſeſs. 25. c. 11. de regularibus.

Cedula Real de ſu Mageſtad de Barcelona primero de Iunio de 1585.

Seſs. 25. c. 14.

§. IIII.

VT in omnibus Eccleſiaſticis Tribunalibus, purè, rectèq; agatur, Metropolitanus, cæteriq; Epiſcopi per ſe, vel per depu-

Fundatur in lege 4. tit. 7. lib. 3. recopilat. & Concil.

deputatam perſonam ſaltim quolibet triennio, officiales, Vicarios, Viſitatores, Fiſcales, Notarios, aliosque iuſtitiæ miniſtros viſitent, abeiſq; grauamina illata reſarciant, ac pro qualitate criminum, vſq; ad officij priuationem eoſdem puniant. Si vero horum aliquis, ex quacumque cauſa ante triennium officium dimittere debeat, per dies triginta inquiratur, & officium eò tempore non exerceat. Quando autem per Epiſcopi obitũ officia vacauerint, ab alio officiales nè inquirantur, quam ab Epiſcopi ſucceſſore, præſtitis Sede vacante fideiiuſſoribus, de ratione officiorum poſtea reddenda, & de ſtando rei iudicatæ.

Cõpoſtel. act. 3. c. 19. & Tolet. act. 2. c. 17. Synod. de Quiroga cõſt. 113. & Prouinc. eiuſdem Quiroga act. 3. c. 1. & Milanenſ. 3. fol. 604. verbo quotannis. Concil. Toletan. act. 2. c. 17. verbo ſed ſi prædictorũ. & aprobatur in Concilio Prouinciali celebrato ab eodem Quiroga act. 3. Decreto 1.

§. V.

IN viſitatione Epiſcopi accuratè prouideant, vt Eccleſię eo cultu teneantur, qui decet domum DEI, ſi quas vero Eccleſias eo, quò oportet cultu, ſine graui indigenarum moleſtia teneri non poſſe, eaſque minime neceſſarias, imo ſuper vacaneas repererint, deiici iubeant, quæ autem neceſſaria iudicabuntur reparari faciant, & conuenienti cultu ornari. Facultatem denuò ædificandi Eccleſias, aut Eremitoria ſine vrgenti cauſa ne concedant: Si vero facultas detur, curent, vt Eccleſiæ, & Eremitoria huiuſmodi in ſitu, & loco impartiendæ Doctrinæ Indis magis commodo, quam miniſtrorum commoditatibus opportuno, iuxta regiæ maieſtatis ſchedam erigantur.

Mexic. 1. c. 35. cum §. primo.

§. VI.

SINGVLIS quoque menſibus, ſemel Epiſcopi viſitent carceres Eccleſiaſticos, & in eis incluſos, dentque operam, vt capti qui, vel Eccleſiaſtico, vel ſeculari carcere detinentur, Miſſam, & quandoque verbi DEI prædicationem audiant.

Mexic. 1. c. 68. & Compoſtel. act. 3. c. 2. & Tolet. act. 2. c. 3. & Granat. tit. de offic. Rectoris n. 22. & Milanenſ. 3. fol. 604. verbo Epiſcop. non ſolum.

§. VII.

AD tollendos abuſus, & ſtirpandas ſuperſtitiones, quę imprudenti quorumdam pietate erga ſanctorum reliquias, & Indulgentias irrepere ſolent, Epiſcopi Concilij Tridentini Decretum exequentes, quam primum ſanctorũ reliquias, quas in ſua Diœceſi compererint, tam in Eccleſijs, & Monaſterijs, quam in poteſtate particularium perſonarum, cuiuſcumque ſtatus, & conditionis, examinent, & recognoſcant. Quæ ſi authentico teſtimonio non probentur, deferri, aut in loco publico venerandas proponi nullatenus permittant. De Indulgentijs etiam iniungitur, nè ſcilicet eas publicari conſentiant, niſi literis Apoſtolicis, aut earum teſtimonijs optime diſcuſsis, authen-

Seß. 25. in Decreto de Purgatorio, tit. de inuocatione, & veneratione, & reliquijs ſanctorum. Limenſe 3. actione 4. c. 10. Compoſt. act. 2. Decret. 6. & Milan. 1. tit. de ſanctarum reliquiarũ veneratione, & Milan. 4. tit. de Sacris reliquijs.

authenticisque repertis. Solet enim fidelibus esse occasio, vt eorum deuotio, erga authenticas, & veritatis testimonio comprobatas reliquias, aut Indulgentias tepescat, si eæ, quæ authentico testimonio carent in veneratione habentur, ac frequētantur. Deinceps autem Indulgentiarum tabellæ, nisi ab Episcopo, siue eius officiali subscriptæ, ac Notarij fide roboratæ, in Ecclesijs non affigantur. Quod si secus factum fuerit, seuerè corrigetur excessus.

§. VIII.

Mexic. 1. c. 36. & Synod. de Quiroga const. 66.

VT à rebus Sacris omnis Simonię occasio funditùs tollatur, calices, aut vestes Ecclesiasticas Episcopus nè consecret, aut benedicat priusquam diligenter inquirat, an eò consecrari, aut benedici petantur, vt venundentur. Quod si huius rei causa fit, ob incommoda, quæ inde oriri possent euitanda; consecratio, & benedictio huiusmodi concedenda non est.

§. IX.

Conc. Basiliens. sess. 21. in principio tom. 4. Concil. & Tarraconen. Concil. in c. Loqui de offic. Vicarij, & Cōpostel. act. 3. c. 8. & Limēs. 3. act. 3. c. 6. & Milanen. 4. tit. de beneficior. collat. ac prouisione verbo, vt auaritiæ.

Sess. 24. c. 14. & Sess. 25. c. 18.

NIHIL quicquam pecuniæ, ac prętij Episcopi accipiant, aut eorum Iudices accipere permittant, pro collatione ordinum, beneficiorum, præbendarum, capellaniarum, aut earum institutione, nec pro literis dimissorijs, aut testimonialibus, nec pro sygillo, aut alia cumq; de causa ad res huiusmodi spectante, nec pro dispensationibus, quæ eis committentur, vt est à Concilio Tridentino sancitum, sub pænis ab eo statutis.

§. X.

Compostel. act. 3. c. 24. & Tolet. act. 2. c. 15. Limēs. 3. act. 3. c. 8. Conc. Milan. 5. fol. 785. verbo de emolumentis. & Synod. de Osma tit. 52.

MAXIME oportet Iustitiæ officia benemeritis personis conferri gratis, vt cum omni integritate, & fidelitate exerceantur: prætium enim, quo emuntur, in causa esse solet, vt iusto stipendio officiales contenti non sint. Eam ob causam interdicit hæc Synodus, nè Episcopi vendant, aut locent officia Notarij, Fiscalis, executoris, seu lictoris suorum Tribunalium: Nec illi, quibus conferuntur, vendere, locare ve possint. Quod si secus fiat venditiones, seu locationes huiusmodi nullæ sint, emptor autem, & cui locatum officium fuerit, eius iacturam faciat, venditor vero, & locator quidquid huius rei causa pecuniarum acceperint, fabricæ Ecclesiæ Cathedralis restituat. Porro vt quod per Concilium Tridentinum expositum est, executioni mandetur. Episcopi Notarios hoc tempore officium exercentes examinent, eisque Idoneis minimè repertis, exercendi officij vsum interdicant, nèminemque in posterum Notarij officium, nisi de eorum consensu, & approbatione exercere permittant. Notarios vero latinæ linguæ ignaros, in causis latinè scriptis se interponere minimè patiātur.

Sess. 22. c. 10.

Dsi-

§. XI.

DIspensationes, quę de iure ex cōmissione Summi Pontificis ad Episcopos pertinent, ipsi perse exequantur, nec eas suis officialibus committant, idemque seruetur in concedendis literis dimissorijs ad ordines, si Episcopi sint in Prouincia.

Mexic. 1. c. 91. in fine.

§. XII.

QVIA æquum est, vt qui Altari deseruit, de Altari pascatur: non æquum tamen si nullo constituto stipendio, quidquid, pro ratione ministerij exigere velit, ministri relinquatur arbitrio; Hæc Synod⁹ Episcopis mandat, vt cum nulla generalis regula, terris adeò diuersis pręscribi possit, singuli quò breuius fieri poterit, in suis Diœcesibus stipendium ministris Ecclesię pro cuiusq; ratione ministerij, & regionis conditione ad victum congruum æqua ęstimatione constituant.

Conc. Limens. 3. act. 4. cap. 15.

§. XIII.

FRVSTRA conderentur leges, si ijs obseruandis vigilans cura non adhiberetur, & de earum obseruatione nulla ratio peteretur. Quare constitutionem Concilij Lateranēsis, quæ incipit, *Sicut olim*: hæc Synodus sequuta, decernit ac præcipit, vt Episcopi per suas Diœceses viros statuant, Doctrina, & vitæ exemplo probatos, qui solicitè inuestigent, àn, & quomodo Sacri Canones, & huius Synodi Decreta seruentur, & testium Synodalium officio fungentes, prima futura Prouinciali Synodo de sua diligentia, aut negligentia rationem reddant.

Tx. in cap. Sicut olim de accusationib⁹. & in cap. Episcopus in Synodo 35. q. 6. & Tolet. act. 3. c. 28. & Synodal de Quiroga ad finem fol. 78. & 79. & Prouinc. eiusdem Quiroga act. 3. c. 52. & Limēs. 3. act. 4. c. 23. & Milan. 3. fol. 604. verb. Episcopus in vrbe sua. & 4. 3. p. tit. de testibus Synodalibus.

§. XIIII.

SINGVLI quoque Episcopi libros duos habeant, in quorum vno, Parochiales Ecclesias omnes suarum Diœcesum describant, Rectoresque earum annotent, etiamsi perse ipsos, vel per Vicarios Parochijs ministrant, causam etiam, obquam, qui Vicarios adhibent in Ecclesia non resident, aut ad residendum non fuerint compulsi: In altero vero libro visitationes scribantur per Episcopos, vel per visitatores factas, quas ipsi, eorumque Notarij subscribant, vt in Prouinciali Synodo constare posit quas Ecclesias visitauerint, quas ve non. Hoc enim veluti stimulo excitabuntur Episcopi, & visitatores ad ea implenda, quæ sibi ex munere incumbunt, aut si minus fecerint, de opportuno remedio prouidebitur.

§. XV.

ETsi de omnibus, quæ ad cultum diuinum pertinent, Episcopos sollicitos esse oportet, vt ministri Ecclesiastici iniuncto sibi muneri perfectè satisfaciant, in eam præcipue Curam

ram incumbere admonentur, vt Sacerdotes ſanctiſsimam Euchariſtiam venerentur, & colant, ad quam conficiendam, & omni cultu proſequendam Sacris fuerunt Ordinibus initiati: Quam ob cauſam curent Epiſcopi,vt in ipſo inſtitutionis ſanctiſsimi huius Sacramenti die; feria videlicet quinta in Cœna Domini, Sacerdotes aliqui vna cum ſecularibus eo tempore in Eccleſia commorari ſolitis,corpori Dominico aſsiſtant,quando vero ſanctiſsima Euchariſtia ad infirmos ducitur, eam Sacerdotes ſuperpelliceis induti deuotè comitentur, vt eorum exemplo, deuotio ſecularium feruentior ſit, & ab omnibus Chriſto Domino verus honor, verusq; cultus exhibeatur.

Concil. Milan. 3. fol. 590. verbo Sacerdoti.

§. XVI.

SICVT oportuit in Eccleſia Dei grauiſsimorum quorundam peccatorum caſus Epiſcopis reſeruari; ita cōueniens eſt, vt in foro exteriori cauſæ grauiores, & quæ maiori indigent ſpeculatione, & auctoritate eiſdem quoque reſeruentur. Quia vero matrimoniales cauſę,vbi de diuortio, & ſeparatione quò ad Thorum, & vinculum agitur, in populo Chriſtiano grauiſsimę ſunt; de eis tantum Epiſcopos cognoſcere poſſe, hæc Synodus ſtatuit, ac iubet.

Conc. Trid. ſeß. 14. c. 7. de caſuum reſeruatione.

Conc. Trid. ſeß. 24. c. 20. Verſ. adhæc.

Conc. Limenſ. 3. act. 2. c. 35.

§. XVII.

QVOD ſi in aliquo caſu Epiſcopis videatur, cauſam ſuis officialibus, quòad proceſſum conficiendum ſubmittant deciſione cauſę ſibi ipſis retenta. Quando vero adhoc officiales delegari contigerit, ipſi quemquam alium ſubdelegare non poſsint, præſertim ad teſtes examinandos, & eorum teſtimonia ſuſcipienda.

§. XVIII.

QVONIAM ob locorum diſtantiam notitia perſonarum, quibus cauſæ mandantur à Summo Pontifice plenè haberi non poteſt, & ex huiuſmodi delegatione cauſarum multa incommoda poſſunt oriri: Sacroſanctum Tridentinum Concilium renouans Bonifacij octaui conſtitutionem, quæ incipit *Statutum*, Decreuit,à Metropolitanis,& Diœceſanis ſingulis, in ſuis Diœceſibus quatuor ſaltim perſonas ad id aptas deſignari, quibus cauſę delegandæ committentur, quam deſignationem Epiſcopi ad Summum Pontificem tranſmitterent, id circo Epiſcopi omnes huius Mexicanæ Prouinciæ in Synodo Prouinciali congregati, perſonas huiuſmodi deputarunt in hunc, qui ſequitur modum.

Seß. 25. c. 10.

Tx. in cap. ſtatutũ de reſcriptis lib. 6.

Ex Synod. de Quirog. ad finem fol. 79.

Perſo-

Personæ in Archiepiſcopatu

MEXICANO AB ILLVSTRISSIMO METROPOLITANO DESIGNATÆ.

DOCTOR Ioannes Çurnero Eccleſiæ Mexicanæ Archidiaconus.

¶ Doctor Sancius Sancties de Muñon, eiuſdem Eccleſiæ Scholaſticus.

¶ Bachalaureus Petrus Garces, eiuſdem Eccleſiæ Theſaurarius.

¶ Bachalaureus Alphonſus Lopez de Cardenas.

¶ Doctor Melchior de la Cadena.

¶ Bachalaureus Alphonſus de Ecixa, Canonici eiuſdem Eccleſiæ.

Personæ à R^mo. Epiſcopo Guatemalensi

IN SVA EPISCOPATV DESIGNATÆ.

PETRVS de Liebana Decanus Eccleſię Guatemalenſis.

¶ Didacus de Caruajal Archidiacon⁹ eiuſdem Eccleſię.

¶ Licenciatus Franciſcus Gonçalez Scholaſticus eiuſdem Eccleſiæ.

¶ Bachalaureus Gundiſaluus de Alarcon, Theſaurarius eiuſdem Eccleſiæ.

Perſonæ à R^mo. Mechuacanenſi

IN SVO EPISCOPATV DEPVTATÆ.

LIcenciatus Alphonſus de la Mota, & de Scouar Decanus Eccleſiæ Mechuacanenſis.

¶ Bachalaureus Didacus de Orduña Scholaſticus eiuſdem Eccleſiæ.

¶ Doctor Alphonſus Ruyz Canonicus eiuſdem Eccleſię.

Perſonæ deputatæ in ſuo Epiſcopatu

A REVERENDISSIMO EPISCOPO TLAXCALLENSI.

THOMAS de la Plaça Decanus Eccleſiæ Tlaxcallenſis.

¶ Bachalaureus Ferdinandus Pacheco Archidiaconus eiuſdem Eccleſiæ.

¶ Bachalaureus Alphonſus Perez de Andrada Cantor eiuſdem Eccleſiæ.

¶ Franciſcus de Beteta Scholaſticus eiuſdem Eccleſiæ.

¶ Doctor Ioãnes de Ceruantes Theſaurari⁹ eiuſdem Eccleſię.

¶ Bachalaureus Garcia Rodriguez Maldonado Canonicus eiuſdem Eccleſiæ.

Perſonæ deputatæ in ſuo Epiſcopatu a reverendiſſimo Epiſcopo Yucatanenſi.

BAchalaureus Franciſcus de Quintana Archidiaconus Yucatanenſis.

¶ Leonardus Gonçalez de Sequera Theſaurarius eiuſdem Eccleſiæ.

Perſonæ deputatæ in ſuo Epiſcopatu a reverendiſſimo Epiſcopo Xaliſconenſi.

LIcenciatus Martinus de Spes Decanus Eccleſiæ Xaliſconenſis.

¶ Licenciat⁹ Franciſcus de Segura Cantor eiuſdem Eccleſię.

¶ Franciſcus de Morales Theſaurarius eiuſdem Eccleſiæ.

¶ Licenciatus Melchior Gomez de Soria Canonicus eiuſdem Eccleſiæ.

Perſonæ deputatæ in ſuo Epiſcopatu a reverendiſſimo Epiſcopo Guaxacanenſi.

DOCTOR Sancius de Alzoris Decanus Eccleſiæ Guaxacanenſis.

¶ Bachalaureus Petrus de Alaues Archidiaconus eiuſdem Eccleſiæ.

¶ Bachalaureus Balthaſar de Vlloa Scholaſticus eiuſdem Eccleſiæ.

¶ Franciſcus de Couarrubias Canonicus eiuſdem Eccleſiæ.

LIBRI

TITVLVS II.

DE OFFICIO RECTORIS, ET PLEBANI.

De officio Parochi, & Doctrinæ cvra.

§. I.

ANIMARVM Curam gerere, earum morbis mederi, & eas ad Deum ducere, in quibus omnis Curatorum officij ratio versatur, ars artium, & scientia scientiarum est. Sed quia in re tanti ponderis, & momenti, vbi de animarum salute agitur, quælibet negligentia valde periculosa est, Parochos omnes, tam seculares, quam regulares hæc Synodus quantum potest in Domino cohortatur, eisque præcipit, vt impositum suis homeris onus attentè considerent, & eis, qui spirituali subditorum vtilitati consulunt, promissum pręmium animaduertant, ac negligenter agẽtibus statutum supplicium ob òculos ponant, diuinaque adiuuante gratia, ad id toto pectore incumbant, vt in suo munere obeundo omnem operam præstent. Quò vero officij sui rationes Parochis magis notæ sint, in Decretorum huius Synodi, eorum præsertim, quæ ad suum munus pertinent, asidua lectione versentur, librumque Decretorum huiusmodi, post sex menses à die publicationis eorum computandos emant, & secum habeant, sin minus pondo decem mulctentur, quorum partes duæ fabricæ Ecclesiæ, cuius exercent curam tribuantur, tertia vero accusatori, aut, eo deficiente, Iudici, à quo ex officio id fuerit iudicatum.

De hoc tit. in genere bene loquitur in Conc. 1. Milan. par. 2. de his quæ ad Sacramentorum administrationem pertinent. & Granat. tit. de offic. Rectoris, & Synod. de Quiroga à const. 41. vsq; ad const. 47.

Vide supra tit. de constitutionibus §. 3.

§. II.

CVM Prædicatione verbi Dei, ac Doctrinæ Christianæ documentis maximè subditorum mentes illuminentur, & ad Deum dirigantur, Præcipit hæc Synodus, vt huic rei Curati potissimum inuigilent, eo tempore, & ordine, quibus titulo de summa Trinitate, & Fide Catholica præscribitur.

Supra lib. 1. tit. 1. §. 2.

De administratione Sacramentorvm.

§. I.

PERPENDANT Parochi dispensationem Sacramentorum, quæ cibus, & medicina animarum sunt, à Domino si-

no sibi creditam, & quam sint Deo rationem reddituri, si in pascendo grege minus sollicitè egerint. Quam obrem tamquam serui fideles ministerium impleant, petentibusque, & indigentibus spiritualem cibum nè denegent, sed ita segerant, nè in curia, aut negligentia, administratio Sacramentorum ommittatur.

§. II.

VOCATI ad alicuius infirmi peccata audiendum, eò sine mora festinent, scientes ęgroti salutem spiritualem à propero eorum aduentu pendere posse. Quoties vero sec⁹ fecerint, pondo quinquaginta mulctentur, fabricę Ecclesiæ, pauperib⁹, & accusatori æquè distribuendis, & ab officio, ac beneficio perbimestre suspensi sint. Si verò quilibet alius Sacerdos, absente Parocho, in casu necessitatis ad audiendum peccata vocatus irè recusauerit, Episcopi arbitratu puniatur. Quod si Parochus, aut Sacerdos huiusmodi ægroti Idioma non nouerit, interpretem adhibeat, vt ægrotum mærentem consoletur, & exhortetur. Si autem se ad id non teneri valde tamen animæ saluti vtile esse, ad monitus per interpretem peccata sua ægrotus confiteri voluerit, & interpres spectatæ Fidei sit, ea Sacerdos audire poterit. Curati quoq; omnes subditis suis in mortis articulo constitutis assistant, eosque exhortentur, ad formam in Cathechismo ab hac Synodo probato contentam.

Vide supra lib. 1. tit. 1. §. 10. & 11.

§. II.

CVM sanctissimæ Eucharistiæ, quæ cibus, & vita animæ est, ac peregrinantium in hoc seculo fortitudo, iam vsque à renascente Ecclesia cum fructu, animarum vberrimo frequens sit vsus; cumque optet Sacrosancta Tridentina Synodus, vt in singulis Missis fideles astantes non solum spirituali effectu; sed Sacramentali etiam Eucharistiæ perceptione cõmunicent. Quorumdam nihilominus adeò imprudens zelus est, vt Indos, & seruos, qui tamquam paruuli recens in Christiana Fide nati, tam salutari indigent alimento, ab Eucharistiæ perceptione arceri velint. Quam obrem Parochos omnes hæc Synodus hortatur, eisque iubet, vt Indos, ac seruos huiusmodi accuratè edoceant vim, & rationem tanti Sacramenti, puritatem quoque conscientię, & animi reuerentiam, quibus dignè sepræparent ad Eucharistiæ sumptionem. Quos vero hac animi præparatione dispositos nouerint, eis (præsertim si infirmi sint) nullatenus Eucharistiam denegari patiantur, nè sine tanto viatico, & sine extremæ vnctionis Sacramento, vt est titulo de Sacra vnctione sancitum, ex hac vita discedant.

Seß. 22. c. 6.

Supra lib. 1. tit. 6. §. 3.

De vi-

De vigilantia, & cura circa subditos, PRÆSERTIM IN SACRAMENTORVM RECEPTIONE. §. I.

VT Parochi seculares, & regulares ouium vultum cognoscant, & vtriusq; sexus fideles sibi commissi, in sua, quique Parochia, statutis ab Ecclesia temporibus peccata confiteantur, & Eucharistiæ Sacramentum suscipiant, Parochiales suos vtriusque sexus, Hispanos, mixtos, Æthiopes, & exaltero parente Æthiope ortos, & Indos, decem annorum ætate maiores, coniugatos, & cælibes suis nominibus indice describant, exprimendo familiæ capita, virum, & vxorem, filios, famulos, seruos, necnon Pastorum, Agricolarum, & aliorum in agris cõmorantium, sibi subditorum, in eodem indice mentionem faciant, vt de personarum numero, quarum peccata audire debent Parochis hoc modo constet. Indices vero huiusmodi singulo quoque anno conficiant à principio Quadragesimæ in Hispanorum locis; à Septuagesima autem, vel antea (si Episcopo visum fuerit) in oppidis, seu pagis Indorum.

Mexic. 1. c. 6. & 7.

De materia huius §. cum seqq. loquitur Guadix tit. 2. const. 25. 32. 33. 34. & 35. Synod. de Quiroga const. 11. & Gran. tit. de pœnitentijs, & remission. n 20. 21. 22. & 23. Mexic. 1. c. 6. & Mexic. 2. c. 4. Concil. Milan. 5. tit. quę ad Sacrament. pœnitentię pertinent in principio.

§. II.

MOneant quoq; Parochi à Dominica Septuagesimæ Parochiales sibi subditos, ne vsq; ad Quadragesimę finem peccatorum confessionem differant: sed potiꝰ ita se ad eam pręparent, vt ante maiorem hebdomadam peccata confessi, tempore ab Ecclesia pręfinito, Sacrosanctam Eucharistiam percipiant.

§. III.

PAROCHI Hispanorum, Dominica Quasimodo inter Missarum solemnia, tẽpore offertorij publicè in sua cuiq; Parochia denuntient Hispanos omnes, mixtos, Æthiopes, & ex altero parente Æthiope natos, qui nondum eo tempore peccata confessi sunt, nec Eucharistiam sumpserunt, Ecclesiæ præceptum transgressos fuisse, & grauem inDeum offensam cõmisisse. Ad cuius culpę emendationem eos moneant, quatenus præfinito tempore vsq; ad Dominicam sequentem inclusiuè peccata confiteantur, & Eucharistiam sumant, sub pœna excõmunicationis latę sententię, quam omnes (seruis exceptis) incurrant.

Guadix tit. 2. const. 33.

Limens. 3. act. 4. c. 7.

§. IIII.

QVI vero sic denuntiati, tempore pręfixo confiteri peccata, & Eucharistiam sumere neglexerint, sequenti festo, vel Dominica publici declarentur excommunicati, & à Diuinis arceantur officijs, nisi de Cõfessarij consilio ad Eucha-

 ristiam

ristiam non accesserint, sic autem excōmunicati, ab alio, quam à proprio Parocho absoluti non possint. Hispani vero, & mixti, priusquam absoluantur, pondo vno mulctentur, Æthiopes autem, seu ex altero parente Æthiope editi iam liberti, pondo dimidio, ad vsus fabricæ Ecclesiæ, cuius fuerint Parochiales, pro seruis verò pondo dimidium Heri persoluant, eò quod negligenter seruos ad peccatorum cōfessionem monuerint. Quas quidem mulctas Parochi non recipiant, sed ipsis præsentibus, in arca recondantur, ad effectum huiusmodi in qualibet Ecclesia deputanda.

§. V.

CVM publicè excommunicatis hæc ratio habeatur, vt si quarta Dominica post Resurrectionem, emendati non paruerint, eum participantibus excōmunicentur. Si vero Dominica quinta adhuc peccata confessi non sint, nec Eucharistiam susceperint, anathemathe feriantur. Quibus sic gestis, indices, siue libellos suos Parochi clausos deferant, aut per prouidam personam adeò opportunè ad officiales Episcoporum transmittant, vt ad diem Penthecostes prædictis officialibus tradantur; sin minus pondo decem mulctentur fabricæ Ecclesiæ, cuius Parochi fuerint, & pijs operibus ęque distribuendis: Cum autem serui Decreti huius censuras non incurrant, decernitur; vt pęna pecuniaria heris imposita augeatur iuxta seruorum retardationem in peccatis confitendis. Si vero (quod absit) aliqui ex huiusmodi excommunicatis, adeò pertinaces, & obstinati sint, vt nondum in die Penthecostes Ecclesię pręceptum ad impleuerint, eorum absolutio Ordinario reseruetur, qui eos absoluendi facultatem nulli tribuat, vt ipsi verecundia confusi, iterum non delinqueant, & alij metu pænæ cautiores euadant.

§. VI.

INDORVM etiam Parochi tam seculares, quam regulares, Dominica Quasimodo eos admoneant, teneri semel in anno peccata sua confiteri, quos vero repererint, eo tempore non satisfecisse præcepto, grauiter reprehendant, eisq; tempus ad confitendum præfiniant. Quodsi non paruerint, pro ratione dilationis puniantur. Ad Dominicam autem Penthecostes officiali Episcopi Indices, seu libellos mittant, quibus describantur eorum, qui confessi sunt, ingenium, & Christiani mores, & hi etiam, qui sumunt Eucharistiam, necnon illi, qui peccata confessi non sunt, quod Parochi exequantur, sub pæna pondo decem, ad Ecclesiæ fabricam, & pios vsus.

Pro

§. VII.

PRO populo sibi commisso orationes, & sacrificia Deo offerre Parochi debent, ob idq; hęc Synodus decernit, vt omnibus diebus Dominicis, & festis colendis Missam de officio occurrenti celebrent, necnon primas, & secundas vesperas solemniter cantent, quibus quoties ipsimet non intersint, pondo vnum ad fabricæ Ecclesiæ vsum persoluant.

Guadix tit. 3. const. 10. & 11. Synod. de Quiroga const. 92.

§. VIII.

OMNIBVS diebus Dominicis, inter Missarum solemnia tempore offertorij subditis annuntient festa colenda, ac dies ieiunij ex præcepto, quæ in sequentem hebdomadam inciderint, sub pæna pondo quatuor, accusatori, & pijs operibus distribuendis; vigilias etiam Beatæ MARIÆ Virginis, quæ non ieiunantur, dies itidem rogationum euulgent, moneantque subditos, vt his diebus ieiunandi, & ab esu carnium abstinendi, laudabilem fidelium consuetudinem seruent, pro vt titulo de obseruatione ieiuniorum decretum est, nec non Indulgentias ob id sibi concesas, eisdem notas faciant.

Mexic. 1. c. 37. & Milan. 3. tit. de Parochis verbo Dominicis diebus.

Iuxta Concilium Aurelianẽse 1. c. 29. tom. 2. Cõcilior. general. refertur in cap. rogationes de cõsecration. dist. 3. & vide infra lib. 3. tit. 21. §. 3.

§. IX.

SINGVLIS octo diebus Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum renouent, consecrantes hostiam eo die, vel pridie, eius diei confectam, corporalia singulis quindecim diebus lauare curent, quæ cum ad lauandum dederint, attentè respiciant, nè particula vlla in eis remaneat; Purificatoria itidem singulis quoque octo diebus mundentur. Quoties autem in aliquo horum negligenter egerint, pondo quatuor mulctentur, sumptib⁹ lampadis coram Dominici corporis Sacramento ardentis applicandis.

Ex Granat. tit. de offic. Rectoris.

§. X.

PAROCHI iuxta Concilij Tridentini Decretum, antequam ad conferendum Baptismum accedant, diligenter ab his ad quos spectauit scicitentur, quem vel quos elegerint, vt baptizatum de Sacro fonte suscipiant, & eum, vel eos tantum ad illum suscipiendum admittant, doceantque eos quam cognationem contraxerint, atque solum eorum nomina in libro describant, quamuis alij, vltra designatos, baptizatum tetigerint.

Seß. 24. c. 2. de reformat. matrimon. & infra tit. de baptismo §. 5.

§. XI.

AD vitanda incommoda, quæ, labente tempore, ex rerum obliuione nascuntur, in Sacramentis præsertim iterandis, & matrimonijs ex cognationis ignorantia in gradib⁹ prohibitis contrahendis, mandat hęc Synodus, vt Parochi singuli tres

Ex Concil. Trid. ſeß. 24. c. 2. de reform. matrimon. & Mexic. 1. c. 32. & Milanéſ. 1 tit. quę pertinent, ad Baptiſmi adminiſtrationem, verbo Parochus.

Ex Concil. Trid. ſeß. 24. c. 1. de reform. matrimonij, & Milanéſ. 1. part. 2. tit. quæ ad Sacramentum matrimonij pertinent. Granat. tit. de officio Rectoris n. 24. Milan. 1. 2. part. tit. quæ pertinent ad Sacramenti Cõfirmationis adminiſtrationem Synod. de Quiroga. conſt. 6. & 8.

tres libros habeant, in quorum vno baptizatorum, eorumque parentum, & compatruum, baptizantis quoque nomina deſcribant; In ſecundi vero libri parte vna eos, qui matrimonium contraxerunt, parentes quoq; eorum, & patriam, teſtes etiam matrimonio aſsiſtentes annotent, ac ſuo proprio nomine muniant; in altera verò parte defunctorum nomina, cum die, menſe, anno, & Eccleſia, in qua ſepulti ſunt ſcribant. In tertio denique libro, eorum qui ſancto Chriſmatę deliniti ſunt, parentum quoque, compatruum, ac confirmantis nomina apponantur. Hi porrò libri, ad formam ab Epiſcopo pręſcriptam aſſeruentur, quibus, & in eis ſcriptis, ac Parochi nomine ſubſcriptis, tam in iudicio, quam extra fides adhibeatur.

§. XII.

Seß. 24. c. 7. de reformat. matrimonij.

Vide ſupra lib. 1. tit. de officio Iudic. Ordinarij §. 23.

NVLLVM extraneum matrimonio coniungant, ſi pri⁹ per diligentem inquiſitionem non conſtet, eum nullo legitimo teneri impedimento, ac præterea ab Epiſcopo contrahendi facultatem inſcriptis habeat, iuxta Concilij Tridentini Decretum, ſub pęna pondo quatuor ad vſum fabricæ, & accuſatoris, ſeu accuſatore deficiente, Iudicis id iudicantis.

§. XIII.

Ex Granatenſ. vbi ſupra in princip. huius tituli.

PAROCHI ſtatim, ac fuerint requiſiti interdicta, & cenſuras, prout ſibi fuerint à Iudicibus Eccleſiaſticis iniunctum annuntient, ac promulgent, ſub pæna pondo decem ad vſus fabricæ, & piorum operum: ſi autem Parochialis aliquis cum participantibus excommunicatus, vel anathemate percuſus reperiatur, eum Parochi admoneant, vt vel ſe domi contineat, vel è ciuitate, aut oppido egrediatur, nè colloquio ſuo alios contaminet. Quodſi horum monitio parere noluerit, auxilium implorent ſecularium magiſtratuum, quos hæc Synodus exhortatur, vt in re tam iuſta Eccleſiæ opemferat, quò excommunicati huiuſmodi citius abſolutionis remedium perquirant.

§. XIIII.

Ex Granat. vbi ſupra.

CVRENT diligenter, nè in Eccleſijs quidquam deſit, quod ad earum nitorem, & ornatum, ac diuinum cultum pertineat, ſi vero ad id re aliqua opus ſit, Epiſcopum certiorem faciant, vt opportunè prouidere poſsit.

§. XV.

QVò melius in Sacramentorum adminiſtratione dirigantur, Parochi omnes directorium confeſſariorum ab hac Synodo deſignatum, & approbatum, ſecum habeant, eiuſque regulas ſeruent. Qui vero eò caruerit, pro ſuæ ratione

contumaciæ, vſque ad officij priuationem plectetur.

De ſolicitudine præſtanda, vt PECCATIS REMEDIVM ADHIBEATVR.

§. I.

INTER alia Curatorum præcipua munera, vnum illud eſt, vt peccatis publicis, quibus ira Dei in populum irritatur, remedium afferant, viasque vitiorum omnium intercludant. *Gran. de offic. Rectoris n. 9.*

§. II.

QVAM obrem Parochis præcipitur, vt in ſuis Parochijs diligenter ſciſcitentur, ſint ne malefici homines, ſortilegi, venefici, concubinarij, fœminæ impudicæ, lenæ, publici aleatorum ſuſceptores, diuerſoria vbi in honeſtæ fœminę commorentur, aut alia publica huiuſmodi pecata: quibus ſi aliquos irretitos inuenerint, eos benignè moneant, & ad culpæ emendationem hortentur. Quod ſi minimè reſpuerint, eos ſuis in libellis deſcribant, & officialibus denuntient, vt pænis, & alijs conuenientioribus remedijs coherceantur, ſi verò ex his peccata aliqua adeò publica non ſint, contra quæ de iure procedi non poſsit, imo magis Epiſcopi hortatu corrigi poſſe videantur, ea Epiſcopo clam nota faciant, vt ſalutare his malis applicet medicamentum.

§. III.

SCiſcitentur itidem in regionibus ſibi ſubditis, an aliqui mercatorum prætextu ab vxoribus ſeparati vagentur, & in adulterio viuant, inquirant quoq; inter muliones vhidarios, & alios huiuſmodi vectores, an aliqui huius generis ſint, quos cum repererint, ab adulterio, ſi in eo ſunt, reuocati ad vitam coniugalem compellantur. Quod ſi aliquos binas exercentes nuptias inuenirent, Epiſcopo nuntient, vt quem admodum oportet, grauiter eos puniat. *Mexic. 1. c. 71.*

§. IIII.

ELæmoſinas in ſuis Parochijs, & regionibus ab his peti nè patiantur, qui extranei ſunt, ſine Epiſcopi licentia inſcriptis. Id tamen de religioſis perſonis, mendicantium ordinum ſuperiorum permiſſu, elęemoſinas ad victum monaſteriorum quæritantibus nè intelligatur, nec de ęgrotis, quorum inopia manifeſta eſt, dummodo ſchedam oſtendant, qua conſtat præterita Quadrageſsima, peccata fuiſſe confeſſos, aut intra- *Granat. de officio Rectoris n. 14.*

N tres

tres dies ea confiteantur. Virum autem,& mulierem simul mē-dicare non permittant,nisi se coniuges esse sufficienti probent testimonio.

De his, quæ ad Parochos Indorvm attinent.

§. I.

Mexic. 1. c. 59.

CVPIENS hęc Synodus, nè ministri Ecclesiæ Indos exactionibus vexent, nèue Indi litibus, quas ipsi mouere solent, ministros exagitent, statuit, ac præcipit, vt Parochi nihil quidquam stipendij, vel victus, ab Indis petant, nèue amplius accipiant, quam quod sibi fuerit constitutum. Quando vero id acceperint, in libro cum die, mense,& anno describant, ipsiq; ac procuratores loci, seu oppidi subscribant, vt huius rei monumentum extet, falsisq; testimonijs, & calumnijs aditus intercludatur. Cum autem ad oppidum aliquod visitandum diuerterint, ibiq; ei cib⁹ suppeditabitur, ab oppido, vbi resident victus nomine nihil accipiant, nè cum in duob⁹ locis Missas celebrauerint, ab vtroq; ad victum stipendium petant.

§. II.

Concil. Milan. 5. tit. quæ ad Sacramentalia, & Sacramenta &c. verbo Sacrorum Cinerum.

NON solum ab omni cupiditate, & auaritia, sed iuxta Apostoli præceptum, ab omni earum specie Ecclesiasticos viros ab horrere oportet. Quapropter seculares,& regulares Indorum ministri festi alicuius celebrandi gratia, loca iurisdictionis suæ nè adeant, nisi infra octauam festi, commemorationes vero omnium fidelium defunctorum celebritatem vltra decimum quintum diem mensis Decembris, nèprotrahant. Porrò à feria quarta Cinerum, vsq; ad Dominicam primam Quadragesimæ tantum, hominum capita Cinere spargant, locum ad id deligentes, in quem omnes suarum regionum homines commodè, huius rei gratia conuenire posint.

§. III.

NIHIL Indis sibi subditis, per se, aut interpositam personam ad Ecclesiarum ornatum, & cultus diuini vsum vendant. Si vero secus fecerint, rei venditę iacturam faciant, & Episcopi arbitratu puniantur.

§. IIII.

Mexic. 1. c. 59. §. 1.

IN suis regionibus duos tantummodo equos habeant, nè si plures habuerint, Indis onerosi sint, & sumptibus ad alendum equos molesti, nisi pro ratione regionis Episcopus aliter iudi-

iudicauerit, tunc enim de eius licentia plures, quam duos habere poterunt. Canes aduenandum nè alant, neq; cum ab vno oppido, in aliud visitandi gratia diuerterint, venando per ambulent, sed ea grauitate, quæ Patres spirituales in eo officio exercendo decet, incedant.

§. V.

VAGOS homines, aleatores, & eos, quorum suspecta fama est, hospitio nè recipiant, hi enim Indis perniciosi sunt, & eis offendiculum parant; sin minus fecerint, grauiter vsq; ad officij priuationem plectantur. Hoc tamen Decreto non prohibetur, nè Hospitales sint erga viatores, sine Indorum incommodo iter agentes.

Mexic. 1. c. 59. §. 4.

§. VI.

QVIA Indi timidi sunt, & pusilanimes, oportet Parochos cum eis mansuetè, ac benigne agere, nec eos minis deterrens, sic enim fit, vt languescentes animo peccata sua confiteri non audeant, ac salutari pænitentiæ remedio destituantur.

Limēs. 3. act. 3. c. 3. ad finem.

§. VII.

QVAM obrem præcipit hæc Synodus, nè Parochi per se in Indos animaduertant, sed per Fiscales, & Iustitiæ ministros ad id deputatos, in quibus corrigendis modus adhibeatur, nec correctionis forma ab Episcopo præscripta excedatur.

Mexican. 1. c. 60. §. 1. & Guadix tit. 5. const 11. & Limense 3. act. 4. c. 8.

§. VIII.

INDOS, cum periculo mortis ęgrotantes peccata confitendi, & Eucharistiam sumendi causa; ad Ecclesias, seu monasteria deferri nullatenus permittant, vt est titulo de Sacra vnctione sancitum.

Supra lib. 1. tit. 6.

§. IX.

QVO facilius, ac promptius subditis in tribulatione positis Parochi succurrant, & subditi ad ea, de quibus opus habent Parochos inueniant, ij propè Ecclesias commorentur. Si vero domus habitationis Parochi intra Ecclesiam contineatur, ad cultum domus pro honestate, & reuerentia loci mulieres nè adhibeant, eademq; de causa, nec confessiones domi audiant, nec matrimonia discutiant, sed tantum in Ecclesia, sub pęna pondo sex quoties contrafecerint, accusatori, & sumptib⁹ iustitię distribuendorum. Cum vero alicuius rei gratia, quę ad officium pertineat, Indorum domos intrauerint, eos sibi comites adiungant, à quibus omnis prauę suspitionis ocasio omnino aliena sit.

Mexican. 1. c. 59. § 2. & Mexic. 2. c. 6. Synodal de Quiroga const. 39 ad finem. & Milan 3 tit. de Parochis verbo si quis Parochus.

§. X.

Mexic. 2. c. 8. & 9.

DEVOTIONEM subditorum augere ſtrenuè procurent, diebus quoque ſingulis, quibus Miſſam audire pręceptum non eſt, eam manè celebrent, & campanæ ſono Indi vocentur eo tempore, quo ſine impedimento negotiorum, aut operarum Miſſam audire poſsint. In diebus verò, in quibus ex pręcepto Miſſa audienda eſt, ſi ſubditi longe abſunt, à loco vbi celebratur, eamque in viciniori Eccleſia audire poſſunt nè prohibeantur, in aliena Parochia Sacrum audire in oppido eis ab Epiſcopo deſignato.

§. XI.

Mexic. 1. c. 68. Synod. de Quiroga conſt. 47.

INDOS carcere incluſos, ſingula quaq; hebdomada ſemel viſitent, eosq; in tribulatione afflictos conſolentur, & impeditos quominꝰ Doctrinę Chriſtianę documenta audire poſsint, paterno zelo eadem doceant, Iudicesq; adeant, eosq; pro cauſæ expeditione, & libertate detentorum huiuſmodi deprecentur.

§. XII.

Mexic. 1. c. 65.

EXperientia comprobatur, eam eſſe Indorum naturam, vt facilè, quæ docti ſunt, obliuiſcantur, ſi eis inſtituendis aſsidua diligentia non adhibeatur. Ideo Parochis præcipitur, vt bis ſaltem in anno Parochias, & diſtrictus ſuos viſitent, quò Chriſtianam Doctrinam Indos doceant, & quos Doctrinę Chriſtianæ ignaros repererint, annotent, & ſcribant, eoſque ad capeſcendam iuuent. Quod vt pręſtent, Indos aliquos bene inſtructos, quorum fides ſpectata ſit, adhibeant, iique coram Beneficiato, cui hæc cura incumbit, Chriſtianam Doctrinam alios edoceant, & de illa ab eis rationem quærant. Idemque faciat miniſter, ſeu Beneficiatꝰ huiuſmodi, nè ſi Sacerdos huic rei operam non nauat, eaque cura ſolis Indis cõmittitur, contemnatur hoc miniſterium.

§. XIII.

La Real cedula de Barcelona por Iunio año 1585.

Infra lib. 5. tit. 9.

NE vero hæc, quæ hoc titulo decreta ſunt, difficultate aliqua inuoluta ſint, declarat hæc Synodus, nomine Curatorum regularium in Indorum oppidis comprehendi Priorum, Guardianum, Vicarium, aut Præfectum monaſteriorum, quibus Indi ſubditi ſunt; In ciuitatibus vero, aut oppidis Hiſpanorum, religioſſam perſonam, cui à ſuperioribus adminiſtrationis Indorum cura demandata eſt. Itidemque exponit, in omnibus, quę pręcipiuntur Curatis, per Decreta huius Synodi comprehendi Curatos regulares, qui non ex voto Charitatis, ſed ex officio hoc munus exercere debent, ſi illud in ſe ſuſcipiunt. Quòad pænas vero deſignatas aliter non compræhenduntur, quam vt titulo de pænis expreſſum eſt.

LIBRI

TITVLVS III.

DE BENEFICIATIS CATHEDRALIVM, ET PARROCHIALIVM, ET EORVM OFFICIIS.

De aſsiſtentia Beneficiatorum DIVINIS OFFICIIS DEBITA.

§. I.

POPVLI Chriſtiani deuotio, ea re maximè conſeruatur, quod mirabilis ordo in cultu diuino cernitur, ob varietatem officiorum, & miniſteriorum, ex quibus militantis Eccleſię ornatę varietate pulchritudo mirifica cernitur, quod, quam ob cauſam diligenter curandum eſt, nè diuina hæc harmonia, vllatenus diſſonet, immo Præbendati, & Beneficiati omnes, plenè id totum adimpleant, quod ſibi incumbit ex officio, cuius ratione beneficium confertur.

§. II.

QVOD, vt fiat; hæc Synodus in primis præcipit, dignitatibus, Canonicis, Præbendatis, Beneficiatis, & miniſtris omnibus Eccleſiarum Cathedralium, vt in omnibus, & per omnia inſtitutiones dignitatum, Canonicatuum, & Beneficiorum huiuſmodi obſeruent, rituale, quoq; ſtatuta, Decretaq; huius Synodi, ſub pænis in eis contentis, adimpleant. *Concil. Milan. 4. tit. quæ pertinent, ad Capitula Cathedralium.*

§. III.

QVANDO Epiſcopus præbendatum aliquem in carcerem coniecerit, eumdem ve ſuſpenderit, excommunicauerit, aut diſtributionibus priuaberit, nè mulctę huiuſmodi fruſtrentur, Prębendati cęteri, huic remittere non poterunt, quod ex abſentijs, vel condemnatione amiſerit, nec tantumdem quantum perdiderit, aut aliquam partem in compenſationem, aut aliàs eidem condonare. Quod ſi ſecus fecerit, actus, & contractus huiuſmodi irriti ſint, totumque id, quod remiſerunt in foro conſcientię ſoluere teneantur fabricæ Cathedralis Eccleſiæ. *Tolet. act. 3. c. 20.*

 Ad di-

§. IIII.

Seß. 24 c. 17.

Real cedula, y es general en las Indias, & concordat Cõcil. Limens. 3. act. 3. c. 30.

AD diuini cultus augmentum, sanctum Concilium Tridentinum interdixit, nè vllus duo beneficia obtineret, cuius auctoritatem sequuta hæc Synodus decernit, vt capellę in Cathedralibus Ecclesijs, seu Parochialib⁹ institutæ, si à primæua sua institutione dignitati alicui, canonicatui, seu beneficio annexæ non sint, nequaquam capitulari alicui, seu beneficiato conferantur, sed Clericis alijs, qui eis inseruiant, sicque fiat, vt ministrorum numerus, & Ecclesiarum cultus accrescat.

§. V.

Tolet. act. 3. c. 4. & Compostel. act. 2. c. 22. & Prouincial de Quiroga action. 3. Decret. 15. & Milanẽs. 2. tit. 2. Decreto 27.

PRæbendati omnes cuiuscumque conditionis sint, sermonibus, qui ad populum inter Missarum solemnia habentur, præsentes adsint, in Cathedrali Ecclesia, aut vbi Decanus, & Capitulum in forma Capituli interuenerit, sub pæna amittendi distributiones eo die percipiendas ratione Missæ Conuẽtualis, & processionis. Nè autem diuinis officijs, & prædicationi verbi Dei intersint, obquamcumque Ecclesiæ rerum administrationem sibi iniunctam, nullatenus excusentur.

§. VI.

Compostel. act. 2. c. 25. & facit Tolet. act. 3. c. 6. & Milanẽs. 3. fol. 595. verbo feria quinta.

Compostel. act. 2. c. 26. & Milan. 1. p. 2. tit. de proceßionib. & supplicationib. & Milan. 4. tit. de processionib⁹ in princip. & Concil. Diœcesanum de Osma tit. 2. const. 5. §. 26.

ITIDEM Præbendati, Beneficiati, & ministri omnes Cathedralis Ecclesiæ, etiam si Sacerdotes sint, feria quinta in Cœna Domini, in ipsa Missa conuentuali communicent, si vero quis secus fecerit, distributiones illius hebdomadæ amittat. Quò vero debit⁹ cultus, & reuerentia Cruci adhibeatur, in qua CHRISTVS Crucifixus nostrę salutis misterium operatus est: Præcipitur præbendatis omnibus, Beneficiatis, & Curatis Cathedralis, & cæterarum Ecclesiarum, vt in processionibus publicis, seu inhumandis defunctis Crucem comittentur, ab exitu eius Ecclesiæ, à qua profecti sunt, vsque ad reditum in eamdem in forma processionis, nè populus Sacerdotib⁹ auaritiæ notam inurat, si deposito funere Crucem postea non comittentur, immo potius, ea in Crucem reuerentia, & deuotio eluceat in Ecclesiasticis, vt ędificationi potius populo sint, quam scandalo. Quod si quis in hoc deliquerit, distributiones, & obuentiones, ex processione, aut extumulando mortuo sibi prouenientes amittat, in quò exequendo, eius, qui in Choro præsidet, conscientia oneratur, sin minus contra eum seuerè, vt oportuerit, procedatur.

LIBRI

TITVLVS IIII.

DE OFFICIO SACRISTÆ.

§. I.

TEMPLORVM ornatus, & exterior cultus, ac diuinorum officiorum celebratio, ex cura,& diligẽtia, quam sacristæ maiores, & minores officio suo impendunt,non mediocriter dependet. Quare eis iniungitur,vt omnipotentis illius Domini maiestatem,cuius domui inseruiunt contemplantes, & sententiam Hyeremiæ Prophetæ, quæ maledictum illum appellat, qui opus Dei negligenter facit, ob oculos sibi ponentes, toto pectore incumbant, vt Ecclesiæ cum nitore,& ornatu teneantur,& indumenta Sacra, aliquæque ornamenta conseruentur, Missis etiam,& diuinis officijs celebrandis totum id, quod opus fuerit, tribuatur: In quibus,& in alijs similibus, quod in rituali,& Decretis huius Synodi sacristis iniunctum est, inuiolabiliter obseruent. Hostias ipsi perse conficiant, aut saltem in his conficiẽdis prẹsentes ad sint, nec patiantur, vt Indi (ipsis non videntibus) eas conficiant, nec in suis domibus venales habeant. Quod si secus fecerint, pro sua negligentia in re tanti momenti, & quẹ ad sanctum Missæ Sacrificium spectat grauiter punientur.

Hyerem. c. 48.

Grana. tit. de offic. sacrist. & Synod. de Quiroga cõst. 55. & 56. & Milanens. 4. tit. de sacristia.

Granatẽs. de offic. sacristæ n. 5. & Synod. de Quiroga, const. 85. & Milan. 4. fol. 649. verbo Clericus, *Versiculo Hostias.*

§. II.

QVANDO fuerint requisiti, vel ob Notarij defectum, vel quod is impediatur, Ecclesiastica edicta partibus nuntiabunt, & censuras publicabunt, denuntiationesq;, & publicationes, quas fecerint, in dorso edictorum huiusmodi, cum die, mense, anno, & testibus describant, vt ea de re publicum extet monumentum.

§. III.

PVnctatorum etiam officium exerceant, annotentque Beneficiatos,& capellanos, qui Missas, quas debent non celebrauerint, aut qui, anniuersarijs, & festis Capellarum, vbi Ecclesijs suis in seruire debent, non interfuerint, Episcopumq; aut Visitatorem sacristæ huius rei certiorem faciant, vt punitis negligentijs, voluntas eorum, qui Cappellas fundarunt, integrè ad impleatur.

Synod. de Quiroga constitutione 56.

LIBRI

TITVLVS V.

DE VITA, ET HONESTATE CLERICORVM.

De Clericorum habitu, & cultu externo.

§. I.

Mexic. 1. c. 48. & Mex. 2. c. 22. Guadix. tit. 5. Taracon. Concil tit. de vita, & honest. Clericor. Milan. 1. p. 2. tit. de Clericor. vestitu, & Granat. de vita, & honest. Clericor. & Synodal de Quirog. const. 36. 37. & 38. & Prouinc. eiusdē Quiroga, act. 3. c. 35. & Limēse 3. act. 3. c. 15. & 16. & Milan. 4. 3. p. tit. de vita, & honestate Clericorum. Sess. 14. c. 6. de reform.

VONIAM Clerici, alijs omnibus, tamquam exemplum propositi sunt, ad imitandum adeò, vt illa Domini sententia, qua discipulos suos lucem mundi appellauit, de eis non incongruè intelligatur; oportet maximè, vt non solum mentem interius componant, sed vt exteriori habitu honestatē, & modestiam præferant, nè hominib⁹, de externis solum iudicantibus scandalo sint, eorumque status, & ministerium, in contemptum veniant. Id circo in executionem Concilij Tridentini hęc Synodus statuit, ac præcipit, vt exterior habitus Clericorum omnium Sacro ordine initiatorum virtutem, honestatem, morumq; grauitatem ostendat, prout decet Clericalem statum, quod vt melius fiat, sequentes regulas obseruabunt.

§. II.

Gran. dicto tit. de vita, & honest. Clericor. n. 2. Prouincial de Quiroga act. 3. c. 35. Limense 3. act. 3. c. 16. & Milan. 5. tit quæ ad Clericorum honestatem attinent.

IN primis, Clericali tonsura insigniti sint, ad eam formam, quam ratio vnius cuiusque ordinis postulabit, comam non nutriant, Barbam nouacula radant, vel ita recidant, vt nihil seculare remaneat, quod populo ludibrio esse posit. Habitum honestum deferant, tunicas clausas, aut alterius generis cum pallio, quod Mantellum vocant, ad talos vsque dimmittant, & in omni vestitu nō alium, quam nigrum colorem adhibeant. Verum tamen si iter faciendum sit contractiori habitu, & ad iter accommodato, nigri tamen coloris, & parum infrageru demisso, eis vti liceat, vt ex habitu Clericos, & Ecclesiasticos ministros esse, vbique appareat.

§. III.

Granat. tit. de vita, & honest. Clericor. n. 2. & Synodal de Quiroga const. 36.

HOLOSERICO vestimento, vndulato ve, subserico, aut opere goruaranio ex Castella, aut ex China allato, nè vtantur; Prębendati tamen, aut licentiati in Theologia, vel Decretis

cretis per probatam vniuersitatem togas subserici tafetaneo opere, aut goruarani intertexti domi gestare poterunt, foris vero sine pallio, mantello nuncupato, nè includant. Manicas serici rasi, calceos, aut crepidas, holoserici villosi, caligas sericas turgidas, & dissectas nè deferant, vestitu fimbriato, clauis sericis, phygys ve, aut segmentis ornato, nè vtantur, sed segmenta rasi serici, aut tafetani, quę duorum, aut trium digitorum latitudinem non excedant, in extremitate pallij, seu mantelli gestare poterunt. Galerum acumunatum, seu id genus pilei, quod Hispani montera, aut gorra appellant, aut sericum pileum, nè deferant; sed tantum laneo galero, & ea forma confecto vtantur, quo grauitatem sui status profiteantur.

Prouinc. de Quiroga, & Limense vbi supra.

Prouinc. de Quirog. act. 3. c. 35.

§. IIII.

CAMISSAS ad collum, & ad manum crispas, vel artificio elaboratas, in Sacro ordine constituti reijciant. Zonas sericas aureo, argento cælatas, cothurnos albos argenteo, alio ve colore elaboratos nè deferant. Chirotecas odoribus conditas, aut dissectas, colore aliquo tinctas nè ferant. Annulos non induant, nisi quibus, propter officij munus, aut honoris gradum, sint iure concessi, qui vero secus fecerint annulos amittant, eorumq; pretium in vsum piorum operum erogetur. Cuius rei executio, Iudicibus, & ministris Ecclesiasticis iniungitur.

Limense 3. action. 3. c. 16. Granat. vbi supra n. 3. Mexic. 1. c. 48. §. 1. in fine, Guadix tit. 5. const. 2. Milan. 1. p. 2. tit. de Clericorum vestitu, & reliqua vitæ moderatione verbo annullum, & Granat. d. tit. de vita, & honest. Clericor. n. 3. Prouinc. de Quiroga act. 3. c. 35. Milan. 4. 3. p. tit. de vita, & honestate Clericorum fol. 668. verbo nulli Sacerdoti.

§. V.

QVONIAM vero alij in alio extremo versantes, Clericali statui dedecori sunt, qui nimis abiectis vestibus, sordidis, & pannosis vtuntur, Pręcipit hęc Synod[9], vt si quando officiales vestibus huiusmodi indutum quemquam compererint, eum in publicum prodire nè patiantur, donec decenti habitu (si potest) ipse se induat, aut ei, si pauper sit, vestitus prouideatur.

Granat. vbi sup. n. 8.

§. VI.

LVgubres vestes Clericis interdicuntur, nisi pro morte Patris, aut Matris, quas tunc ad modum secularium nè gestent, nec aperto capite incedant, aut barbam huius rei causa relaxent, neque his vestibus amplius quam per duos menses vtantur.

Gran. vbi sup. n. 9. Synod. de Quirog. cōst. 36. Milan. Concil. 5. fol. 766. verbo Clericus, qui amictu.

§. VII.

SVperpellicea, rete, alio ve eleganti artificio elaborata, aut adeò contracta, vt infra genu non dimittantur, nè induant.

Prouinc. de Quiroga act. 3. c. 35.

§. VIII.

EQVO nè vehantur, nisi iter fecerint, si vero mulis vehuntur, eas nè ornent, neq; ornatum gualdrapium, * eis

* *Hoc est luteras.*

O adhi-

Granat. vbi supra n. 4. Synodal de Quiroga const. 36.

adhibeant, nisi Præbendati sint, aut Licentiati, vel Doctores in Theologia, vel Decretis, qui hoc ornatu (laneo tamen) vti poterunt, sericis vero alijs ornamentis, frenis stapyjs, aut calcaribus de auratis, aut argento laboratis nequaquam vtantur.

§. IX.

OMNES huius Prouinciæ Clerici Sacris initiati, cuiuscumque status, & conditionis sint, quod hoc Decreto eis iubetur diligenter obseruent, rebusq; in eo prohibitis nè vtantur, quod si secus fecerint, & in habitu seculari incesserint, vestes amittant, earumq; pretium executori Iustitiæ, aut accusatori, & Iudici à quo sententia lata fuerit, ęquis partibus, distribuatur. Qui vero rebus alijs hoc Decreto sancitis contrauenerint, quoties id cõmiserint, pænam pondo octo incurrant, quæ pijs operibus, & Iudici ex officio contra eos sententiam ferenti si accusator nonadsit, æquè applicentur. Cauetur autem, vt vestibus, quas ante hoc Decretum ferre licebat, per octo menses, & non amplius, vti liceat.

§. X.

Seß. 14. c. 6. & seß. 24. c. 12. verbo vestitum in super. & seß. 22. c. 1. de reform. & sunt alia Concilia, quæ refert. Ioannes Trullo in expositione regulæ Canonicorum regularium lib. 2, c. 30. à num. 2.

QVI verò hoc Decreto prohibita attentauerit, aut quæ de cętero Episcop' quò ad Clericalem habitum publico edicto vetuerit, pręter pęnas contra eos hic statutas iuxta formam Concilij Tridentini grauioribus alijs pænis punientur, vsque ad suspensionem, & officij, ac beneficij priuationem, si id eorum contumacia postulauerit, nè quis de eorum exteriori habitu obseruare contemnat, quod ad populi Christiani ædificationem, & bonæ vitæ exemplum non mediocriter confert.

De euitandis spectaculis vanis,

ET ACTIONIBVS PROPHANIS.

§. I.

Motus propius Pij V. in Bullario Apostolico. Mexic. 1. c. 48. §. 3. Guadix tit. 5. const. 14. Gran. de vita, & honest. Cleric. n. 18. Tolet. act. 3. c. 26. & Synod. de Quiroga const. 37. in fine, & sunt alia Concil. Prouinc. quæ refert Ioannes Garcia Gallego tractatu de expensis, & Meliorationibus c. 21. n. 29.

VT multorum interitus, vulnera, aliaq; damna, quę ex Taurorum spectaculis proueniebant vitarentur, fœlicis Recordationis PIVS Papa V. motu proprio, principibus, republicisq; sub pęna excommunicationis latæ sententię præcipit, nè Taurorum spectacula fieri in suis iurisdictionibus consentirent: interdixit itidem, nè Clerici, regulares, & seculares Sacro ordine initiati, vel Ecclesiasticum beneficium obtinentes, spectaculis huiusmodi, sub pæna excommunicationis assisterent. Postea vero fælic. Recordat. Gregorius Papa XIII. suo Apostolico breui concessit, Taurorum spectacula, his tamen conditionibus, si ea festo die

nè fiant, si Guuernatores, aut magistratus quantum fieri poterit, diligenter caueant, nè ob hanc causam alicuius mors eueniat. Necnon censuras, & pęnas, quò ad seculares personas, & militarium ordinum milites in Sacro ordine minimè constitutos suspendit: Quare iuxta hanc constitutionem Pōtificis, quorumdam Clericorum licentiam hæc Synodus animaduertens, statuit, ac præcipit, nè vllus Clericus in Sacro ordine constitutus, aut Beneficiatus Taurorum spectaculis intersit, sub pæna in Apostolicis literis statuta, ac grauioribus alijs, quibus, vt huic malo occurratur, contra eos procedetur.

Greg. XIII. in 2. p. Bullarij Apostolici.

§. II.

INterdicit etiam hæc Synodus, nè Clericus vllus Sacro ordine initiatus, personatus, aut laruatus incedat; neq; in comedijs personam agat, etiam in festo Corporis CHRISTI, neq; cum Thorace, aut Caligis quantumuis permissis, sine tunica talari per vias, & plateas de ambulet, neque alijs vtatur varij coloris prophanis ornamentis, sub pæna pondo viginti si semel id commiserit, si bis, duplum persoluat idq; in sumptus iustitiæ, accusatorem, & pia opera conferatur. Si vero ter, eum Episcopus per duos menses ab officio, & beneficio suspendat.

Tex. in c. vnico de vita, & honest. Clericorum lib. 6. Mexi. 1. c. 48. §. 1. Granatens. vbi supra n. 13. & Tolet. act. 2. c. 21. in fine, & Limens. 3. act. 3. c. 20.

§. III.

NE canciunculas inhonestas, aut prophanas cantent, neuè in nouis Missis, nuptijs, aut alijs festis saltent, scurrilia verba nè proferant, aut Citharędos referant, neq; iocosè in hominum cōgressu prędicent, sub eadem pęna; Indorum etiam ministri, ad domus eorum, qui inter Indos proceres sunt, aut aliorum Indorum conuiuandi gratia nè accedant: sed ad Hospitium Clericis designatum. Euenire enim solet, vt ex nimia cum eis familiaritate Indi ministris reuerentiam non exhibeant, Doctrinæque interesse, & ea obire, quæ suarum saluti maximè sunt necessaria audacter contemnant.

Mexic. 1. c. 48. §. 3. in princip. Guadix tit. 5. cōst. 16. & Grana. ibi n. 13. Synod. de Quiroga cōst. 37. & Concil. Milan. 4. 3. p. tit. de vita, & honest. Clericor. fol. 668. verbo in omni, item Vers. Quam obrem.

§. IIII.

QVIA Sacrorum Canonum constitutionibus prohibitum est Clericis, nè vili, & ignobili aliqua arte vtantur, interdicit quoq; hæc Synodus, nè vllus Clericus veterinarij * artem exerceat, nec mularum, aut equorum domitor sit. Quodsi secus fecerit grauiter punietur. In hoc vero Ordinarij conscientiæ maximè iniungitur, vt tam infimam, tamque indecoram artem ab Ecclesiasticis viris procul arceat.

** Albeiteria.*

Iubat tx. in cap. vnico de vita, & honest. Cleric. lib. 6. & tx. in Clement. 1. Vers. aduersus vero alios eodē tit. de vita, & honest. Clericor.

§. V.

NVLLVS Clericus propter imminens periculum, seruum, famulum, aliam ve personam perse corrigēdo puniat;

Mexican. 1. c. 60. §. 1. & Guadix tit. 6. const. 11. & Limens. 3. act. 4. c. 8.

niat; nisi moderata sit punitio, & qua magis proximi correctio procuretur, quam de eo summatur vindicta, quæ ab his longe ab esse debet, qui morbis medentur animarum.

§. VI.

Mexi. 1. c. 55. & Guadix tit. 5. const. 12. & Milan. 1. 2. p. tit. de Armis, ludis, spectaculis, & eius modi à Clerico vitandis, & Gran. tit. de vita, & honest. Clericorum n. 10. & Synod. de Quiroga const. 36. & Limens. 3. act. 3. c. 16.

NE Clerici arma cuius vis generis, ad offensionem, vel defensionem die, aut nocte, in ciuitate, aut oppido ferant, nèue in habitu seculari, cum musicis instrumentis noctù incedant, nec suspectas domos ingrediantur, sin minus pæna amittendi, arma, instrumenta musica, & habitum indecentem, nec non soluendi pondo decem incurrant, quæ in piorum operum, & executoris Iustitiæ vsum æquè erogentur. Si vero executori Iustitiæ, aut Fiscali violenter restiterint, in carcerem coniiciantur, arbitrioque Episcopi seuerius puniantur.

§. VII.

Mexic. 1. c. 55. §. 1. & Milanense 1. vbi supra, & Synodal de Quiroga const. 36.

ARchabusio etiam, dum iterfaciunt, aut in venationibus, vel in aliis actionibus nè vtantur. Sin minus, Archabusium amittant, & pondo decem accusatori, vel si is non adsit, Iudici, piis operibus, & Iustitiæ sumptibus æquè persoluant; Illi tamen, qui per regiones, vbi bellum geritur, iterfaciunt, aut ob aliam iustam causam, Archabusio, aliis vè armis vti poterunt, scripto impetrata venia ab Episcopo, cuius consciẽtię, hęc Synodus iniungit, vt id re bene explorata, causisq; vrgentibus solum permittat.

§. VIII.

Mexic. 1. c. 55. & Guadix tit. 5. const. 17. Milan. 1. 2. p. tit. de negotiis secularibus à Clerico fugiendis Vers. nè ve præcursor, & Tolet. actione 2. c. 22. & act. 3. c. 19. Granat. tit. de vita, & honest. Clericor. n. 19. Synod. de Quiroga cõst. 36. in fine, & Prouinc. de Quiroga action. 3. c. 36. & Limense 3. act. 3. c. 18. & Milanen. 5. fol. 767. verbo quæ in Concilio, & Synod. de Osma tit. 8. cõst. 1. §. 8.

INDIGNVM est, & Ecclesiastico honori valdè indecorum, vt Clerici, qui in sortem Domini vocati sunt, & diuino cultui addicti præcursores, siue asseclæ, œconomi, aut famuli sint secularium personarum, pręsertim mulierum. Quare, vt hæc macula à Clero prorsus deleatur, mandat hęc Synod⁹, nè vllus Sacro ordine initiatus, cuiuscumq; dignitatis, & qualitatis, pręcursor, aut assecla fœminarum, etiam matris, & sororis vllatenus sit, sub pæna excommunicationis, quam Clericus, & fœmina, cui is obsequium huiusmodi præstitit, incurrant. Interdicit etiam, nè vllus Clericus in Sacris constitutus famulus, procurator, œconomus ve sit alicuius personæ secularis, aut eius negotia, vel facultates tractet, sub eadem pæna; Non tamen prohibetur, nè (Clericalis status decoro seruato) liberos personarum secularium erudiendos Clerici suscipiant, eorumque sint magistri, & præceptores. Nullus præterea Clericus Indam fœminam, aut Ancillam suam dorso equi, aut mulæ vehat; Ministri quoque Indorum cùm ex vno oppido in aliud, aut ex vno districtu in alium diuerterint, Indam aliquam fœminam secum nè deferant, eo prætextu, quod sibi inseruire

debe-

debeat: Sin minus Epiſcopi arbitratu ſeuerè puniantur.

§. IX.

PErpendens hæc Synodus, quantum à Sacerdote, qui Sacrum frequentans, hoſpitium CHRISTO Domino prębet,abhorrere debeat ebritas,qua rationis vſus amittitur, ſenſusq;,& corporales facultates debilitatę langueſcunt, tam fuerit ſui oblitus, tamque in temperatus, vt vino inebrietur. Si is beneficium obtinuerit,ab adminiſtratione Sacramentorum pro prima vice per quatuor menſes ſuſpendatur: pro ſecunda per annum; pro tertia beneficio priuetur, & inhabilis ad aliud obtinendum efficiatur. Si vero beneficium non obtineat, & ſemel hoc crimen commiſerit,ad incluſionem carceris per duos menſes damnetur, Si bis inidem inciderit, per quatuor menſes detineatur; ſi ter à Diœceſi tamdiu relegetur; quamdiu videbitur Epiſcopo.

Mex. 1. c. 48. §. 2. in fine, & Granat. de vita, & honeſt. Clericor. n. 14.

De Ludis Clericis prohibitis.

§. I.

CVIVSVIS generis ludus hominibus maximo nocumento eſt,Clericis præſertim, quib⁹ ratione Clericalis officij,in ſanctè, & laudabiliter agendo tempus terendum eſſet, ab eiſque redditus Eccleſiaſtici pijs operibus eſſent impendendi. Eam ob cauſam hæc Synodus decernit, ac iubet,nè vllus Sacro ordine initiatus, aut Beneficiatus hui⁹ Archiepiſcopatus,& Prouincię clam,aut publicè, perſe, vel interpoſitam perſonam ludum prohibitum exerceat, veluti aleę, teſſerarum, ac Tallorum, quę ludorum genera regijs ſanctionibus prohibentur, nec in ludo pecuniæ, gemmæ, aut alia, quę pecunia ęſtimari poſſunt intercedant, ſub pęna reſtituendi totum id, quod ludendo lucrati fuerint, & pro prima vice pænam pondo triginta, in vſus fabricæ Cathedralis, aut Parrochialis, eius ciuitatis, vel oppidi, vbi id euenerit, & in vſus accuſatoris: pro ſecunda vice pæna duplicetur, pro tertia vltra dictam pęnam alijs grauioribus, arbitratu Epiſcopi puniantur, nec ſolum ludere Clerici interdicuntur, ſed nè ſpectatores ludorum ſint, hæc Synodus ſtatuit. In domibus itidem ſuis Clerici ludum nè permittant, nec alæas porrigant, nec pro alęis pretium extorqueant, nec mutuo pecunias ad ludendum dent, aut proquoquam in ludo ſpondeant. Sin minus contra Clericos huiuſmodi alęatorum ſuſceptores procedatur, & ita coerceantur, vt Populus ædificetur, & tam turpis corruptela, ac miniſtris Dei prorſus indigna funditus extirpetur.

Tx. in cap. Clerici de vita, & honeſt. Cleric. & tx. in cap. inter dilectos 1. p. de exceſſibus Prælatorum. Concil. Trid. Seſſ. 22. c. 1. de reform.

Eſt Titulus 7. lib. 8. recopilat. & lex 13. tit. 7. eodem lib. 8. recopil.

Mexi. 1. c. 50. & Guadix tit. 5. conſtit. 5. & Milan. 1. 2. p. d. tit. de Armis, ludis, &c. & Granat. de vita, & honeſtate Clericor. n. 11. & Synodal de Quiroga conſt. 37. & Limenſ. 3. act. 3. c. 17.

tur. In quo hæc Synodus Epiſcoporum, & Iudicum conſcientias vehementer onerat, at præterea Clerici, huiuſmodi partibus, ſi petierint, intra nouem dies ſoluere compellantur, totum id damnum, quod in ludo interceſsit. Quod ſi partes diſsimulauerint, Fiſcalis, aut executor Iuſtitiæ Eccleſiaſticus, intra duos menſes petere poſsit, idque in accuſatoris, piorum operum, & Iudicis vſum æquis partibus erogetur. Si autem Fiſcales huiuſmodi rei conſcij, in accuſando negligentes ſint, pro ſua contumacia, & negligentia, etiam vſque ad officij priuationem arbitratu Ordinariorum puniantur.

§. II.

Mex. 1. c. 50. §. 1. Guadix tit. 5. conſt. 5. & Gran. de vita, & honeſt. Clericor. n. 11. & Synod. de Quiroga conſt. 37.

PRæterea vt omnem grauitatem, & modeſtiam (pro vt decet Clericalem ſtatum) Clerici profiteantur; eis publicè pila ludere prohibetur, & priuatim quoque cum ſecularibus, vel coram ſecularibus perſonis, Globos ligneos publicè ludendi nè impellant, ſub pęnis ſtatutis, pręter quas, amittant etiam veſtes, quibus ad Globorum ludum exercendum exuti fuerint, hæc vero veſtes per tertias partes applicentur, vt conſtitutum eſt.

§. III.

* *Axedres.*
Ex ſupra notatis fundatur.

SACHIA * itidem, aut alijs ludis permiſsis, nè ludant in locis publicis, aut in domibus, quò ad id multitudo hominum conuenit, veluti in domibus Aromatariorum, aut Tonſorum. Si autem in occulto ludos licitos huiuſmodi exercuerint; numeroſa pecunia in eis non intercedat, aliter enim pro qualitate exceſſus corrigentur.

§. IIII.

VT autem incommoda, & ſcandala, quæ quotidie in his partibus audiuntur, euitentur; nequaquam publicè, aut priuatim Clerici cum mulieribus etiam conſanguineis ludant: Si vero ſecus fiat Epiſcoporum conſcientijs hæc Synodus iniungit, quatenus adeò grauibus pęnis delinquentes coherceant, vt deprauata hæc conſuetudo, & in omnes partes pernitioſa reſecetur.

§. V.

Ex lege Regia 10. 11. tit. 7. lib. 8. recopil. Mexic. 1. c. 50. & Guadix tit. 5. cōſt. 5. & Milan. 1. 2. p. tit. de Armis, & ludis, & Granat. tit. de vita, & honeſt. Cleric. n. 51. & Limenſe 3. action. 3. c. 17. & facit

HIS vero non obſtantibus, quæ hoc Decreto conſtituta, & decreta ſunt, declarat hęc Synodus, vt recreandi animi cauſa, extra tempus aduentus, & Quadrageſsimæ, ludi liciti Clericis permittantur, ſumma duorum pondo tantum intercedente, dummodo id raro, ſine ſcandalo, & cum perſonis honeſtis fiat. Qui vero ſummam pecuniæ huiuſmodi exceſſerint, in foro conſcientiæ reſtituere tenebuntur, quidquid amplius, fue-

fuerint lucrati, quia hoc Decreto maioris pecuniæ lucrum interdicitur. Pecunia vero, quæ præſcriptam ſummam in ludo exceſſerit, fabricæ Cathedralis Eccleſiæ, aut Parrochialis eius ciuitatis, vel oppidi, vbi id contigerit applicetur, ſi is, qui petierit, liberè de ea pecuniæ ſumma diſponere poſsit, ſi vero liberè de ea diſponere non poſsit, reſtitutio ei fiat, ad quem vero pertinet.

reg. ordinis militaris ſancti Iacobi tit. 22. c. 10. y en los eſtablecimientos eiuſdem ordinis S. Iacobi tit. 8. c. 3.

De vſu frequenti Euchariſtiæ.

§. I.

VT Diaconi, & Subdiaconi eò magis ad dignè celebrandum ſe præparent, quò magis ad Sacrum Preſbiteratus ordinem accedunt, Sacroſanctum Concilium Tridentinum maximè decere conſtituit, vt ſaltem hi, diebus Dominicis, & ſolemnibus, cùm Altari miniſtrauerint, Sacram communionem percipiant. Cuius auctoritatem ſequuta hæc Synodus Diaconis, & ſubdiaconis huius Prouinciæ in virtute ſanctæ obedientiæ præcipit, vt in diebus Natiuitatis Dñi, Reſurrectionis, Penthecoſtes, feſti Corporis Chriſti, Aſſumptionis Beatæ Mariæ, ſanctorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, & feſti omnium Sanctorum, in prima quoque Dominica Aduentus, & Quadrageſsimæ peccata ſua confeſsi in Miſſa ſolemni communicent, quò populus hoc exemplo, & continuatione ædificetur, vt vero his temporibus peccata confiteantur in facultate eorum ſit eligere confeſſarium, quem maluerint, ex approbatis per Ordinarium, qui confeſſarius eos abſoluere poſſit ab omnibus peccatis, etiam Ordinario reſeruatis.

Seſ. 23. c. 13. Mexic. 1. c. 52. & Tolet. act. 3. c. 6. & Granat. tit. de celebrat. Miſſarũ n. 28. Milan. 1. p. 2. tit. de frequenti diuini ſacrificij oblatione, & Mediolan. 2. tit. 2. Decreto 26.

§. II.

QVIA maiori vinculo tenentur Preſbiteri, tum ad propriam, tum ad Eccleſiæ ſpiritualem vtilitatem, frequẽter Sacrum celebrare; Concilij Tridentini auctoritati innixa hæc Synodus præcipit, vt hi Dominicis diebus, & feſtis ſolemnibus, Die commemorationis defunctorum, & quotidie in Quadrageſsima Miſſas celebrent, qui, vt ea animi puritate, & deuotione, quibus opus eſt, ad tantum Sacrificium accedant, eis iniungitur, vt etiam ſi alicuius peccati mortalis conſcij non ſint, ſingulis octo diebus, aut crebiùs, ad confeſsionem ſe præparent, eligantque ſibi confeſſarium ex Idoneis, & ab Ordinario facultatem habentibus.

Seſ. 23. c. 14. & Synod. de Quiroga conſt. 80.

TITVLVS VI.

De Clericis non residentibus.

§. I.

QVIA non potest non magno esse subditis detrimento, eorum absentia, quibus animarum cura incumbit, hæc Synodus in executionem Concilij Tridentini præcipit, nè vllus Vicarius, Curat', aut Beneficiatus ex sua Parrochia, iurisdictione, & districtu, alio diuertat sine facultate Episcopi causa expressa, & approbata, & pro eo tempore, quod in facultate huiusmodi fuerit præfinitum, sub pæna pondo viginti, quæ in vsus Ecclesiæ, cuius curamgerit, accusatoris, aut, eo deficiente, Iudicis pronuntiantis æquè erogentur, quando vero hac facultate obtenta ad ciuitatem, vbi sedes Episcopalis residet peruenerint, intra viginti quatuor horarum spatium, coram Episcopo, aut eius officiali pręsentes se constituant, si vero impediti fuerint, de aduentu suo per interpositam personam, intra præfixum terminum rationem reddent, sin minus pondo decem accusatoris, & Iustitiæ sumptibus æquè distribuendorum pænam incurrant.

Seß. 6. c. 2. de reform. Supra tit. de officio Episcoporum §. 14. Concil. Limens. 3. act. 2. c. 41. Guadix tit. 3. const. 14. & Tolet. act. 2. c. 25. & 26. & action. 3. c. 23. & Synod. de Quiroga const. 39. & Milan. 4. tit. de Clericorum ad festorum dierum.

§. II.

TAMETSI iuxta erectiones, huius Archiepiscopatus, & Prouincię nullum tempus Prębēdatis ad requiem constitutum est, cum tota massa ex quotidianis distributionibus pendeat, nihilominus perpendens hæc Synodus, vsus, & consuetudines Cathedralium Ecclesiarum, harum partium variari, quo fit, vt nulla consuetudo vim legis habere videatur, cumq; assiduis laboribus aliquod temporis interuallum ad requiem intermittendum sit, permittit, vt Prębendati sexaginta diebus ad requiem potiantur, quos etiam ipsi eligere poterunt, quibus diebus, à punctatoribus non annotentur illi, quo vsque aliter fuerit à sanctis. Domino nostro Papa constitutum, extra hos autem dies absentię à diuinis officijs, etiam cum consensu habito, sine iuxta ægritudinis causa, & mulctæ, quas obhanc causam incurrerint, prębendatis nè remittantur. Quodsi aliter fiat, qui mulctas huiusmodi, remiserint tantumdem fabricæ Cathedralis restituere teneantur, quantum remiserunt.

Concil. Limens. 2. c. 72. & Concil. 3. act. 3. c. 26. & 28.

Declarationem Cardinal. refert. Nicolaus Garcia, tom. 1. de Beneficijs 3. p. cap. 2. §. 1. n. 311. & 312.

Concil. Limēs. 2. c. 66. ad finem.

Vt cons-

§. III.

VT constet manifestè, qui Præbendati Sacras horas, & diuina officia non obierint: singulis Cathedralibus Ecclesijs, probatę fidei Sacerdos in punctatorem creetur, qui coram Episcopo, aut eius officiali iuret, se in officio suo obeundo, fidem, & diligentiam præstiturum, & librum punctationum accuratè asseruaturum, illumque, cuiquam minimè ostensurum, neque antea capitula redditurum, quam officij sui rationem reddiderit, deinde liber punctationum in Archiuio Ecclesiæ reponatur. Si vero punctator absit, alius substituatur, qui, præstito iuramento, altero in libro omnes notet, qui diuinis officijs non interfuerint, eo tempore, quo punctator ab fuit. Punctatori vero redeunti huius rei rationem reddat, vt punctationes in eius absentia notatas, in librum suum transcribat, officium autem punctatoris nullus nisi Sacerdos exerceat, neque ab eo sine iusta causa remoueatur.

Concil. Compostel. act. 2. c. 27. Conc. Limens. 2. c. 65. & Milan. 1. 2. par. tit. de officio Punctatoris, & 4. Milanense 2. par. tit. de distributionibus, verbo quod de Punctatorum.

§. IIII.

CVRATI omnes, tam Cathedralium, quam Parrochialium Ecclesiarum, non per substitutos, sed perse ipsos officijs suis fungantur, si ægritudine, aut alia legitima causa impediti non sint. His autem rebus, quæ sibi ex munere conueniunt, accuratiorem operam præstent, quam alijs, quæ etiam si bonæ sint, eos tamen impediunt, à Cura Parrochiali, cui sollicitè intentos esse oportet: Si vero in sepeliendis mortuis, ali⁹ Sacerdos eorum loco officium celebrauerit, ipsi, quæ solum funus committentur, tantumdem stipendij percipiant, & non amplius. Quod si præsentes non intersint, nihil huius rei causa percipiant, idque Iudices, & Visitatores ita seruari faciant.

Concil. Triden. sess 24. c. 12. verbo Omnes vero.

Concil. Milanen. 4. tit. de Parrochijs verbo vsu compertum est.

§. V.

STATVIT etiam, ac præcipit hæc Synodus, vt tam in Ecclesijs Cathedralib⁹, quam Parrochialibus, vbi plures, quam vnus Beneficiatus, aut Parrochus, Sacerdotes sunt, illi qui hebdomadarij officium non exercent, à residentia personali in diuinis officijs non sint exempti, neq; hinc occasione desumpta, abeis absint: Quod si secus fecerint pro rata temporis stipendium, & obuentiones beneficij amittant, quæ fabricæ illius Ecclesię applicentur, solum enim ad hebdomadarum pertinet Missas cantare, & horas Canonicas inchoare cum strictiori administrationis Sacramentorum cura, quod alios ab obligatione residendi, & assistendi diuinis officijs liberos non facit.

§. VI.

QVIA ordini, & rationi repugnat, vt qui laboris, & oneris particeps non eſt, commodum,& vtilitatem ferat, iubet hęc Synodus,vt qui præſentes anniuerſarijs,& alijs feſtis, in hoc Archiepiſcopatu, & Prouincia fundatis, & dotatis, pręſentes non interſint, obuentiones ex eis prouenientes nè percipiant,niſi aliter ſit in fundatione diſpoſitum. Nec Iudices Eccleſiaſtici facultatem concedant,vt abſentes quidquam hac de cauſa lucrentur. Hoc autem Decreto reuocantur, & irritæ fiunt, donationes, & pacta omnia, quæ in fraudem huius rei Clerici, aut Beneficiati fecerint; Itidemque declaratur, abſentes in toto, aut in parte, quacumq; ratione obuentiones huiuſmodi perciperent, teneri in foro conſcientiæ eas præſentibus reſtituere, ſi non adſit eorum conſenſus, ſi vero adſit fabricę Eccleſię reſtituant.

LIBRI TERTII TITVLVS VII.

De Inſtitutionibus, & iure patronatvs.

§. I.

VT bona, quæ Eccleſiaſtica fiunt, quia Beneficijs, vel Capellis applicantur, rectè adminiſtrentur, & perpetuo conſeruentur, neceſſarium eſt, vt fundatione, & inſtitutione, ſuperioribus, & Eccleſiaſticis Pręlatis ſubdita ſint; ad quos ex officio pertinet redditibus, & Eccleſiaſticis bonis proſpicere: Quare iuxta Concilij Tridentini Decretum pręcipitur, nè deinceps, ſine expreſſo Epiſcopi cōſenſu Capella aliqua fundetur, ac ſine ſufficienti bonorum deputatione, quib⁹ redditus, ac ſtipendium Capellani, iuxta onera Capellæ impoſita, competentes, firmi, ac ſecuri ſint. Cum vero fundator certa aliqua bona non deputauerit, Capella huiuſmodi ſuper omnibus inſtitutoris bonis fundata intelligatur, quorum bonorum ad effectum huiuſmodi inuentarium conficietur: Nullatenus autem in his fundationibus, & inſtitutionibus ea conditio admittatur, vt Capella huiuſmodi ab Ordinario viſitari non poſsit. immo talis conditio ex hoc irrita, & nulla

Seſs. 22. c. 8. & 9. de reform.

Gran. tit. de inſtitut. & iure Patronat. n. 1. & Guadix tit. 3. conſt. 33.

Guadix tit. 3. conſt. 28.

nulla decernitur, qua minimè obstante, ad Capellæ visitationem Ordinarius procedat. Siquis vero Capellam hac conditione susceperit, sub excõmunicationis pęna interdicitur, nè huic in vlla Ecclesia, quæ ad Sacrum peragendum, & ad Capellæ huiusmodi cultum necessaria sunt, vllatenus tribuantur.

§. II.

NVLLVS Capellæ patronus, vt alicuius communitatis membrum, cui competat ius patronatus, nec persona aliqua cum eo intra tertium gradum coniuncta, nec Capellani, aut œconomi Capellani huiusmodi pecunias in Emphitheusim accipiant, vt prædia, & bona locabunt, quæ ad dotem Capellarum ex institutione pertineant. Si vero secus fiat, contractus nulli sint, & irriti, pro vt Decreto huiusmodi nulli decernuntur, & irritantur; qui vero in huiusmodi contractibus interuenerint, in pondo viginti condemnentur, pijs operibus Episcopi arbitratu applicandis. Præcipitur etiam, vt census super bonis liberis, & magni valoris collocentur, eisq; personis dentur, de quibus maxima securitas sit, ea in omnibus obseruando, quæ per constitutionem fœlicis Recordat. Pij Papæ V. de hoc statuta sunt, vt Capellæ perpetuò consistant.

Guadix tit. 3. const. 34. & Granatẽs. de instit. & iure Patron. n. 4. & 5.

§. III.

PRæterea ad præscriptum Concilij Tridentini mandat hęc Synodus, nè vllus beneficij patronus, cuiuscumque conditionis (etiamsi vniuersitas sit, aut Collegium Clericorum aut secularium) nullatenus se intromittat, in perceptione fructuum, prouentuum, & obuentionum beneficiorum, etiamsi re ipsa ad patronatum pertineant, ex institutione aut fundatione, sed fructus, prouentus, & obuentiones huiusmodi Rectori, aut Beneficiato liberè relinquat, nec patronatum, per venditionem aut alium titulum à iure prohibitum transferre audeat, sub pæna excommunicationis, & interdicti respectiuè, & præterea ipso iure inhabilis sit Iuris patronatus.

Seß. 25. c. 9. de reform.

Guadix tit. 3. const. 34. & Granat. tit. de rebus Ecclesiæ conseruandis n. 13.

§. IIII.

ITIDEM statuitur, ac præcipitur, vt siqui obtinentes pecuniam, aut bona, quę ad Capellas pertinent in Emphytheusim non dederint, locauerint, & de eis in vtilitatem Capellarum non disposuerint, post huius Decreti publicationem intra triginta dies, pecunias, & bona huiusmodi, alicui probatæ personæ ad beneplacitum Ordinarij, & Capellanorum in depositum dent, cum redditibus, qui ob eorum negligentiam, eo tempore cessarunt, eò quod de bonis, & pecunijs huiusmodi in vtilitatem Capellarum minimè disposuerunt, sub pęna excõmunicatio-

Granatẽs. de instit. & iure Patronat. n. 4.

cationis latæ ſententiæ.

§. V.

QVIA vero iuſtum eſt, vt pia voluntas, & diſpoſitio eorum, qui Capellas fundauere, inuiolabiliter obſeruetur, prçcipitur Capellanis quatenus Miſſas, anniuerſaria,& feſta, quæ hoc tempore dotata ſunt,vel impoſterum in hoc Archiepiſcopatu, & Prouincia dotabuntur, loco, diebus, & temporibus, cum ſolemnitatibus à fundatore inſtitutis celebrent, quodſi aliquod adſit impedimentum legitimum quòminus die ſtatuto feſtum non celebretur,id ſaltem fiat infra octauam feſti.

§. VI.

Granat. de inſtitut. & iure Patronatus n. 10.

Seſſ. 25. c. 4. de reform. Prouinc. de Quiroga act. 2. c. 10.

SED quia Capellæ antiquæ in facultatibus, & bonis fundantur, quæ tenuia cum ſint, aut temporis iniuria decreuerint,eos prouentus non reddant, quibus ad Miſſarum numerum, & alia onera capellarum opus eſt, quò fit; vt omnino teſtatorum voluntas effectum ſortiri non poſsit, ideo Concilij Tridentini auctoritate ſuffulta hæc Synodus, id negotij Epiſcopis dat, vt quam primum fieri potuerit,vnus quiſque in ſua Diœceſi de redditibus Capellarum, & de earum oneribus rationem petat, & in Diœceſana Synodo conſtitutione Synodali declaret, quis redditus pro elęemoſina, cuiq; Miſſæ celebrandæ reſpondeat. Quod ſi redditus minimè ſufficiat, Miſſas, & alia onera ad minorem numerum reducat. Illud ſemper animaduertens,ex redditibus huiuſmodi partem aliquam in vſus fabricæ Parochiæ deputandam, pro ratione vini, ceræ, & ornamentorum, quibus eſt Capellis inſeruiendum.

LIBRI TERTII
TITVLVS VIII.
De rebus Eccleſiæ conſeruandis, alienandis, vel non.

§. I.

Seſſ. 22. c. 11. de reform. Granat. de rebus Eccleſiæ conſeru. n. 13. Concil. Milanenſ. 4. 3. p. tit. quæ ad

FVNDI, & bona Eccleſiarum diuino cultui dicata ſunt, ideoque eorum vſurpatio graue ſacrilegij ſcelus eſt. Nè vero quiſquam hoc flagitij genus committere audeant, ad præſcriptum Concilij Tridentini iubetur, nè quiſquam Eccleſiaſticus, ſiue ſecularis cuiuſcumque dignitatis, & gradus perſe,ſeu per interpoſitum Clericum, aut ſecularem, quauis arte, & colore præſumat, neq; audeat occupare, vſur-

vſurpare,aut in ſuos proprios vſus conuertere,bona, iura,cenſus, iuriſdictiones, fructus, emolumenta, ſeu quaſcumque obuentiones alicuius Eccleſię,beneficij, aut pij loci huiuſmodi, & in neceſsitates pauperum conuerti debent, nec impediat ab his, ad quos verè pertinent percipi. Quod ſi ſecus fecerit anathemati tamdiu ſubiaceat, quamdiu iura, bona, fructus, redditus, quos occupauerit,vel qui ad eum quomodocumq; etiam ex donatione ſuppoſitæ perſonæ peruenerint Eccleſiæ, eiuſque adminiſtratori, ſeu beneficiato integrè reſtituerit, ac deinde à Romano Pontifice abſolutionem obtinuerit. Quod ſi Patronus eiuſdem Eccleſię fuerit, etiam iure patronatus,vltra prędictas pænas (eo ipſo)priuatus exiſtat. Clericus vero, qui nefandæ fraudis,& vſurpationis huiuſmodi fabricator,ſeu conſentiens fuerit, eiſdem pænis ſubiaceat, necnon quibuscumque beneficijs priuatus ſit, & ad quæcumque alia beneficia inhabilis efficiatur, & à ſuorum ordinum executione etiam poſt integram ſatisfactionem, & abſolutionem ſui Ordinarij arbitrio ſuſpendatur. Declarat etiam hæc Synodus, vt in oppidis Indorum, vbi aliqua elęemoſina ad ædificium, fabricam, aut ornamenta Eccleſiæ erogata ſit, eamque Beneficiatus, aut alia quæuis perſona Eccleſiaſtica, ſiue ſecularis cuiuſcumque qualitatis,& conditionis in proprios vſus conuerterit, eum eaſdem pænas incurrere,& ad integram reſtitutionem teneri. Perſonis vero huiuſmodi pręcipitur,nè deinceps talia cõmittant ſub dictis pænis; huius deniq; executio Decreti,vehementer Epiſcoporum curæ cõmendatur.

pia loca pertinent,verbo quę cumque.

§. II.

NVLLVM Capitulum, Confraternitas, aut Communitas, Beneficiatus, aut Oeconomus ratione ædificandi in Eccleſijs, vel Eremitorijs, quidquam ſumptus faciant Eccleſiarum, vel Eremitoriorum impenſa, nec Capellas in ſepulchrum dent, nec res Eccleſiæ alienare poſsint, ſine expreſſo Epiſcopi conſenſu: Quod ſi ſecus fecerint contractus dehac re facti nulli ſint,& inualidi: Sumptus quoq; eadem de cauſa impenſi in computum nè admittantur, nec poſsint in vſum Cathedralium, ſeu Parrochialium imagines, ornamenta, alia vè emere,quę valorem viginti pondo excedant,nec ad hęc emendum,ſeu eorum prætium ſoluendum,Indos compellant,niſi de Epiſcopi licentia, ſubpęna reſtituendi ex bonis proprijs quidquam ſumptus hac de cauſa fecerint. Conceditur tamen facultas ea emendi, quæ ad quotidianum, & ordinarium Eccleſiarum vſum neceſſaria ſunt, etiamſi viginti pondo prætium ſuperent. Idem vero hęc Synodus pręcipit à Curatis regularibus, huius

Ex iure communi tx. in cap. in Canonibus 16. q. 1. & in cap. cum nobis in fine, de electione, & in cap. is cui eodem. tit. in 6. & tx. in cap. 2. de donation. Mexic. 1. cap. 23. §. vnico, & Mex. 2. c. 21. & Guadix tit. 3. conſt. 37.& Granatenſ. tit. de ſepulturis n. 8. & Synodal de Quiroga conſt. 62.

huius Archiepiſcopatus, & Prouinciæ ſeruari, & adimpleri. In viſitationibus autem circa hoc commiſſos exceſus corrigendi intenta ſit ſollicitudo.

§. III.

Granat. tit. de rebus Eccleſiæ n. 4.

NVLLVS Præbendatus, Beneficiatus ve, aut miniſter Eccleſiæ Cathedralis accipiat, cõmodet, aut ab Eccleſia exportet ornamenta, argentum, alia vè Eccleſiæ cultui addicta, ſine Epiſcopi permiſſu, ſub pæna arbitrio Epiſcopi infligenda.

§. IIII.

Concil. Milan. 1. p. 2. tit. quæ pertinent ad bonorũ, & iurium Eccleſiaſticor. cõſeruationem. Et Tolet. act. 3. c. 1. & Compoſtelan. act. 3. c. 13. & Granat. tit. de Beneficiatis à n. 4. vſq; ad 8. & tit. de rebus Eccleſiæ n. 1. & 5. & Synod. de Quiroga conſt. 61. & Prouinc. eiuſdẽ Quirog. act. 2. Decreto 7. & Mediolan. 2. tit. 3. Decreto 14.

EPISCOPIS, in bonis Eccleſiæ tuendis, & conſeruandis maxima debet eſſe ſollicitudo. Eſſet enim quælibet in hac re admiſſa negligentia vitio vertenda, quia vero iura Eccleſiarum huiuſmodi, in ſcripturis, & titulis de eis extantibus, continentur, hæc Synodus ſtatuit, ac præcipit, vt in qualibet Diœceſi Archiuium vnum Epiſcopale inſtituatur, in quo Breuia omnia, priuilegia Summi Pontificis, ſchedæ quoque, & prouiſiones regię maieſtatis, omnesque aliæ ſcripturę, ad dignitatem, & iuriſdictionem Epiſcopalem pertinentes, vna cum inuentario earum accuratè confecto ab Epiſcopo, aut eius Vicario Generali, & à Notario ſubſcripto recondantur. Neque ab Archiuio huiuſmodi ſcriptura aliqua deſumatur, niſi ob cauſam ad vtilitatem Epiſcopi, & Eccleſiæ neceſſariam, relicto teſtimonio, cum ſubſcriptione eius, qui ſcripturam accipit, cum die, menſe, anno, & cauſa, ob quam ſcriptura huiuſmodi ex Archiuio deprompta eſt.

§. V.

QVO vero tutius hoc Archiuium cuſtodiatur, in aliquo monaſterio ciuitatis, vbi ſedes Cathedralis reſidet, aut in alio eiuſdem Diœceſis (pro vt Epiſcopo videbitur) collocetur, & clauibus occludatur, quæ penès Epiſcopum ſint. Sede vero Epiſcopali vacante, Vicarius Generalis vnam ex clauibus Archiuij, Capitulo Cathedralis Eccleſiæ tradat, aut perſonæ à Capitulo deputatæ, alteram vero Superiori monaſterij huiuſmodi, à quibus iuramentum petat, quatenus fideliter claues huiuſmodi aſſeruabunt, nec eas perſonæ alicui tradent, nec ſcripturam aliquam inde efferri conſentient, ſine licentia Metropolitani, aut alteri⁹ Superioris, à quo poſsint compelli. Quando vero Epiſcopus eligetur, ei claues tradant, & rationem reddant ſcripturarum, quas inde ſumpſerunt, & penes quem illæ ſint, eidem annuntient.

§. VI.

QVANDO vero Epiſcopus obierit, Vicarius Generalis penes ſe accipiat proceſſus omnes, & libellos Cameræ,

quos

quos Episcopus in scrinijs suis reconditos habebat, eosque in dicto Archiuio reponat, cui Generali Vicario hęc Synodus ad id facultatem tribuit, & subpæna excommunicationis maioris latæ sententiæ mandat, nequisquam cuiuscumque qualitatis, quominus hoc exequatur, ei impedimento sit, si vero Capitulum fuerit, aut communitas Ecclesiastico subiaceat interdicto.

Conc. Tolet. act. 3. c. 1. & Compost. act. 3. c. 13.

§. VII.

IN Capitulo etiam cuiuscumque Ecclesiæ Cathedralis Archiuium vnum sit, in quo asseruentur, & in vnum redigantur scripturæ omnes publicæ, ad Episcopum, Capitulum, fabricam, & Hospitales domos pertinentes, cum erectionibus, statutis, & reliquis instrumentis ad hoc spectantibus, in eodem etiam Archiuio liber vnus sit, in quo Capellæ, & fundationes earum, iuraq; & prædia ad Ecclesiarum fabricas, & domorum Hospitalium totius Diœcesis vsum pertinentia descripta sint. Hoc vero Archiuium tribus clauibus occludatur, quarum vna pènes Episcopum sit, altera penes Decanum, aut Decano absente, penes antiquiorem dignitatem, tertia vero pènes Canonicum ab Episcopo deputatum.

Tol. & Compostel. vbi supra §. 6.

§. VIII.

IN vnaquaque etiam Parrochiali Ecclesia liber vnus sit, in quo annotentur iura omnia, prædia, hæreditates, & census ad fabricam Ecclesiæ huiusmodi pertinentia, bona quoq; quibus Capellæ festa, & commemorationes dotantur, quidque in id præstandum sit exprimatur, scripturæ etiam, & institutiones Capellarum. Præterea in singulis Parrochijs Tabella vna in loco publico collocetur, in qua Missæ, festa, anniuersaria in Ecclesia huiusmodi celebranda describantur: hęcque Tabella ab officialibus, seu visitatorib⁹, & à Notario subscripta sit, quando vero Parochi festa colenda populo annuntiauerint, ei quoq; festum, aut anniuersarium, ea hebdomada celebrandum notum facient. Id vero omne, quod hoc Decreto continetur, hæc Synodus vehementer commendat Episcopis, vt adimpleant, & quam primum exequantur, cum ex eo non mediocriter pendeant Ecclesiarum dignitatis Episcopalis, iuriumque, & prædiorum conseruatio, difficultatumq; & litium remedium, quæ si hoc negligenter fieret, pullularent.

Mexic. 1. c. 17.

Mexi. 1. c. 17. §. 1. Guadix tit. 3. cōst. 29. & Granatense tit. de Beneficiatis n. 19. & tit. de sepulturis n. 16. & Prouinc. de Quiroga act. 3. c. 5.

LIBRI

TITVLVS IX.

De teſtamentis, & vltimis vo- LVNTATIBVS.

§. I.

Concil. Trid. ſeſſ. 22. c. 8. de reform.

Mex. 1. c. 16. 17. & Granatenſe tit. de teſtam. n. 1.

PIETATE Chriſtiana aſtringimur, rebus deffunctorum proſpicere, qui de fidelitate viuorum confiſi, quod ipſi piè, & iuſtè diſpoſuerunt, viuis ad implendum reliquere. Quæ cura Epiſcopis potiſsimum incumbit, tamquam pauperum patrib⁹, & ſtrenuis piorum operum executoribus. Hac igitur de re, decernit hęc Synodus, vt cum quis, condito teſtamēto, ex hac vita migrauerit, antequam Crux efferatur ad corpus defuncti humandum, executores teſtamentarij, teſtamentum coram Parochis exhibeant, aut ſaltem eas clauſulas authenticas, & fidem facientes, quibus de ſepulturę loco, de Miſsis, & legatis pijs relictis, teſtator diſpoſuit; Quæ omnia Parochi, & Beneficiati in libro, quem ad effectum huiuſmodi habere debent, annotent, curentque diligenter de plena eorum executione, quod ſi intra fatalem annum, hæc ad impleta non fuerint, Epiſcopo, aut eius officiali, ſeu viſitatori, id notum faciant.

§. II.

Granat. tit. de teſtam. n. 1.

Fundatur Paragrafus iſte cũ ſeqq. in S. Concil. Trid. ſeſſ. 25. in Decreto de purgatorio, verbo curent autem Epiſcopi.

EXecutores itidem teſtamentarij conſcientiæ ſuæ ſatisfacientes à teſtatoribus diſpoſita, quam primum poterunt exequantur. Quod ſi id non effecerint intra terminum, quo de iure, & expreſſa teſtatoris voluntate tenentur, per cenſuras, & alia iuris remedia, à Iudicibus Eccleſiaſticis compellantur, vt cum effectu teſtamenta huiuſmodi exhibeant, & de his, quæ ad impleta ſunt, quæque nondum ſunt executioni mandata rationem reddant, ſi vero propter retardationem, culpabiles ſint, puniantur, hæredesque, & depoſitarij bonorum coherceantur, vt quam primum totum id tribuant, quod ad executionem teſtamenti neceſſarium eſt.

§. III.

Facit Guadix tit. 3. conſt. 30.

QVONIAM verò executores teſtamentorum aliqui, dolo malo ab Epiſcopatu abſint, antequam fatalis annus compleatur, eamq; ob cauſam, tempore à iure ſtatuto, ab eis ratio peti non poteſt, ſicque diu retardatur, & difertur eorum

execu-

executio, quæ testamentis dispofita sunt, propterea hæc Synodus interdicit, nè vllus executor huiusmodi, à Diœcesi discedat, quin prius testamentum, quod sibi incumbit, executioni mandauerit, aut cautionem dederit, quatenus anno elapso, sine vlla retardatione pręsentem se constituet, rationem redditurum, arbitratu Episcoporum ob eius contumatiam puniturus, si intra octo dies post elapsum annum ad id non compareat. Quò vero huius decreti executio certior sit, officialibus, & Iudicibus testamentorum pręcipitur, quatenus Episcopis annuntient, vt de opportuno remedio prouideant, nè defunctorum voluntates frustrentur, & quæ abipsis dispofita sunt, minus adimpleantur.

§. IIII.

CVRATI omnes, Beneficiati, Capellani, & alij Sacerdotes, quibus incumbit Missas celebrare, aut alia pia legata testamento relicta adimplere id agant, & præstent, intra sex menses post obitum testatoris, si ab eo aliter non sit dispositum, sub pęna pondo quatuor in vsus piorum operum; necnon eorum impensis, Missæ huiusmodi celebrentur, & pia legata adimpleantur, quæ ob eorum negligentiam impleta non sunt. *Granat. tit. de testamentis n. 2.*

LIBRI TERTII

TITVLVS X.

De sepulturis, Defunctis, & funeralibvs.

§. I.

IVSTVM est, vt populus Christianus fideles defunctos pijs precibus, & officijs prosequatur. Eam ob causam statuit hæc Synodus, vt si condito testamento, quisquam obierit, ea quæ de suis exequijs, Missis, & pijs legatis, in vtilitatem animæ testator disposuit, statim prout in testamento continentur, adimpleantur. Si vero sine testamento ex hac vita dicessit, & relicta bona sufficiant, pro defuncto; Missa, & vigilia de depositione defuncti solemniter celebretur, itidemque in sua Parochia priuatarium Missarum nouenarium peragatur. *Granat. tit. de sepulturis n. 7.*

 Si au-

Si autem defunctus persona miserabilis sit, nihilque in bonis reliquerit, gratis sepeliatur. Quodsi aliquid in elęemosinam erogatum sit, id non in eius sepulturæ, sed in suffragia pro defuncto conferatur. Qua de causa Curati, & Parochi Cathedralium, & Parrochialium Ecclesiarum iubentur, nè elęemosinam huiusmodi in suos proprios vsus conuertant. Quod si secus fecerint, ad restitutionem in foro conscientiæ teneantur, ac prætereà Episcopi seuerè eosdem puniant.

§. II.

Granat. tit. de sepulturis d. n. 7.

AD humandum mortuos (etiam pauperes) vnus ex Parochis, & alter ex Beneficiatis cum primum vacati fuerint accedant, subpæna pondo quatuor in elęemosinam Missarum pro animabus in Purgatorio detentis. In vnaquaque vero Parochia, vel ex fabricæ redditibus, vel ex elęemosinis erogatis Parochi duos cereos sibi comparent, ad miserabilium personarum funera, curentque, vt aliqui in comitatu corporis mortui sint, & vt aliquis sepulchrum effodiat.

§. III.

Tx. de iure regio in leg. 6. & 10. tit. 4. lib. 5. recopil.

Limens. 3. act. 2. c. 29.

Seß. 25. c. 11. de refor.

QVANDO Indus aliquis testamento relicto migrauerit, suffragia, & pia legata ab eo disposita executioni mandentur, si vero hæredem necessarium habuerit, suffragia, & pia legata huiusmodi quintam bonorum partem non excedant, cum iure prohibitum sit in maiore quantitate disponere. Si vero absque testamento discesserit, quod est præcedenti Decreto sancitum, fiat, cauetur tamen (quocumque modo, vel cum testamento, vel sine eo Indus moriatur) nè Parochus aliquis secularis, aut regularis ex eius bonis quidquam accipiat, etiam sub prætextu erogandi quintam eorum partem in suffragia pro defuncto. Quod si Curatus secularis secusfecerit, tantumdem soluat fabricæ Ecclesiæ, quantum ex bonis defuncti abstulit, regularis vero pro ratione culpę, ad pręscriptum Concilij Tridentini punietur.

§. IIII.

VT corruptela, quæ in has Indiarum partes grassata est, fundit⁹ tollatur, qua Curati Indorum defunctis eorum corporibus humandis non interueniẽtes, id officij cantorib⁹ relinquebant, pręcipit hæc Synod⁹ Curatis omnibus, secularibus, & regularib⁹, vt ipsi perse sepeliẽdis Indis intersint, & defunctorũ, officium celebrent, superpelliceoq; induti cum Cruce funeri occurrant loco ab Episcopo deputato; Iustum enim nõ est, vt Indi teneri adhuc in fide, exequias defunctorum à suis ministris parui pẽdi conspiciant, quod pusillis huiusmodi scãdalo esse posset.

Con-

§. V.

CONVIVIA, Crapulas,& æbrietates ab Indis, indie depositionis defuncti admitti solitas, diligenti Cura Parochi eliminare contendant, eosq; moneant, longe abeo tempore, id alienum esse debere. Si vero moniti non resipiscant à Parochis corrigantur.

Tx. in cap. nullus 44. d.

§. VI.

QVò sancti Templi, vbi diuina officia celebrantur decorum seruetur, omneque illud remoueatur, quod impedimento esse posit assistentibus in Ecclesia, vt minus attentè diuina officia audiant, iustisque alijs de causis ad præscriptum constitutionis fœlic. Record. Pij Papę V. statuit hęc Synodus, ac iubet, nè sepulchro vllius personę cuiuscumq; status illa sit, * Cenotaphium imponatur, nisi in dieb⁹ depositionis, exequiarum, & Anniuersarij, sepulchra lapidea, & lignea, in Ecclesijs, nè erigantur, quæ earum pauimenta immineant, quod si secus fiat, seculares id committentes ab Episcopo pro modo culpæ punientur; Minister vero Ecclesiasticus consentiens, pondo decem mulctetur ad vsum fabricæ huius Ecclesiæ, & ceræ, quę sanctisimo Eucharistiæ Sacramento deseruit. Sacellis itidem templorum parietibus panni lugubres nè pendeant, nisi persona Regia defuncta sit. In funeralibus autem exequijs, & Anniuersario plures quam duodecim faces, aut cerei sepulchris nè incendantur; Quod si plures sint ad vsum luminum sanctisimo Eucharistiæ Sacramento applicentur.

** Estrado, ò tarima.*

Mex. 1. c. 24. Granat. tit. de sepulturis n. 15. Milan. 1. 2. p. tit. de sepulturis, & Milan. 4. tit. de sepulturis.

Lex Reg. 2. tit. 5. lib. 5. recopil.

§. VII.

QVANDO defuncti corpus ab aliqua Ecclesia, vbi erat in deposito remouetur, è sepulchro ante nè eferatur, quam pro eius iuribus pondo duodecim in elæemosinam erogentur, quorum nouem Beneficiatis, tres vero fabricæ illius Ecclesiæ tribuantur. Si vero proprietatis iure sepultum corp⁹ in Ecclesia aliqua sit, in aliam nullatenus transferatur nisi de Episcopi, eiusuè officialis, aut Visitatoris Generalis, expressa facultate inscriptis. Qua obtenta hæredes viginti quatuor pondo in elęemosinam conferant, quorum decem, & octo Beneficiatis, sex vero fabricę Ecclesię, à qua corpus transfertur, applicentur. His vero iuribus, funeralia iura non intelliguntur compræhensa, quæ alias ex dispositione testatoris Beneficiatis prouenire possunt.

Granat. tit. de sepultur. n. 11. & 12.

§. VIII.

QVIA vero rationi maximè consonum est, vt subditi superiores amore prosequantur, pręcipit hæc Synodus,

Granat. tit. de celebratione Missar. n. 32.

vt defuncto aliquo Episcopo, omnes illius Diœcesis Sacerdotes, intra quatuor dies à die notitiæ pro eo Missam vnam de defuncto Episcopo cęlebrare teneantur, intra octo vero in singulis Ecclesijs Episcopatus Missa vna solemnis cęlebretur cum responsorio, idque sine pompa, & sine Ecclesiarum sumptibus fiat.

LIBRI TERTII
TITVLVS XI.
De Parochijs.

§. I.

Mexic. 1. c. 62. cum §. secundo Latè, & piè de hoc tit. loquitur Concil. Milan. 4. 2. p. ut. de Parochijs.

VT inter Parochos, & Ecclesiarum ministros nulla sit causa discordiæ statuit hæc Synodus, aut præcipit, nè vllus Sacerdos secularis, aut regularis Sacramenta administrare audeat in his oppidis, quæ alterius iurisdictioni subsunt, sine Episcopi consensu, aut Parochi proprij eius regionis. Permittitur tamen, vt si iter agentes per aliquod oppidum transire contigerit, à quo proprius Beneficiatus absit, possint Sacerdotes huiusmodi paruulos, & adultos in casu necessitatis baptizare, baptizatorum nomina descripta relinquentes, vt cum proprius Parochus venerit, ea in suum librum transcribat, itidemque confessiones audire poterunt, si ad id fuerint per Ordinarium approbati.

§. II.

Concil. Limens. 3. act. 4. c. 16.

MANDAT hæc Synodus, vt regulares fontes baptismales non habeant, nisi in his tantum Ecclesijs, vbi assignata est illis cura animarum, ibiq; nullos præter Parochiales baptizabunt, nec matrimonio coniungent, aut eis nuptialem benedictionem porrigent, nisi de Episcopi, aut proprij Parochi licentia. Quod si secus fieret, matrimonia irrita essent, & nulla, vt est Sacri Concilij Tridentini decreto sancitum.

Sess. 24. c. 1. de refor. matrim.

§. III.

Guadix tit. 2. const. 12.

QVIA æquum est, vt vnus quisq; fidelium propriam Parochiam, vbi sancta Sacramenta suscipit recognoscat, statuitur, & iubetur, vt postquam mulier aliqua pepererit, intra mensem propriam Parochiam adeat, ibique Missam audiat, ac pro beneficio accepto omnipotenti Deo gratias agat si vero sine iusta causa, id amplius diferat, Episcopi arbitratu puniatur.

TITVLVS XII.

De Decimis, & Primitijs.

§. I.

CVratorum, & ministrorum Ecclesię sustẽtatio ad eos iure diuino spectat, in quorum spirituali vtilitate ministri Ecclesię sese exercent. Eamq; ob causam sancta Mater Ecclesia decimas, & primitias Ecclesię dari pręcipit, quas sanctum Concilium Tridentinum integrè persolui iussit, necnon omnes, & singulos Christi fideles hortata est, vt Parochis, & superioribus, qui tenuioribus præsunt Ecclesijs de bonis à Deo sibi collatis pro charitate Christiana, debitoq; erga suos Pastores munere largè subueniant. Ad cui⁹ Concilij pręscriptum hæc Synodus statuit, & mandat, vt omnes homines huius Archiepiscopatus, & Prouinciæ (Indis exceptis,) ad quos decimarum, & primitiarum solutio spectat, eas, quas de iure, vel consuetudine tenentur, integrè persoluant, sine dolo, & fraude, siue diminutione, subpęnis à iure statutis, & alijs quę in breuibus, à Sede Apostolica specialiter emanatis continentur. Confessarij vero omnes subditos suos doceant, quid de solutione decimarum, & primitiarum sanctum Concilium decreuerit, quantumque ad hoc Decretum implendum astricti sint. Quos autem repererint in hac parte muneri suo non satisfecisse, de grauitate commissæ culpę admoneant, & de pænis hac de causa incursis, nec eos ab hoc crimine, nisi plena restitutione sequuta, absoluant, cum iustissimum sit, vt à quibus spiritualia remedia percipiunt, temporali stipendio iuuare non desinant. Quoad Indos verò id seruetur, quod schedis, & executorialibus Regiæ Maiestatis dispositum est.

Seß. 25. c. 12. de reform.

Et seß. 21. c. 4. Mexic. 1. c. 90. & Guadix tit. 7. const. 8. & Granat. tit. de decimis n. 1. & Limense 3. act. 4. c. 12.

Mexic. 2. c. 26. y ay Real cedula en el libro que dizen de puga. fol. 195.

§. II.

CONCILII Tridentini auctoritatem sequuta hęc Synodus, nè quisquam cuiuscumque gradus, & conditionis sit, decimarum, & redditum Ecclesiasticorum solutionem impedire audeat, subtrahere, aut occupare, directè, vel indirectè, per se, aut per interpositam personam, nec impediat, exactionem, locationem, augmentum, & beneficium decimarum, & reddituum huiusmodi, subpæna excõmunicationis latæ sententiæ, & alijs pęnis, & censuris contra eos, à iure, & ab Apostolicis breuibus, statutis, quas ipso facto incurrant sine alia sententia, tam qui decimas sibi vsurpant, aut earum exactionem impediunt,

Seß. 25. c. 12.

Tx. in Clem. cupientes de pænis, & in Clem. religiosi de decimis. Mexic. 1. d. c. 90. §. vnico, & Guadix, & Granat. vbi supra.

quam qui id iubent, aut ad id consilium, auxilium, fauorem vè præstent; Ciuitates vero, & oppida tamdiu Ecclesiastico interdicto subiaceant; quamdiu delinquentes huiusmodi retinuerint, aut consenserint, sine restitutione ab eis plenè facta.

§. III.

Ex Concil. Limens. 3. act. 2. c. 38.

ATTENDENS preterea hæc Synodus, ad alia persoluenda Ecclesijs, quam ad decimas, & primitias, fideles non teneri nisi sponte, & voluntarie ea velint erogare, præcipit hęc Synodus, nè vllus Indorum minister eos compellat directè, aut indirectè ad oblationes in Missis, funerib⁹, aut alijs diuinis officijs, & in festis titularib⁹ locorũ faciẽdas, nec occupare possit, exigere, aut petere, quascumq; exactiones, quas Indi Suchiles, aut Tamalaliztli vocant, nec quacumq; alia ratione, per se vel per Fiscales, aut quos vocant Indi Teopantlacas, aut alias personas, sub pæna quinquaginta pondo pro prima vice, & dupli pro secunda, in fabricæ eius Ecclesiæ, cuius fuerit minister, accusatoris, & piorum operum vsus. Ministri tamen huiusmodi accipere poterunt ab Indis, quod ipsi sponte obtulerint, admonentes eos ad id non teneri, nisi ex voluntaria deuotione, quò fiet, vt, & qui Sacramenta ministrant, ac Doctrinę Christianæ documenta tradunt, commode sustententur, eorum subditi nullis extorsionibus, & vexationibus opprimantur.

LIBRI TERTII

TITVLVS XIII.

De regularibus, & Monialibus.

§. I.

De hoc tit. Concil. Tolet. act. 3. c. 25. & Milan. 1. p. 3. tit. de Monialib⁹ cũ seqq. & Milanens. 4. 3. p. tit. de Monialib⁹, & tit. quæ pertinent ad regulares, & 5. Concil. Milanense tit. quæ ad Moniales pertinent.

VOTA paupertatis, castitatis, & obedientiæ adeò in republica Christiana semper magni æstimata sunt, vt à tempore Apostolorum ad nostra vsq; tempora Ecclesia commodauerit, prædicauerit, & perpetua traditione statuerit ea, quę ad votorum huiusmodi plenam obseruationem visa sunt ei necessaria, & opportuna. Nec solum de religiosis omnibus semper curam habuit, sed pręcipue Monialium, & Virginum Deo dicatarum clausuram procurauit. Est enim is Virginum status dæmonibus adeo inuissus, vt eas omnibus machinis expugnare, & exagitare contendant, ita vt nullis constitutionibus vallari posse videantur, & ad impetum inimi-

inimicorum retundendum muniri, ſi Epiſcopi, quibus Monialium Cura data eſt, diligenter non inuigilant, nè vlla in hoc admittatur negligentia, quæ in re tanti ponderis, & momenti eſſet valde culpabilis. Obid enim pręcipue huic Virginum ſtatui Eccleſia clauſuram impoſuit, quia neceſſarium, aut ſaltem conuenientiſsimum remedium eſſe duxit, vt Virgines huiuſmodi nequaquam à propoſito ſuſcepto deterreantur. Id circò cupiens hæc Prouincialis Synodus in omnibus, & per omnia ſancti Concilij Tridentini Decreta ſequuta, huic rei accuratè proſpicere, has piè rectèq; viuendi formulas, ſequentibus Decretis ſancitas obſeruari præcipit. *Seß. 25. tit. de regularibus.*

§. II.

IN primis curent Epiſcopi, vt in monaſterijs ſibi ſubiectis id omne obſeruetur, quod de Monialibus ſanctum Concilium Tridentinum decreuit, præſertim, quod de paupertate, & clauſura, tam ab eodem Concilio, quam à fœlicis Recordationis Pontificibus PIO Quinto, & Gregorio Decimo tertio conſtitutum eſt, quam primum executioni mandare ſtudeant. Quia vero his præſidijs labefactatis, atque conuulſis, abſq; vlla dubitatione relligio detrimentum pateretur, & collaberetur, quò ad paupertatem præcipitur, vt ſi quidquam fuerit alicui Monialium dono datum, aut teſtamento relictum, aut induſtria, & labore quæſitum conuentui incorporetur, ideoq; ad manus Præfectæ rectè diferantur, quæ pro ſua prudentia, & humanitate in primis ex huiuſmodi bonis ſubueniat arbitrio ſuo neceſsitatibus illius Monialis, cuius opera, vel contemplatione, fuerint parta. Quod vero reliquum fuerit in communem vſum totius monaſterij conuertat. Quoad clauſuram vero animaduertant Epiſcopi, aut alij ſuperiores ſe non debere facultatem concedere, vt aliqua Monialis exſeptis monaſterij egrediatur; niſi in caſib⁹ Lipiæ, Epidemiæ, aut grauis alicuius incendij, prout eſt conſtitutione fœlic. Record. Pij Pape V. diſpoſitum. Nulli autem perſonę niſi rationabilis, & manifeſta cauſa exiſtat, ſine Epiſcopi licentia inſcriptis, ingreſſus, vel acceſſus ad monaſteria pateat, iuxta conſtitutionem Bonifacij Octaui, quæ incipit *Periculoſo* à Sacro Concilio Tridentino renouatam. Superioribus quoque, Vicarijs, & Abbatiſsis, ſeu Præfectis monaſteriorum pręcipitur, nè pueri paruuli, aut puellę vllatenus intra monaſteria ducantur; Quod ſi ſecus fecerint, Prælatis iniungitur in foro conſcientiæ, vt in hoc Abbatiſſæ, aut cuiuſuis alterius Monialis negligentiam, & exceſſum corrigant, cum ſuſpenſione officij (ſi opus fuerit.)

Seß. 25. c. 2. de regul. Tolet. act. 3. c. 25. & Synodal de Quirog. conſt. 96. & Prouinc. eiuſdē Quirog. act. 3. c. 43.
Pio V.
Et Greg. XIII.
Pio V.
In cap. Periculoſo de ſtatu regularium lib. 6.
Seß. 25. c. 3. de regul.

§. III.

Prouinc. de Quiroga act. 3. c. 44.

QVANDO cumque in monasterijs Monialium Ordinario subiectis, Abbatissæ, Priorissæ, aut cuiusuis alterius nominis pręfectę officium vacauerit, & de nouo eligi debuerit, Episcopus perse, aut per suum Vicarium, vel alium quem voluerit ad id deputare, monasterium,& omnes Moniales visitet;ita vt visitatio electionem præcedat.

§. IIII.

Seß. 25. c. 3. de regul. Concil. Tarraconense c. 26. & 31. Concil. Remense. c. 33. Tx. in cap. 1. de institutionibus, & in cap. autoritate, §. sane de statu regul. lib. 6. & Limense 3. act. 3. c. 33. Et iura, & Concilia cōcordãtia refert IoãnesTrullo in exposition. regul. canonicor. Regular. lib. 2. c. 19. n. 2.

EX Tridentini Concilij iussu,maior Monialium numerus in monasterio nè recipiatur,quam qui pro modo, & facultate loci, & consuetis elęemosinis,& redditibus commode valeat sustentari, neq; is numerus,nisi facta proportionabili redituum accessione augeri posſit.Pręfectis vero in virtute sanctæ obedientiæ præcipitur, vt totum id, quod pro ingressu alicuius Monialis pro elęemosina perceperunt, in redditibus, & bonis immobilib⁹ monasterij collocent,siquid vero ex eo sumptum faciendum aliquo modo est, id sine consensu Episcopi nè fiat. Præfectæ vero Monialibus subditis,ita quæ ad victum necessaria sunt tribuere procurent, nè aparentibus illud molestè petant.

§. V.

Limense 3. act. 3. c. 34.

QVANDO Monialium monasteria visitantur, initio visitationis Prælatus, aut si impeditus fuerit, visitator ab eo specialiter deputatus, monasterium ingrediatur, duobus, aut tribus viris honestate vitæ, & morum integritate probatis, sibi in comites adhibitis, per lustretque diligenter qualitatem domus, officia, & reliqua ad id necessaria, in fine vero visitationis, quando Capitulum ad corrigendum excessus congregandum est, visitator eodem modo commitatus, monasterium ingredi poterit. Reliqua vero alia ante cancellorum fenestellam,aut in loco collocutioni deputato peragat,si vero extra hos casus visitatorem intra monasterij septa ingredi oporteat, id sine facultate Episcopi inscriptis nè faciat iuxta formam Concilij Tridentini.

Seß. 25. c. 5. & 7.

§. VI.

Milan. 1. p. 3. tit. de clausura, & quæ ad eam tuendã aliqua ratione pertinent. verbo (hoc autem edicto) & Limens. 3. act. 3. c. 35.

ABBATISSÆ, siue Præfectę Monialibus subditis facile nè concedant, vt cum secularibus hominibus loquantur, nisi ij parentes sint, fratres ve, aut consanguinei, idq; frequenter nè fiat. Numquam tamen consentiant, vt sine aliqua auscultatione seculares alij Moniales alloquantur.Quibuscumque etiam personis interdicitur, nè loca in monasterijs Monialium collocutionibus deputata,frequenter adeant; Sinminus

perso-

persona illa, siue secularis, siue regularis, cuiuscumq; gradus, & conditionis sit, quæ sæpius cum aliquibus Monialibus colloquatur, aut consuetudinem habeat sine facultate prędicta grauiter puniatur iuxta constitutionem Alexandri Tertij, quæ incipit (*monasteria,*) & alijs etiam pænis pro modo culpæ, & scandali, quod inde generabitur, invocato, si opus fuerit, ad id brachij secularis auxilio. Nec permittatur, vt Ecclesiasticus, siue secularis vir, aut fœmina monasteria adeat, vel ea ingrediatur, ratione instruendi Moniales in cantu nisi iusta aliqua de causa, Superior ad id facultatem concesserit, in qua facultate concedenda Superioris conscientia maxime oneratur, vt eam non concedat, nisi ob vrgentem necessitatem, aut communem vtilitatē. Cum vero alicui personæ ad cantum docendum monasteria adire conceditur, nequaquam intra septa monasterij ingrediatur, sed id ante Cancellorum fenestellam præstet, aliter pænas incurrat à Concilio Tridentino statutas.

Tx. in c. Monasteria de vita, & honest. Clericor. Milan. 1. par. 3. d. tit. de clauf. verbo quicumque, & Guadix tit. 5. const. 13. & Granat. tit. de vita, & honest. Clericor. n. 16. Synod. de Quirog. const. 96. in fine, & Synod. de Osma tit. 8. const. 1. §. 7. & Prouinc. de Burgos lib. 3. tit. de vita, & honest. Clericor. c. 11. ad finem.

Milan. 1. d. tit. de clauf. verbo nemini, & Milan. 2. modificat. in capitibus ad Moniales pertinentib⁹ c. 3. Sess. 25. c. 5. de regular.

§. VII.

VT omnes auaritiæ, aut simoniæ labes obuietur, præcipit hæc Synod⁹, vt quando * mixta aliqua fœmina in Monialem alicuius monasterij recipiatur, quod nisi de Superioris speciali consensu fieri non potest, pro elæemosina amplius, quàm aliæ nè det. Neque ab ea quidquam petatur, eo quod ad Choro inseruiendum admittatur nisi illud tantum, quod solent dare aliæ, quæ ad huiusmodi effectum recipiuntur. Si enim secus fiat, simoniæ scrupulo non caret.

Limens. 3. act. 3. c. 36.

Mestiza. *

§. VIII.

AMBITIO dissensionis, & inuidiæ origo omnino est à monasterijs, tamquam teterrima pestis propulsanda. Quam ob causam statuitur, ac iubetur, nè vlla Monialis ambiat, aut vllo quouis modo, siue directè, siue indirectè, perse, aut per aliam interpositam personam, honores, officiavè cuius uis generis, sui monasterij quærat, sub hac constituta pæna, vt ea, & quæ sibi ineare fuerint, per tres sextas ferias, ad pedes, singularium Monialium, terram de osculantes suam accusent ambitionem, ipsaq; præterea si id officium consequuta erit, eo, cæterisq; muneribus priuetur Superioris arbitratu, iuxta constitutiones singularium monasteriorū. Singulę Moniales, propria voluntate deposita, & ad ob temperandum paratæ, sibique DEI gloriam, & communem monasterij vtilitatem tantummodo proponentes, ad honores, & officio eas eligent, quas omni remoto humanitatis affectu, impulsu Spiritus sancti magis idoneas ad id munus esse iudicauerint.

Milan. 1. p. 3. tit. de Præfectis, & alijs ministris Monialium, verb. Nulla Monialis, & verbo singulæ.

§. IX.

Seß. 25. c. 7. de regul. Milanenſ. 1. p. 3. d. tit. de Præfectis verbo Præfecta.

PRÆFECTA quocumque nomine appellatur, ex Tridentini Concilij Decreto, nè minor quadraginta annis eligatur, quæue in vitæ honeſtate laudabiliter vixerit octo annis, poſtquam profeſſa eſt. Quod ſi in eodem monaſterio non eiuſmodi reperiatur, iuxta Concilium Tridentinum ex alio eiuſdem ordinis eligi poſsit. Sin autem Superiori, qui electioni præeſt, hoc etiam incommodum eſſe videatur, Epiſcopo, vel alio Superiore conſentiente eligatur ex his, quę in eodem monaſterio triginta annis maiores natu ſint, quæ annis ſaltem quinq; poſt profeſsionem rectè vixerit. Huiuſmodi vero Præfecta, & eius Vicaria, diſcretæ etiam, quæ alio nomine matres conſilij vocantur, vbi eæ à Capitulo eligi conſueuerunt coram Superiore, aut eius miniſtro eligantur, qui extra monaſterium ad cancellos ſtet, ex Decreto Concilij Tridentini.

Seß. 25. c. 6. de regul.

§. X.

Mexic. 1. 3. p. tit. de Præfectis, verbo earum officia, & verbo quę delectę fuerint.

OFFICIA earum, quæ electæ ſint, in Abbatiſſam, vel Prioriſſam per tempus in conſtitutionibus ſingulorum ordinum, monaſteriorum præſcriptum durent. Poterit tamen Superior eas ante tempus officio præfinitum, inde mouere, ſi id male adminiſtrant. Quæ vero canonicè electæ fuerint, officia ſuſcipiant, & eorum munera ſine recuſatione humiliter exequãtur. Quæ aliter fecerint ſine iuſta cauſa, quæ Superiori probata ſit, iure ſuffragij priuentur, vt nè ipſæ alias eligere, neque ab alijs eligi poſsint, arbitrio Superioris.

§. XI.

Milanenſ. 1. p. 3. d. tit. de Præfectis verbo Præfecta, & Moniales.

NVLLA Pręfecta etiam cum diſcretarum, & totius conuentus conſenſu, bona monaſterij alienare, permutare, locare, aut contrahere nullo modo poſsit, niſi cum facultate Superioris inſcriptis, ſeruatis item cæteris, quæ iure ſeruari debent, aliter contractus irriti, ac nulli ſint; Neque item ædificare poterit, niſi conſentiente Superiore, cuius prudentię eſt prouidere, vt id quam minimo ſumptu commodè, & decenter fiat.

§. XII.

Seß. 25. c. 18. de regular. Milan. 1. p. 3. tit. de Puellis ad religionem admittendis. Et verbo Præfecta, & Moniales.

CVM primum puella aliqua ad ſuſcipiendum Sacrum habitum offertur, Monialium Præfecta parentes, vel eos, quorum curæ puella commiſſa eſt, admoneat de excommunicatione, quæ propoſita eſt à Sacro Tridentino Concilio, his, qui Virginem aliquam, viduam, aut aliam mulierem inuitam cogunt monaſterium ingredi, aut religionem profiteri, idemque fiat ab earum Superiore quà doctus conſenſus requiretur. Præfecta autem, & Moniales de puella earum ſuffragijs ad ſuſcipien-

piendam religionem admittenda, quicquam polliceri, aut capitulum cogere non audeant, priusquam libero loco, ab Episcopo, aut abeo, cui ipse id munus delegarit, puella secreto examinata, ac probata, facultatem suscipiendi in eo monasterio religionem scripto consequuta fuerit. *Seß. 25. c. 17. de regul.*

§. XIII.

QVONIAM ex Concilij Tridentini Decreto, professio ante decimum sextum annum expletum, & ante annum probationis post susceptum habitum facta nulla est, nullamq; parit obligationem, curent Episcopi nè nouitia vlla ante illam ætatem, & tempus ad professionem admittatur. Nouitię autem causa ante professionem ex Decreto Concilij Tridentini, nihil monasterio detur, præter id, quod necessarium ad victum, & vestitum ei⁹ pro tempore, quò fuerit in nouitiatu, quod totum æstimari debeat à Superioribus, & ad id repræsentandum, ante quam puella monasterium ingrediatur, omnibus iuris remedijs ijdem Superiores vtantur, nulla autem renuntiatio bonorum à nouitia fiat; nisi quem admodum à Concilio Tridentino iussum est.

Seß. 25. c. 15. de regular.

Milan. 1. p. 3. tit. de nouitijs ad profeßionem recipiēdis verbo quoniam, & verbo nouitiæ.

Seß. 25. c. 6. de regul.

Milan. 1. vbi supra Vers. Nulla autem.

Seß. 25. c. 16. de regul.

§. XIIII.

QVò multis incommodis occurratur, & omnis tollatur occasio, nè quæ ad regularem habitum admittuntur, & in eo professionem faciunt, vel vim, vel ignorantiam prætendant, ex Decreto Concilij Tridentini statuit, & decernit hæc Synodus, vt de voluntate eius, quæ habitum regularem susceptura est, aut in eo professura, Episcopus perse inquirat, an coacta, an seducta sit, ansciat quid agat, si vero Episcopus legitimè impeditus fuerit eius conscientiæ iniungitur, vt ad id personas prudentia, & vita probatas deputet, à quibus optima huius ministerij executio expectetur. Pręfecta autem monasterij, triginta ante diebus Episcopo significet, quo tempore nouitia professura sit; Si vero id facere neglexerint, eiusdem Concilij Tridentini Decreto ab eius officio tamdiu à moueatur, quamdiu Episcopo videbitur.

Seß. 25. c. 17. de regularib⁹.

Milan. 1. 3. p. tit. de nouitijs ad profeßionem recipiēdis verbo Præfecta autem, & Milanens. 5. tit. quæ ad Moniales pertinent verbo cum nouitiæ.

Seß. 25. c. 17. de regul.

§. XV.

VT puriori, & integriori conscientia Moniales in DEI cultu sese exerceant, hæc Synodus Prælatis, aut his, qui eorum nomine, Virginum monasteriorum curamgerunt, præcipit, vt Monialibus confessores pręficiant, & ætate prouectos, & prudentes, & Deum timentes, qui singulis saltem mensibus peccata Monialium audiant, eisq; Sacrosanctam Eucharistiam administrent, quēadmodum Sacrum Tridentinum Concilium *Seß. 25. c. 10. de regular.*

Milan. 1. 3. p. tit. de concionatoribus confessorib⁹, visitatorib⁹, & Capellanis verbo præficiantur.

iubet, ex cuius quoque Decreto iussum est, vt Episcopus, aut alij Superiores præter Ordinarium confessorem, alium extraordinarium Monialibus offerant, bis, aut ter, in anno, qui earum confessiones audire debeat, cuius Decreti exequẽdi curam hæc Synodus Prælatis imponit.

§. XVI.

Concil. Prouinc. de Quiroga act. 3. c. 45.

TAMETSI hæc Synodus non reprobat, immo potius laudat, & approbat quarumdam mulierum statum, quæ extra monasteria in habitu honesto degentes, voto simplici ad seruandam DEO castitatem seastringunt; nihilominus præueniens eadem Synodus, nè sub deuotionis specie prędictæ mulieres licentiòse, huc, illucque vagantes discurrant, & ob similitudinem habitus sancti Monialib⁹ ignominiam inferant, statuit, ac præcipit subpæna excõmunicationis latæ sententiæ, vt nulla prædictarum mulierum, quas *beatas* vocant, habitum alicuius religionis approbatæ deferat; Declarat tamen hęc Synodus his Decretis ad religiosam guuernationem pertinentibus, aliquam ex constitutionibus Monialium nolle reuocare, nec ei vllaten⁹ pręiudicium inferre, nec facultatem à Pręlatis auferre, quam ipsi habent, circa ea, quæ iuri non aduersantur, mutandi constitutiones aut alias de nouo adiungere, pro vt eis visum fuerit, iuxta necessitatum, & temporum occasionem. Hæc vero Synodus Magistratus, & iustitiæ ministros Catholicæ Maiestatis monet, & hortatur, vt ad executionem horum Decretorum, quæ, vt plurimum ex iure communi, ex Concilio Tridentino, & ex Romanorum Pontificum proprijs motibus desumpta sunt, fauorem, & auxilium opportunum præstent, vt decreta hæc ad Dei omnipotentis honorem dirigantur.

§. XVII.

*Prouinc. Conc. de Quiroga act. 3. c. 47. ***
Seß. 5. c. 2.
Seß. 7. c. 12. & 13.
Seß. 23. c. 15.
Seß. 24. c. 4.
Seß. 25. c. 12. & 13.
Compostel. act. 3. c. 36. & Milan. 1. p. 2. tit. de proceßionib. & supplicationib. verbo ad huiusmodi.

NE vero exemptiones, & preuilegia regularibus à Sede Apostolica concessa, vllius perturbationis causa sint, necessarium est, ea declarare, quæ ex Decretis Concilij Tridentini regulares obseruare tenentur, & in quib⁹ subditi esse debeant Archiepiscopis, & Episcopis. Quare teneri eos declaratur publicis processionibus interesse, quotiescumq; ab Episcopo vocentur, teneri quoque interdicta, & censuras ab Ordinario impositas seruare, & in suis monasterijs, & Ecclesijs publicare, quando eis iniunctum fuerit.

§. XVIII.

Conc. Trid. Seß. 23. c. 15.
*Seß. 5. c. 2. ***
Seß. 24. c. 4.

ITIDEM ad ordines promoueri, aut alicuius personę secularis (etiam si Sacerdotes sint) confessionem audire non possint, nisi prius ab Ordinario examinati probentur. Præterea Epis-

Episcopo non consentiente, aut si prius coram eo cum suorum Superiorum consensu non se constituerint, & ab eo benedictionem acceperint, verbum DEI non prædicent, extra monasteria vero, nisi examinati, & approbati ab Ordinario itidem prędicare non possint.

Mexic. 1. c. 9. & Granat. tit. de pænitētijs, & remissionib. num. 4. & 5. & Synodal de Quirog. const. 12. & Prouincial eiusdem Quirogę act. 3. c. 47. & Limens. 3. act. 2. c. 14.

§. XIX.

IVXTA id, quod à Concilio Tridentino Decretum est, & per schedam Regiæ Maiestatis dispositum, regulares, qui Indorum Curamgerunt, ab Ordinarijs visitari, eisdemque subditi esse debent, tam quò ad Doctrinam edocendam, quam quò ad Sacramenta administrāda. Qui si publicè deliquerint ab Ordinarijs ad suos Superiores transmitti debent. Si vero à Superioribus intra terminum ab Ordinarijs præfixum non corrigātur, delinquentes huiusmodi Ordinarij ipsi puniant, vt est à sancto Concilio Tridentino dispositum, & supra titulo de Episcoporum officio iam dictum.

*** Concil. Trid. Seß. 25. c. 14. Ay cedula Real dada en Barcelona por Iunio de 1585.*

Seß. 25. c. 14.

§. XX.

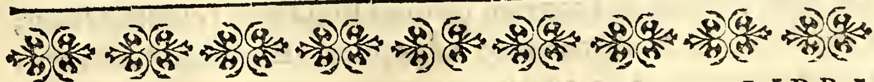
REGVLARES ab instituto religionis suscepto deficientes, Episcopi fauorib⁹ prosequi non debent, tum quia nihil boni ab his sperandum est, qui promissum DEO votum non seruant, tum quia si ij protegerentur, alijs daretur occasio, vt eorum nequitiam imitarentur, eam ob causam interdicitur, nè regulares huiusmodi, ab vllo Episcopo eligantur, aut deputentur, in Vicarios, Beneficiatos, Capellanos, aut Doctrinæ ministros, vt sic de relicti ij ad institutum religionis reddeant, & alij à suscepto proposito discedere vereantur. Si vero regularis aliquis (etiam retento habitu) extra monasterium vagetur, huic facultas non concedatur Sacrum peragendi; nisi prius eius literæ testimoniales ab ipsismet Episcopis examinentur.

Mexic. 1. c. 58. & Synod. de Quirog. const. 81. & Limens. 3. act. 3. c. 10.

§. XXI.

STATVITVR itidem, ac prohibetur in hoc Archiepiscopatu, & Prouincia nè Eremitæ, aut aliæ personæ permittantur, quæ extraordinarium habitum induentes, alium sibi singularem viuēdi modum pręscribant, quàm eum, quem probata religionis instituta admittant, vt multa incommoda vitentur, quæ vt experientia compertum est inde euenire solent.

Mexic. 1. c. 35. §. 2.

TITVLVS XIIII.

De Religiosis, & pijs domibus.

§. I.

ECCLESIÆ, Eremitorię, & alia pia loca, vt quemadmodum oportet conseruentur, & administrentur, ex iuris dispositione Episcopo debent esse subiecta, atq; adeò in executionem Concilij Tridentini pręcipitur, vt de cætero similia loca non erigantur, sine Episcopi, in cuius Diœcesi erigenda sunt, facultate prius obtenta, sub pęna excõmunicationis maioris. In facultatibus vero ad id concedendis seruent Episcopi, quod supra titulo de officio Episcoporum statutum est. Aduertant tamen, nè in Ecclesijs Indorum sub prætextu Custodum, aut Cantorum maior numerus personarum constituatur, quam, qui videbitur necessarius. Qui vero ad Ecclesias huiusmodi admittendi sunt, bonæ vitæ, & morum fama polleant, & Catholicæ Fidei misterijs sint bene instructi. Sacrosancti Concilij Tridẽtini auctoritatem sequuta hęc Synodus statuit, vt quæ Capitulo octauo, & nono, Sessione vigessima secunda Concilij eiusdem decreta sunt, omnino obseruentur.

Sess. 25. c. 3. de regular. Mexic. 1. c. 35. cum §. 1. & Granat. de religiosis, & pijs domib⁹ §. 1. in princip. & Synod. de Quirog. const. 76. Concil. Milan. 4. tit. de Ecclesiar. fabrica.

Mexic. 1. c. 75. & Granat. vbi supra §. 1. & Synodal de Quiroga const. 78.

§. II.

ECCLESIÆ omnes, monasteria, & Eremitoria, Domus, & loca pia, vt eis debita reuerentia seruetur, & in commodis multis in DEI offensam occurratur, dato signo campanæ, ad orationem, quæ fit in solis occasu claudantur per totum annum præsertim vero ferijs sextis, & alijs Quadragessimæ diebus, abeaque hora vsq; quò dies illuxerit, nullatenus aperiantur, nec ratione Iubilei, festorum, aut Indulgentiarum, aliter, qui Ecclesiarum, & locorum piorum huiusmodi curam gerunt, grauiter punientur, pro modo culpę, in quo Episcoporum conscientiæ onerantur. Excipiuntur tamen tantum noctes Natiuitatis Domini Nostri, Feriæ quintæ in Cœna Domini, Ferię sextę in parasceue, Resurrectionis Domini; Neuero nocturnæ stationes fiant, Episcopi necessarium adhibeant remedium.

Tx. in cap. decet de inmunitate Ecclesiar. lib. 6. Mexic. 1. c. 27. §. vnico ad finem, & Compostel. act. 2. c. 11. & Milan. 1. p. 2. tit. de Ecclesijs, & earum cultu verb. Rector. & Granatens. tit. de celebration. Missarum n. 31. & Tolet. act. 2. c. 20.

Epis-

§. III.

EPISCOPORVM proprium eſt, (qui patres indulgentiſsimi erga pauperes, & egenos eſſe debent) procurare, vt pia charitatis elæemoſinarumque opera augeantur, & ea his adminiſtrandis cura adhibeatur, quæ finis, ad quem inſtituta ſunt, comparetur. Eam ob cauſam ad præſcriptum Concilij Tridentini iubetur, vt in hoſpitalibus Ordinario ſubiectis, ad optimam eorum adminiſtrationem ſequentes conſtitutiones obſeruentur.

Seß. 7. c. 15.
Seß. 22. c. 8. & 9.
Concil. Milan. 4. p. 3. tit. quæ ad pia loca pertinent ab hoc §. 3. vſq; ad finē huius tituli vide Granat. tit. de religioſis, & pijs domib', à num. 4. vſque ad 19. & Milan. 4. vbi ſupra.

§. IIII.

NE in hoſpitalia infirmus aliquis, vt ei medicamenta applicentur excipiatur, qui ſuis ſumptibus id efficere valet. Si ob iuſtam aliquam cauſam admitti debeat, ea conditio ei ſtatuatur, vt quidquid in ęgritudine impenſæ fecerit, hoſpitali reſtituat, & aliquid etiam in elæemoſinam eroget, niſi aliter fuerit fundatoris voluntate diſpoſitum.

¶ Pauperes omnes ægroti, qui vt ab ægritudinibus conualeſcant in hoſpitalia recipiuntur, antequam eis lectus attribuatur, vel intra tres dies poſt ſibi attributum lectum peccata ſua confiteantur. Sinminus medicus nec eos viſitet, nec eis medicamenta applicentur, adminiſtrator vero, ſeu Rector, ita adimpleri faciat, ſubpæna aurei vnius.

¶ In hoſpitalibus nullus pauper ludat, nec iuret, ſinminus foras eijciatur.

¶ Omnibus diebus Dominicis, feſtis ſolemnibus, & alijs diebus ſi fieri poterit in hoſpitalibus Miſſa celebretur, curetq; adminiſtrator, vt eam omnes integrè audiant: In hoſpitalibus vero, vbi ſacellum eſt, & plebis multitudo conuenit ad Sacrum audiendum, illud Dominicis dieb', & feſtis ſolemnibus nè peragatur, dum Miſſa ſolemnis in Eccleſia Parochiali celebratur. Nulla autem Miſſa, aut officium cantetur in hoſpitalibus, niſi à Beneficiato, vel Beneficiatis Parochiæ, aut de eorum conſenſu. Singulis noctibus poſt datum campanę ſignum ad orationem, & etiam ſummo mane, adminiſtrator iubeat, vt aliquis miniſter alta voce Chriſtianam Doctrinam pauperib' recitet, eiq; pauperes reſpondere teneantur. In valetudinarijs autem, ſeu infirmarijs Tabella, & item altera in ſacello hoſpitalium collocetur, quibus Doctrina Chriſtiana deſcripta ſit.

¶ Oratorium quoq; cum ſanctiſsimę Crucis imagine, alijsve imaginib', & aqua benedicta in hoſpitalib' conſtituatur, adminiſtratorq; pauperes, qui per hoſpitale deambulant, ibi preces ad Deum effūdere faciat, cū in lecto cubauerint, vel abeo ſurrexerint.

¶ Hoſ-

¶ Hoſpitalium præfecti omnem eorum ſupellectilem nitidam ſeruent, curentq; diligenter, nè qui contagioſis morbis ægrotant aliorum pannis inuoluantur, Dormitoria (vt vocant) virorum, & fœminarum diuiſa ſint, & ſeparata.

¶ Adminiſtratores hoſpitalium nullatenus vagos, ebrios ve nebulones, inimicitias gerentes, & iſtius modi nequiſsimos homines recipiant, inobedientes vero, & delinquentes, cum opus fuerit corrigent, eoſque vinculis coherceant, contumaces vero foras eijciant.

¶ Itidem Rectores nè patiantur, vt in hoſpitalibus, à pauperibus aliquid extorqueatur, eo prætextu, quod lumen, aut ignis, alia ve huiuſmodi eis ſuppeditentur.

¶ Sacramenta quoque pauperibus ſuorum hoſpitalium Rectores adminiſtrent, ſi ab Epiſcopo examinati, ad id facultatem obtinent, pauperes etiam in articulo mortis hortentur, eiſque in eo articulo omnia neceſſaria prouideant; nec ſolos eo tempore ægrotos deſerant. Idque omne Curati Parochiarum in his hoſpitalibus præſtabunt, vbi Rectores non ſint conſtituti ſubpęna quatuor pondo. Defunctos etiam pauperes ſi in eiſdem hoſpitalibus ij ſepelliantur, Beneficiatus, & Curatus Parochiæ ſepeliat.

¶ Libros habeant adminiſtratores, eiſq; infirmorum nomina inſcribant, quibus lecti attributi ſunt, cum die, menſe, & anno quando hoſpitalia ſunt ingreſsi, patria etiam, ætate, officio, & ſtatu, ſuppellectiliq; & pecunijs, quas ſecum attulerunt. Curent etiam, vt teſtamenta condant, eiſq; in memoriam reuocent, vt hoſpitali (ſi fieri poteſt) ſuccurrant. Quodſi obuierint, eos in libro deſcribant, ita vt hæredibus, de eis rationem reddere poſsint. Si vero conualuerint, quando ex hoſpitali diſceſſerint, pecunias, & omnem ſuam ſuppellectilem eis reſtituant.

¶ Hoſpitalium præfecti curent diligenter, nè qui ad videndos ægrotos conualeſcentes acceſſerint, eis fructus, aut alia eſculenta porrigant, præter id, quod medicus iuſsit. Si vero compertum ſit, ſecus fuiſſe factum, Rector, ſeu adminiſtrator Præfectum hoſpitalis, ſuo arbitratu puniat.

¶ Rectores, tempore, quò pauperes prandent, & cænant, valetudinarijs (quæ infirmariæ vocantur) interſint, & vnicuiq; id ſuppeditari curent, quod à medico conſtitutum reperietur in tabella, aut libro, quem ad effectum huiuſmodi habere debent.

¶ Ij, quibus incumbit cura emendi ea, quæ ad vſum hoſpitalium ſunt neceſſaria, curent diligenter, vt in eo officio cum omni vtilitate, & commoditate hoſpitalium ſeſe exerceant.

Iniun-

Iniungit præterea hęc Synodus omnib⁹ hoſpitalium miniſtris, vt accuratiſsimè eorum commodis conſulant, reiq; eorum familiari proſpiciant.

¶ Omnes etiam hoſpitalium miniſtri Chriſtiano zelo ardeant, miſericordes, benignos, fideles ſepræbeant, confiteantur peccata ſua, Sacramq; Euchariſtiam percipiant in Quadrageſsima, Natiuitate Domini, in die Reſurrectionis, & Penthecoſtes, alijsq; feſtis pro eorum deuotione. Huius vero rei, Rectores curamgerant, necnon, vt pauperes omnes peccata ſua confiteantur, ſaltem in Quadrageſsima: quem vero ſecus facere compererint corrigant, &ſi opus eſt ab hoſpitali expellant.

§. V.

PRæter has conſtitutiones, in vnoque hoſpitali, peculiares quoque Regulæ ab Ordinario, ſeu ab eius officiali, aut Viſitatore probatæ, & examinatę, vnicuiq; officio ſtatuantur. Quas Regulas omnes ſeruare debeant. aliter qui ſecus fecerint plectantur, vſque ad expulſionem. Epiſcopi vero, quæ magis ſibi expedire videbuntur, pro ratione circunſtantiarum loci, & cauſæ poterunt ſtatuere.

LIBRI TERTII

TITVLVS XV.

De celebratione Miſſarum, & DIVINORVM OFFICIORVM.

§. I.

VT ſanctiſsimum Miſſæ Sacrificium, inqua illa DEO Patri placens Hoſtia IESVS CHRISTVS in odorem ſuauitatis offertur, ſingulari religione, ac pietate, & à Sacerdotibus celebretur, & à populo colatur, hæc Synodus decernit, ac iubet, vt tam in Cathedralibus, quam in Parochialibus Eccleſijs omnibus huius Archiepiſcopatus, & Prouinciæ, Præbendati, Parochi, & Beneficiati, cæterique Sacerdotes, & miniſtri, in celebrandis Miſsis, & diuinis officijs recitandis omnino ſeſe accommodent, ad Miſſale, & Breuiarium ex Concilij

Synod. de Quirog. cōſt. 79. ad finem. Late Concil. Milanenſ. 4. tit. quę pertinent ad ſanctiß. Miſſæ ſacrificium.

Tridentini Decreto edita, & ad institutiones suarum Ecclesiarum Missali, & Breuiario Romano minime contrarias.

§. II.

QVONIAM vero, vt rebus per multis consultum esset, quæ expresse in Missali, & Breuiario Romano, & in erectionibus, & constitutionibus Ecclesiarum huius Prouinciæ non continentur, hæc Synodus Sacrosancti Concilij Tridentini auctoritati innixa, Rituale, seu Cæremoniale ad vsum hui⁹ Archiepiscopatus, & Prouinciæ constituit, & approbauit. Idemque ad cultus diuini decorum, & ornatum plurimum conferre censuit. Id circo eadem Synodus præcipit, vt Ritualis, seu Cæremonialis huiusmodi forma inuiolabiliter obseruetur, postquam à Sede Apostolica reuisum fuerit. Episcopos vero, & Chori præfectos monet, & hortatur, quatenus illud executioni plene mandari faciant, sub pęnis in rituali statutis, de cuius obseruatione in Synodo Prouinciali Episcopi rationem reddant.

Seß. 24. c. 12. verbo cætera. Tarraconens. Concil. in cap. per constitutionē, & in cap. quia per cęremonias de consuetudine. Guadix tit. 3. const. 2. & Milan. 1. p. 2. tit. communia de ratione diuinorum officiorum, & Milan. 4. tit. de Beneficiatis §. 1. ad finē, & Compostel. act. 2. c. 14. & Limens. 3. act. 4. c. 11.

§. III.

IN vnaquaq; Cathedrali Ecclesia magister Cæremoniarum ab Episcopo, & Capitulo constituatur, qui Sacerdos sit probatis moribus, & in diuinis officijs, & Cęremonijs valde exercitatus, cui æquis sumptibus, Capituli, Episcopi, & fabricæ stipendium detur. Magistri autem Cæremoniarum officium erit, tam assistentes Choro, quam Altari ministros officij sui admonere, vt in eo vnus quisque, Cæremoniarum ritum obseruet. Obedientia vero magistro huiusmodi Cæremoniarum pręstanda est, eumque omnes audiant in diuinis officijs cum debitis Cæremonijs celebrandis: aliter enim confusè, ac perturbatè agerentur. Officium quoque magistri Cæremoniarum erit, Præsbiteros recens promotos examinare, & probare, eisque ad primam Missam celebrandam facultatem concedere. Quia vero in cultu exteriori rituum confirmatio admirabilis harmoniæ causa est, & ad deuotionis augmentum plurimum confert, hæc Synodus iubet, vt omnes Præsbiteri, cuiuscumque qualitatis, & conditionis existant, à magistro Cæremoniarum huiusmodi denuò examinentur in Cæremonijs, & ritibus Missalis Romani ex decreto Concilij Tridentini editi, idque Episcopus quam primum fieri possit adimpleri faciat.

Concil. Tarraconēs. vbi supra, & Guadix tit. 3. const. 2. & Compostel. act. 2. c. 15. & Milan. 1. p. 2. tit. de officio magistri chori, & cæremoniarū, & Milan. 2. tit. 2. Decreto 12. & Gran. tit. de celebrat. Missarum. n. 1. & 19. & 20. & Synodal de Quirog. const. 79.

§. IIII.

OPTIME in Ecclesia constitutum est, vt Clerici à secularibus, sicut dignitate, ita etiam in loco distinguantur. Sic enim Clericalis ordinis dignitas melius conseruatur, & ab atten-

Tx. in c. Sacerdotum aliorumq; Clericorū de consecra. dist. 2. & tx. in cap. 1. de

attentione, & animi reuerentia, quam Clerici diuinis officijs adhibere debent minimè prohibentur. Quæ tam laudabilis consuetudo, tamque omnium catholicorum probata consensu, vt obseruetur: Hæc Synodus statuit, ac mandat, nè Ecclesiarum Cathedralium Choros dum diuina peraguntur officia, seculares personæ vllatenus ingrediantur, nec intra Chori cancellos admittantur, exceptis modulatoribus, siue cantoribus, qui Choro inseruiunt.

vita, & honest. Clericorum: Mexic. 1. c. 21. Tolet. act. 3. c. 15. Cōpostel. act 2. c. 21. & Granat. de celebratione Missarū n. 3. Prouinc. de Quirog. act. 3. Decreto 39.

Y por Real cedula de 24. de Septiembre de 1570. se manda practicar, y guardar el dicho cap. 15. de la action tercera del Cōcilio Toledano.

§. V.

HIS itidem temporibus, quibus Clerici, vel ad verbum Dei audiendum, vel ad diuina officia celebranda in Choro conueniunt, nullatenus permittatur, vt fœmina aliqua Chorum intret, aut in excelso, vel sublimi Chori loco sedeat, sub pæna excommunicationis. Clerici omnes etiam illi, qui prima tantum tonsura insigniti sunt, ad diuina officia celebranda superpelliceo induti ingrediantur: secus vero eis intra cancellos Chori ingredi prohibeatur, nisi aliarum Ecclesiarum Cathedralium Præbendati sint.

Mexic. 1. c. 21. Milan. 1. p. 2. tit. cōmunia de ratione diuinorum officiorum verbo in choro, & Synodal de Quiroga const. 88. & Limens. 3. act. 3. c. 27. ad finem.

§. VI.

PORRO iuxta motum proprium fœlicis Recordationis Pij Papæ Quinti prohibetur, nè persona aliqua Ecclesiastica; siue secularis cuiuscumq; qualitatis, præheminentiæ, status ve existat, quacumq; de causa elæemosinas per Ecclesiam quæritet, dum Missa solemnis, aut alia diuina officia celebrantur, nec dum Missa priuata per agitur abhis, qui eam audiunt elæemosinas huiusmodi petat inquietè, & tumultuosè. Immo siqui elæemosinas hoc modo quærunt, eos Præsidens in Ecclesiæ Cathedralis Choro, & Curatus in Parochiali ad portas Ecclesiæ petere compellet. Si vero per Ecclesiam elæemosinas peti, tempore ab hoc decreto prohibito, Præsidens, vel Curatus huiusmodi patiantur, in singulas vices pro sua negligētia pondo quatuor persoluant, in vsus fabricæ Ecclesiæ.

Pius V. const. 5. verbo pauperes fol. 924. in Bullario Apostolico.

Et est lex Regia 16. tit. 12. lib. 1. recopil. Clarius in leg. 26. eodem tit. & lib. versic. muy decente. Mexic. 1. c. 21. §. 3. Milan. 2. p. tit. de Ecclesijs, & earū cultu, verbo nè Mēdici, & Granat. tit. de celebration. Missar. n. 30. & Synod. de Quirog. const. 83.

§. VII.

OMNIBVS diebus Dominicis, & festis solemnibus, (etiam si sermo habeatur) in Missa solemni Angelicus hymnus Simbolum, Præfatio, & Dominica oratio cantabitur. Sinmin⁹ Præsidens in Choro, qui sine sufficienti causa id aliter fieri consenserit, & Sacerdos, qui sine facultate aliquid horum negligenter omisserit, pondo vnum fabricę Ecclesię singuli persoluant. Chorus autem si aliquid horum non cantauerit, Missæ distributiones ammittat.

Mexic. 1. c. 21. §. 2. & Compostel. act. 2. c. 23. & Synod. de Quirog. const. 84.

§. VIII.

Vide Concilia adducta sup. tit. de religiosis, & pijs domibus §. 2.

NVLLVS Missam ante auroram, nec post meridiem, (nisi ex priuilegio sibi ad id concesso) celebret, Missæ vero, quas Hispanicè de Aguinaldo vocant, antequam dies illuxerit, nè celebrentur.

§. IX.

Mexic. 1. c. 21. §. 1. & Guadix tit. 3. const. 7.

MISSIS celebrandis in diebus colendis, is ordo adhibeatur, vt pro populi commoditate plures simul Missæ non celebrentur, sed debito interualo distribuantur.

§. X.

Seß. 22. in principio.

Mexic. 1. c. 22. & Guadix tit. 3. const. 19. & Granat. tit. de celebrat. Missar. n. 29.

NE, vt Sacrosanctum Concilium Tridentinum decernit, superstitioni loc⁹ aliquis detur, quę ex ignorantia, & quorumdam fidelium nimia facilitate irrepsit, præcipit hæc Synodus in virtute sanctæ obedientiæ, vt nullus Sacerdos subpæna excōmunicationis eas Missas celebret, quas vocant sancti Amatoris Comitis, aut sancti Vincentij, alias ve similes, quæ ab aliquib⁹ celebrari petuntur cum certo candelarum numero, certisque in locis candelis huiusmodi collocatis, certis etiam modis, aut coloribus existimantes, ob superstitiosas huiusmodi Cæremonias, se, quod volunt impetraturos, Missas vero huiusmodi petentes moneant, qui sit, & àquo potissimum proueniat, sanctissimi huius sacrificij tam prætiosus, ac cœlestis fructus, eos quoq; ritus, & Cæremonias Missis celebrandis adhibeant, quæ æb Ecclesia probatæ, ac frequenti, & laudabili vsu receptæ sunt.

§. XI.

Seß. 22. in principio.

Mexic. 1. c. 25. & Guadix tit. 3. cōst. 8. & Milan. 1. p. 2. tit. quæ pertinent ad celebrat. Missæ verbo Nullus Sacerdos, & Milan. 4. tit. quæ pertinent. ad sanctiß. Missę Sacrificium verbo Episcop. & Synodal de Quirog. const. 82. & Prouinc. eiusdem Quirog. act. 3. Decreto 41.

ITIDEM quemadmodum à Tridentina Synodo statutum est, nullus Sacerdos in priuatis ędibus, & omnino extra Ecclesiam, & oratoria, quæ diuino tantum cultui dicata, & à locorum Episcopis visitata, & approbata, cum facultate inscriptis Missam celebret. Aliter Sacerdos huiusmodi per mensem vnum à diuinis suspendatur, Is vero, qui ei necessaria ad Missam celebrandam tribuerit argenti marcam (vt dicunt) persoluat, cuius partes duæ ad vsum ceræ sanctissimi Sacramenti, tertia vero accusatori tribuatur, ex nunc vero facultates omnes ad id, quouis modo concessæ reuocantur, Episcopique admonentur, vt deinseps cautè ipsi perse, & ad tempus limitatum eas concedant.

§. XII.

Tx. in cap. nocte sancta de conseß. dict. 1. & in cap.

NVLLVS Sacerdos in die vna duas celebret Missas, preterquam Natiuitatis Domini, inqua tres tantum Missę ab

ab vno Sacerdote celebrari possunt. Secunda tamen neutiquam celebretur, si in prima Sacerdos ablutionem, aut aliquid aliud ob quod non sit ieiunus deglutiuerit.

cōsuluit de celeb. Missarū. Guadix tit. 3. const. 6. & Granat. tit. de celebr. Missar. n. 24. & 25.

§. XIII.

OB reuerentiam, quæ Eucharistiæ percipiendæ exhibenda est, præcipitur, nè vllus Sacerdos ante Missæ celebrationem, aut quęuis alia persona ante communionem, quidquam Tauaci, Picieti vè, aut similium medicamenti causa per modum fumalis euaporationis, aut alio quouis modo percipiat. Sacerdotes quoq; flexis genibus peccata sua confiteantur, antequam vestib9 ad Sacrum peragendum se induant, subpæna pondo decem fabricę, accusatori, & pijs operibus æquè applicandorum, quam etiam mulctam incurrat Sacerdos, qui aliter, quam hoc Decreto sancitum est, confessionem audierit; Sacerdotes etiam Missam celebraturi, non in Altari, sed in sacristia, vt consuetum est Sacras vestes induant.

Limens. 3. act. 3. c. 24.

Granatens. tit. de celebrat. Missar. n. 27.

---

§. XIIII.

CVRATI omnes, Vicarij ve Indorum, qui de consensu Episcopi ad ciuitatem, vbi Sedes Episcopalis residet peruenerint, tenebuntur diebus solemnibus Missæ, & vesperis interesse in ipsa Cathedrali, Clerici vero Capellas obtinentes, Ecclesias quoque vbi illæ fundatæ sunt adeant. Qui autem ex eo, quod ad titulum patrimonij fuere promoti, peculiaribus quibusdam Ecclesijs addicti sunt, ad Missæ, & Vesperarum officium eas adeant Ecclesias, quibus fuere ascripti. Episcopi vero admonentur, vt in hoc Decreto exequendo suam operam collocent, cum ad diuini cultus augmentum plurimum valeat eius obseruatio.

Mexic. 1. c. 54. §. 2. & Guadix tit. 3. const. 11. 21. & 31. Granat. tit. de institut. & iure Patro. n. 6. & tit. de celebrat. Missar. n. 39. & Synodal de Quiroga const. 54. & 95. & Prouin. eiusdem Quirog. act. 3. & Limens. 3. act. 3. c. 25.

Concil. *Trid. Sess. 23. c. 16. de reform.*

---

§. XV.

PAROCHIALES Ecclesię omnes, & monasteria cum Cathedrali concordent, de tēpore dandi signum sono Campanę ad salutationem Angelicam, Missam, & Vesperas: Sabbato autem sancto cum Gloria in excelsis cantatur, ante signum in Cathedrali datum campanas nè pulsent, vt in Concilio Lateranense sub Leone Decimo iussum est.

Concil. *Lateranense sub Leon X. Sess. 11. Mexic. 1. c. 28. & Guadix tit. 3. const. 12. & Milan. 1. p. 2. tit. communia de ratione diuinor. officior. verbo in vrbibus, & Granat. tit. de officio sacristæ n. 9. & Limens. 3. act. 4. c. 13.*

§. XVI.

Pro hoc §. 16. 17. 18. 19. & 20. loquitur, Granat. tit. de Beneficiatis n. 4. 5. 6. 7. & 8.

INDE nafcitur defunctis, aut illis, qui elæemofinas pro celebratione Miffarum erogant, maximum detrimentum, & Sacerdotibus ad victum egentibus maximè incōmoditas. Quod aliqui Sacerdotes elæemofinas pro celebratione Miffarum fine delectu recipiunt, & maiorem Miffarum numerum celebraturos promittunt, quam ob temporis breuitatem celebrare pofsint. Cui malo remedium adhibere volens hęc Synodus ftatuit, vt in vnaquaq; Cathedrali, aut Parrochiali Ecclefia locorum, vbi Hifpani cōmorantur collector vnus Miffarum conftituatur, Sacerdos vitæ exemplo probatus, ac timens Deum, qui ab Epifcopo deputetur, cuius officium fit, elæemofinam recipere Miffarum omnium, quæ ex teftamentorum difpofitione, aut alio quouis modo celebrari fient. Quam elæemofinam, fic inter Sacerdotes Miffas celebraturos diftribuat, aut earum celebratio quam primum fiat, & abuffus hactenus introductus funditùs tollatur. Quod vt melius fiat, is Ordo feruetur.

§. XVII.

IN primis, nullus Sacerdos ex illis, qui in ciuitate, aut oppido Hifpanorum refident, vbi collector fuerit conftitutus, recipiat, aut recipere pofsit, pro Mifsis aliquibus celebrandis elęemofinam, nifi de confenfu collectoris deputati, ad quem eos transmittet, qui Miffas celebrari petunt, antequam illis fe Miffas celebraturum promittat, aut elæemofinam illarum accipiat; aliter pænam pondo fex incurrat, accufatori, & fabricæ Ecclefiæ æque diftribuendorum.

§. XVIII.

COLLECTOR duos habebit libros, in quorum vno Miffas annotet, quæ vel ex teftamentis, vel ex deuotione petuntur celebrari cum officio, dequo celebrandæ funt, loco etiam die, menfe, & anno; In altero vero Miffas ad celebrandum inter Præsbiteros diftributas defcribet cum nominibus Sacerdotum, annotetq; Miffas iam celebratas, ita vt huius rei Epifcopo, aut Vifitatori petenti rationem reddat. In diftributione autem Miffarum collector diligenter attendat onera Capellarum, aliarum ve rerum, quibus finguli Sacerdotes fatisfacere debent, eifque plures Miffas nè committant, quam quas pof-

posſint commode celebrare, ſuis prius oneribus ſatisfacientes, in diſtributione vero huiuſmodi eos alijs præferat, quo magis indigent, & magis aſsiduè Eccleſiæ cultum frequentant.

§. XIX.

IN vnaquaque Cathedrali, ſeu Parochiali Eccleſia, vbi collector fuerit, Arca vna ſit, duabus clauibus occluſa, quarum vna penes collectorem ſit, altera penes Curatum Eccleſiæ antiquiorem, inqua Arca eleemoſina ad Miſſarum celebrationem erogata aſſeruabitur. Arca autem huiuſmodi, niſi ſingulis quoque octo diebus, præſentibus ibidem collectore, & Curato, nè aperiatur, tuncque inde deſumpta pecunia pro ratione Miſſarum ea hebdomada celebratarum diſtribuetur. Nulli autem Sacerdoti eleemoſina pro Miſſa anticipabitur.

§. XX.

PRÆCIPITVR quoq; omnibus illis, quibus incumbit efficere, vt Miſſæ celebrentur, veluti, Curatis, Capellanis, teſtamentorum executoribus œconomis confraternitatum, aut congregationum, & ipſi collectori, Nè Miſſas extra Diœceſim, inqua reſident celebrari faciant, eòque eleemoſinam transmittant, neque etiam in Hiſpaniam ſubpena excommunicationis, niſi in aliquo ſpeciali caſu, & valde vrgenti Epiſcopus ad id facultatem conceſſerit, inquò eius conſcientia valde oneratur.

Granat. tit. de Beneficiatis n. 6.

§. XXI.

PVBLICÆ, & generales preces decernuntur, vt omnipotentis DEI, iram placemus, abeoque in noſtris tribulationibus remedium conſequamur. Quare oportet in huiuſmodi precibus, & proceſsionibus id omne effugere, quod diuinam Maieſtatem offendere, eiuſque innos iram prouocare poſsit. Ideoque iuxta motum proprium fœlicis Recordationis Gregorij Papæ XIII. ſtatuit, ac præcipit hæc Synodus, vt proceſsiones eorum, qui ſe ipſos diuerterant, & aliæ quæcumque in hebdomada maiori fieri ſolitæ, aut faciendæ, noctu nè fiant, ſed in luce diei, nec mulieres in his proceſsionibus ſeſe flagellantes, permittantur, aut aliæ perſonæ, eis accenſis luminibus per euntes; Si vero fœmina aliqua votum ſic ſe flagellandi emiſſerit, ex nunc illud votum, ita commutatur, vt priuatim ſe flagello percutiat.

Concil. Elibertinum. c. 35. & Antiſiodorenſe c. 5. & Cauilonen. c. 19. Mexic. 1. c. 27. §. vnico, Guadix tit. 6. conſt. 19. & 47. & Milanenſ. 1. p. 2. tit. de proceſsionib. & ſupplicationib. idem Guadix tit. 6. conſt. 20. idem Concil. Milan. 1. p. 2. tit. de Eccleſijs, & earũ cultu verbo Rector, & Tolet. act. 2. c. 20. & Cõpoſtel. act. 3. c. 40. Synod. de Quirog. conſt. 74. & Limenſ. 3. act. 3. c. 43.

§. XXII.

IN proceſsione itidem Corporis CHRISTI, vbi propter realem CHRISTI Domini in Sacramento exiſtentiam, ma-

Facit tx. in Clem. vnica de reliquijs, & venerat. ſanctor.

Et Concil. Trid. seß. 13. c. 5. in Doctrina de Sacramẽto Eucharistiæ, & est lex Reg. 7. tit. 15. lib. 8. recopil. & Limens. 3. act. 2. c. 23.

Verbo fenestra hoc est, ventana, *est Concil. Milan. 4. tit. de proceßionib. verb. quod in multis.*

maior reuerentia seruanda est, nulla fœmina personata incedat, aut ita, vt cognosci non posſit, nec si personata, aut incognita in fenestra, aut alibi publicè compareat, subpæna excommunicationis maioris, quò ea reprimatur audacia, quà ita personatæ, aut velatæ multa in honestè proferentes indecenter incedunt, Iudicibus vero Ecclesiasticis, & secularibus iniungitur, quatenus curent, vt in omnibus processionibus viri à fœminis separati procedant; vt multis ex hoc nascentibus incommodis occurratur.

LIBRI TERTII
TITVLVS XVI.
De Baptismo.

§. I.

Mexi. 1. c. 26. & Guadix tit. 2. à cõst. 4. & Milan. 1. p. 2. tit. quæ pertinent ad baptismi administrationẽ, & Granat. tit. de baptismo, & Synodal de Quiroga cõst. 1. 2. 4. & 7. & Milan. 5. tit. quæ ad baptismum pertinent.

Tx. in Clem. vnica de baptism.

SCRIPTVRA Sacra valdè commendat, vt sancta sanctè tractentur, & vt Sacra à prophanis distinguantur. Quam ob causam, cum Templa tamquam loca sancta, & consecrata, & deputata sint, vt in eis Sacramenta conferantur, cumq; vnicuique ad id, sua Parochia designata sit, hæc Synodus statuit, & mandat, vt nemini liceat quemquam in priuatis ædibus, Eremitorioue, monasterio, aut Ecclesia, cuius non fuerit Parochialis baptizare. Qui vero secus fecerit, quam hoc Decreto constitutum est, ab officio, & Beneficio per mensem vnum suspensus sit.

§. II.

Concil. Milan. 5. tit. quæ ad baptism. pertinent, versiculo nec vero.

INterdicitur præterea, nè Capellæ, & fontes baptismales, sericis thalamis, aut aulæis, alio ve prophano apparatu ornentur. Quod si Parochus, & Sacrista id consenserint, viginti pondo mulctentur fabricæ, & ceræ, quæ sanctisimo Eucharistiæ Sacramento deseruit, accusatori etiam æque distribuendis.

§. III.

Vide Concilia supra citata §. 1.

PAROCHI, & ministri tam Indorum, quam Hispanorum paruulos, nisi ob causam ægritudinis ante nonũ diem baptizari curent. Cum vero extra Ecclesiam paruulum, ob casum necesitatis baptizari contigerit, is Chrismate, aut oleo nè inungatur, donec eum in Ecclesia sistant, ibique cum reliquis ad bap-

ad baptiſmum pertinentibus ſolemnitatibus fiat, neque vltra quindecim dies diferatur, niſi cauſa ægritudinis vrgente, qui vero paruulos in priuatis ædibus baptizatos intra prædictum tempus ad Parochias ferri non curauerint, à diuinis officijs vitentur, quouſq; ea adimpleant, quæ hoc Decreto pręcipiuntur.

§. IIII.

QVONIAM adulti prius baptizari non debent, quam in rebus Fidei Catholicæ ſufficienter inſtruantur, vt titulo de ſumma Trinitate, & Fide Catholica præmiſſum eſt, ideo vbi adultorum numerus reperitur, vt accuratius ij erudiri procurent, deque eorum ſufficientia melius conſtare poſsit, duo ſolemnes baptiſmi iuxta conſuetudinem primitiuę Eccleſiæ celebrentur, alter in Reſurrectione Domini, alter vero in Penthecoſte. Ante baptiſmum autem Cathecumeni examinentur, adhibita diligentia, vt eo interuallo temporis, quod eſt inter vnum, & alium baptiſmum, miſteria Fidei ediſcant. Heri vero ſerui qui baptizandi ſunt, eos mittere compellantur ad locum ab Epiſcopo deputatum, vt ibi documentis Chriſtianæ Fidei imbuantur.

Guadix tit. 2. conſt. 6.

§. V.

INdorum Parochi, eis in Baptiſmo antiqua nomina gentilitatis nè imponant, nec ex teſtamento veteri deſumpta, ſed ex ſanctis noui teſtamenti, quos ſumma deuotione proſequendos proponant. Parochi vero omnes in eo, quod ad compatres adhibendos ſpectat, ea obſeruent, quæ titulo de officio Rectoris, & Plebani ſtatuta ſunt.

Guadix tit. 2. conſt. 10. Concil. Milan. 4. 2. p. tit. quæ pertinent ad Sacrum baptiſma, verbo Curet idem.

LIBRI TERTII

TITVLVS XVII.

De Sanctiſsimo Euchariſtiæ SACRAMENTO, ET EIVS CVSTODIA.

§. I.

QVI attentè conſiderat quod de Sacroſancto Euchariſtię Sacramento Catholica Fides nos docet, in eo (ſcilicet) CHRISTVM verum Deum, & hominem, verè, realiter, & ſubſtantialiter contineri, is facilè animaduertet, quò ornatu, tabernaculum eſſe debeat, in quo ſanctiſsimum Euchariſtiæ Sacramen-

Milanenſ. 1. 2. p. tit. quæ pertinent ad Sacramentum ſanctæ Euchariſt. verbo Epiſcopus, & Granaten. tit. de ſanctiſſim. Euchariſtiæ Sacramēto n. 2. & 3. Synod.

de Quirog. const. 9. & Milanens. 4. 2. p. tit. quæ ad sanctiß. Euch. Sacram. pertinent, & 5. Milan. tit. quæ ad sanctiß. Eucharist. Sacram. pertinent. Seß. 13. c. 6.

mentum asseruandum sit, igitur ex Concilij Tridentini Decreto statuit hæc Synodus, ac præcipit, vt in omnibus Cathedralibus, & Parrochialibus Ecclesijs huius Archiepiscopatus, & Prouinciæ, vbi Eucharistia asseruari debet, locus constituatur, in eoque tabernaculum bene ornatum, & claue occlusum, inquo lapis Sacratus, corporalibus coopertus sit, ibique Custodia aurea, & argentea collocetur, quæ intra se lineis corporalibus inuolutum Sanctissimum Eucharistię Sacramẽtum contineat, & asseruet, ad id præcipuè, vt ad infirmos Eucharistia deferatur, cum hæc consuetudo in Ecclesia Catholica semper vigerit. In Custodia vero huiusmodi, duæ formæ magnæ sint, quarum vna ad infirmos ducatur, alia vero tabernaculo asseruetur, & præterea, paruulæ aliæ formæ erunt, quibus infirmi, & hi qui bona valetudine consistunt, communicent, vbi cumque autem Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum asseruabitur, lampas semper incensa colluceat.

§. II.

Guadix tit. 2. const. 38. & Limẽs. 3. act. 2. c. 21. Cõcil. Valentinum sub Archiepiscopo D. Ioanne de Ribera c. 16. citatum à Iacobo Bleda in defensione Fidei contra Moriscos tractatu 2. cõsectario 6. fol. 397.

VT in quibus Ecclesijs, & locis conueniens sit, Eucharistiam asseruari constet, declarat hæc Synodus posse in omnibus Hispanorum locis, oppidis ve asseruari, dummodo oppidum à viginti habitetur vicinis. Poterit etiam asseruari alibi, si Episcopo videbitur, quamuis locus à tot non habitetur vicinis, si ibi securè, & decenter Custodiri possit. Si tamen Parochus à pago huiusmodi discesserit Eucharistiam ibi asseruatam summat. Quòad oppida vero Indorum prudentiæ Episcoporum relinquitur, vt locum, inquo possit secure, & decenti ornatu Eucharistia Custodiri, prius respiciant, quam ad id facultatem concedant.

§. III.

Lex Reg. 2. tit. 1. lib. 1. recopilat.

ATTENTIS reuerentia, & deuotione, quibus colere, & adorare, sanctissimam Eucharistiam debemus, leges regiæ subcertis pænis statuunt, vt cum hoc Sacramentum ab Ecclesia effertur, & per vias ducitur. Seculares homines, qui pręsentes intersint, illud comittentur. Quare multo magis hæc Synodus Ecclesiasticis personis omnibus altaris cultui dicatis præcipit, vt tempore, quo Eucharistia ab Ecclesia ad infirmos ducitur, si ibi itersint, nisi diuinis officijs celebrandis, aut confessionibus audiendis occupentur, ei incomitatu esse teneantur; Itidemque illi, quibus in plateis, aut viis occurrerit donec ad Ecclesiam reducatur, & in tabernaculo recondatur; Quod si quisquam secus fecerit, cuiuscumque dignitatis, aut qualitatis existat, in singulas vices pondo octo persoluat, quę æquis portioni-

Concil. Milan. 5. tit. quæ ad sanctißim. Eucharistiæ Sacram. pertinent, verbo at vero omnes.

tionibus, in accuſatoris, piorum operum, & ceræ ſanctiſsimo Sacramento deſeruientis vſum erogentur, Nèuero qui diuina officia in Eccleſia celebrant, huius rei cauſa diſtrahantur, iubetur, vt dum Miſſa ſolemnis peragitur, ſolum in vrgenti caſu neceſsitatis viaticum ad infirmos deferatur, quò Miſſa peracta maiori cum reuerentia omnes ſanctiſsimam Euchariſtiam comittentur.

§. IIII.

CVM Cœleſtis iſte cibus noſtrarum animarum fortitudo ſit, præſertim in extremo vitæ certamine, nullatenus permitti debet, vt quiſquam ſine tanto viatico ex hac vita diſcedat. Quare ius antiquum à fœlic. Record. Pio Papa Quinto ſuo proprio motu innouatum, & etiam lege Regia ſuſceptum decernitur, ac præcipitur, vt omnibus fidelib⁹ ad mortem damnatis, ante vnum diem, quam pæna mortis executioni mandetur, huius ſanctiſsimi Sacramenti viatico reficiantur, vt eo roborati mortem, ad ſuarum animarum ſalutem patienter ferant.

Argum. tx. in cap. quod in te de pænitentijs, & remiſſionibus, & Gloſſa in Clem. 1. eodem tit.

Motus proprius Pij V.

In leg. 9. tit. 1. lib. 1. recopilat. & Milan. 3. act. 2. c. 23. & Milan. 5. tit. quę ad ſanctiß. Euchariſt. Sacram. pertinent verb. reus capitis damnatus.

§. V.

QVAMVIS ſemper, & vbique colere, ac venerari ſanctiſsimam Euchariſtiam debeamus, præcipuè tamen ad id aſtringimur, feria Quinta in Cœna Domini, quando eius inſtitutione, tam ſingulare in Eccleſiam ſuam Beneficium Dominus contulit; Quam ob cauſam iubet hæc Synodus, vt omnes fideles præſertim Eccleſiaſtici eo die aſtent tabernaculo, vbi ſanctiſsimæ Euchariſtiæ Sacramentum repoſitum eſt, in commemorationem Domini ſepulchri, idq; quanta fieri poſsit reuerentia, & deuotione præſtent. Cauetur tamen vt aliquibus incommodis, quę euenire poſſent, occurratur, nè in oppidis Indorum, ſepulchrum conſtituatur, vt in eo Euchariſtia collocetur; niſi vbi peculiaribus de cauſis ab Epiſcopo fuerit conceſſum.

Mexic. 2. c. 13. & Limen. 3. act. 2. c. 26.

§. VI.

QVIA in ipſo inſtitutionis die, Eccleſia ſanctiſsimi Corporis CHRISTI Sacramenti feſtum, ea exteriori lętitia, qua oportet, celebrare non poteſt cùm tota mortis Chriſti miſterio ſit intenta; poſt ſanctiſsimæ Trinitatis feſtum feriam Quintam immediate ſequentem cum ſigno ſpiritualis lætitiæ, & exteriori apparatu celebrandum, delegit. Quæ feſtiuitas, vt cum omni deuotionis affectu, à populo Chriſtiano celebretur pręcipit hæc Synod⁹, vt eam in feſto ſanctiſsimæ Trinitatis Curati, & Prædicatores populo denuntient, eumdemq; moneant, & exhortentur, quatenus toto animi conatu ſepræparent, ad Euchariſtiam, in ipſo facto, aut infra octauam, per-

Clem. vnica de reliquijs, & venerat. ſanctorum.

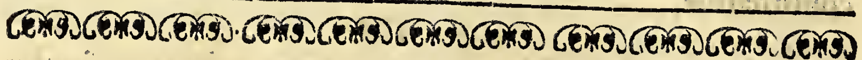
Concil. Trid. ſeß. 13. c. 5. & Canon. c. 6.

Ex dict. Clem. vnica ideoq; vniuerſitatē de reliquijs, & veneratione ſanctorum.

 cipien-

cipiendam. Itemque vt in processione ea reuerentia, & animi attentione, & exteriori modestia procedant, quibus ante diuinam maiestatem in ipso Sacramento verè præsentem, & assistentem esse debent.

LIBRI TERTII

TITVLVS XVIII.

De Reliquijs, & veneratione SANCTORVM, ET TEMPLORVM.

§. I.

De hoc tit. satis piè loquitur Concil. Milan. 4. à tit. de Sacris reliquijs cum tit. seqq. & Milan. 5. tit. de indulgentijs, & Sacris reliquijs.

Sess. 25. in Decreto de inuocatione, veneratione, & reliquijs sanctorum, & Sacris imaginibus.

Motus proprius Pij V.

Tx. in c. 2. de inmunitate Ecclesiar. lib. 6.

Concil. Trident. sess. 22. in Decreto de obseruand. & euitand. &c.

Mex. 1. c. 26. Guadix tit. 4. const. 6. & Milan. 1. p. 1. tit. de actionibus, & representationibus Sacris, & Compostel. act. 2. c. 9. & Tolet. act. 2. c. 21. & Granatens. tit. de celebratione Missarum n. 3. & tit. de reliquijs, & venerat. sanctor. n. 4. & Synod. de Quirog. const. 70. & Prouinc. eiusdem act. 3. c. 38.

OMNIS veneratio, quæ sanctorum reliquijs, & imaginibus, Sacrisque ędibus exhibetur, in Dei laudem, & gloriam cedit, qui gloriosus, & admirabilis in sanctis suis apparet; totiusque sanctitatis est auctor: contra vero si hæc in honore non habeantur, aut quolibet irreuerentiæ generè prophanè, & superstitiosè tractentur, grauis in Deum offensa committitur. Oportet autem, vt Episcopi tamquam Pastores gregi inuigilent, veramque deuotionem, inter fideles propagare studeant, falsasque, & vanas superstitiones penitus ab eis explodant, ita vt glorificetur Deus in sanctis suis. Quo circa ex Decreto Sacrosancti Concilij Tridentini, & ex constitutione fœlicis Recordationis Pij Papę Quinti decernit hæc Synodus, & mandat, vt in Ecclesijs choreæ, saltationes, actiones, & prophani cantus prohibeantur, etiam in die Natiuitatis Domini, & in festo Corporis Christi, & alijs similibus, cum vero Sacræ aliquæ historiæ actione referendæ erunt, alia ve sancta, & animæ vtilia, hymni ve aliqui deuoti canendi, hæc omnia per mensem ante ad Episcopum deferantur, vt ab eo examinentur, & probentur. Qui vero sine Episcopi facultate, & approbatione aliquid horum effecerint, & qui cum illis consenserint, pro modo culpæ grauiter puniantur. Dum vero diuina officia celebrantur, actiones etiam ab Episcopo concessæ fieri prohibentur.

Vehe-

§. II.

VEhementer itidem iudicibus Ecclesiasticis commendatur, vt cum omni cura, & seueritate, quib⁹ opus est, quorumdam reprimant audaciam, qui in Ecclesijs cum mulieribus, aut nutibus, aut libere colloquuntur; Magistratus vero regios quantum potest hæc Synodus cohortatur, aut contra delinquentes huiusmodi, ea quę Regijs legib⁹ sunt disposita exequantur, & Ecclesiæ ministris, suum quoque auxilium conferant, quò si opus fuerit, hi ab Ecclesia eiiciantur, nè ab irreuerentia huiusmodi minimè desistentes suo exemplo, alijs scandalo sint.

Granat. tit. de reliquijs, & venerat. sanct. n. 6.

Lex 1. & 2. tit. 2. lib. 1. recopil.

§. III.

ITIDEM præcipitur, nècuiquam in posterum per noctationes, aut nocturnæ Vigiliæ, & epulæ in Ecclesia permittantur, subpæna excõmunicationis. Ecclesiastici verò consentientes grauiter punientur. Sermones de Passione, & Resurrectione ob incõmoda, quæ indè nascuntur, noctù nè habeantur.

Concil. Antisiodor. c. 5. & Trid. seß. 25. in Decr. de purgatorio tit. de inuocat. venerat. & reliquijs SS. ad finem. Mexic. 1. c. 27. §. vnico, Guadix tit. 6. tit. 19. & 20. & Milan. 1. 2. p. tit. de Ecclesijs, & earum cultu, verbo Rector, & Tolet. act. 2. c. 20. & Cõpostelan. act. 3. c. 40. & Granat. tit. de reliquijs, & venerat. SS. n. 5. & Synod. de Quirog. const. 74. & Limens. 3. act. 3. c. 43.

§. IIII.

IN Ecclesijs, aut in illarum cęmeterijs congregationes, consultationes, contractus ve rerum secularium, ludiue aliqui, nè fiant. Iter agentes intra Ecclesias sese ad hospitium nè recipiant, neque dormiant, aliter sex pondo in vsum fabricæ Ecclesiæ, & accusatoris mulctentur, quam mulctam persoluant, tam qui in Ecclesijs dormierint, quam qui consentientes fuerint. Hoc tamen Decreto non prohibetur, nè tẽpore necessitatis ad templa confugiant; si ibi cum debita reuerentia cõmorentur.

Lex reg. 1. tit. 2. lib. 1. recopil. Mexi. 1. c. 29. & Milan. 1. p. 2. tit. de Ecclesijs, & earum cultu, & Granat. tit. de reliquijs, & venerat. SS. n. 7. & Synodal de Quirog. const. 69. & Milan. 4. tit. de prophano vsu à Sacris locis tollendo.

§. V.

IN cæmeterijs Ecclesiarum Taurorum spectacula nè fiant, subpæna excommunicationis latæ sententiæ, quam incurrant Iudices, aut Superiores, quorum iussu id fit, si vero communitas sit Ecclesiastico subiaceat interdicto.

Fundatur in Concil. Trid. seß. 25. Decreto de indulgentijs.

§. VI.

NE leuitate animi, reliquias falsas pro veris sanctorum reliquijs venerari contingat, decernit, & iubet, hæc Synodus, vt nèmini liceat secum reliquias gestare, aut eas in loco publico venerandas proponere; nisi priùs ab Episcopo examinatæ, authenticæ comprobentur, vt titulo de Episcoporum officio præmissum est; consuetudo tamen, & pia deuotio Agnos Dei deferendi, qui à Pontifice Romano bene dicuntur, inter fideles conseruetur, dummodo picturæ, & illuminationes, sicut fœlic. Record. Gregorij Decimi Tertij motu proprio constitutum est, eis non adhibeantur.

Milan. 1. p. 1. tit. de sanctarum reliquiarum veneratione, & Compostel. act. 2. c. 6. & Limens. 3. act. 4. c. 10.

Motus propius Greg. XIII. in Bullario Apostol.

Concil. Milan. 3. verb. sanctißimi, & 5. verb. sanctissimi.

§. VII.

Granat. tit. de reliquijs, & venerat. SS. n. 2. & Compostel. act. 2. c. 6.

QVIA inter rudes viget abusus leuis cuiusdam credulitatis, qua existimant, se certa verba scripta, aut certas orationes secum deferentes, aut ad collum suspendentes igni, & aqua minimè perituros, aut bona aliqua, quæ desiderant, obtenturos; Subpæna excommunicationis præcipitur, vt quicumque hæc secumgestauerint, vel alia similia, intra mensem post huius Decreti publicationem Episcopo tradant, eaq; ipse consumat, deinceps verò nemo hæc secumhabeat, sine examine, & approbatione Ordinarij, confessarij vero admonentur, vt à superstitiosæ vanitatis huiusmodi errore sibi confitentes peccata cauere hortentur.

§. VIII.

Seß. 25. in principio, & in §. illud vero. Mexic. 1. c. 34. & Compostel. act. 2. Decreto 5. Synodal de Quirog. const. 67. & 68. Milàn. 1. p. 1. tit. quæ seruanda sint in Sacris imaginibus effingendis, & 4. tit. de Sacris reliquijs, & tit. de ornatu, decore, & nitore Sacrorum locorũ verb. quibus in Ecclesijs. Concil. Limens. 2. c. 53. & Concil. 1. Prouinc. Bononiense 4. p. tit. de imaginibus Sacris, in Archiepiscopali Bononiensi, Concil. Diœcesanum de Cadiz sub D. Garcia de Haro c. 14. & Diœcesanum de Astorga sub D. Petro de Rojas cõst. 14. c. 9. & Diœcesanum de Burgos sub Archiepis. D. Frãcisco Pacheco de Toledo lib. 3. tit. de reliquijs, & venerat. sanctor. c. 8.

PROBATÆ, & authenticæ reliquiæ in aliqua Ecclesia existentes, extra tabernaculum sanctißimi Sacramenti Eucharistiæ, in loco decenti collocentur. Interim tamen si locus huiusmodi non est deputatus, in aliqua parte eiusdem tabernaculi asseruentur: vt autem pia, & laudabilis consuetudo Sacras imagines venerandi in animis fidelium eum effectum operetur, ad quem illę institutæ sunt, populusque sanctorum recolat memoriam, eosque venerentur, & ad eorum imitationem, vitam, moresque componat, maximè conueniens est, vt nihil in imaginibus prophanum, aut indecens appareat, quo poßit deuotio fidelium impediri. Eam ob causam iuxta Concilij Trid. Decretum prohibetur, nè posthac quisquam Hispanus, Indus vè imagines ad vsum alicuius Ecclesiæ huius Archiepiscopatus, & Prouinciæ depingat, nisi prius ab Episcopo, aut ab eius officiali examinetur, aliter operarum, quas in his fabricandis, & depingendis collocauit stipendium ammittat. Visitatoribus vero iniungitur, vt quas repererint imagines, historias apochriphas exprimentes, aut indecentes sculptas, siue depictas deleri, seù indè amoueri præcipiant, aliasq; in earum loco decentes substituant.

§. IX.

Vide Concil. citata supra.

IMAGINES de cætero construendę (si fieri poßit) pictę sint, si fingi debent, ita vt sculpantur, vt eas vestibus ornare minimè opus sit; Quæ vero hoc tempore iam extant, proprias habeant vestes deputatas. Si vero aliqua persona secularis ad ornatum imaginis vestimenta aliqua commodauerit, & his imago induta fuerit, eo ipso ad ei⁹ cultum applicentur. Imagines autem quando vestibus, aut alio modo erunt ornandæ ad effectum huiusmodi extra Ecclesias nè ferantur.

Ob re-

§. X.

OB reuerentiam ſanctiſsimæ Cruci, ſanctorumque imaginibus debitam, interdicitur, nè in ſàcaro, buccaro vè, aut alijs ſculentis, nec in ſepulchris, aut inferramentis, quib⁹ peccudes ſignantur, Crucem imagines ve ſanctorum, aut alias res Sacras depingere liceat, aliter, qui ſecus fecerit à Iudicibus Eccleſiaſticis corrigetur.

Suadetur ex leg. 3. tit. 1. lib. 1. recopil. Concil. Milan. 3. verb. quod prӕterea.

§. XI.

NVLLVS mercator, alius ve quiſquam Sacros lapides, Calices, ornamenta Sacra, aut benedicta venalia habeat; ſeù benedici, & conſecrari faciat, vt diuendat, ſubpæna excōmunicationis, ac præterea rei venditæ huiuſmodi, prætium fabricæ Eccleſiæ applicetur.

Mexic. 1. c. 36. & Synod. de Quirog. conſt. 66.

§. XII.

QVIA omnes ſpeciali deuotione glorioſiſsimam Virginem MARIAM vniuerſalem Patronam, & aduocatam proſequi debemus, ſtatuitur; ac iubetur, vt in omnib⁹ Eccleſijs Cathedralibus, huius Archiepiſcopatus, & Prouinciæ Antiphona Salue Regina cum omni ſolemnitate cantetur ſingulis Quadrageſsimæ diebus, vſque ad feriam tertiam maioris hebdomadæ, necnon ſingulis Sabbatis per annum, cui aſsiſtet ad recitandam orationem Canonicus pro tempore hebdomadarius, necnon Capellani, & Cantores omnes interſint, ijque cum hoc onere ad officia huiuſmodi admitti debeant, Epiſcopis vero valdè commendatur, vt omni ſollicitudine piam in ſanctiſſimam Virginem deuotionem huiuſmodi augeri procurent, omnemque adhibeant diligentiam, vt pro celebrandis Miſsis de Beata MARIA in Sabbatis, & pro Antiphona Salue Regina vt prӕmiſſum eſt ſolemniter decantanda, aliqua ſit dotatio, ſiue inſtitutio.

Guadix tit. 3. conſt. 16. & Granatenſ. tit. de celebrat. Miſſarum n. 16. Synodal de Quirog. conſt. 42. & Limenſ. 3. action. 3. c. 27. & Concil. Milan. 3. verbo religioſis.

§. XIII.

QVò vero in omnium fidelium memoria Domini noſtri, ac Redemptoris IESV CHRISTI Paſsio ſemper retineatur (alijs obhanc cauſam deuotionibus, & laudabilibus populi conſuetudinibus minimè ſublatis) Hӕc Synodus ſtatuit, ac mandat, vt ſingulis diebus hora tertia pomeridiana in omnibus Cathedralibus, & Parrochialibus Eccleſijs, ad effectum huiuſmodi, campana per tres interpolatus ictus pulſetur, fidelesq; hӕc Synodus quantum poteſt in Domino exhortatur, vt hoc ſigno audito, pro ſua quiſq; deuotione, aliquas in memoriam Paſsionis Domini preces effundat. Quoties vero prædicta hora dato ſigno id effecerint; Quadraginta dierum indulgentiam conſequantur.

Ex Matthei c. 27. & Lucæ c. 23. & conſtat ex Clemente PP. M. lib. 5. conſt. Apoſtol. c. 16. ad finem, & lib. 8. c. 40. tom. 1. Conciliorum. Concil. Mediolanenſe 2. tit. 2. Decreto 10. de qua oratione veſpertina, & de indulgētia cōceſſa à Greg. XIII. Vide Carolum Borromeum Archiepiſc. Mediolanenſem in actibus ſuӕ Eccleſiæ, tom. 2. par. 7. agit. Cæſar Baronius in annalibus Eccleſiaſt. tom. 1. fol. 221. verſ. is de Anno, & Nauarrus de horis canonicis c. 18. n. 43. & Frater Antonius de Aranda in lib. (Loores del ſancto Caluario) c. 30. fol. 242. Durand. in rationali diuinor. officior. lib. 4. c. 1. n. 20. & Ioannes Stephanus Duranth. lib. 3. de ritibus Eccleſiæ Catholicæ c. 10. fol. 314.

TITVLVS XIX.

De Immunitate Ecclesiarum, ET CLERICORVM.

§. I.

Tx. in c. inter alia de immunitate Ecclesiar. Concil. Trid. sess. 25. c. 20. de reform.

Mex. 1. c. 30. Guadix tit. 4. const. 4. Milan. 1. 2. p. tit. de Ecclesijs, & earum cultu verb. sicut Ecclesiastica, & ead. par. 2. tit. quæ pertinent ad bonorum, & iurium Ecclesiasticor. conseruationem. verb. omnes vero, & 5. Milan. tit. de Ecclesijs, & earum supellectili, & fructib. & Granat. tit. de immunit. Ecclesiar. & Synod. de Quirog. cōst. 72.

SI Imperatorum, & Regum temporalium palatia, eorumq; famuli priuilegijs, & immunitatibus iure gaudent; quanto magis Ecclesias, & Ecclesiæ ministros immunes esse oportet qui æterno Deo viuo, & vero dicantur? Quare hæc Synodus decernit, ac iubet, vt nemo cuiuscumque qualitatis existat, contra libertatem Ecclesiasticam leges condat, aut statuta decernat, nec obsideat, inuadat, aut occupet Ecclesias, nec liberum earum ingressum, & egressum, impediat, nec ab Ecclesijs eos extrahant, qui eò confugerint; & hac immunitate gaudere possunt, nec eos vinculis constringant, aut eis Custodes adhibeant in Ecclesijs, vel cæmeterijs; nec vllo modo Ecclesijs vim inferant, vel earum portas confringentes, aut parietes deijcientes, admotis ve scalis, ad eas ascendentes. Quod si secus fecerint priuatę personæ pęnam excommunicationis ipso iure incurrant. Communitates vero Ecclesiastico subiaceant interdicto, à quibus censuris non absoluantur, nisi post plenam satisfactionem damni Ecclesijs illati; Dum vero Ecclesia obsessa tenebitur, cessatio à diuinis fiat. Quod si Episcopo videbitur, illi qui vim Templis intulerint, pecuniarijs pęnis fabricę Ecclesię applicandis plectentur.

§. II.

Tx. in c. final. de immunit. Ecclesiarum.

Mexic. 1. c. 31. & Guadix tit. 4. const. 4. in fine, & Granat. tit. de reliquijs, & venerat. sanctor. n. 9. & Synod. de Quirog. const. 73.

NE vero quisquam, Ecclesiastica immunitate, ad perpetranda noua delicta abutatur, mandat hęc Synodus, vt nemo ex his, qui ad Ecclesiam confugerint, extra eam egrediatur ad iniuriam alicui irrogandam, aut aliud delictum committendum, neque suspectas mulieres in Ecclesia secum habeat, aut ludos exerceat, nec ad portas Ecclesiæ, aut cæmeteriorum lyram, aut alia musica instrumenta pulset. Cum verò minister aliquis Iustitiæ per Ecclesiam, aut proximum Ecclesiæ locum transierit, hi qui ad Ecclesias confugerunt, ab eius conspectu se abscondant, quod si secus fecerint ab Ecclesiarum huiusmodi locis expellantur, & in alijs nè recipiantur, nisi ex huiusmodi expulsione periculum aliquod eis proueniat.

Tunc

§. III.

TVNC enim aliter corrigendi sunt,& vinculis intra Ecclesias cohercendi; si vero ij Decretum huiusmodi violauerint, Sacristæ, aut qui Ecclesiarum curamgerunt officialibus annuntient, vt quod fuerit opportunum prouideant.

§. IIII.

QVONIAM vero æquum non est,vt delinquentes propriam habitationem Ecclesiam sibi constituant, ea negligenter prestantes,quibus tutus sit eis extra Ecclesias egressus; Mandat hæc Synodus, nè hi sine speciali Episcopi licentia,vltra nouem dies in Ecclesia permittantur. Illi vero, qui ad Ecclesiam se receperunt, nè ad exilium condemnati illud adimpleant, ab Ecclesijs eijciantur,nisi graue aliquod periculum eis immineat,aut aliud valdè notabile si ab Ecclesia expellātur.

Mexi. 1. c. 31. §. 2. ad finē,& Guadix tit. 4. cōst. 3. & Granat. tit. de reliquijs, & venerat. sanctor. n. 9. in fine, & Synod. de Quiroga const. 73.

§. V.

VT controuersiæ inter secularem, & Ecclesiasticam iurisdictionem(depuniēdis Clericorum prima tonsura,aut quatuor minoribus initiatorum delictis)vitentur,præcipit hęc Synodus, vt Iudices Ecclesiastici, quò ad hoc Concilij Tridentini Decretum obseruent,ad cuius executionem, priusquam officialis,aut Iudex Ecclesiasticus in fauorem alicuius Clerici ex prędictis, inhibitorias literas concedat, inquirat,& examinet, si titulum legitimum habet, aut si Clericus ille est idem cum eo, qui in titulo continetur. Hoc tamen intelligitur casù, quo Clericus huiusmodi à seculari Iudice captus non detineatur, tunc enim ob periculum, quod ex dilatione imminet, eius petitio admittenda est, & iuxta iuris dispositionem prouidendum, vt in primis è seculari carcere, ad Ecclesiasticum transferatur, deinde vero vlterius procedetur.

Seß. 23. c. 6.

Mexi. 1. c. 85. & Guadix tit. 2. const. 45.

V^e §25 ereccion de la iglesia de Mexic

§. VI.

QVANDO inhibitorias litteras Iudici seculari directas contigerit, cum debito honore Iudici huiusmodi intimentur, Iudices vero Ecclesiastici curent diligenter, nè Clericorum huiusmodi ad se transmissorum delicta impunita remaneant, nec à causæ prosecutione desistant,vsq; ad sententiam difinitiuam, ad idque parte contraria desistente, aut Iudice ex officio procedente, causæ vices, & voces Fiscali tradantur, curentque vt is causam vsque ad conclusionem prosequatur. Si vero delictum graue fuerit, reos captos adhibitis fideiiussoribus, nè liberent,donec omnino causa terminetur, & difiniatur; ac delinquentes huiusmodi pro grauitate delicti puniantur, nè eis Clericalis status delinquendi licentia sit.

TITVLVS XX.

Nè Clerici, vel Monachi negotiis secularibus se immisceant.

§. I.

VONIAM cupiditas malorum omnium radix, valde hoc nostra tempestate Ecclesiasticorum quorumdam animos inuasit, ideo nè in domo Dei, quæ domus orationis est, negotiationes exerceantur, hæc Synodus statuit, ac præcipit omnibus huius Prouinciæ Episcopis, & Clericis Sacro ordine initiatis, cuiuscumq; dignitatis, & conditionis existant, vt non solum ab vsurarijs contractibus, & iure diuino damnatis abstineant sese: sed etiam ab his, qui quamuis secularibus permittuntur, Clericis ratione sui status à Sacris canonibus prohibentur. In cuius rei executionem hęc edicuntur. Nemo negotiationes, mercaturas exerceat, aut alicuius procurator, negotiorum ve gestor sit, aut alienarum mercium curam suscipiat, easq; administret, vel earum prætium transmittat; aut alio quouis modo, in huiusmodi negotiationibus se immisceat. Quod si aliqui hoc Decretum violauerint, si Episcopi sint, ipso facto Ecclesiæ ingressu interdicantur, à quibus Prouinciali Synodo hui⁹ rei ratio petetur. Cæteri vero Clerici, cuiuscumque conditionis existant, præter pænas à iure statutas, quæ in suo robore, & firmitate permanent, ipso facto, pænam excommunicationis maioris incurrant, & si semel id commiserint ducentum minarum pondo mulctentur; si iterum quatuor centum, si tertio sexcentum, ac præterea suppellectilem, & pecunias ammittant, quibus negotiationes exercuerint, totumq; id, quod ex contractibus prædictis prouenerit, cuius tertia vna pars hospitali domui Cathedralis Ecclesiæ applicetur, tertia vero pars altera Iustitiæ sumptibus erogetur, alia vero Iudici, & accusatori æquè tribuatur. Qui vero per interpositam personam negotiabitur, aut ad negotiandum pecunias in societatem dederit, pænis pecuniarijs hoc Decreto statutis mulctabitur; Hoc tamen Decreto, quæ Clericis per canones licent prohibita non intelligantur.

Latè vide iura in praxi Canonica Ioannis Bernard. c. 50.

Mexic. 1. c. 56. & Mex. 2. c. 27. & 28. & Guadix tit. 5. cōst. 6. & 7. & Milanens. 1. p. 2. tit. de negotijs secularibus à Clerico fugiendis, & Granat. tit. nè Cleric. vel Monachi, & Synod. de Quirog. cōst. 108. & Limens. 3. act. 3. c. 4. & 5.

Limens. 3. c. 4. & 5.

Præ-

§. II.

PRÆCIPITVR item ſub præmiſsis pænis, nè vllus Clericus Indorum curamgerens, in ſuis regionibus perſe, aut per interpoſitam perſonam contractus redimendi piſces, aut quod venatione capitur, goſsipium, ſalem, mayzum, & alia huiuſmodi, quæ in terris Indorum naſcuntur, vt hæc iterum diuendat. Neq; etiam negotiationis, ſeu lucri gratia Indos ſuæ iuriſdictionis nere, aut texere, aut alias artes huiuſmodi exercere faciat; Quò fiet vt Indi his moleſtijs non diuexentur, & hi, qui Indorum curamgerunt, liberius eorum vitia reprehendant, eosque commodius inſtruant.

§. III.

PRohibetur itidem omnibus Sacro ordine initiatis, nè perſe, aut per interpoſitam perſonam, in toto, aut in parte Eccleſiaſticos, aut ſeculares redditus locent, aut in ſè tranſlationes ſimilium reddituum recipiant. Quodſi per interpoſitam perſonam ſec' fecerint pondo centum minarum perſoluant: ſi vero perſe ipſos pondo ducentum, quæ in piorum operum, & fabricæ Cathedralis Eccleſiæ, accuſatorisque vſus æquis partibus erogentur, ſi verò his pænis cautiores non fiant, grauioribus iuxta qualitatem delicti punientur. *Mexic. 1. c. 50. §. 2. & Guadix tit. 5. conſt. 6. & Granat. tit. nè Clerici, vel Monachi, & Limenſ. 3. act. 3. c. 21.*

§. IIII.

NVLLVS Beneficiatus, aut Curatus Indorum, tam ſecularis, quam regularis, ex auctionibus regijs, aut ex his, quibus à Rege commendata ſunt oppida in ſuo diſtrictu emat mayzum, goſsipium, aut goſsipinas telas, mel, & alia, quę eius Parochiales in tributum dant, perſe, neq; per interpoſitam perſonam, aliter id omne amittant, quod inde exportauerint, aut emerint, & in vſum fabricæ Eccleſię diſtrictus huiuſmodi, accuſatoris, & ſumptuum Iuſtitiæ ęquis partibus conferantur, nè ſi miniſtri Indorum huiuſmodi contractibus implicentur, (vt euenit aliquando) eorum miniſterium in contemptum veniat. *Hoc eſt almonedas reales Limenſ. 3. act. 3. c. 5.*

§. V.

QVIA vero multi Curati, & Beneficiati Indorum hanc curam ſuſcipiunt, magis lucri cupiditate, (vt videlicet Indi ſua colant prædia, aut minas effodiant) quam vt ipſi rudium Indorum animas inſtruant, hęc Synodus pręcipit, vt nullus Curatus Indorum ſiue ſecularis, ſiue regularis poſsit intra ſuam iuriſdictionem, nec intra decem leucas in eius ambitu, prædia (etiamſi patrimonialia, aut Eccleſię fuerint) colere, ſi ſint qui ea conducere velint. Quodſi conductores minime reperiantur, ea ipſis colere liceat etiam per Indos, quos tamen, ad id *
Limenſ. 3. act. 3. c. 5.

volentes tantum adhibeant, debitamque eis operum, & laboris mercedem persoluant, benignèque, & comiter segerant, si secus fecerint, Episcop⁹ Curatos seculares beneficio priuet, Regulares autem à regimine Ecclesiæ amoueat, & voce actiua, & passiua perpetuo suspendat.

**

§. VI.

EADEM etiam obligatione teneri, declarat hæc Synodus ministros Regulares, qui stipendium à Maiestate Regia, vel abhis, quibus à Rege commendata sunt oppida recipiunt, vnde de suis laboribus possent Indis satisfacere. Non tamen ex hoc intelligitur, Indis Cantoribus, & alijs ad vsum diuini cultus necessarijs, ministros debere stipendium aliquod persoluere.

**

LIBRI TERTII

TITVLVS XXI.

De obseruatione Ieiuniorum.

§. I.

INTER præcipuas Christianæ vitæ exercitationes ea vna est, qua vt diuinæ legis mandata omni sollicitudine obseruem⁹, rebellatricis carnis motibus frenos imponimus, eamdemq; spiritui subiugamus. Quam ob causam sancta Mater Ecclesia, quæ à Spiritu sancto regitur, & guuernatur, statutos dies instituit ad ieiunium, & abstinentiam, quo carnis appetitus maxime edomatur, rationiq; subijcitur. Igitur, vt omnes Christi fideles huius Archiepiscopatus, & Prouinciæ dies, quibus ad ieiunium tenentur optimè intelligant, hæc Synodus, tam Indis, quam Hispanis in hac Prouincia degentibus, respectiuè sequentes dies ad ieiunandum proponit.

Mexi. 1. c. 37. Mex. 2. c. 25. Guadix tit. 6. const. 21. Milan. 1. p. 2. tit. de ieiunio, & Granat. de obseruatione ieiuniorum. Synodal de Quirog. const. 99. Limens. 3. act. 3. c. 41. & Milan. 5. verbo omnis Sacror.

Dies, quibus ieiunare tenentur

OMNES HVIUS ARCHIEPISCOPATVS, ET PROVINCIÆ, VTRIVSQVE SEXVS FIDELES (INDIS EXCEPTIS.)

§. II.

IN primis omnes dies Quadragesimæ, exceptis Dominicis diebus.

MEN-

MENSE FEBRVARIO.

¶ Vigilia ſancti Mathiæ Apoſt. 23. anno vero biſexti 24.

IVNIO.

¶ Vigilia Natiuitatis ſancti Ioannis Baptiſtæ. 23

¶ Vigilia Apoſtolorum Petri, & Pauli. 28

IVLIO.

¶ Vigilia ſancti Iacobi Apoſtoli. 24

AVGVSTO.

¶ Vigilia ſancti Laurentij. 9

¶ Vigilia Aſſumptionis Beatæ Marię Virg. 14

¶ Vigilia ſancti Bartholomęi Apoſt. 23

SEPTEMBRI.

¶ Vigilia ſancti Matthæi Apoſt. & Euangeliſtæ. 20

OCTOBRI.

¶ Vigilia SS. Apoſt. Simonis, & Iudæ. 27

¶ Vigilia ſanctorum omnium. 31

NOVEMBRI.

¶ Vigilia S. Andreæ Apoſtoli. 29

DECEMBRI.

¶ Vigilia ſancti Thomæ Apoſtoli. 20

¶ Vigilia Natiuitatis Domini N. IESV CHRISTI. 24

¶ Itidem tenentur ex conſuetudine introducta ieiunare in Vigilia Penthecoſtes.

¶ Ex præcepto quoque ieiunare tenentur in diebus quatuor Temporum qui quidem dies duodecim ſunt.

¶ In Hieme feria Quarta immediata poſt feſtum ſanctæ Luciæ cum feria ſexta, & Sabbato ſequentibus.

¶ In Vere, feria Quarta, ſexta, & Sabbatum poſt Dominicam primam Quadrageſsimæ.

¶ In Æſtate feria Quarta, ſexta, & Sabbatum poſt Penteccoſtem.

¶ In Autumno feria Quarta, ſexta, & Sabbatum poſt feſtum exaltationis ſanctiſsimæ Crucis.

Dies, quibus Indi ieiunare tenentvr ex constitvtione foelic. recordat. Pavli Papæ Tertii.

IN primis, omnes sextæ feriæ Quadragesimæ, Vigilia Natiuitatis Domini nostri IESV CHRISTI, Sabbatum Maioris hebdomadæ.

§. III.

IN his omnibus diebus, tam Hispanis, quam Indis assignatis omnes vtriusque sexus fideles huius Prouinciæ, vigessimo primo ætatis anno maiores ieiunare tenentur subpæna peccati mortalis, vnaque tantum commestione, eaque in meridie his dieb⁹ vti debent, illis exceptis, qui vel ægritudine, vel senectute, vel ex magno corporali labore, vel alijs iustis impedimentis ieiunio non obligantur; In ieiunio autem seruando nemo suam sententiam sequi debet, sed suum confessarium consulet, eiusque sententiæ adhæreat. Exhortatur tamen hæc Synodus omnes quinto decimo ætatis anno maiores, & vigessimo primo minores, vt paulatim ieiunijs assuescant, in aliquibusque diebus à cibis se abstineant, quò facilius cum tempus ieiunandi ex præcepto occurrerit ieiunium obseruent. Monet quoque, & hortatur omnes huius Prouinciæ fideles, vt laudabilem consuetudinem ieiunandi in Vigilijs Beatæ MARIÆ Virginis, & festi Corporis Christi, itidemque à cibis carnalibus abstinendi in diebus Rogationum (quamuis ex præcepto non teneantur) obseruent, conceditque hæc Synodus ieiunantibus in his diebus Quadraginta dierum indulgentiam pro singulo quoque die.

Concil. Aurelianense 1. c. 29. refertur in cap. Rogationes de consecrat. dist. 3.

§. IIII.

PRÆCIPIT quoq; hæc Synodus Curatis omnibus secularibus, & Regularibus, vt id suis subditis annuntient.

§. V.

DECLARAT præterea hæc Synod⁹ abstinendum esse omnino in diebus Ieiunij Quadragesimalib⁹ à lacte, ouis, caseo, butyro, alijs vè cibis ex his conditis, nisi ad id Bulla, aut priuilegium concessum sit. Declarat etiam in omnibus Ieiunij diebus, ferijs sextis, & Sabbatis per annum; & in Dominicis Quadragesimæ æsum carnium esse prohibitum, nisi alicui de consilio Medici corporalis, & de facultate Episcopi, aut eius officialis inscriptis, æsus carnium licitus sit. Hæc tamen facultas, examinata causa, ad tempus limitatum, & gratis concede-

cedetur. In omnibus vero his diebus, quibus ab æſu carnium abſtinendum eſt, carnes publicè nè diuendantur, niſi ad vſum infirmorum, facultatem prædictam obtinentium.

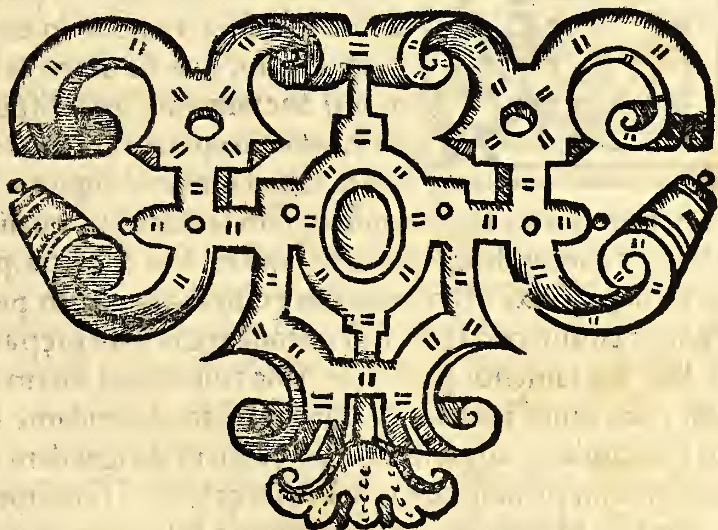
§. VI.

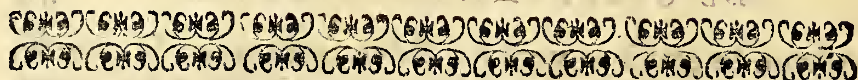
MEDICIS itidem iubetur, nè prius cuiquam in diebus prohibitis ædendi carnes facultatem dent, quam proſpexerint rei neceſsitatem, quę ſi ſufficiens non ſit, facultas huiuſmodi denegetur. In concedendis vero huiuſmodi facultatibus, nè faciliores ſe erga diuites, quam erga pauperes prębeant, præſertim cum diuites alijs poſſent vti alimentis ſine detrimento ſalutis, quibus pauperes, & miſerabiles perſonæ ob inopiam vti non poſſunt.

LIBRI

LIBRI QVARTI

TITVLVS I.

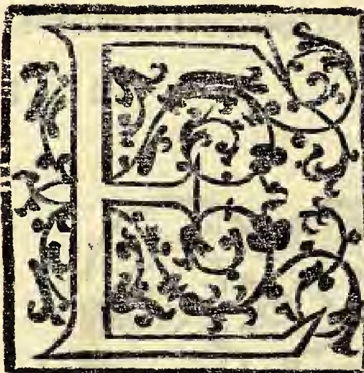

De ſponſalibus, & Matrimoniis.

§. I.

Concil. Trid. Seß. 24. c. 1. de reform. matrim.

X eo magna incōmoda, & in fœlices euentus oriuntur, quod Matrimonia, nec ſincero animo, nec ad Sacrorum Canonum præſcriptum contrahantur. Quare Epiſcopi, & Eccleſiaſtici Iudices in executione eorum, quæ de Sacro Matrimonij Sacramento iure diſpoſita ſunt, omnem operam collocare debent. Quod maximè cupiens hæc Synodus, præcipit Curatis omnibus, tam ſecularibus quam regularibus, vt curent diligenter, nè aliqui ex ſibi ſubditis, prius per verba deprȩſenti Matrimonium contrahant, quam peccata ſua confiteantur, quò ſe ad ſuſcipiendam gratiam prȩparent, quæ in hoc Sacramento confertur. Hoc enim, & ad vitam coniugalem cum omni pietate, & tranquillitate degendam, & ad prolem educandam, ad cœlorumque patriam dirigendam conuenientiſsimum principium erit. Præterea Curati ſubditos doceant, tunc ſe Matrimonij Sacramentum ſuſcipere, cum per verba depræſenti contrahunt.

Milan. 1. p. 2. tit. quæ ad Sacram. matrim. pertinent, & Guadix tit. 2. à cōſt. 57. & Granat. tit. de ſponſalibus, & Synodal de Quirog. à conſt. 28.

§. II.

Seß. 24. c. 1. de reform. matrim.

DECRETO autem Tridentini Concilij Synodus innixa hortatur, vt coniuges ante Sacerdotalem benedictionem in templo ſuſcipiendam, eadem domo non cohabitent, ſtatuitque benedictionem à proprio Parocho fieri, neque à quoquam, niſi ab ipſo Parocho, vel ab Ordinario licentiam ad prȩdictam benedictionem faciendam, alij Sacerdoti concedi poſſe.

Guadix tit. 2. conſt. 66.

Vt

§. III.

VT multis malis, quæ ex clandeſtinis coniugijs ortum habuere, medicinam afferret, vniuerſalis Tridentina Synodus clandeſtina huiuſmodi Matrimonia irritauit, nullaque decreuit, ac formam, qua Matrimonia debent celebrari in hunc modum præſcripſit (videlicet) vt Matrimonium præſente Parocho, vel alio Sacerdote de ipſius Parochi, vel Ordinarij licentia, & duobus, vel tribus teſtibus contrahatur. Quod ſi aliqui ſecus contrahere attentabunt, huiuſmodi contractus eadem Synodus irritos, & nullos decreuit. Huius igitur Concilij auctoritatem ſequuta hęc Synodus decernit, ac iubet, nè quiſquam per verba de præſenti Matrimonium contrahere attentet; niſi ad præſcriptum Concilij Tridentini. Siqui vero ſecus fecerint, vltra pænas à iure ſtatutas, etiam excõmunicationis pæna proponitur; contrahentes autem in triginta pondo condemnentur: ſinguli vero teſtes in quindecim, quæ in vſum Eccleſiæ, cuius fuerint Parochiales, erogentur. Parochus vero, aut Sacerdos per menſem vnum carcere incluſus teneatur.

Seß. 24. c. 1. de reform. matrim.

Dicta ſeß. 24. c. 1. vbi ſupra.
Mex. 1. c. 38. Guadix tit. 2. conſt. 57. & Granat. de ſponſal. n. 1. Synod. de Quiroga conſt. 29. & Limenſ. 3. act. 2. c. 34.

§. IIII.

EX Decreto itidem Concilij Tridentini ſtatuit, ac præcipit hæc Synodus, vt antequam Matrimonium contrahatur, ter in Parochia, ſiue Parochijs contrahentium, tribus continuis dieb⁹ feſtiuis à proprio Parocho inter Miſſarum ſolemnia publicè denuntietur, inter quos Matrimonium ſit contrahendum, ab eodemq; Parocho ſubditi moneantur, vt ſi ad alicui⁹ notitiam legitimum aliquod impedimentum peruenit, quo contrahentes impediantur, illud reuellent. Denuntiatores vero huiuſmodi, nequaquam fieri ommittantur, niſi quando probabilis fuerit ſuſpitio, Matrimonium malitioſe impediri poſſe, ſi tot præceſſerint denuntiationes: Tunc enim, vel vna tantum denuntiatio fiat, vel ſaltem Parocho, & duobus, vel tribus teſtibus prȩſentibus Matrimonium celebretur. Epiſcopis vero iniungitur, vt ad id, non per quoslibet ſuos officiales, ſed ipſi per ſe, aut per ſuum Generalem Vicarium, ex graui cauſa facultatem concedant: declarat autem hæc Synodus, in Indorum oppidis ſatis eſſe, ſi quando miniſter viſitauerit, tres huiuſmodi denuntiationes ab eo fiant, tribus diebus etiam non feſtiuis, dummodo eo tempore Populus in Eccleſiam conueniat. Aliter enim Matrimonia Indorum celebrari non poſſunt, ſine magno impedimento Doctrinæ Chriſtianæ, qua Indi ſunt erudiendi.

Seß. 24. c. 1. de reform. matrim.
Limenſ. 3. act. 2. c. 34. & Prouincial de Quirog. act. 3. c. 48. & Cõcil. Milan. 5. tit. quæ ad matrimonium pertinent.

D. Seß. 24. c. 1. de refor. matrim.

§. V.

IVXTA Decretum Concilij Tridentini prohibet hęc Synodus, vt nullus Sacerdos secularis, siue regularis, etiamsi Parochus sit, alterius Parochiæ sponsis: sine Ordinarij, vel eorum Parochi licentia, benedictionem nuptialem conferre audeat, quolibet priuilegio, aut consuetudine non obstantibus. Quodsi secus fecerit, ipso iure tamdiu suspensus maneat, quamdiu ab Ordinario eius Parochi, qui Matrimonio interesse debebat, seu àquo benedictio suscipienda erat, absoluatur.

§. VI.

PRÆCIPIT quoque hæc Synodus secularibus, & regularibus Curatis, vt in benedictionibus nuptialibus Indorum naturalium arras benedicant, cum reliquis cæremonijs, quibus in benedictionibus nuptialibus Hispanorum vti solent; Pro huiusmodi autem benedictionibus conferendis, quidquam prorsus nè accipiant, præterquam à sponte dantibus post præstitam liberam benedictionem: aliter quidquid acceperint, restituere etiam in foro conscientiæ tenebuntur, & præterea seuerè punientur.

§. VII.

NVLLVS Parochus, aut Sacerdos secularis, siue regularis, quemquam per verba de præsenti Matrimonio cõiungant, qui non sit ætatis legitimæ à iure statuta, cuius ætatis per librum baptismi, aut per sufficientem probationem constare debeat, Nec sponsalitijs similium personarum, quę per verba de futuro fiunt adsistat, nisi de Episcopi licentia. Siquis vero secus fecerit, Ordinarij arbitratu punietur.

Seß. 24. c. 9. de reform. matrim.

Mex. 1. c. 72. §. vnico.

§. VIII.

VOLENS Tridentinum Concilium liberum consensum, qui ad Matrimonij cõtractum requiritur, conseruari, præcipit sub anathematis pæna, quæ ipso facto incurratur, nè quisquam vllatenus cogatur, quominus libere Matrimonium contrahat, cuius auctoritatem sequuta hæc Synodus, cum his in partibus multi ob suam propriam vtilitatem, Indos, & seruos inuitos contrahere Matrimonium compellant, vt suis operis vtantur; statuit, ac mandat, nè vllus Hispanus Indum, aut seruum cogat ad Matrimonium contrahendum, nec per vim eos impediat, vt liberè cum quibus libuerit Matrimonium contrahant, sub pæna excommunicationis latæ sententiæ. Idemque præcipitur * proceribus Indorum, ea pæna statuta, si secus fecerint, vt triginta diebus in carcere sint inclusi, ac pręterea seuerè puniantur.

* Id est Caziques.

Iti-

§. IX.

ITIDEM præcipitur, vt hi, qui ſeruos coniugatos poſſident, eos vendere poſsint, nec vendant in partibus adeò diſtantibus, vt probabile ſit, eos cum vxoribus per longum tempus cohabitare non poſſe. Quod autem ſit tempus longum reputandum arbitrio Ordinarij cenſendum relinquitur.

§. X.

VT vero corruptelæ, inter hos * indigenas aliquando receptæ, non ſine graui Matrimonij iniuria, occurratur, quà cum quis fœminam aliquam in vxorem ducere volebat, eam à ſuis parentibus emens, cum eaque multo tempore ante Matrimonium cohabitans ſępe innuptam dimittebat; decernit, ac iubet hæc Synodus, vt Indorum Parochi diligenter in ſuis diſtrictibus de hoc delicto ſciſcitentur, ac Epiſcopum certiorem faciant, vt tantum facinus puniatur, & funditus, vt decet, extirpetur.

** Hoc eſt naturales.*

§. XI.

QVORVMDAM dolis, ac fraudibus, quas aliqui machinantur, vt binas nuptias contra indiſſolubile Matrimonij vinculum exerceant, obuiare volens hæc Synodus præcipit, vt nullus ex his, qui in facie Eccleſiæ Matrimonium cõtraxerunt, eo, quod ab altero coniuge abſens ſit, ſecundas nuptias contrahere audeat, niſi ſufficienter probet ad præſcriptum iuris, alterius coniugis mortem. Quod ſi quis ſecus attentauerit pæna graui pro qualitate perſonæ punietur.

Mexic. 1. c. 40. *Synodal de Quirog. conſt.* 33.

§. XII.

QVI ex Hiſpania, aut ex alijs partibus diſtantib⁹ in hanc Prouinciam peruenerint, & ſecum fœminas duxerint, vxorum nomine; niſi huius rei authenticum teſtimonium exhibeant ad illud deferendum. Si Epiſcopo videbitur, terminus vni⁹ anni cum dimidio præfiniatur. Quodſi intra præfixum terminum, de Matrimonio per teſtimonium, aut per ſufficientem probationem non conſtiterit, ab Ordinario ſeparentur, nec cohabitare permittantur.

Mex. 1. c. 39. §. *vnico.*

§. XIII.

SI quando euenerit, vt ſtante duorum infidelium Matrimonio, alter coniugum ad Fidem conuerſus baptiſmum ſuſceperit, altero, vel vllo modo ad Catholicam fidem conuertere ſe nolente, vel non ſine blaſphemia diuini nominis, vel eum vt pertrahat, ad mortale peccatum ei cohabitare volente: qui relinquitur ad ſecunda, ſi voluerit vota tranſibit, ſed ſi baptizatus, ſine detrimento Fidei, & legis diuinæ, aut cum ſpe, quod

Tx. *in cap. quanto, & in c. gaudemus de diuortijs. Limenſ.* 3. *act.* 2. c. 36.

ad Catholicam Fidem conuertatur, cum infideli cohabitauerit, fidelis alteri Matrimonio nè se coniungat, sed cum infideli cohabitet. Si vero infidelis conuersionem ad Fidem distulerit per sex menses ambo cohabitent: quò elapso termino, Episcopus dehac re certior fiat, vt ipse decernat, an terminus prorrogandus sit, an fideli concedenda facultas, vt alteri Matrimonio se coniungat. Itidemque Episcopo annuntiabitur. Quando aliquis Matrimonium contrahere velit, qui alterum coniugem in locis infidelium reliquit, cui suæ infidelitatis tempore cohabitabat, vt Episcopus, causa examinata, ei iungendi se alteri Matrimonio facultatem si sibi visum fuerit, concedat.

§. XIIII.

Mexic. 1. c. 41. & Synod. de Quirog. const. 34.

QVOS DEVS Matrimonij vinculo coniunxit non possunt, nec debent separari. Quare omnino reprobatum est maritum, & vxorem dato libello separationis coram Iudicibus, & Notarijs se ad inuicem separare, existimantes se illius libelli virtute à vinculo Matrimonij esse solutos: Id circo statuit hæc Synodus, vt nullus Ecclesiasticus Iudex, in libellis huiusmodi auctoritatem suam interponat, subpæna priuationis officij; Nullusq; Notarius eosdem conficiat, aut subscribat. Quod si secus fecerint, præter pænas Capit. *Cum æterni Tribunal*, statutas, ab officijs sint ipso facto priuati, Quadragintaque pondo minarum persoluant, in vsum fabricę, pauperum, & accusatoris æquis partibus eroganda. Qui vero ob prædictas causas non cohabitantes denuò Matrimonium contrahere attentauerint, propter binas nuptias punientur.

In cap. cum æterni de sent. & reiudicata lib. 6.

§. XV.

QVONIAM vero aliqui, eo animo lites de diuortio mouent, easque minimè prosequuntur, vt liberè in suis insordescant vitijs; quò diabolicę eorum fraudi occurratur statuit, ac præcipit hæc Synodus, vt quando cumque lis de diuortio mota fuerit, vxor statim, in aliqua Domo honesta constituatur. Casu vero, quo pars litem non prosequatur, Fiscali detur facultas petendi, vt simul cohabitent. Quodsi sententia lata fuerit de diuortio quòadthorum, vxor in domo honesta, ac minime suspecta pro ratione suæ ætatis, & conditionis collocetur, nè vlla in Deum committatur offensa, Fiscalis verò, qui in hoc negligeter egerit, in pondo triginta condemnetur, & iuxta causæ qualitatem, vsque ad officij suspensionem puniatur, si Episcopo ita videbitur.

TITVLVS II.

De cognatione ſpirituali, & alijs MATRIMONII IMPEDIMENTIS.

§. I.

VONIAM aliqui, Dei timore poſt habito, intra gradus à iure prohibitos, in quibus Matrimonium inualidum eſt contrahere præſumunt, vnde conſequitur, vt in peccato vitam ducant: eam ob cauſam ex Decreto Concilij Tridentini, interdicit hæc Synodus nè quiſquam intra hos gradus Matrimonium contrahere audeat, nè Sacerdos vllus in aliquò huiuſmodi contractu interveniat. Quod ſi aliqui ſcienter intra gradus prohibitos, qui Matrimonium dirimunt, cõtrahere attentauerint, prẹter pẹnam excommunicationis, quam ipſo facto incurrant, & alias pẹnas à legibus Eccleſiaſticis, & Regijs * ſtatutas, centum pondo perſoluant. Sacerdos vero, qui huius rei conſcius, huiuſmodi Matrimonij contractibus interſit, ſi Beneficiatus fuerit, fructus, ſeu redditus vnius anni amittat: aut ſi Beneficiatus non fuerit, centum pondo mulctetur. Quæ omnis mulcta fabricẹ Cathedralis Eccleſiẹ ſumptibus Iuſtitiæ, accuſatori, aut ſi is deſit, Iudici æquis partibus applicetur.

Seß. 24. c. 5. de refor. matrim.

Mexic. 1. c. 38. §. vnico, & Synodal de Quirog. conſt. 30.

Tx. in Clem. vnica de conſanguinitat. & affinitate.

Lex Regia 3. tit. 18. partita 7. & lex 7. tit. final lib. 8. ordinamenti.

Vide Couarrub. in 4. 2. p. c. 6. §. 8. n. 2. & 3.

§. II.

QVò verò his euitandis accurata diligentia adhibeatur, hæc Synodus Sacerdotibus exponit gradus prohibitos cognationis corporalis, & ſpiritualis hos eſſe.

Ex Synod. de Quirog. conſt. 30.

§. III.

PRIMVS conſanguinitas vſque ad quartum gradum incluſiue. Secundus affinitas ex Matrimonio contracta vſq; ad quartum gradum. Tertius affinitas ex fornicatione contracta, vſq; ad ſecundum gradum incluſiue, pro vt eſt à Tridentino Concilio diſpoſitum. Quartus impedimentum publicẹ honeſtatis, vbi ſponſalia quacumque ratione non fuerunt valida prorſus tollitur, vbi autem valida fuerunt, primum gradum non excedit,

Seß. 24. c. 4. de reform. matrim.

Seß. 24. c. 3. de reform.

§. IIII.

COGNATIO ſpiritualis in baptiſmo contrahitur inter baptizantem, & baptizatum, & illius patrem, & ma-

Seß. 24. c. 2. de reform. matrim.

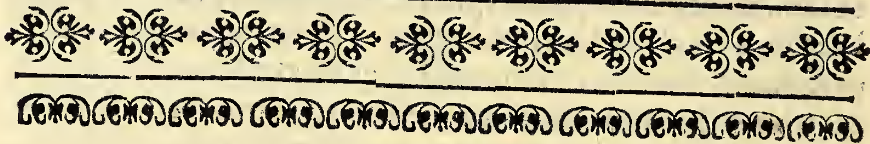
trem, & inter compatrem, & commatrem baptizati, & inter illius patrem, & matrem tantum. Ex confirmatione verò contracta cognatio confirmantem, & confirmatum, illiusque patrem, & matrem, ac tenentem non egreditur. Aduertendum tamen est, in impedimentis huiusmodi fœlic. record. Pium Papam Quintum suis proprijs motib⁹ declarasse in gradibus ante Concilium Trident. prohibitis, & postea ab eodem Concil. sublatis tamquam Matrimonium non impedientibus, non solum intelligit post Concilium impedimētum esse sublatum ijs, qui denuò ad illum gradum peruenerunt; sed etiam ijs, qui ante Cōcilium eo gradu erunt coniuncti, dummodo Matrimonium, aut contractum sit, aut contrahendum post Tridētinum Concilium.

Motus prop. Pij V.

§. V.

NEFANDA inter fratres, & sorores primo gradu coniuncta Matrimonia, omni iure prohibentur. Quare præcipitur, vt infideles huius Prouinciæ, qui tempore suæ infidelitatis, in hoc gradu coniuncti erant Matrimonio: cum primum baptismum susceperint, separentur, Matrimoniumque huiusmodi irritum, ac nullum decernatur.

Tx. in cap. final. de diuortijs.

LIBRI

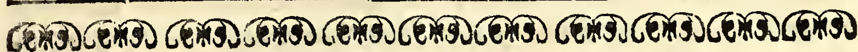

LIBRI QVINTI

TITVLVS I.

De Visitationibus.

§. I.

ISITATIONVM pręcipuus scopus, (vt sanctum Concilium Tridētinum exponit,) est, sanctam Orthodoxamque Doctrinam, expulsis hæresibus, inducere, bonos mores tueri, prauos corrigere, populum cohortationibus, & admonitionibus ad religionem, pacem, innocentiamq; accendere, ad quod efficiendum, vltra ea, quæ locus, tempus, & occasio, visitatarumque personarum conditio, Deo, ac Dño inspirante visitatorem docuerint, is ordo seruabitur.

Seß. 24. c. 3. de reform. Mex. 1. c. 92. Guadix tit. 8. & Milanens. 1. p. 2. tit. de visitatione, & Tolet. act. 2. c. 2. & Granat. tit. de visitat. & Synod. de Quirog. à const. 116. Limens. 3. act. 4. à c. 1. vsque ad 5. Latè Concil. 4. Milan. tit. de visitatio.

§. II.

CVM primum ad locum, quem visitaturus est, visitator peruenerit, Ecclesiam adeat, vbi eum populus expectat, ibique preces ad Deum effundet, ac deinde ipse, aut eius loco alius concionem habebit, qua summatim visitationis scopum exponat. Præterea generale huius Synodi Decretum legi efficiet, populumque admonebit de obligatione, qua singuli tenentur denuntiandi publica peccata, vt tale remedium adhibeatur, quò omnes in Deum offensæ funditus tollantur.

Vide Granatens. & Synod. de Quiroga vbi supra.

§. III.

SAnctissimum Eucharistiæ Sacramentum, sanctum Chrisma, oleumq; ac baptismalem fontem, Manuale etiam Sacramentorum, ac omnia Ecclesiæ ornamenta visitabit, accuratèque respiciet, an hæc decenter teneantur.

Libel-

§. IIII.

LIBELLVM præteritarum visitationum requirat, sciscitetur que an statuta in prędictis visitationibus executioni mandata sint: si vero aliqua adimplenda desunt, compleri curet, repręhendatque, ac corrigat eos, qui in his adimplendis negligenter segesserunt.

§. V.

QVO ad bona vero Ecclesiæ inquirat in primis, an inuentarium, liber ve sit, vbi descripti sint, tituli possessionum, quas Ecclesia obtinet, exploretque an aliqua Ecclesiæ bona alienata sint, an ea quisquam vsurpauerit, an vero aliqui sumpt⁹ in ædificijs, alijs ue rebus facti sunt, qui eam summam excedant, quæ est ab hac Synodo constituta, aut si Ecclesia ius habet ad aliqua bona nondum ab Ecclesia recuperata. In quibus omnibus id adimpleri efficiet, quod titulo de rebus Ecclesiæ conseruandis, alienandis, vel non, iussum est.

§. VI.

VISITET quoque Ecclesias, & Eremitoria, videatque an aliqua superflua sint, aut non bene restaurata, & an sine Episcopi licentia fabricata sint, Episcopumque de hac re certiorem faciat, vt de conuenienti remedio prouideat. Præterea iuxta Concilij Tridentini Decretum peculiari cura exquirat, & exploret attentè, an imagines indecentes teneantur, quasq; sic repererit, deleri faciat, aliasque in earum loco constitui iubeat, pro vt est titulo de reliquijs, & veneratione sanctorum dispositum.

Seß. 25. in princip. tit. de inuocatione, & Sacris imaginibus.

§. VII.

HOSPITALIA etiam, Eremitoria, Confraternitates, & alia pia opera visitet, dispiciatque, an eorum institutione, & fundatione, Episcopiq; ordinationibus constituta obseruentur, idque prouideat, quod sibi conueniens videbitur, vt hæc opera conseruentur, & augeantur. Missarum, & piorum operum, quæ ex testamento relicta sunt libellum petat, vtque ea adimpleantur, quod est titulo de testamentis Decretum, obseruet.

§. VIII.

CORAM Parochis Decreta huius Synodi, quę ad eorum officium spectant legi faciat, & an obseruentur, diligenter exploret, specialiter vero inquirat, an Parochus libros habeat, vbi Baptizatorum, Confirmatorum ve, aut eorum, qui Matrimonio coniuncti, & mortui sunt nomina descripta teneat; Si habet Catechismum, Directoriumq; confessorum, librumq;

Decre-

Decretorum huius Synodi; Si permittit à Clericis peregrinis ſine licentia Miſſam celebrari. Si habet Tabullam ſalariorum, iuxta taxam ab Epiſcopo deſignatam. Quod ſi quid repererit, quod non ſit executioni mandatum, diligenter adimpleri curet, exceſſuſque, & negligentias corrigat.

§. IX.

DE vita, & honeſtate Clericorum priuatim exquiret, ſi onera ſuorum officiorum obierint, & quæ his Decretis iuſſa ſunt adimpleuerint. Aut ſi in aliqua delicta reinciderint, aut aliqua receperint, quæ à iure, aut ab hac Synodo eis prohibentur. Exquiret prçterea, an Clerici, vel ſeculares publica aliqua peccata, aut ſcandala committant, an aliqui ſint concubinarij, blaſphemi, ſuſceptores aleatorum, vſurarij, & alijs huiuſmodi vitijs implicati. In reb⁹ autem occultis inquiſitionem in ſpeciali nè faciat, ex qua infamia oriri poſsit, ſed vt eſt à iure communi diſpoſitum inquirat.

Tx. in c. qualiter, & quando, el 2. de accuſationibus, & in cap. licet æli de Symonia.

§. X.

VISITATOR omnia, quæ animaduerſione digna repererit, effecerit, aut prouiderit, dum exercuit viſitationem in ſuo libro deſcribat: cum vero ad ciuitatem, vbi Epiſcopus reſidet, peruenerit, de his omnibus intra tres dies Epiſcopo rationem reddat.

§. XI.

VT verò liberius morum reformationem, quæ viſitatoribus valdè commiſſa eſt, procuret, nihil quidquam viſitator vllatenus accipiet, quocumq; modo ei offeratur, ornamentaue, nec pro ratione petenda de hoſpitalibus, confraternitatibus, Oeconomisue Eccleſiarum, aut alijs ſimilibus, niſi tantum quæ ad victum, & hoſpitium ſibi, & his, qui eum cōmittantur, (quorum paruus numerus eſſe debet) ab Epiſcopo dari conſtituta ſunt. Quòd ſi ſec⁹ fecerit, pçnas incurrat à conſtitutione Cōcilij Lugdunenſis, quæ incipit, *exigit*, ſtatutas, & reliquas à Cōcilio Tridentino impoſitas, ex cui⁹ Decreto decernitur, vt ſi viſitatores ratione viſitandi baptiſmales fontes aliquid acceperint, illud, in foro etiam conſcientiæ, reſtituere tenentur; Hoc tamen Decreto non prohibetur, nè Notarij, & computatores, quos ſecum duxerint, id exigere poſsint, quod ex taxa huius Synodi eiſdem debetur, ratione actorum, & ſcripturarum, rationumque, ſeu computorum, in quibus ſe exercuerint.

Vide concilia citata ſupra §. 1.
Tx. in c. exigit de cenſibus lib. 6.
Seß. 24. c. 3. de reform. Tolet. act. 2. c. 7. & Limenſ. 3. act. 4.

§. XII.

QVAMVIS ex iure, & ex Decreto Concilij Tridentini Eccleſiæ, & oppida, quæ viſitantur, Epiſcopis, aut eo-

Seß. 24. c. 3. de refor.

eorum visitatoribus, ratione procurationis, sibi, & his, qui in eius comitatu sunt, congrua victualia suppeditare debeant, & in hoc etiam Archiepiscopatu, & Prouincia consuetum sit, Tamemes (baiulos scilicet homines) iumentaue, sine vlla mercede tribuere, vt ex vno oppido in aliud, quæ ad hoc necessaria sunt, exportentur, nihilominus hæc Synodus statuit, ac præcipit, vt posthàc Episcopi, siue eorum visitatores, cum visitauerint, iustam mercedem baiulis huiusmodi, aut alijs Indis, prose, & iumentis, quæ ad hoc adhibuerint persoluant, pro distantia, quæ est inter vnum, & alterum oppidum, & terræ consuetudine attenta, ita vt omnes intelligant vitari id omne, quò subditi vexari, aut molestari videantur, ac præterea ea solum visitatores proponere, quæ animarum saluti maximè conueniunt.

§. XIII.

Caciques, y Tequitlatos.

NE Indi, visitationum occasione * à proceribus molestetur, statuitur, ac iubetur, vt visitatores inscriptis annotatum suis nominibus relinquant quidquid pro suis, & eorum, qui eos comittantur victualibus sumptus fecerint, quò possit œconomus, si secularis fuerit, regijs magistratibus, si ab eisdem petatur rationem reddere, aliter promodo culpæ grauiter puniatur.

LIBRI QVINTI

TITVLVS II.

De calumniatoribus.

§. I.

De hoc tit. Granatens. tit. de calumniatoribus n. 1. 2. & 3. quò reformatur Conciliũ Mexic. 1. in c. 79.

GRAVISSIMA iniuria tribunalibus irrogatur, quę Deus in Ecclesia sua pro administranda iustitia constituit, dum his nonulli ad suas vindictas, & flagitia abutentes, dolo malo innocentes criminantur. Cui malo remedium afferre volens hęc Synodus pręcipit, vt si aliquis articulos dederit, aut calumniosam accusationem, per se, vel interpositam personam contra aliquem Clericum obtulerit, in casibus, quibus iuxta iuris dispositionem calumniosa talis accusatio reputabitur, iisdem pænis criminator plectatur, quibus puniendus esset accusatus, vel denuntiat⁹, si contra eum pro-

Lex Reg. 4. tit. 17. lib. 8. recopil.

probaretur. Ac præterea in omnibus expensis, & damnis condemnetur, quæ accusato, vel denuntiato indè prouenerint, & in pondo quinquaginta, quorum medietas ei, qui calumniam passus est, tribuatur.

§. II.

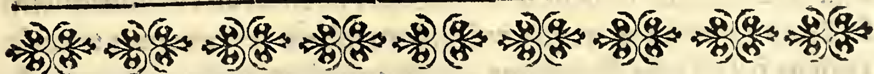
SI quis accusauerit, aut denuntiauerit, siue Clericus sit, siue secularis iniuriam suam non fuerit prosequutus, abeo articuli nè admittantur, nec accusatio pro sua recipiatur, sed Fiscali tradetur, qui ad eius prosecutionem tenebitur, in his casibus, & eo modo, quo titulo de officio Procuratoris Fiscalis continetur, & non aliter, vltra ea tamen, quæ ibidem disposita sunt, secularis Clericum fideiussorem ad id præbeat, qui secularis in probatione defecerit, expensas, & pænam prædictam, se soluturum promittat, aliter eius accusatio nequaquam admittatur.

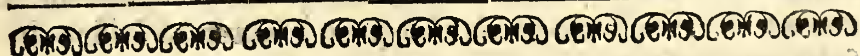
§. III.

QVAMVIS is, qui calumniosè fuerit accusatus, calumniatorem non accusauerit, possint Iudices (si casus id postulat, eisque videatur) contra calumniosum criminatorem ex officio procedere, eumque pro merito culpæ condemnare.

§. IIII.

QVONIAM vero sæpe Indi nomine communitatis, aut particularium articulos contra nonullos Clericos dare solent, decernitur, ac iubetur, vt attento quod cum Indis Decretum de fideiussoribus exhibendis, & pænis supra nominatis in rigore exequendum non est, Fiscalis causam suscipiat, eamque prosequatur, etiam si Indi abea desistant; ita vt Fiscalis ac inre eorum se protectorem ostendat, ea tamen conditione statuta, vt (Indis desistentibus) huiusmodi prosecutio, nec fieri, nec inchoari, nec inchoata deseri à Fiscali possit; nisi prius sententia, & consensus Episcopi præceserit, cuius paternę prudentiæ hæc Synodus relinquit, vt quid hac inre magis ad Dei honorem, & indigenarum protectionem, excessuumque coercionem conueniat attentè consideret.

TITVLVS III.

De Simonia.

§. I.

Milanens. 1. p. 2. tit. quæ pertinent ad collationem beneficiorum, vers. vt omnis, & Granatens. tit. de Simonia n. 4.

ETSI abipso renascentis Ecclesiæ initio, semper Simoniæ vitium abominabile, & execrabile fuerit, ac Sacris Canonibus prohibitum, grauibusque pænis punitum; Tamen ea fuit hominum malitia, vt diuersis fraudibus, & fallacijs sua Simoniaca pacta occultare, & palliare procurent. Quod malum in hunc Archiepiscopatum, & Prouinciam adeò grassatum est; tam ad præsentationes, quæ in his partib⁹ fiunt, obtinendas, quam ad eas in curia Catholicæ Maiestatis procurandas, vt conueniens remedium, & opportunum sibi afferri postulet, dequo prouidere volens hæc Synodus præcipit nè quisquam Ecclesiastic⁹, siue secularis cuiuscumque dignitatis, conditionisve existat, pacta, conuentionesve faciat, aut pecunias promittat, aliave strenarum nomine, si præbenda obtineatur, aut mercedis prætextu, pro sollicitudine, aut ad obtinendum fauorem quorumcumque aulicorum, sollicitatorumve, aut procuratorum, seù aliarum personarum eis propinquarum, qui præsentationes huiusmodi conferre debent, nec scripturas nomine debitorum alijs de causis contractorum concedat, aut alios concedere faciat, quibus eos, qui se obligauerint indemnes seruaturum promittat, ratione eius summæ quam persoluerint, nec aliter quouis modo desimilibus paciscatur perse, nec per interpositam personam. Quòs omnes hæc Synodus Simoniacos declarat, & qui hęc cōmiserit, pænas à iure statutas, & à fœlicis recordationis Pio Papa Quinto motu proprio confirmatas incurrere decernit; Quæ quidem pænæ hæ sunt: videlicet ipso iure priuatos esse beneficio, aut prębenda, hac ratione ab eis obtenta, ac præterea inhabiles reddi ad alia quæcumque beneficia obtinenda, necnon ad restitutionem fructuum omnium, atque redditu um abeis receptorum teneri. Itidem ipso facto incurrunt excommunicationem maiorem, à qua nisi in articulo mortis ab alio quam à Summo Pōtifice absolui non possunt.

Tx in cap. nobis fuit de Simonia, & in extrauaganti 1. de senten. excōmunicationis inter cōmunes confirmata per Greg. XIII. in Bulla cuius titul⁹ est de Dati[illegible]& pro-missis *quam ad literam refert, & eleganter legit Nauarrus in tractatu de datis, & promißis.*

Tx in extrauaganti, 2. de Simonia inter communes. Motus proprius Pij *V.*

§. II.

DECLARAT præterea hæc Synodus, hos, qui præsentationem obtinent per illicita huiusmodi media impetratam,

tam,

tam, non fore admittendos ad similia beneficia, siue prębendas obtinuerint, hæc Synodus admonet, eisdemque pęnas à fœlicis recordationis Pio Papa Quinto innouatas notas facit, eorumq; conscientias grauiter onerat, quatenus animaduertant, teneri se ad resignandum beneficia, & fructus male perceptos restituendum, necnon eosdem exhortatur, vt ab hoc nequissimo vitæ statu resipiscant, ad illudq; acerrimum, ac tremendum Dei Iudicium mentis occulos conuertant.

§. III.

EPISCOPIS vero, quò omnis Simoniæ cesset occasio, monet hęc Synod⁹, vt familiaribus suis, ratione officiorum quæ exercent, certam mercedem constituant, nè illi hoc subsidio destituti, beneficia Ecclesiastica, tamquam suæ operæ, & laboris pretium præcipue sibi proponant. Fraudari tamen Ecclesias non vult hęc Synodus probatorum hominum ministerio, siqui sunt in Episcoporum familia, quibus ob suam Doctrinam, & pietatem vtiliter beneficia, siue præbendæ conferri possunt. Qua in re Episcopis vehementer commendatur, vt familiarium merita, & Doctrinam examinent, ita vt benemeriti non grauentur, si eis familiares Episcoporum pręferantur. Cum in Ecclesiarum damnum, & tertiæ personæ incōmodum familiaribus satisfaciendum non sit. Quando Sacros lapides, calicesve, aut ornamenta benedicta, vasque aureum, aut argenteum, quod intus sanctorum reliquias contineat vendi contigerit, præcipitur, vt ratione consecrationis, benedictionis ve, aut reliquiarum, nihil quidquam pretij exigatur, nec maiori pretio hæc diuendantur, quam eo, quo materia; aut opus æstimabitur, sub pænis contra Simoniacos statutis.

Milanens. 1. vbi supra.

Concil. Trid. Sess. 24. c. 18. de reform. cum motu proprio Pij V.

§. IIII.

QVI Beneficia, seu Parochias, multis, & ambitiosis precibus, donis, promissionibus, fauoribusve ad Episcoporum Guuernatores, aut examinatores allatis petierint, pro illa vice reddantur inhabiles ad tale beneficium, seu præbendam obtinendam, inquo eorum conscientias respectiuè hęc Synodus valde onerat.

TITVLVS IIII.

De hæreticis.

§. I.

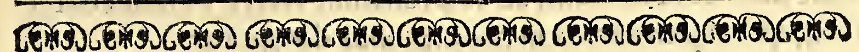
PERPENDENS hęc Synodus quam graue peccatum sit, eos à Fide Catholica deficere, qui diuina fauente misericordia; Etenebris Idololatriæ,& gentilitatis ad lucem Euangelij eruti, Fidem Christianam in Sacro baptismate professi sunt; quæ à Fide defectio, in his præsertim grauior culpa est, qui aliorum duces,& magistri cum sint, eos peruertunt,& à veri Dei cultu ad Idòla adoranda, & Dæmones colendos seducunt: grauiter, molesteque ferens,& eam, quæ nostræ Fidei irrogatur, iniuriam, & tot animarum iacturam. Necnon intimis visceribus cupiens, * natiuis Indis tamquam nouellis in Ecclesia plantis in Fide roborentur, afferre remedium. Attendens præterea nimiam Episcoporum indulgentiam, quæ paterna pietate canonum rigorem temperantes, hactenus blanditijs, potius quam seueritate, ad viam salutis trahendos Indos existimarunt, non solum Indis vtilem fuisse, immo eis occasionem præbuisse, vt proiecta quadam audacia ad suos errores, & antiquas superstitiones (quod plerisque in partibus huius Prouinciæ experientia docet) redirent. Timens denique quam graue damnum conuersioni, & conseruationi Indorum in Fide Christiana proueniret, si hæc pænis impositis non reprimeretur audacia, statuit, ac præcipit Prælatis omnibus huius Prouinciæ, vt diligentissime inquirant, ac sciscitentur de huiusmodi Idòlolatris, præsertim dogmatistis, & errores inter alios disseminantibus. Quod si postquam eos piè monuerint,& corripuerint, nihilominus in suis perseuerare erroribus comperiantur, rigidè contra eos procedant, easq; pęnas applicent, quas magis cõuenire iudicauerint,& ad horum emendationem,& ad aliorum remediũ. Paternę autem Episcoporum prouidentię hęc Synod᾿cõmittit arbitrium qualitatis pęnarum, monens eos, nè pænas pecuniarias imponant, quę nec grauitati delicti, nec Indorum paupertati respõdent, sed eos corporalibus pęnis coherceant, quib᾿ solum eorum saluti consultum videatur.

Naturales Indios.

Nec-

Necnon vehementer Episcopis eorum cura cōmendatur, cum indie tremendi Iudicij, de animabus sibi commissis, omnipotenti Deo rationem sint reddituri.

LIBRI QVINTI

TITVLVS V.

De vsuris.

§. I.

QVI volunt diuites fieri, ait Apostolus, incidunt in tentationem, & in laqueum Diaboli, & desideria multa, & nociua, quę mergunt homines in interitum, & perditionem; Hinc est, quod multi his Indiarum partib⁹ appulere, insatiabili quoad diuitiarum siti, & cupiditate excæcati, qui facile se his contractibus implicant, vnde maius lucrum reportari posse sperant, nihil curantes iusti nè, an iniusti contractus illi sint. Quò fit, vt constitutionis vinculo, non sine magno animarum periculo obligentur, ob nimiam difficultatem, quæ aliena quæ retinent bona veris eorum Dominis restituant. Quare hæc Synodus ardenti salutis animarum, quarum cura Episcopis commissa est, desiderio flagrans, à virisque prudentia, & experientia probatis intelligens, Tricasuarias, variasq; fraudes lucri cupiditate in his partibus inuentas, quib⁹ iniustitia, quæ dolo malo in proximum exercetur, occultari, ac palliari possit, quantum valet, omnes huius Prouincię fideles in Domino exhortatur, vt rationem, quam Deo indie tremendi Iudicij redditurí sunt, certamq; animarum suarum damnationem, si iniustè aliena bona sibi vsurpant, ob occulos ponentes, viros Doctrina, & vita probatos consulant, eisq; modum, quem in negotiando, & contrahēdo tenent, aperiant, atq; eos solum contract⁹ exerceant, ad securitatem conscientiæ, quos iuris periti huiusmodi licitos probauerint. Sed nè posthac iniusti contractus, sub iustorum specie

ſpecie lateant, ac de eis ignorantia præſumatur, hæc Synodus, quid de aliquibus contractibus, quorum frequentior eſt in hac Prouincia vſus, ac de quibus per multæ difficultates propoſitæ occurrunt, iuxta iuris diſpoſitionem, faciendum ſit, exponit, atq; declarat. Aliorum vero contractuum diſcuſsionem ad directorium confeſſorum, ab ea probatum refert, vt tam confeſſarij, quam pænitentes in his omnibus dirigantur.

§. II.

Primus caſus.

Tx. in leg. Reg. 5. tit. 21. lib. 5. & lex 1. & 2. tit. 24. lib. 5. recopil.
Quando eſte Decreto ſe ordenò no ſe hauia aſentado el enſaye de la plata: como lo eſtà agora: por orden de ſu Mageſtad.

QVIA is contractus in hac Prouincia frequens eſt, vendendi (ſcilicet,) aut credendi argentum ad certum tempus, vt æſtimato iuxta legem Regni pretio, ſexaginta tominorum pro vnaquaque argenti Marca, venditi, aut crediti, argenti pretium in moneta regalium præfinito tempore ſoluatur. Hæc Synodus illegitimum, tunc eſſe contractum huiuſmodi declarat, quando argentum valorem à lege conſtitutum non attingit, ſcilicet, denariorum vndecim, & granorum quatuor. Quia ad dilatam ſolutionem, argentum minoris valoris eodem pretio vendere, quò argentum pretioſius, & valorem à lege æſtimatum pertingens diuenditur, contractus illegitimꝰ eſt, & vſurarius. Maiori enim pretio in eo argentum venditur, ratione dilatę ſolutionis, quam à lege præſcribitur, & pecunia numerata vendi poteſt. Hoc igitur genus contrahendi Synodus damnat, illicitumque, & vſurarium decernit, idemque tale iudicari, & reputari mandat. Reos verò, & in ſic contrahēdo delinquentes Eccleſiaſtici Iudices corrigant, omniq; iuris rigore puniant, in eoſq; & in eorum bona pænas omnes exequantur, quas contra vſurarios, & fœneratores ſtatutas inuenerint. A confeſſarijs verò minimè abſoluantur, niſi poſt plenè factam reſtitutionem eorum, quæ ex illicito, & vſurario contractu percipiunt, & acquiſierunt, ab huius generis contractu omnino abſtineant.

§. III.

Secundus caſus.

ALIQVANDO vero argentum vndecim denariorum, & quatuor granorum valorem attingens, in pecunia numerata iuſto legis pretio vendi non poteſt, dilata vero ſolutione iuſtæ legis pretio venditur, cuius contractus iuſtitiam, vel iniuſtitiam perpendens hęc Synodus, ex varietate circunſtantiarum, aliorumque plurium poſſe variari, quò fit, vt de eo certa definitio dari non poſsit, volenſque fideles huius Prouinciæ ad rectam iuſtitiam dirigere, & conſcientiæ detrimenta, ac proximi damna vitare, ſtatuit, ac iubet, vt tam in contractibꝰ huius generis factis, quam in his, qui in poſterum fient, ante omnia contrahentes conſulere debeant, & conſulant viros vita,

&

& ſcientia, conſcientiaque probatos Theologos, aut Iuriſperitos, quibus circunſtantias, motiones, & cauſas contractuum huiuſmodi apperiant, eorumq; ſententiam, & conſilium ſequantur, vt de contractus huiuſmodi iuſtitia tuti in conſcientia ſint; Quod ſi ſecus fecerint valde eorum conſcientiæ ab hac Synodo onerantur.

§. IIII.

PORRO, quia etiam huic Synodo renuntiatum eſt, ob pecuniæ penuriam, & vrgentem neceſsitatem, per multos præſertim eo tempore, quò Claſsis in Hiſpaniam proficiſcitur, mutuo pecunias non inuenientes, vt ſuis creditoribus ſatisfaciant, ſolere ad id permutationes facere, merces ad dilatam ſolutionem ementes, quas in pecunia numerata minori pretio diuendunt, ſæpeque nullis mercibus interuenientibus, quæ re ipſa emptioni, aut venditioni ſubijciantur, fictè conuenerint, & contrahunt ad certum terminum ſoluere ſe obligãtes ſummum pretium, quò falſò præſupponitur merces emptas fuiſſe, cum re vera in pecunia numerata aliquam tantummodo ſummam recipiant, & ad certum tempus maiorem ſummam reddituros, obligatione ſe deuinciant. Qui quidem contractus, ſiue merces fingantur interuenire, & vendi, cum nec interueniant, nec diuendantur; ſiue argentum ſit, quod emi confingitur iuxta pretium legis, viliuſque vendi ratione numeratæ pecuniæ, ab hac Synodo declaratur illicitus, & vſurarius, quia in eo minor ſumma pecuniæ mutuo datur, cum obligatione reddendi maiorem; Reliquę verò conuentiones, in quibus, vt dictum eſt, vera emptio, vel venditio non interuenit, fraudulentæ, & ſolum ad palliandas vſuras inuentę decernuntur. Quare hæc Synodus præcipit, vt qui contractibus huiuſmodi ſe implicauerint, * & Proxeniſtę, qui in eis interuenerint, pęnis contra vſurarios ſtatutis puniantur; Iudices autem Eccleſiaſtici diligentiſsimè inquirant de huiuſmodi delinquentibus, vt rei tam pernitioſæ, & quæ ſic palliata, & velata facile committitur, remedium adhibeatur. * *Corredores.*

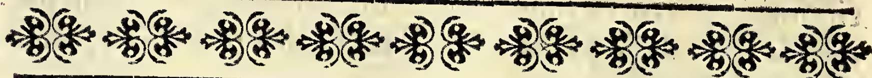
§. V.

PRÆTEREA, quoniam per multi homines illicitum eſſe intelligentes vendere aliquid ad dilatam ſolutionem maiori pretio, quam in pecunia numerata in venditione mercium, pretium, quod ſummum appelatur, ratione dilatę ſolutionis ad aliquod tempus excedendo, qui contractus vſurarius eſt, vt illum cõmittant, varios quærunt colores, & fallacias, purpuram, cacaum, & ſimiles alias merces maiori pretio ad dila-

tam ſolutionem diuendētes, quam pecunia numerata æſtimantur, & fortaſſe maiori, quò eas ad dilatam ſolutionem crediderunt. Id circo hæc Synodus iuxta iuris præſcriptum decernit, ac declarat, in his,& alijs mercibus, in quib⁹ diuendendis multi ſeſe exercent, easque nulla neceſsitate compulſi pecunia numerata diuendunt, vndè verum pretium, quo in pecunia numerata ęſtimantur liquidò conſtare poteſt vſuram committi ab illo, qui eas ad dilatam ſolutionem maiori pretio vendiderit, quam ſummo,& eo, quò in pecunia numerata venduntur, Necnon cauſa non obſtante, qua ſe communiter excuſant, eo quod nullum pretium in pecunia numerata conſtitutum ſit,delinquētes hęc Synodus puniri mandat,pęnis contra vſurarios impoſſitis. Itidemque fiat cum illis, qui ad dilatam ſolutionem magnam quantitatem cacai, alterius ve generis mercium collectiuè maiori pretio vendunt, quam in pecunia numerata collectæ in vnum merces huiuſmodi diuenduntur. Hoc enim eſt iuſtum pretium iſtius modi mercium, non autem illud, quodſi minutatim diuenderentur,pro eis reperiretur. Pretium ſiquidem mercium, quæ minutè diuenduntur ob laborem, periculum, & induſtriam maius eſt,quam earum, quæ collectim emuntur. Quapropter ſi contrahentes, hac executione non obſtante, eadem pæna plectendi ſunt, qua illi,qui carius ad dilatam ſolutionem, quam pecunia numerata merces extrudunt.

§. VI.

QVONIAM verò caſus alij per multi, qui in his partibus paſsim inter negotiandum occurrunt, quique ſpecialem circunſtantiarum indaginem requirunt, vt probentur, vel condemnentur,huic Synodo propoſiti ſunt eos ad directorium, & examen confeſſariorum refert. Idque negotij, confeſſoribus datur, vt directorio Synodi huius auctoritate probato, in diſcuſsione iſtorum caſuum vtantur.

LIBRI

TITVLVS VI.

De ſortilegis.

§. I.

AGNA in Deum verum cõmittitur offenſa, inquo totius noſtræ miſerię conſiſtit remedium. quique omnipotens eſt,& ſummè ſapiens, ſi ſortilegi, magi, malefici, ariolive conſuluntur, abeiſq; futuri inquiruntur euentus. Quæ res acerrimè in ſacra ſcriptura repręhenditur,& diuina lege prohibetur. Eam ob cauſam hæc Synodus interdicit, nè quiſquam cuiuſcumque conditionis exiſtat auguribus, ſortibusve vtatur, circulis, aut incantationibus, ad futuros rerum euentus pręnoſcendos, nec cuiquam filtra, aut veneficia propinet, vt ad amorem, vel odium incitetur; aliterque, qui ſecus fecerint, flagellabuntur, mytraque capite impoſita in publicæ ignominiæ ſigno punientur; aut iuxta qualitatem delinquentium pæna pecuniaria plectentur, ita vt Epiſcopi arbitrio grauitati culpæ pęna reſpondeat.

Mexi. 1. c. 5. Guadix tit. 5. conſt. 20. & tit. 6. cõſt. 44. Milanenſ. 1. p. 1. tit. de Magicis artib⁹, & Granat. tit. de ſortilegis n. 1.

bebedizos.

§. II.

NEMO etiam ſortilegos, veneficos, incantatores ve huiuſmodi adeat, vt eorum maleficijs, ſeu veneficijs, vtantur, alitèr ſolemnem aget pænitentiam die feſtiuo dum Miſſa Conuẽtualis in ſua Parochia celebratur, vbi detecto capite, ſine pallio, & nudis pedibus, fune præcinctus, candelamque incenſam in manib⁹ tenens, ſtet, ibiq; publicè ſententia in eum lata legatur, & Præterea ſi Hiſpan⁹ fuerit, duas argenti marcas perſoluat fabricæ Eccleſiæ, accuſatori, & pijs operibus applicandas. Poterunt tamen Iudices cum illis miſericorditer agentes pænas huiuſmodi moderari, qui ſponte ſua, ſine cuiuſquam accuſatore ad eos confugerint, delictum à ſe cõmiſſum accuſantes, necnon in eodem caſu pro qualitate perſonæ, corporalem pænam, in aliam commutare poterunt.

Milan. 1. & Granat. vbi ſupra.

§. III.

NEMO itidem impoſterum eorum officium exerceat, qui per verba, aut per benedictiones mederi morbis dicuntur. Hiſpanicè (*ſaludadores, enſalmadores, ò ſantiguadores*) nuncupati,

Guadix tit. 5. conſt. 23. & Granat. tit. de ſortilegis n. 2.

nec preces, aut orationes publicè in plateis, & in Ecclesijs recitet; nisi prius ab Episcopo examinatus facultatem obtineat, aliter iuxta iuris formam punietur, vt per multæ superstitiones exterminentur, quæ ab huiusmodi hominum genere in his exercendis permisceri solent.

LIBRI QVINTI

TITVLVS VII.

De maledicis.

§. I.

Mexic. 1. c. 49. & Milan. 1. 1. p. tit. de blasphemia.

VT corruptela, qua in Dei offensam multi innaniter iurant, funditus tollatur, maximè oportet, vt Ecclesiastici viri vitam suam quoad hoc emendent, mores reforment, bonumq; vitæ exemplum alijs prębeant. Quare Clericis omnibus huius Prouinciæ hęc Synodus mandat, vt habita Dei, ac Domini Nostri, eiusque sanctorum nomini reuerentia, in vanum, & absque necessitate nè iurent, immo quos sic iurare audierint; ipsi moneant, & exhortentur, quatenus iuramentis abstineant. Quod si Clericus aliquis iurare consueuerit absque necessitate, vt dictum est, arbitrio Episcopi punietur.

§. II.

Lex reg. 1. 2. & 7. tit. 17. lib. 8. recopil.

Concil. Lateranẽs. sub Leone X. tomo 5. Cõcil. general. Et Motus proprius Pij V. §. ad abolendam. Milan. 1. p. 1. tit. de blasphemia, & Synod. de Quirog. cõst. 107.

GRAVE admodum est, & seuero supplicio dignum, vt ij, qui Dei honori, & cultui addicti sunt, in illud perditionis baratrum prolabantur, vt in diuinam maiestatem, eiusque sanctos furiosè passim blasphement. Quare cum Sacris Canonibus, & regijs legibus in seculares blasphemantes, graues pęnæ institutæ sint; æquius multo erit, vt contra Ecclesiasticos blasphemos pænæ itidem decernantur. Itaq; hæc Synodus statuit, ac præcipit, vt si aliquis Clericus tantum scelus commiserit, seuerè his pænis puniatur, quæ in Concilio Lateranensi sub Leone Decimo, constitutione, quę incipit, *statuimus*, statutæ sunt, & à fœlicis recordationis Pio Papa Quinto in speciali sua constitutione innouatæ, eæ autem sunt, quæ sequuntur.

§. III.

CLERICI Deum, & Dominum Nostrum blasphemantes, si beneficiati sint, & hoc delicto conuicti, pro pri-

ma,

ma, & secunda vice, beneficiorum fructibus vnius anni mulctentur, pro tertia vero ipso facto suspensi sint, & beneficijs priuati, ac præterea tamdiu in exilium relegentur, quamdiù Episcopo videbitur. Si vero Beneficiati non sint, & hoc scelus primo admiserint, pecuniaria, aut corporali pæna Episcopi arbitrio punientur, si secundo carcere includentur: si tertio degradentur, & intriremis conijciantur.

§. IIII.

SI verò in sanctos blasphemauerint, pæna arbitrio Episcopi relinquitur, pro qualitate blasphemiæ, & circumstantiarum.

LIBRI QVINTI

TITVLVS VIII.

De iniurijs, & damno dato.

§. I.

NE ita rerum ordo perturbetur, vt ab illis iniuriȩ irrogentur, qui deberent innocentes, & miserabiles personas tueri, atque defendere, cum experientia comprobatum sit, ex bellis, & irruptionibus, quæ in regiones infidelium fiunt, grauissima damna oriri, statuit, ac prȩcipit hȩc Synodus, nè vllus Clericus in huiusmodi irruptionibus milites commitetur, sine expressa Episcopi facultate, subpæna excommunicationis maioris latæ sententiæ, ac præterea arbitrio Ordinarij alijs pænis puniatur. Idemq; obseruari à Religiosis monet, cum tanti ponderis negotium sit. Si secularis Clericum percuserit, aut in eum manus violentas iniecerit, prȩter excõmunicationis sententiam à canone; *Siquis suadente*, inflictam, & satisfactionem, quam parti facere debet, triginta pondo mulctetur in sumpt⁹ Iustitiæ, fabricȩ Cathedralis Ecclesiȩ, & hospitalis vsus ȩquis partibus erogandis. Quod si Clericus suam iniuriam non accusauerit, id Fiscalis efficiat, ob

Concil. Limens. 3. act. 2. c. 7.

Tx. in cap. si quis suadente 17. q. 4.

Granat. tit. de iniurijs n. 1. & 2.

ob iniuriam libertati Ecclesiasticę illatam. Si vero Clericus secularem percusserit, in eum Episcop⁹ iuxta modum culpæ arbitratu suo animaduertat. Cui hæc Synodus vehementer commendat, vt eo supplicio delinquentem huiusmodi afficiat, ex quo Populus intelligat, dignas suis excessibus pænas ab huiusmodi reis dari.

§. II.

NIHIL magis eorum curæ à Deo commissum esse, Episcopi, & Guuernatores harum prouinciarum, & regnorum existimare deberent, quam vt Indos recens in Fide natos, intimo animi affectu, visceribusque paternis protegerent, atque defenderent, corporalibus, & spiritualibus eorum commodis consulentes. Indorum enim innata mansuetudo, summissio, & assiduus labor, quibus Hispanorum vtilitati deseruiunt, cuiuscumq; efferatæ gentis animos inducerent, vt eorum potius defensionem susciperent, miserijs compaterentur, quam, vt eos molestijs, iniurijs, violentijsq; illatis, quib⁹ quotidie ab omni hominum genere diu vexantur, afficerent. Quod perpẽdens hęc Synodus, dolensque vehementer in his pietatem, & humanitatem non esse, in quibus maxima esse deberet; quantum potest in Domino cohortatur, Guuernatores, & Magistratus regios huius Prouinciæ, vt cum miserabilibus Indis piè, benigneque agant, ministrorum suorum, & eorum, à quibus Indi molestijs, & grauaminibus afficiuntur insolentiam reprimant, vt ab his, Indi non serui, sed liberi existimentur. Quoniam vero ad huius Synodi notitiam varia grauaminum genera peruenerunt, quibus Indi, tam in bonis, quam in proprijs personis afficiuntur; hęc declarantur, & exponuntur in directorio confessorum ab hac Synodo approbato, eademq; nota fiunt tam magistratibus, vt in posterum emendentur, & viros doctos consulant, abeisq; de restitutione, & satisfactione ob damna hactenus illata Indis in foro conscientiæ facienda, sciscitentur, quam confessarijs, vt quos contumaces inuenerint, seq; emendare nolentes, nec satisfactionem, vt decet facere, minimè absoluant, obseruantes ea, quæ de damnis, & molestijs Indis illatis, directorium huiusmodi docet, in quibus omnib⁹ adimplendis hæc Synodus conscientias onerat, præuaricatoribusq; huiusmodi, iram omnipotentis Dei in die tremendi Iudicij minatur.

Limens. 2. c. 128. & 3. act. 3. c. 3.

Tx. in cap. 1. cum tribus seqq. 87. d. & in c. administratores 23. q. 5. facit tx. in authentico, vt differentes Iudi. §. final collat. 9.

Tx. in extrauag. 2. de Iudæis. Ioannis 22. & in extrauag. cõmuniũ latè de multis prerogatiuis, & priuilegijs cõcessis Neophitis, & nouiter ad Fidem cõuersis. Est cõst. 29. Pauli III. Bulla Pauli PP. III. lata Romæ Nonis Iunij, 1537. & vide Iosephum de Acosta lib. 3. de procuranda Indorum salute c. 17. Concil. Limens. 2. c. 122. 123. & 125. & 128.

LIBRI

TITVLVS IX.

De Pænis.

§. I.

PÆNÆ ad coercendas culpas legib⁹ ſtatutæ ſunt, ideoque perſonis, de quibus leges loquuntur, accōmodari debent. Quare hæc Synodus paupertate, & puſillanimitate Indorum attenta, iuxta id, quod per Regiam Maieſtatem ſtatutum eſt, præcipit, nè Indis pænæ pecuniariæ, ob quodcumq; delictum imponantur, nec pecuniarijs pænis, his Decretis contentis, Indi comprehendi intelligantur. Quod ſi in caſu aliquo Iudici videretur pænam huiuſmodi, omni alia ad exceſſus ſui remedium alicui conueniētiorem eſſe, eam nè imponat ſine Epiſcopi facultate, & cum maximo moderamine, Eccleſiæque, cuius Indus Parrochialis eſt, tantummodo, & non alteri mulcta huiuſmodi applicetur, ſinminus Iudex tantumdem fabricæ eius Eccleſiæ perſoluat, cui pæna erat applicanda.

Mexic. 1. c. 92. §. 1. & Limenſ. 3. act. 4. c. 7.

§. II.

QVANDO Epiſcopus, aut alius Iudex in pænam delicti Clericum in aliqua parte diſtributionum quotidianarum condemnauerit, nè huiuſmodi condemnatio fruſtratoria ſit, præcipitur, vt alij prębendati delinquenti remittere non poſsint, nec ei condonare quod ratione ſententiæ contra eum latæ amiſit, vt titulo de Beneficiatis, & eorum officio habetur.

Tolet. act. 3. c. 20.

§. III.

PORRO declaratur, & exponitur, vt quandocumque in Decretis huius Concilij de Curatis ſecularibus, & regularibus mentio fit, & pæna aliqua imponitur, eam tantummodo incurrere ſeculares Curati intelligantur. Nam Curati regulares, ex Decreto Concilij Tridentini, cuius executio valde Epiſcopis commendatur, corrigi debent.

**

Seſſ. 25. c. 11. de regularibus.

TITVLVS X.

De concubinatu, & pænis concubinariorvm, et lenonvm.

§. I.

Mexi. 1. c. 43. & Guadix tit. 5. const. 19. & 20.

GRAVE eorum scelus est, qui cum scandalo populi publicè in concubinatu viuunt; grauissimum vero eorum, qui cùm coniuncti sint Matrimonio, Sacramento iniuriam irrogantes, Fidemq; violantes, quam coniuges inuicem seruare debent, in hoc nequissimo vitio versantur. Eamq; ob causam Sacrosanctum Tridentinum Concilium seuerè contra hos procedendum iussit. In cui[9] executionem statuit, ac mandat hæc Synodus, vt Iudices Ecclesiastici diligentissimè inquirant, an aliqui publicè in hoc statu viuant, contra eosq; pęnas à iure statutas exequantur, eosdem aggrauantes ratione cõtumaciæ, reincidentiæ, & grauitatis culpæ, & reorum, ita vt à pessimo huiusmodi statu desistant, & à periculo animarum, inquò sunt constituti recedant. Quodsi fœmina, quæ in hoc statu viuit coniugata sit, & postquam ter fuerit admonita non obedierit, grauiter pro ratione culpæ puniatur, abeoque oppido, aut Diœcesi si Episcopo visum fuerit, inuocato ad id (si opus fuerit) brachio seculari, vt est à Concilio Tridentino dispositum. Quod si ij, qui in concubinatu degunt, ambo soluti sint, vltra pænas à iure statutas, alijs arbitratu Episcopi coerceantur.

Seß. 24. c. 8.

Lex reg. 1. 2. 3. & 5. tit. de los Amancebados lib. 8. recopilat.

Mexic. 1. c. 81.

Seß. 24. c. 8.

§. II.

Mexi. 1. c. 43.
Iuuat tx. in c. cum secundũ leges de hereticis lib. 6. & lex 7. tit. 20. lib. 8. recop.

PRÆCIPITVR quoque, vt si aliquis in concubinatu cum consanguinea intra quartum gradum; aut cum infideli versetur, pænam excõmunicationis latæ sententiæ incurrat, & ab Episcopo pro qualitate delicti puniatur.

§. III.

DECLARATVR quoque non solum illum, qui in eadem domo cum concubina cohabitauerit, pæna in concubinarios statuta comprehendi, sed etiam quemcumq; in peccato huiusmodi constitutum, si delictum iuxta formam iuris probari possit. Inquò Episcopi, & Ecclesiastici Iudices omni Christiana prudentia segerant, prout rei ratio postulat.

Guadix tit. 5. const. 19.

dili-

§. IIII.

DILIGENTER cauendum eſt,vt à populo Chriſtiano, tamquam ameſſe zizanię lenonum, & lenarum peſtis extirpetur,qui tamquam laquei quidam diaboli hominum animas illaqueant in interitum. Id circo iubetur,vt ſi quiſquam in hoc pernitioſo delicto fuerit primo depręhenſus, publicam pęnitentiam faciat, & in ſcala ad portam Eccleſię mytra in ignominiam capiti impoſita,tamdiu, quamdiu Epiſcopo videbitur, ſtet: ſi ſecundo publice verberibus percutiatur, mytramque in ſigno publicę ignominiæ geſtet; Epiſcopique arbitratu in exilium mittatur. — *Granat. de ſortilegis n. 4.*

§. V.

PERPENDENS hæc Synod⁹ grauius, turpius, & pernitiotius eſſe,tam in Eccleſiaſticis,quam in ſecularibus in continentiæ vitium, cupiensque vt ij non ſolum ab omni vitæ inhoneſtate abhorreant,ſed ab omni periculo,& ſuſpitione impudicitiæ alieni ad eam, quam decet continentiam, ac vitæ integritatem reuocentur, ex Decreto Concilij Tridentini ſtatuit, ac præcipit,nè vllus Cleric⁹ Sacro ordine initiatus, cuiuſcumq; qualitatis exiſtat, in domo, aut extradomum concubinam tenere audeat, nec ſimilium mulierum domos frequentet, aut cum ipſis conſuetudinem habeat. Quod ſi aliqui primò à ſuperioribus moniti abhis non abſtinuerint, ſi beneficia Eccleſiaſtica obtinent, fructuum,& prouentuum beneficiorum ſuorum tertia parte, ipſo facto, priuati ſint. Qui fructus fabricæ Eccleſiæ,aut alij pio loco arbitratu Epiſcopi applicetur. Si vero ſecundo admoniti in eodem delicto, cum vel eadem, vel cum alia fœmina perſeuerantes adhuc non paruerint, non tantum fructus, & obuentiones ſuorum beneficiorum ammittant,qui prædictis locis applicentur, ſed etiam à beneficiorum ipſorum adminiſtratione (quoad Ordinarius etiam, vti Sedis Apoſtolicæ delegatus arbitrabitur) ſuſpendantur. Quod ſi ita ſuſpenſi nihilominus eas non expellant,aut cum ijs etiam verſentur, tunc beneficijs, ac officijs, & penſionibus quibuſcumque, honoribus, & dignitatibus Eccleſiaſticis perpetùo priuentur, atque inhabiles, ac indigni, his,& quibuſcumq; in poſterum reddantur, donec poſt manifeſtam vitæ emendationem, ab eorum ſuperiorib⁹, cum ijs ex cauſa fuerit diſpenſandum; ſed ſi poſtquam eas ſemèl dimiſerint, intermiſſum conſortium repetere, aut alias huiuſmodi ſcandaloſas mulieres ſibi adiungere auſi fuerint, pręter prædictas pænas, excommunicationis gladio plectantur. Nec quævis appellatio, aut exemptio huius Decreti executionem impediat,

Seß. 25. c. 14.

Mexi. 1. c. 51. §. 1. 2. & 4. & Guadix tit. 5. conſt. 18. Synodal de Quirog. conſt. 38. & Limenſ. 3. act. 3. c. 19.

Limenſ. 3. act. 3. c. 19 ad finem.

aut ſuſpendat. Nomine vero beneficiorum, de quibus Decretum hoc mentionem facit, quamcumq; Indorum adminiſtrationem à Clericis obtentam comprahendi hæc Synodus declarat.

§. VI.

CLERICI vero hoc peccato delinquentes, qui beneficia Eccleſiaſtica, aut penſionem non habent, iuxta delicti, & contumaciæ perſeuerantiam, & qualitatem ab ipſo Epiſcopo carceris pæna, ſuſpenſiône ab ordine, ac inhabilitate ad beneficia obtinenda, alijs ve modis iuxta Sacros Canones puniantur.

§. VII.

QVONIAM vero aliqui cum mulieribus coniugatis in concubinatu verſantur, vt liberius in ſuo nefario ſcelere perſeuerent, exiſtimantes contraſè minimè procedendum, nè ſimilium fœminarum adulterium in apertum proferatur, hæc Synodus ſtatuit, ac præcipit, vt quando maritus, eiuſque in concubinatu cum Clerico verſatur, conſcius delicti fuerit, ad punitionem delicti, ſicut in alijs concubinatibus fit, procedatur. Quando vero crimen vxoris ad mariti notitiam minimè veniſſe comperiatur, iuxta Concilij Tridentini Decretum iubetur, vt ſi delictum publicum ſit, & delinquentes tèr admoniti ea de re ſe non emendauerint, ad puniendum delictum procedatur, ea tamen adhibita cautela, nè nomen coniugatę mulieris in proceſſu euulgetur ad euitandum damnum, quod inde ortum habere poſſet. In modo autem procedendi in caſibus ſimilibus, is ordo ſeruabitur, qui Ordinarij arbitratu magis expedire videbitur. Eius enim prudentia erit, remedia coercere, & ita de remedio in delictis prouidere, vt nullum inde naſcatur incommodum.

Seſſ. 24. c. 8.
Mexi. 1. c. 81. & vide ſupra §. 1.

§. VIII.

Mexic. 1. c. 51. §. 3.

PORRO, ſi Clericus, (quod abſit) in continenter vixiſſe cum ſua ſerua comperiatur, eum ipſo facto amiſiſſe dominium eius ſeruæ hæc Synodus declarat, de cuius ſeruæ pretio Epiſcopus diſponat in vſus piorum operum. Ac præterea iubetur Clericus puniri iuxta iuris rigorem; ſi vero ex ea filios procreauerit, ipſo facto ab omni ſeruitute liberi ſint.

§. IX.

Lex Reg. 3. tit. 19. lib. 8. recopil.

VT aliquorum Clericorum malitiæ occurratur, qui cum famulabus in continenter cum vixerint, eas ſuis famulis, aut alijs, in vxorem dant, qui in eodem delicto eaſdem verſari patiantur, hiſq; fallacijs ſua flagitia occultare contendunt, præcipit hæc Synodus, nè Clerici in ſuis domibus famulas prædictas

ctas tenere posſint, aliter ducentum pondo pænam incurrant, pijs operibus, accuſatori, & iuſtitiæ ſumptibus æquè applicandorum. Si vero in contumacia delicti perſeuerauerint, priuatione etiam beneficiorum, & inhabilitate ad ea obtinendum, necnon exilio ad arbitrium Epiſcopi plectantur. Quò vero Clerici omnem in cõtinentię ſuſpicionem effugiant, interdicit hęc Synodus, nè Clerici, maximè illi, qui in oppidis Indorum cõmorantur, fœminam aliquam ſuſpectæ ætatis in famulatum adhibeant, nec per diuturnum tempus, nec per menſes, nec per hebdomadas, ſed ad id, vel viri alicuius ſeruitute, vel fœminæ in ea ętate conſtitutę vtantur, de qua nulla poſsit haberi ſuſpicio. Clerici itidem, qui ex ſuis regionibus, aut aliunde progerendis negotijs ad ciuitatem diuerterint, honeſtas domos, & minimè ſuſpectas ſibi in hoſpitium quærant, in eiſque commorentur, aliter ab ordinario punientur, cuius rei executio eidem valde commendatur.

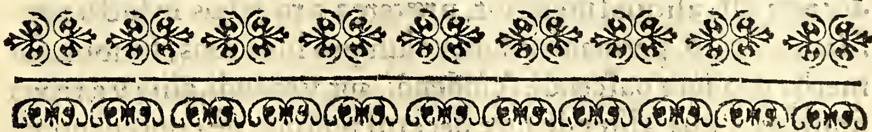
Mexic. 1. c. 51. cum §. 1. & Limenſ. 3. act. 3. c. 19. ad finem.

§. X.

VT omnis à populo auferatur occaſio, omneque in eo veſtigium deleatur, quibus Sacerdotum fama vllatenus maculari poſsit, ſtatuit hæc Synodus; ac præcipit, nè vllus Clericus cuiuſcumque ſtatus, aut conditionis exiſtat, præſens interſit baptiſmo, nuptijs, Miſſæ nouæ, aut exequijs ſui filij, vel filiæ, aut ſui Nepotis, qui non ex legitimo nati ſunt Matrimonio, nec educare, aut in ſuis domibus eos, nec etiam ſuos generos tenere poſsit, neque eos ſibi in comitatu adhibere. Præſertim vero in Eccleſia, vbi beneficia, ſeu præbenda obtinet, eos minimè teneat in graue aliorum ſcandalum. Quotieſcumq; vero ſecus fecerit, triginta pondo perſoluat, eaq; ſumptibus iuſtitiæ, accuſatori, & Iudici, ſi accuſator deſit, æquis partibus applicentur, Epiſcopis vero, & Iudicibus Eccleſiaſticis valde cõmendatur, omnia ad implentes, quæ contra filios Clericorum Concilium Tridentinum decreuit.

Concil. Lateranẽſe ſub Leone X. ſeß. 11. Mexic. 1. c. 51. §. 5. & Guadix tit. 5. conſt. 21. & Toletan. act. 3. c. 19. ad finem, & Granat. tit. de filijs præsbiterorum, & Synod. de Oſma tit. 8. conſt. 1. §. 9.

Seß. 25. c. 15.

TITVLVS XI.

De ſententia excommunica-TIONIS.

§. I.

CVM excommunicationis ſententia pœna valde grauis ſit, & gladiꝰ ſalutaris, quo Eccleſia vtitur, vt fideles in officio contineantur, & à vitijs reuocētur, leui de cauſa exercendus non eſt, nè magis contemni, quam formidari videatur. Quapropter ex Decreto Concilij Tridentini præcipit hęc Synodꝰ, nè excommunicationes pro rebus furto ſubtractis decernantur, ſi res illæ ablatæ quinquaginta pondo valorem non attingunt, de quo valore, per informationem, aut iuramentum partium conſtet, necnon alijs adhibitis diligentijs arbitratu Epiſcopi ſufficientibus, quibus non obſtantibus, res huiuſmodi recuperari minime potuerunt, & non aliter. Excōmunicationes etiam ad effectum manifeſtandi rem aliquam occultam, niſi in re graui, & magni momenti, quæ pręſtitis omnibus diligentijs aliter reuelari non poteſt, minimè concedantur. Quodſi excommunicationes huiuſmodi petantur lite aliqua inchoata, vel ad teſtes, vel ad alicuius rei ad litem ſpectantis declarationem, niſi citata parte minimè concedantur, quibus illi ſolum modo ligentur; qui in fauorem eius, ad cuius inſtantiam excommunicatio decreta eſt, aliquid nouerint, præterea pro rebus in facto conſiſtentibus, & permanentibus, veluti pro limitibus, finibus, aut metis, pro iure paſcendi, ſcindendi, aut venandi, alijs ve rebus ſimilibus, quæ aliter de iure decerni poſſunt, nè concedantur.

Seſſ. 25. c. 3. de reform.

Mexic. 1. c. 14. Synod. de Quirog. conſt. 21. & Cōcil. Milan. 4. 3. p. tit. de foro Epiſcopali.

Granat. tit. de ſent. excommunic. n. 6. 7. 8.

§. II.

PORRO ſtatuitur, ac iubetur, nè excommunicationes huiuſmodi pro rebus furtiuis, vel ad effectum reuelationis ab alio, quam ab Epiſcopo, vt Concilio Tridentino conſtitutum eſt, nè decernantur, & tunc non aliàs, quam cauſa diligenter, & maturè per Epiſcopum Examinata, ſubpęna pondo triginta

Seſſ. 23. c. 3.

Milanenſ. 4. 3. p. tit. de foro Epiſcopali, verbo Cum

ginta fabricæ Ecclesiæ, accusatori, & pijs operibus applicandorum. Quam pęnam incurrat Iudex Ecclesiasticus, qui id propria auctoritate effecerit, (non obstante quacumque in contrarium consuetudine.) Nullatenus autem censuræ huiusmodi, aut aliæ citationis ve in albo expediantur, vt fraudes, & falsitates, quæ inde ortum habere possunt, omnino vitentur.

vero vers. ibi (neq; vero eius Vicario etiam Generali,) & Synod. de Osma tit. 3. cōst. 1. §. 23. & Prouincial de Quirog. act. 3. c. 4. Granat. tit. de sent. excōmunic. n. 6.

§. III.

VT excōmunicati ab alijs fidelibus euitentur, & hoc modo incitati, quam primum sibi remedium quærant, & à pessimo statu, inquo versantur liberari procurent, statuit, ac mandat hæc Synodus, vt in vnaquaq; Parochia in loco publico, vbi legi possit, tabella vna collocetur, quæ nomina scripta contineat eorum, qui in tali Parochia excōmunicati sunt. Parochi vero, aut Sacristæ singulis Dominicis diebus infra Missarum solemnia tempore offertorij, excommunicatos huiusmodi denuntient, aliter quoties in hoc negligenter egerint, pondo dimidium fabricę Ecclesiæ persoluant. In reliquis vero Ecclesijs, & Monasterijs hoc item annuntiari curent, vt vbique noti fiant, & à diuinis officijs arceantur.

Granat. tit. de sent. excōmunic. n. 3. & Synod. de Quirog. const. 18.

§. IIII.

QVIA vero nonnulli adeo obstinato animo sunt, vt spirituale detrimentum contemnentes, per multum temp⁹ in excommunicatione, aut in alijs Ecclesiasticis censuris insordescunt, statuit, ac pręcipit hęc Synodus, vt si aliquis Clericus per decem dies excommunicatus, aut suspensus per manserit, pondo duo persoluat, si per viginti dies, pondo quatuor, si per mensem pondo sex, sicque cum tempore contumaciæ pæna etiam accrescat. Quæ quidem mulcta fabricę Ecclesiæ, & executori æquè applicetur. Hoc tamen declaratur, nè scilicet per totum tempus prędictum excommunicatus Clericus huiusmodi fruct⁹, & obuentiones beneficij abeo obtenti lucretur. Si vèro per annum censura innodatus perseuerauerit, carcere includetur, & contra eum, vsque ad beneficij priuationem procedetur, & alijs etiam pænis plectetur quas Episcopus iudicauerit.

Granat. tit. de sent. excommunic. n. 1. & Synod. de Quirog. const. 19.

§. V.

SI VERO aliquis secularis in excommunicatione per mensem, aut per maius temporis spatium, postquam ei fuerit notificata insorduerit pænas à iure statutas incurrant, si vero per annum in dicta excommunicatione perseuerauerit,

Lex reg. 1. tit. 5. lib. 8. recopil. & Synod. de Quiroga const. 19. ad finem.

Seß. 25. c. 3. de reform.

in eum tamquam de hęresi suspectum ex Decreto Concilij procedetur.

§. VI.

Mexi. c. 13. Synod. de Qui rog. const. 20.

CVPIENS hæc Synodus, vt nullus in excommunicationis statu perseueret, vidensq; ex eo aliquos in eo permanere, quod ad ciuitatem, seu oppidum, vbi Iudex habitat, quod valde distare solet, accedere debent absolutionem recepturi, aut ex eo, quod ratione absolutionis ab excõmunicatione, aliqua recipiant salaria, aut recipi patiantur. facultatem quoq; Curatis dat absoluendi quascumque personas ab excommunicationibus pro rebus furtiuis decretis, si eis constiterit de satisfactione partium, tam quoad sortem principalem, quamquò ad expensas. Absolutionem autem si notoria sit excommunicatio, aut excommunicatus denuntiatus fuerit, conferent coram Notario, & testibus, idemque intelligatur ab eis posse fieri ad instantiam partis absoluendo eos, quos pars absolui consenserit in totum, vel ad reincidentiam.

§. VII.

NE ministri Ecclesiæ, aut aliæ quæcumq; personæ ob ignorantiam efficiant quod tempore interdicti, aut cessationis à diuinis iure prohibitum est, hæc Synodus iuxta contenta in capitulo *Alma Mater*, declarat ab eis sequentes regulas obseruari.

Tx. in cap. Alma Mater de sent. excommunic. lib. 6.

¶ Tempore Apostolici, seu Ordinarij interdicti, Missa, & alia diuina officia celebrentur clausis Ianuis, & ab Ecclesia interdictis, & excommunicatis exclusis; tantummodoque Clericis non coniugatis admissis.

¶ Ex Sacramentis vero hæc administrentur, videlicet, baptismus paruulis; & Adultis conferatur; confirmatio omnibus, pænitentia sanis, & ægrotis: Eucharistia ægrotis tantummodo cum eadem solemnitate, quæ seruatur in tempore quando non est interdictum: Matrimonij quoque Sacramentum per verba de præsenti; benedictio tamen nuptialis eo tempore conferri non potest. Extrema vnctio nulli potest tunc ministrari, sepultura vero in loco Sacro solum Clericis nõ coniugatis, qui non fuerint violatores interdisti concedatur.

Guadix tit. 3. const. 23. & 24.

¶ In die Natiuitatis Domini, Resurrectionis, & Penthecostes, & in festo Corporis CHRISTI cum octaua, & in die Assumptionis Beatæ MARIÆ, sicut in literis Apostolicis Eugenij Quarti, & Martini Quinti continetur interdictum tollatur, dies autem prædicti cum omni solemnitate celebrentur, à primis vsque ad secundas vesperas.

Tem-

Tempus cessationis à diuinis.

TEMPORE cessationis à diuinis hæc obseruentur. Primo cessatione à diuinis stante eo in loco diuina officia celebrari non possint in vlla Ecclesia, sed omnino cessent.

Guadix dicto tit. 3. const. 23. & 24.

De hac mat. consule: Bart. de Medina in sum. c. 11. §. 14. & Geronimum Curiel, tract. de cessatione à diuinis pag. 164. & Ioannem Gutt. in qq. Canonicis c. 10. Antonium Gomez latè in expositio. Bullæ Cruciatæ Clausula 5. & 6. à n. 20. fol. 59. colum. 2. & post clausulam 11. ibi fol. 121.

¶ Secundo ad Sacram Eucharistiam renouandam, singulis octo diebus, Sacerdos (vno adhibito Ministro secreto) poterit Missam celebrare.

¶ Tertio quoad horas recitandas, eas singuli solum recitent, non autem bini, priuilegiatis exceptis.

¶ Quarto quo ad Baptismum, tam paruulis, quam Adultis cum omni solemnitate necessaria conferatur, ac si non esset interdictum, nec cessatio à diuinis; itidemq; fiat de Sacramento confirmationis.

¶ Quinto quoad Sacramentum pænitentiæ, tam ægrotis, quam sanis, ministretur.

¶ Sexto Eucharistia ad infirmos solemniter, & pulsato cymbalo, etiam si diuina officia non recitentur deferri poterit.

¶ Septimo extrema vnctio nulli possit personę conferri.

¶ Octauo Ecclesiastica sepultura Præsbiteris concedi poterit in Cæmeterio non intra Ecclesiam.

¶ Nono Matrimonium per verba de præsenti contrahi poterit, benedictiones tamen nuptiales nequaquam dentur.

¶ Decimo, & vltimo quoad literas Apostolicas, & priuilegia aliquibus concessa, vt his temporibus Missam audire possint illi, qui ea obtinent, si tantum sibi ad tempus interdicti cõcessa sunt, tempore cessationis à diuinis, literis, & priuilegijs huiusmodi nè vtantur, & vice versa obtinentibus tamen literas, & priuilegia huiusmodi valde commendatur, vt antequam eis vtantur, viros doctos consulant, & de literis, & priuilegijs huiusmodi inquirant, ad quæ se extẽdant, & an per Bullam Cruciatę, vel aliter sint reuocata, nè formam in eis pręscriptam excedant, & eis, vt decet, sine aliquo conscientiæ scrupulo vtantur. Item in his locis, vbi in priuatis domibus Sacrum peragi consueuit, vna solùm Missa singulis diebus celebrari possit.

TITVLVS XII.

De pęnitentijs, & remiſsionibus.

§. I.

Concil. Trid. Seſs. 14. c. 1. & 6. de Sacram. pęnitentię. Mexi. 1. c. 8. Guadix tit. 2. à conſt. 19. cum ſeqq. & Milanenſ. 1. p. 2. tit. quæ pertinent ad Sacramenti pænitentiæ adminiſtrationem. Granat. tit. de pęnitent. & remiſsion. Synod. de Quirog. à conſt. 11. Cõcil. Milan. 4. p. 2. tit. quæ pertinent. ad Sacram. pænitentiæ. Idem Milan. 5. tit. quæ ad pęnitentiæ Sacram. pertinent, & ſanctus Carolus Borromeus in tractatu de hoc tit. editũ quem refert Antonius poſſeuinus lib. 3. ſuę Bibliotecæ ſelectæ c. 23. fol. 286.

***

MAGNI ponderis, & momenti in Eccleſia eſt, toto conatu ad id incumbere, vt homines, qui in ſtatu innocentiæ minimè perſeuerantes abeo cecidere, ſancti pænitẽtiæ Sacramenti beneficio reſtituantur, & reuocentur. Quia vero in hoc miniſterio verſari nõ minus difficile, quam ſalutare eſt, hæc Synodus confeſſarios omnes exhortatur, & monet, vt ſui officij memores, æternam animarum ſalutem, quæ ſibi commiſſa eſt, omni Chriſtiano zelo procurent, talesque ſegerere contendant, vt alijs beatitudinis ianuam aperientes, ipſi ab ea nõ excludantur. Qui vero in hoc officio exercendo melius dirigantur, hęc Decreta proponuntur.

§. II.

Seſs. 23. c. 15.

Mexic. 1. c. 9. & Granat. tit. de pænitẽtijs, & remiſsionib⁹ n. 4. & 5. & Synod. de Quirog. cõſt. 12. & Prouinc. eiuſdẽ, act. 3. c. 47. & Limenſ. 3. act. 2. c. 14.

Aduerſus Sacerdotes, tum ſeculares, tum regulares in hoc ſacrilegij delicto incidẽtes, excõmunicationis pęnam infligit. Concil. 4. Milan. p. 2. tit. quæ pertinent ad Sacramentũ pænitent. verb. excommunicationis.

NVLLVS Sacerdos, ſiue ſecularis, ſiue regularis, ex quocumq; priuilegio, aut conſuetudine ſecularium perſonarum, etiam Sacerdotum cõfeſsiones audire poteſt, nec Idone⁹ ad id reputare, niſi aut Parochiale beneficium, aut ab Epiſcopo per examen ſi illi videbitur eſſe neceſſarium, aut aliàs Idoneus iudicetur, & approbationem obtineat iuxta præſcriptum Concilij Tridentini, cuius auctoritatem ſequuta hæc Synodus, omnibus huius Prouinciæ Sacerdotibus, tam ſecularibus, quam regularibus iubet, vt ſine approbatione, & facultate Diœceſani Sacramentum pænitentiæ nè adminiſtrent, aliter confeſsiones factas irritas declarat, & pænitentes à peccatis non eſſe abſolutos, ac præterea hi, qui ſecus, vt dictum eſt confeſsiones audierint, pro qualitate delicti, & ſacrilegij hac inre commiſsi, puniẽtur. Itidem declarat hæc Synodus illos confeſſarios, quib⁹ Epiſcopus limitatam facultatem ad certos perſonarum ſtatus conceſſerit, reputari Idoneos non debere, ad aliarum perſonarum confeſsiones audiendas. Nec per Bullam Cruciatæ eligi poſſunt in confeſſarios ab alijs, quam ab huiuſmodi perſonis. Confeſsiones verò ſi quas audierint, facultatem, & approbationem ſuam excedentes, irritæ ſunt, & nullæ.

Ad

§. III.

AD tollendas difficultates, quæ oriri poſſunt, declarat hęc Synodus confeſſarios omnes ex licencia Epiſcopi ex poſitos, ſi is obierit, in eadem facultate, & auctoritate remanere, donec à Sede vacante, aut ab Epiſcopo ſuccesore facultas huiuſmodi reuocetur, aut limitetur.

§. IIII.

QVò verò liberè, & integrè confeſſarius conuenientem medicinam culparum morbis afferre poſsit, nulloque affectu, quòminus id præſtet, impediatur, præcipit hæc Synodus, & interdicit, nè vllus confeſſarius quidquam à pænitente accipiat, cum is ad ſua peccata confitendum accedit, vel ſtatim poſtquam ea confeſſus eſt, ita vt eius rei cauſa dari intelligatur, ſub pæna excommunicationis latæ ſententiæ. Ac præterea teneatur in foro conſcientię reſtituere id, quod hac de cauſa accepit fabricæ eius Eccleſiæ, in qua confeſsiones audit. Si vero primò de hoc delicto conuict⁹ fuerit, ab huiuſmodi officio per annum ſuſpendetur, ſi ſecundo per duos annos, ſi tertio ad audiendas confeſsiones in perpetuum inhabilis reddetur, & à beneficio, ſi illud obtinet, priuabitur, ſi vero non tamdiu exul erit, quamdiu Epiſcopo videbitur.

Prouinc. de Quirog. act. 3. c. 27. iuuat Guadix tit. 2. conſt. 3. & Granat. tit. de pænitent. & remiſsionib. n. 12. Concil. Milan. 3. fol. 591. verb. ſi pænitentib. & 4. tit. quę pertinent ad Sacram. pænitentiæ verb. demonſtret, & Synod. de Oſma tit. 3. conſt. 1. §. 8.

§. V.

QVONIAM vero multi Curati, & Confeſſarij Indorum, vel ob imperitiam linguę pęnitētium, vel ob alias cauſas, aliquod, vel aliqua peccata tantummodo audiunt, vt inde materia ad abſoluendum ſibi ſuppeditetur, confeſsionem dimidiantes, graueque delictum contra integritatem huiuſmodi confeſsionis committentes, hæc Synodus ſtatuit, ac præcipit, nè impoſterum, præterquam in mortis articulo vllus Sacerdos ante quemquam abſoluat, quam integrè à pænitentè audierit, & intellexerit, omne id, quod opus eſt, vt integrè confiteatur. Quod ſi aliquid ad pænitentiæ ſubſtantiam neceſſarium, à pænitente intelligere non poſsit, eum ad alium Sacerdotem in ea lingua peritiorem remittat. Si verò ſecusfecerit, pro grauitate delicti punietur.

Concil. Trid. ſeſs. 14. c. 5. de confeſsione.

§. VI.

ÆQVVM eſt, vt hoc Sacramentum, quę medicina peccatorum eſt, ita decenter adminiſtretur, vt omnis ab eo peccandi occaſio abhorreat. Quarè præcipit hæc Synodus, vt in Eccleſijs ſedes conſtituantur, ad mulierum confeſsiones audiendas; ita vt inter confitentem, & confeſſorem tabella interiecta

Ita ſanciſſe Greg. XIII. notat Zenedo ad ſextum lib. decretalium collact. 11. n. 5. Guadix tit. 2. cōſt. 30. Milan. 1. p. 2. tit. quæ pertinent ad Sacram. pænitentiæ

administratione verbo Sacerdotes. Granat. tit. de pęnit. & remiß. n. 18. & Synodal de Quirog. conſt. 15. & Prouinc. eiuſdem, act. 3. c. 28. & Limenſ. 3. act. 2. c. 18. & Synod. de Oſma tit. 3. conſt. 1. §. 6.

iecta ſit cum foraminibus, ſeu Clatris, per quos confeſsiones audiantur. Sedesque huiuſmodi ad confitendum ita pateant, vt tam pænitens, quam confeſſor conſpiciantur. In hoſpitalibus verò, aut eremitorijs mulierum confeſsiones nè audiantur, niſi in ſede, vt præmiſſum eſt, conſtituta id fiat. Nec ſine cauſa neceſſaria in priuatis ædibus confeſsiones audiantur.

Mexican. 1. c. 59. §. 2. & Mexi. 2. c. 8. & Gran. tit. de pænit. & remiß. n. 17.

VII.

SÆPE euenit ex eo, quod infirmus ægritudinis ſuæ periculi non admonetur, & ad confitendum peccata incitatur, dum ſibi conſtans eſt, eumdem poſtea ęgritudine vrgente, abſq; peccatorum confeſsione mori, & ęterno forſam ſupplicio damnari. Quare iuxta motum proprium fœlicis recordationis Pij Papæ V. hæc Synodus ſtatuit, ac præcipit, omnibus Medicis, qui ad curandum infirmum iam in lecto iacentem, fuerint vocati, vt eum primum admoneant, quatenus peccata ſua confiteatur, quibus ſi per ſchedam confeſſarij non conſtiterit, ab infirmo id præſtitum eſſe, amplius quamtres dies infirmum nè viſitent. Quod ſi ſecus fecerint, pænas in motu proprio prædicto contentas incurrant, videlicet perpetuam infamiam, priuationem gradus, quem in Medicinæ facultate obtinent, excluſionem à congregatione Doctorum, & eorum, qui in vniuerſitatibus, honoris gradu inſigniti ſunt. Ac præterea decem pondo perſoluant, fabricæ eius Eccleſiæ inqua infirmus commoratur. Idem etiam Chirurgis iniungitur, & eorum conſcientiæ imponitur, nè ſaluti corporis proſpicientes, aliquid contra ſalutem animæ conſulant, aut præcipiant. Nèvero eorum, quæ in Motu proprio huiuſmodi præcipiuntur, ignorantia præſumatur, iubet hæc Synodus, vt in omnibus Cathedralibus Eccleſijs huius Archiepiſcopatus, & Prouincię, quotanis initio Quadrageſſimæ is publicetur.

Motus prop. Pij V. cõſt. 3. & Greg. XIII. cõſt. 71. fol. 33. in Bullario Apoſtol. de quo conſule Poſſeuinũ in Biblioteca ſelecta lib. 14. c. 4. fol. 153. & Zenedo ad Decretal. colect. 107. & colect. 163. fol. 363.

Cum dictis motibus proprijs Pij V. & Greg. XIII. loquitur lex Reg. 3. tit. 16. lib. 3. recopil.

Mexic. 1. c. 10. Milan. 1. p. 2. tit. quæ pertinent ad Sacram. pęnit. adminiſtrationem verb. iubemus, Synod. de Quirog. cõſt. 17. & Limẽſ. 3. act. 3. c. 39. & Concil. Milan. 2. tit. 1. Decreto 17. & Milanenſ. 3. fol. 591. verb. grauißima, & Milan. 4. tit. quæ pertinent ad Sacram. pænitẽtiæ verbo Medici quicumque, & Synodal de Oſma tit. 3. conſt. 1. §. 12. & Synod. Burgenſ. tit. de pænit. & remiß. c. 9.

§. VIII.

QVONIAM verò hęc Synodus, vt ſufficienti Doctrina confeſſarios inſtrueret, & eorum, quæ ad ſuum officium pertinent, admoneret: præſertim verò in caſibus, & difficultatibus quibuſdam ſpecialibus in hoc Archiepiſcopatu, & Prouincia occurrentibus, cupiensque fidelium pænitentium neceſsitati occurrere, directorium Confeſſorum, & pænitentium conſtituit, & approbauit: eam ob cauſam ſtatuit, ac iubet, vt Curati omnes huius Prouinciæ, tam ſeculares, quam regulares, & quicumque Sacerdotes, qui confeſsiones ſunt audituri

Eſtà eſte directorio aprobado por ſu ſanctidad conforme à eſte Decreto, y en los demas decretos dõde ſe habla del.

directo-

directorium huiusmodi secum habere teneantur, eiusque formam obseruent, aliter, qui illud non habuerit, & ad aliquod beneficium concurrat, abeo concursu excludatur, donec directorium habeat, Beneficiati verò illud non habentes, à suis beneficijs suspendatur quò vsq; huiusmodi directorium sibi comparent, & per legant; Nemo autem ad maiores ordines admittatur, nisi prius constiterit reuera penes se habere directorium huiusmodi, ad cuius pręscriptum examinari debent. Examinatorib⁹ verò præcipitur, & eorum conscientiæ iniungitur, vt sine vlla exceptione (omni humano affectu post habito) Decretum huiusmodi obseruent, & executioni mandent, tam quoad examen ad ordines, facultatem celebrandi, & confessiones audiendi, quam quoad concursum beneficiorum.

§. IX.

SEMPER in Ecclesia Catholica viguit consuetudo, qua atrociora quędam, & grauiora crimina Episcopis reseruentur, vt difficultate absolutionis, ea subditi perpetrare formident. Quam ob causam sanctum Tridentinum Concilium decernit hanc casuum reseruationem maximè conuenire, & Episcopos in sua Diœcesi posse casus reseruare, cuius auctoritatem sequuta hæc Synodus, declarat in hoc Archiepiscopatu, & Prouincia, hos esse casus Episcopis reseruatos, à quibus nullus absoluat, nisi ei ab Episcopo facultas permissa sit.

Sess. 14. c. 7. & Canone. 11.

Mexi. 1. c. 91. Milan. 1. p. 2. tit. quæ pertinent ad Sacramenti pænitentiæ administrationẽ verbo ad eorũ etiam criminum, & Granat. vbi supra, & Synodal de Quirog. const. 23.

Casus Episcopis reseruati.

1 IN primis homicidium voluntarium, aut abortum cum effectu procurare.

2 Qui circulis Dæmones coercent, vt cum eis loquantur.

3 Qui ad Magicas artes, veneficia, superstitiones, & alia huius generis Eucharistia, Oleo sancto, lapidibus, aut Altaribus, Sacris ve rebus abutuntur.

4 Qui sacrilegium commiserit, aut Ecclesiam violauerit.

5 Qui in damnum proximi peierauerit.

6 Qui excommunicationem ab Episcopo, Superiori ve, aut Iudicibus Ecclesiasticis decretam incurrerint, excepta excommunicatione pro rebus furtiuis, quam incurrentes post satisfactionem parti factam, à Curatis, & Rectoribus absolui poterunt.

7 Qui Matrimonio coniucti altero coniuge in Hispania re-

licito in his partibus quinque annis amplius commorantur.

8 Qui Matrimonium Clandestinum contrahere attentabunt,& tam seculares, quam regulares, qui in eo interuenerint.

9 Qui solutionem decimarum, aut primitiarum, verbo, consilio, aut opere prohibuerint.

10 Qui publice blasphemauerint.

11 Qui incestum Matrimonium dirimens admiserint.

12 Sodomiam, aut bestialitatem committentes.

13 Qui scripturas in prȩiudicium proximi deprauauerint.

14 Incendiarij, qui scienter, & prudenter incendium admittunt, si adhuc publicati non fuerint, quando quidem post publicationem absolutio reseruata est sanctissimo Domino Nostro Papæ.

Excommunicationes quoq; latæ

SENTENTIÆ AB HAC SYNODO STATVTÆ, QVARVM ABSOLVTIO EPISCOPO RESERVATVR, SVNT HÆ.

1 QVI iubent, aut consentiunt Taurorum cursus in Cæmeterijs.

2 Qui Ecclesias obsident, earum ianuas claudunt, & ingressum impediunt.

3 Qui pro reliquijs sanctorum prȩtium recipiunt.

4 Hispani, qui liberum Indorum, & seruorum cõsensum ad Matrimonium impediunt.

5 Qui in concubinatu cum consanguinea intra quartum gradum, aut cum infideli viuunt.

6 Examinatores, qui suffragium, quod secreto tulerunt reuelant.

7 Qui Clericis peregrinis testimonium non deferentibus, necessaria ad Missam celebrandum tribuunt, Iudices etiam, qui eis licẽtiam cõcedunt, testimonijs prȩdictis minimè recognitis.

8 Clericus, qui ex sua regione sine facultate discesserit.

9 Qui aliqua Christianȩ Doctrinæ documenta in suam linguam conuersa Indis, sine Ordinarij facultate dederint.

10 Qui libros sine licentia imprimunt.

11 Qui decimarum exactionem impediunt.

12 Qui bona alicuius Capellæ, absque eo, quod locentur, aut aliter in vtilitatem Capellæ exerceantur, in depositum dant.

Secu-

13 Seculares, qui dum diuina celebrantur officia intra Chori cancellos ingrediuntur, contra id, quod titulo de celebratione Missarum prohibetur.

14 Qui Matrimonium per verba de præsenti contrahere attentant sine Parocho, & testibus, & qui in huiusmodi contractus interuenerint.

Hæc, quæ Libris quinque certis titulis distinctis, statuta, decreta, atq; sancita continentur, Prouincialis Mexicana Synodus, vt publicum in perpetuum monumentum extet; subscribi, & sygillo in forma cōmuniri mandauit, Mexici Die decima sexta Octobris, Anno Incarnationis Dñicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo quinto.

P. *Archieps* Mexicanus. *Fr. Garcia Episcopus Guatemalensis. Fr. Ioannes Episcopus Mechoacanensis. D. Episcopus Tlaxcalensis. Fr. G⁹. Episcopus Yucatanensis. Fr. Dominicus Nouæ Galiciæ Episcopus. Fr. B. Episcopus* Antequerens.

In veritatis testimonium meum nomen subscripsi *Doctor Ioannes de Salzedo secretarius.*

NOS Antonius. tituli SS. Ioannis, & Pauli Præsbiter Cardinalis Carrafa fidem facimus, & attestamur Synodum Prouincialem à Reuerendissimo D. Archiepiscopo Mexicano, cum suis Comprouincialib⁹ Episcopis Anno Dñi millesimo quingentesimo octuagesimo quinto celebratam, à Sacra Congregatione Cardinalium Concilio Tridentino interpretando auctoritate sanctissimi Domini Nostri præpositorum emendatam, atque aptatam fuisse. Eiusq; Synodi originale apud ipsam cōgregationem remansisse, cumquo præsens Synodus hoc libro chartarum centum viginti septem quarum prima incipit, In nomine sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Vltima vero desinit Doctor Ioannes de Salzedo Secretarius descripta, & collata, in omnibus,

bus,& per omnia concordat. Inquorum Fidem his propria manu subscripsimus,& ab infra scripto Secretario item subscribi, sigillumque nostrum, quò in congregationis prædictæ literis, & scripturis obsignandis vtimur, apponi mandauimus. Romæ die vigesimo septimo Octobris Millesimo quingentesimo octuagesimo nono. Ita est. A. Card. Carrafa. Laurentius Frizolius Sacrę Congregationis antedictæ Secretarius demandato.

Et est signatum sigillo Illustrißimi D. Cardinalis Carrafa.

Locus sigilli Illustriß. C. *Carrafa.*

INDEX CONCILIORUM, CANONUM, LEGUM, REGALIUMQUE

SCHEDARVM, QVÆ IN HOC SACRO MEXICANO CONCILIO CITANTVR.

Sacrosanctum Concilium Tridentinum.

¶ CANONES.

LEGES REGIÆ.

REGALES SCHEDVLÆ.

INDEX

INDEX

TITVLORVM, ET DECRETORUM, QUÆ SUBSUNT CUILIBET HUIUS CONCILII LIBRO.

Sub Libro primo.

Sub Libro ſecundo.

Sub Libro tertio.

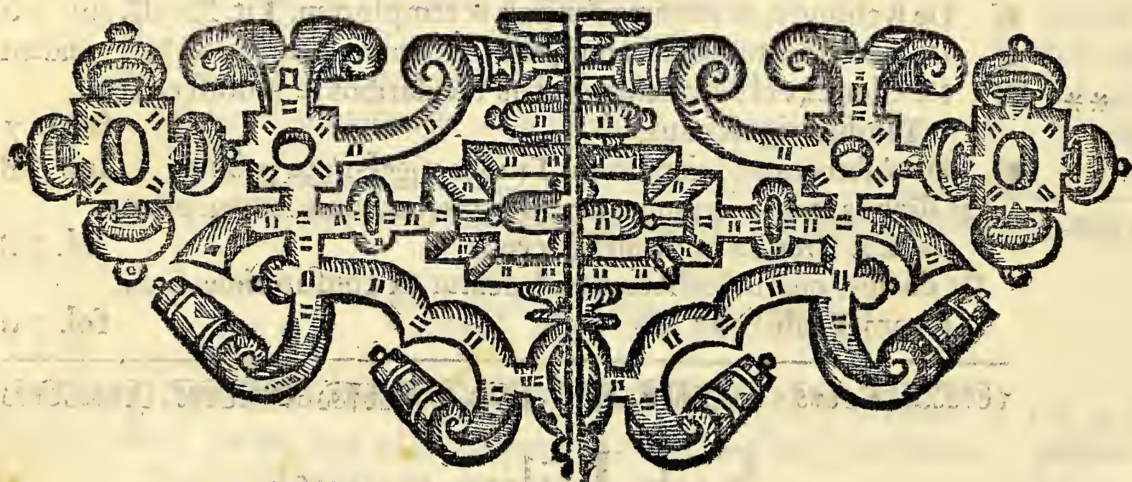
De eui-

Sub Libro quarto.

Sub Libro quinto.

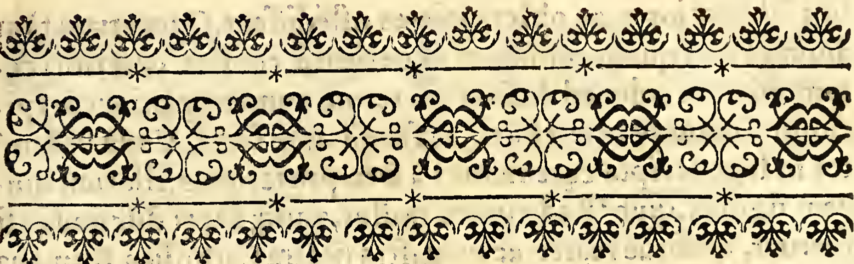
STATVTA ORdinata, à sancto Concilio Provinciali Mexicano III. Anno Domini millessimo qvingentessimo octvagessimo qvinto.

EX PRÆSCRIPTO

Sacrosancti Concilij Tridentini Decreto Sess. 24. Cap. 12. de reform. verbo cætera.

REVISA

A CATHOLICA MAIESTATE, ET A SACROSANCTA SEDE APOSTOLICA CONFIRMATA Anno Domini millessimo quingentessimo octuagessimo nono.

ANCTA SYNODVS PROVINCIALIS in ciuitate Mexicana, quę Prouinciæ nouæ Hiſpaniæ caput, & Metropolis eſt, legitimè congregata: Præſidente in ea Illuſtriſsimo, & Reuerendiſsimo D. D. Petro Moya de Contreras, eiuſdem ciuitatis, & Diœceſis Archiepiſcopo, per cui⁹ indictionem, & conuocatorias literas eadem Synodus, hoc anno Domini millesſimo, quingenteſsimo, octuageſsimo quinto, inibi celebrata fuit, prout celebratur de præſenti; *Illuſtriſsimo Domino Archiepiſcopo Metropolitano, & Reuerendiſsimis Dominis Epiſcopis ſuffraganeis, Cathedraliumque huius Archiepiſcopatus, & Prouinciæ Eccleſiarum Decanis, & Capitulis, omnibuſque Beneficiatis, Vicarijs, Parochis, Capellanis, & Clericis cuiuſcumque ordinis, qualitatis, & praeminentiæ honore fulgentibus; ac quibusuis eiuſdem Prouinciæ Notarijs, Scribis, & officialibus, quos hic contenta concernunt, aut concernere poſſunt, in* CHRISTO IESV *Domino noſtro, qui vera ſalus eſt, ſalutem &c.*

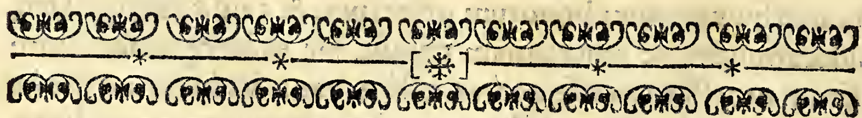
QVAMVIS nobis Chriſtiana Religio non oſtenderet quantum Sacrarum cęremoniarum ritus, & obſeruantia conferat; vt anim⁹ ad diuinum cultum, & veræ religionis cuſtodiam eleuetur: iuuat tamen plurimum cōmunis omnium nationum cōſenſus: in quib⁹ nulla vnquam fuit adeò barbara, quę licet ſuos falſos Deos, tamquam veros colendo errauerit, primo tamen humanorum bonorum principio, & cauſæ, nempe Deo, adorationem, ac reuerentiam tribuit. Sic enim cęremoniarum ritum neceſſarium eſſe gentes æſtimabant, vt in earum debita obſeruantia ſpes ſuas collocarent, incuriæ autem, ac negligentiæ in eis commiſſæ aduerſos euentus imputarent, eoſque præ cęteris religioſiores, & magis pios iudicantes, qui ſe in earum ritu

D. Auguſt. lib. 10. de ciuitate Dei c. 4. & D. Thomas lib. 3. contra gentes c. 120.

ritu diligentiores, ac obseruatiores ostẽdissent. Quin etiam tàm diuina Fide, quàm communi experientia constat, exteriori cęremoniarum cultu ad diuinarum rerum comtemplationem spiritum summopere excitari, ac suauissimè ferri. Vndè videm⁹ tot in lege scripta cęremonias à Deo præscriptas, illarum quidem figuras, quib⁹ Redemptor noster, eiusq; Sacri discipuli vsi fuerunt, quasque mater, ac magistra nostra Catholica Romana Ecclesia, vel per tradditionem Apostolicam, vel sancto zelo, ac diuina prouidentia, ad piorum, & obedientium Catholicorum ędificationem, superborumque, & arrogantium hæreticorum, ac infidelium confussionem introductas recepit, quarum, quædam vniuersales, ac toti Ecclesiæ communes, vt in sanctorum Sacramentorum, aliorumq; cœlestium mysteriorum administratione; quædam vero pro cuiusq; Prouinciæ, & Ecclesiæ instituto peculiares existunt: vt igitur nõ solum sancta hæc Metropolitana Ecclesia Mexicana, sed etiam reliquę, eiusdem Archiepiscopatus, & Prouinciæ Cathedrales Ecclesiæ, tàm in diuini cultus, & diuinorum officiorum cęremonijs, quàm in legibus, & statutis per earum Prælatos, Capitula, atq; ministros custodiendis, & obseruandis, omnimodam, (vt par est,) conformitatem habeant, atq; adeò diuersitatem (quæ plurium sępe absurdorum causa esse dignoscitur) quoad fieri possit, fugiant: Id circo hæc eadem sancta Prouincialis Synodus, collata sibi à Sacrosancto Concilio Tridentino, ad præmissa omnia, & singula auctoritate fungens, in eiusdem sancti Concilij obedientiam, & executionem, ac eorum, quæ tàm in Missali, & Breuiario sanctissimi Patris Nostri fœlicis recordationis Pij Papę V. iussu editis; quàm in huius Metropolis, ad quam cæteræ eiusdem Prouinciæ Cathedrales Ecclesiæ conformari, & regulari debent, erectione disponuntur, & ordinantur, obseruantiam statuit, decernit, & mandat: cęremoniale, & statuta infra scripta, in omnibus eiusdem Archiepiscopatus, & Prouinciæ Cathedralibus Ecclesijs huiusmodi inuiolabiliter obseruari, practicari, ac executioni mandari. Pro cuius rei fundamento præcipit eiusdem Metropolitanæ Ecclesiæ erectionem poni tenoris (videlicet) sequentis.

Seß. 24. c. 12. verbo cætera de reform. ad finem capituli.

Iuuant diuina verba sancti Gregor. quæ refert Cardin. Antonius Carrafa ex eiusdem sanctißimi Pontificis Epistolis tom. 2. in responsione ad 3. interrogationẽ D. Augustini primi Anglorum Episcop. fol. 553.

ERECC-

ERECTIO ECCLESIÆ MEXICANÆ, QVÆ EADEM EST, CVM CÆTERIS EIVSDEM PROVINCIÆ.

OANNES DE ÇVMMARraga DEI, & Apostolicæ Sedis munere Episcopus, & seruus Ecclesiæ MEXICANENSIS, cuius sub CHRISTI Dei Euangelio ęterno militanti, gratia, & Pax à Deo Patre, & eius consubstantiali vnigenito Filio pacis authore, qui sui diuini corporis effuso sanguine donauit nobis omnia delicta delens, quod aduersus nos erat Chirographum decreti, quod erat contrarium nobis, & ipsum tulit demedio, affigens illud cruci pacificans per sanguinem crucis ei⁹, siue, quę in terris; siue, quę in cœlis sunt. Placuit diuinę bonitati hispaniarum regnis àdeo celebres præficere heros, qui nè dum barbaricos enses, ac moles, qui illorum victoriam sequuntur è medio effugarent: verùm sui patrimonij, ac vitæ prodigi facti, remotissimas, & incognitas penetrarunt regiones, ac Idololatriæ monstro inde sublato, Euangelium vitæ, crucis vexillo hinc inde triumphante, Christianorum magna stipante caterua, plaudente religione Christiana magnis auspicijs latè diffusèque plantarent; Sic sunt serenissima Regina Ioanna, ac illius genitus inuictissimus Carolus Maxim⁹, Imperator semper Augustus rei secularis, ex Dei electione solus, & indubitat⁹ Monarcha, quorum cura, circa hoc potissimum versatur, vt omnes gētes eamdem orthodoxam profiteantur fidem, & vniuersus orbis ad vni⁹ veri Dei cultum redigatur, fiatque vnum ouile, & vnus pastor, atq; iuxta Beatissimi Pauli oraculum vnum corpus, vnus spiritus, vna spes, vnus Dominus, vna Fides, vnum baptisma, vnus Deus, & Pater omnium, qui super omnes, & per omnia, & in omnibus nobis, acunctis proclametur, vniformiter, ob hoc innumeratas quippe rates, carinas, atq; triremes scyllę, caribdi, ac alijs compluribus cerulei maris augusti exposuere; ob hoc

 sanè

ſanè ineffabiles ſuorum regnorum theſauros, quaſi manu vndequaque per foſſa, per abruptas, & in cultas oras, etiam nec aſſem mundani lucri inde ſperantes, Herculeo illo ſuo animo, ſępiſsimè,& affatim proiecerunt,attentantes iter vel euntibus, vel redeuntibus, multis nominibus infauſtum, nullo tamen in fęlicius,quam quod pluries Chriſtiani nominis augmentum nō contingebat,ac pene duplicabat moleſtiam,quod gentem illam omnino aduerſam,& inductilem, cuiꝰ vtilitati potiſsimum,tantum laboris deſudabatur. Ob hoc res vtiq; lucidiſsima eſt, ſelectos viros quam plurimos, nè dum in arte militari, verum etiam in omnigena eruditione, ac pietate ad barbaros, & ferè beſtialiter viuentes homines deſtinarunt: Alteros quidem,qui illos ſuo regali ſceptro ſubmitterent,alteros vero,qui Sacra Dei templa ædificarent, &ad ſinceram Fidei veritatem radijs veræ Theologię illuminatos illos redigerent,& immaculatam quam ædificarent Eccleſiam (ſi forte diabolico inſtinctu miſceretur) à fęde barbarica appellatione vendicarent, perſpiciebat nimirum Regia prudentia id, quod veriſsimum eſt non mediocriter ad Chriſtianę religionis ornamentum facere, nè quid omnino canatur, aut legatur in templis, quod non grauiſsimo,doctiſsimo cuique placere poſsit, hoc eſt, quod non ex diuinis libris hauſtum ſit,aut certe à viris eximijs profectum.Demum tanta ſolertia, tam in genti cura, & auguſta opera huius rei ſtudio in fatigabili Chriſtiani nominis ſumpta Prouincia annis non paucis inſudarunt, vt illis in locis,in quibus ab incognitis ſæculis Aſtaroth,Bel, Baal, Dagon,& reliquæ Baraticæ ferinæ, ſpurcitæ Colebantur, iam non niſi diuinum nomen Sacri hymni Hipoſtaticę laudes,Virginei cantus, Diuorum panegyrici,Martyrum ſanguis, Virginum puritas, Eccleſiæ dogmata,& Pontificia iura hinc inde reſonent, atq;tripudient: loquantur ipſa opera,teſtētur rem quondam prophanæ blaſphemiæ,& demonum nominibus plenæ regiones.Nunc vero inſulę Chriſtianæ,& oppida fœliciſsima CHRISTO, ac gloria militia dicata huius fœlicitatis participes ſunt. Cumana perlarum flumen,Venetia minor, ſancta Martha,nomen Dei Diarenum,Panama, Nicaragua Indica,Cartago,Profunda loca,Perutum,Yucatanum, Cocumellum flumē palmarum,Hiſpanica inſula,Fernandina,Margarita, Iaimeca, & ſancti Ioannis, ac alia quam plurimaloca, quædam à fluminibus, quędam verò à Ducum illa conquiſtantium genealogijs nomina trahentia, quæ àdeo diuini cultus ſchèmate fulgent, ex vberātiſsimis templis,ac monachorum cænobijs hinc inde conſtructis,vt verè de illis reſpectu noſtri,

diui-

diuinum iudicium iam verificetur, Erunt nouissimè;hoc vero ingens diuini amoris incendium, pijssimorum horum Regum studio actum est, quibus taliter fauit diuina clementia, vt non solum regali sceptro cunctos nostri æui Reges antecedant; verum pietate præcipua Fidem Christianam præcunctis ampliauerint. Quapropter mihi magis intereà libet, illis mentem istam regibus dignam, quam fortunam quamlibet amplam gratulari. O fœlicem Christi populum si passim cõtingat tales esse principes, quibus Christi gloria nihil sit antiquius, qui totum regium ornatum moribus,& vita refrenant,quib⁹ etiam si sceptrum detrahas, tamen reges Christianos acgnoscas, in quibus sanè fortuna, quam antiquitas cæcam faciebat occulta videtur, qui generis sui longe clarissima schemata, morum suorum ornamentis illustrant, Regiam dignitatem vitæ integritate conduplicant, Imperiali Aquilæ, nescio quid maiestatis additum videtur;pôstquam hi similes non habentes principes totius orbis Monarchiam tenent.Quid super est? nisi vt CHRISTVM optimum, maximumq; comprecemur, vt istam mentem illis, illos vero nobis quam diutissimè seruet in columes,ad tantam itaque exuberantiam (vt ad rem breuiter veniamus) horum principum deuenit, clementiaque Mexicanam Prouinciam, inter omnes regiæ ditioni submissas, præcipuam in terra firma, quam nouam Hispaniam nuncupamus situatam, non solum ab barbarico illo cultu,Christi Fide vndequaq;euangelizata,mundauerint; verum, & ordo Hyerarchicus, quem Romana tenet Ecclesia in illa obseruetur. Apostolico super hoc implorato consensu, Episcopale Cathedrale Templum, ac Parochiales,& Ecclesiasticas dignitates, Canonicatus,Præbendas,Beneficia,& cætera huiusmodi in ipsa erigere, construere, ædificare, & fundare omnino (regio super hoc habito consilio,) decreuerint: atque,vt rem effectui commendarent, me inutilem,& omnino, ad tantæ rei executionem, inhabilem, cum apud illos plurimi non de essent, qui mea sententia,cumulate valerent suis sanctissimis votis satisfacere,exangulo mei Franciscani instituti semi sepultum, extraxerunt,& in primum Mexicanensem nominauerunt,& elegerunt Episcopum. Quorum piæ petitioni,& electioni sanctissimus D. N. Papa Clemens,hui⁹ nominis septim⁹, paternali affectu (vt par est) condecendens, Apostolicas literas per man⁹ regias, nobis suppeditãdas solerti cura destinauit, quas quidemliteras, in membramine more Romano conscriptas, Apostolico plumbo infilis sericeis rubei, croceiq; coloris

pendente, ſanas, integras, non vitiatas, non cancellatas, nec in aliqua ſui parte ſuſpectas, ſed omni prorſus vitio, & ſuſpectione carentes, is, qui regium agebat negotium coram magno cætu, in præcipuo templi Sacro loco, ſancti Spiritus invocato fauore, nobis præſentauit. Quas quidem ea, qua decuit reuerentia, & ſubmiſsione ſuſcepimus, & legimus. Series vero earum de verbo ad verbum eſt, quæ ſequitur.

LEMENS EPISCOPVS, ſeruus ſeruorum DEI ad perpetuam rei memoriam. Sacri Apoſtolatus miniſterio, meritis licet inſufficientibus ſuperna diſpoſitione præſidentes vniuerſi orbis Prouincias, & loca, ea præſertim, quæ omnipotentis DEI miſericordia, Chriſtianę veritatis lucem noſtris potiſsimè temporibus inceperunt agnoſcere, frequenti meditatione intendimus, vt in illis orthodoxæ Fidei cultus, augeatur, & Chriſtiana religio propagetur, ac eorum Incolæ, & habitatores, venerabilium Præſulum Doctrina, & auctoritate ſuffulti, in eadem Fide ſemper proficiant, ipſaq; loca, maximè inſignia dignioribus titulis attollantur, & maioribus honoribus decorentur; præſertim cum id Catholicorum regum, & etiam Ceſareæ maieſtatis pia vota expoſcunt, & cognoſcimus in Domino ſalubriter expedire. Sanè cum oppidum Mexicanenſe in Indijs maris tirreni Indici nuncupati, olim auſpicijs claræ memoriæ Ferdinandi Aragoniæ regis, & Eliſabethę reginæ Caſtellæ, & legionis regnorum, per dilectum filium, nobilem virum Petrum Arias militem Segouienſem, eorum gentium, armorum ad eaſdem Indias deſtinatorum exercitus Generalem Capitanum nouiter repertis, & emanibus infidelium illas tunc occupantium ereptis, ac ad ditionem, & dominium eorum, & pro tempore exiſtētium regum eorumdem regnorum redactis, illiſq; in temporalibus ſubiectis, quæ eiſdem regib⁹ dum vixerunt, & deinde chariſsimo in Chriſto filio noſtro Carolo Romanorum Imperatori ſemper Auguſto, dictorum regnorum nè dum hæredi, & ſucceſſori; Verum etiam in deſiderio orthodoxam Fidem vbique exaltandi imitatori, ac ſub eorum obedientia, & dominio, ratione dictorum regnorum, ex tunc ſucceſsiue eodem Petro Capitaneo Guuernatore permanētibus, conſiſtens: admodum inſigne exiſtat, longumq; & latiſsimum

mum, & distinctum territorium circum circa habeat; adeoque in eo vltra viginti millia vicinorum, vel Incolarum, quorum plures fideles, tàm nouiter conuersi, quàm etiam alij forenses, & de diuersis mundi partibus ad illud habitandum confluentes commorentur, & resideant, ac in eo inter alias Ecclesias, monasteria, pia loca, ex deuotione regum maiestatis, & Capitanei prędictorum inibi constructa: vna Parrochialis Ecclesia sub inuocatione Beatæ MARIÆ Virginis, cum structuris, & ædificijs conuenientibus, ad quam omnes ipsi fideles, pro Missis, & diuinis officijs audiendis, ac Ecclesiasticis Sacramentis suscipiendis, tamquam ad eorum Parrochialem Ecclesiam recurrunt, etiam cōsistit; ac idem Carolus Imperator summoperè cupiat eamdem Parrochialem Ecclesiam, in Cathedralem, ipsumque oppidum in ciuitatem Mexicanensem erigi, & instrui. Nos habita super his, cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, matura deliberatione; eodem Carolo Imperatore nobis super hoc humiliter supplicante, Ad laudem, & gloriam Omnipotentis DEI, & eiusdem Beatæ MARIÆ Cœlestis, necnon ipsius Fidei exaltationem, Apostolica auctoritate, tenore præsentium supplicationibus Caroli Imperatoris huiusmodi inclinati, de eorumdem fratrum consilio pariter, & assensu, oppidum Mexicanense, ac Parrochialem Ecclesiam Beatæ MARIÆ, huiusmodi in Cathedralem Mexicanensem, sub inuocatione eiusdem Beatæ MARIÆ nuncupandam, pro vno Episcopo Mexicanensi, qui inibi, & in illius ciuitate, ac Diœcesi Verbum Dei prædicet, & infideles ad eamdem Fidem conuertat; ac tàm illos sic conuersos, quàm alios prędictos fideles, in eadem Fide expertius instruat, doceat, & confirmet: ac Sacramenta Ecclesiastica eis ministret, & ministrari, ac prędictam erectam Ecclesiam, illiusque ædificia ad formam Cathedralis Ecclesiæ redigi faciat; ac in ciuitate, & Diœcesi prædictis, Collegiatas, & Parrochiales, ac alias Ecclesias, monasteria, Capellas, Hospitalia, Oratoria, & alia loca pia; ac in illis respectiuè in numero, & cum dotibus, ac qualitatibus decentibus per eum assignandis, specificandis: maiores, Principales, Abbatiales, Conuentuales, & alias dignitates, personatus, administrationes, & officia etiam curata, & electiua: Necnon Canonicatus, & prębendas, integras, & dimidias portiones, Capellanias, Vicarias, & alia beneficia Ecclesiastica, cum cura, & sine cura, ac Capitula, necnon Capitulares Abbatiales, Conuentuales, & alias mensas erigat, & instituat respectiuè, ac alia temporalia, spiritualia, iurisdictionalia, & pontificalia officia, omniaq; & singula alia, quę alij

Epiſcopi Regnorum eorumdem facere, & exercere conſueuerunt, & quę pro diuini cultꝰ augmento,& Fidei huiuſmodi exaltatione, ipſorumque fidelium animarum ſalute expedire cognouerint; faciat, & exerceat: ac omnibus, & ſingulis alijs priuilegijs, prærogatiuis, præeminentijs, & gratijs, quibus alij Epiſcopi prædicti de iure, & conſuetudine, ac aliàs vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt quomodo libet in futurum vtatur, potiatur,& gaudeat, ac vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeat: Necnon in eadem Eccleſia Mexicanenſi Capitulum Canonicorum, & perſonarum, Epiſcopali,& Capitulari menſis, ac ſigillo, & alijs inſignis, iuriſdictionibus, priuilegijs, & præeminentijs Epiſcopalibus, & Capitularibꝰ,erigimus,& inſtituimus: ac Incolas,& habitatores dictæ ciuitatis cum nomine decoramus; necnon eidem erectæ Eccleſiæ pro illius ciuitate, ciuitatem erectam, & pro Diœceſi Terras, Inſulas, loca,& oppida, quæ idem Carolus Imperator, vel eius Concilium Indiarum nuncupatum,poſitis limitibus,& confinibus neceſſarijs, ſtatui, & aſsignari iuſſerit: ac pro Clero, & populo illorum Incolas, & habitatores huiuſmodi, reſpectiue, ac pro dote, & etiam Pontificalis dignitatis, & pro tempore exiſtentis Epiſcopi, illiꝰ decentiori ſuſtentatione decimas, primitias, & alia iura Epiſcopalia, ſpiritualia, & temporalia de bonis rebus, & fructibus, de quibꝰ Carolus Imperator,vel conſilium huiuſmodi ſpecificarint, & ordinauerint. Itaque idem Epiſcopus Mexicanenſis in ciuitate,& Diœceſi prædictis Epiſcopalem iuriſdictionem,auctoritatem, & poteſtatem exercere, ac decimas, & primitias, & iura huiuſmodi percipere, & leuare, ad inſtar Epiſcoporum prædictorum liberè, & licitè valeat, applicamus,& appropriamus: Necnon ius patronatus, & infra annum, propter loci diſtantiam, perſe, vel alium, ſeu alios ad id etiam ante vacationes deputandos procuratores, præſentandi perſonas idoneas,tàm hac prima vice,quàm quoties illa pro tempore vacauerint, ad Eccleſiam videlicet Mexicanenſem, nobis, & pro tempore exiſtenti Romano Pontifici per nos, & illum reſpectiue, in eiuſdem Eccleſiæ Epiſcopum,& Paſtorem pręficiendum. Ad vero omnes,& ſingulas alias dignitates,perſonatus, adminiſtrationes, officia, Canonicatus, & Præbendas, portiones, Capellanias,Vicarias, monaſteria, Prioratus, & alia beneficia huiuſmodi, eidem tempore exiſtenti Epiſcopo Mexicanenſi, ac eius Vicario, ſeu officiali per eum inſtituendas, ad eaſdem præſentationes Carolo Imperatori prædicto, ratione regnorum Caſtellæ, & legionis huiuſmodi,ac pro tempore exi-

ſtenti

ſtenti illorum Regi, vel Reginæ deſimilibus conſilio, & aſſenſu reſeruamus, concedimus, & aſsignamus;non obſtantib⁹ conſtitutionibus, ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſq; contrarijs quibuſcumque. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam noſtræ erectionis, inſtitutionis,decorationis, applicationis, appropriationis, reſeruationis,conceſsionis,& aſsignationis, infringere, vel ei auſu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare prǽſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum,anno incarnationis Dñicæ milleſsimo quingenteſsimo trigeſsimo quarto. Nono ſeptembris Pontificatus noſtri, anno ſeptimo.

POST quarum quidem litterarum Apoſtolicarum prǽſentationem, & receptionem; nobis, & per nos,vt præmittitur factas; fuimus pro parte ſereniſsimæ Dominæ Ioannæ, & Caroli ſemper auguſti,eiuſdem filij Hiſpaniarum regum debita cum inſtantia requiſiti,vt ad cōplementum litterarum Apoſtolicarum, & contentorum in eiſdem procedendum, in prædicta noſtra Cathedrali Eccleſia, ad honorem glorioſiſsimæ Virginis MARIÆ Aſſumptionis dedicata, & in dicta noua hiſpania fabricata,Dignitates,Canonicatus,& Præbendas, ac Portiones, aliaque beneficia, & officia Eccleſiaſtica quotquot, & prout melius expedire viderem⁹, tàm in ciuitate,quàm per totam Diœceſim erigeremus,& inſtitueremus. Nos igitur Frater Ioannes de çumarraga, Epiſcopus, ac Commiſſarius Apoſtolicus præfat⁹ attendentes petitionem,& requiſitionem huiuſmodi iuſtas fore, & rationi conſonas, cupienteſq;vt verus,& obediens filius Apoſtolica iuſſa, nobis directa reuerenter exequi, vt tenemur commiſsionem prǽ acceptauimus, & eadem auctoritate Apoſtolica,qua fungimur in hac parte, præfata maieſtate inſtante, & petente, in prædicta Cathedrali Eccleſia, Mexicanenſis ciuitatis in prædicta noua hiſpania, ad honorem Dei, & Domini noſtri IESV Chriſti, ac Beatiſsimǽ MARIÆ Virginis matris ei⁹, in cuius, ac ſub cuius titulo per præfatum ſanctiſsimum Dominum noſtrum,Cathedralis Eccleſia eſt erecta tenore præſentium, erigimus, creamus, & inſtituimus.

§. I.

DECANATVM, quæ dignitas prima poſt Pontificalem in eademEccleſia exiſtat,qui curet,& prouideat, quod officium diuinum, & omnia alia, quæ ad cultum Dei pertinent, tàm in choro,quàm in altari,quam etiam in proceſsionibus in Eccleſia, & extra, in Capitulo vbicumque, conuentus, Eccle-

ſiæ, ſeu capituli ad illud exoluendum congregabuntur cum ſilentio,& ea,qua decet honeſtate, ac modeſtia ritè,& recte perficiantur, ad quem etiam pertinebit, ijs, quibus à choro ex cauſa diſcedere conuenit, & expreſſa cauſa,& non aliàs, licentiam concedere.

§. II.

ARCHIDIACONATVM eiuſdem ciuitatis, ad quem Clericorum ordinandorum examinatio, prȩlato ſolemniter celebrante, miniſtratio ciuitatis, & Diœceſis, ſi ſibi à Prælato iniungatur viſitatio,& alia, quȩ de iure communi competunt exercere pertinebit, qui in altero tamen iurium, vel in Theologia ad min⁹ Bachalaure⁹ exiſtat, in vniuerſitate graduat⁹.

§. III.

CANTORIAM, ad quam nullus poſsit præſentari, niſi in muſica, ſaltem in cantuplano doctus,& peritus exiſtat, cuius in faciſtolio cantare, & ſeruitores Eccleſiæ cantare docere,& quæ ad cantum pertinent, & expectant ordinare, corrigere, & emendare, in choro, & vbicumque perſe,& non per alium officium erit.

§. IIII.

SCHOLASTRIAM, ad quam etiam nullus niſi in altero iurium, aut in artibus Bachalaureus, in aliqua generali vniuerſitate graduatus exiſtat, præſentetur, qui grammaticam Clericos,& Eccleſiæ ſeruitores, ac omnes Diœceſanos audire volentes, perſe, vel alium docere tenebitur.

§. V.

THESAVRARIAM, ad quam Eccleſiam claudere, & aperire, campanas pulſare facere, omnia vtenſilia Eccleſiæ cuſtodire, lampades,& luminaria, curare de incenſo, luminibus, pane, & vino, ac reliquis ad celebrandum neceſſarijs, de redditibus fabricæ Eccleſiæ exponendis ad votum Capituli prouidere, pertinebit.

§. VI.

NECNON decem Canonicatus,& prȩbendas, quas à dictis dignitatibus omnino ſeparatas eſſe decernimus, nec vnquam vnam ſimul cum dignitate aliqua obtineri poſſe ordinamus, ad quos etiam Canonicatus, & Præbendas nullus præſentari poſsit niſi ad Sacrum Præsbiterat⁹ ordinem iam ſit promotus, ad quos quidem Canonicatus quotidie (præterquam in primæ,& ſecundæ dignitatis feſtiuitatibus, in quibus Prȩlatus, vel eo impedito aliqua de dignitatibus celebrauit) Miſſam celebrare pertinebit.

Inſti-

§. VII.

INSTITVIMVS in super sex integras, & totidem dimidias Portiones, & qui addictas integras Portiones præsentandi fuerint, ad Sacrum Diaconatus ordinem sint promoti, inquo quidem ordine teneantur in altari quotidie deseruire, necnon passiones decantare: Qui vero ad dimidias, ad Sacrum Subdiaconatus, qui quidem Epistolas in altari, & in choro, & Prophetias, lamentationes, & lectiones teneantur decantare.

§. VIII.

VOLVMVS in super, & statuimus quod ad dignitates, Canonicatus, Portiones integras, & dimidias supra dictas, vel ad aliquod aliud beneficium totius nostræ Diœcesis, nullus præsentari valeat, qui cuiusuis ordinis, priuilegij, aut officij occasione à iurisdictione nostra ordinaria sit exemptus, & si fortè contigerit, exemptum aliquem præsentari, vel institui, talis præsentatio, vel institutio sit ipso iure nulla.

§. IX.

ET quia non est parui momenti Rectores nominare, ordinamus quod tot Rectores possimus eligere, quot seruitio nostræ Cathedralis Ecclesiæ necesse fuerint, qui ad nutum nostrum, nostrorumq; pro tempore successorum prouideri, & quando licuerit amoueri possint, qui exerceant in dicta Cathedrali Ecclesia nostra, officium rectè, & ritè Missas celebrando confessiones audiendo, aliaque Sacramenta cautè, & solicitè ministrando.

§. X.

AC sex Accolitos, qui Accolitatus officium in altaris ministerio quotidie, per ordinem exercebunt, Ordinamus Capellanos in super sex, quorum quilibet, tàm in nocturnis horis quàm in diurnis, ac etiam Missis ad facistolium personaliter inter esse, & in vnoquoq; mense Missas viginti, nisi iusta infirmitate, vel impedimento fuerit impeditus, celebrare teneatur.

§. XI.

PRæsentationem autem dictarum dignitatum Canonicatuum, Portionum integrarum, ac dimidiarum, aliarumq; dignitatum, Canonicatuum, & Portionum similium futurarum, in prædicta nostra Cathedrali Ecclesia creandarum, præfatis Catholicis Hispaniarum Regib⁹, ac eorum succesorib⁹, prout de iure eis cōpetit, & auctoritate Apostolica reseruam⁹ eadem auctoritate.

§. XII.

ACcolitorum, & Capellanorum prædictorum electionem, seu prouissionem, ad nos, & succesores nostros vna cum nos-

noſtro capitulo pertinere decernimus. Volumus autem, quod ** dicti capellani, qui pro tempore fuerint eligendi, non ſint familiares Epiſcopi, nec alicuius perſonæ dicti Capituli, nec fuerint tempore vacationis.

§. XIII.

OFFICIVM vero Sacriſtæ, qui ea, quæ ad officium Theſaurarij ſpectant, ipſo præſente, & de eius commiſſione, & in eius abſentia ad votum capituli exercere tenebitur.

§. XIIII.

OFFICIVM Organiſtæ, qui organa in diebus feſtiuis, & alijs temporibus ad votum Prælati, vel Capituli pulſare teneatur.

§. XV.

OFFICIVM Perticarij, cuius in proceſsionibus ordinare Prælato, Præsbitero, Diacono, Subdiacono, & reliquis altari miniſtrantibus, de choro ad ſacriſtiam, vel altare, de altari ad ſacriſtiam in chorum euntibus, vel redeuntibus ante ire, officium erit.

§. XVI.

OFFICIVM œconomi, ſiue procuratoris Eccleſiæ fabricæ, & hoſpitalis, qui architectis muratoribus, necnon fabris lignarijs, & alijs officialibus ædificandis Eccleſijs operam dantibus præ erit, quiq; per ſe, vel alios, redditus, & prouentus annuos, & quæ cumq; emolumenta, & obuentiones, ad dictam fabricam, & hoſpitale, quouis modo pertinentia colligere, & expendere habebit, redditurus annuatim rationem de receptis, & conſumptis Epiſcopo, & capitulo, vel officialibus, ab eiſdem ad hoc ſpecialiter deputatis; Necnon ad eorum nutum eligendus, vel remouendus prædicta prius per eum idonea ſatisdatione, quàm ad adminiſtrationem admittatur.

§. XVII.

OFFICIVM inſuper Cancellarij, ſiue Notarij Eccleſię, & capituli, qui quoſcumque contractus inter Eccleſiam, Epiſcopum, & capitulum, & quoſcumque alios, in prothocollo, & notis ſuis recipere, actus capitulares ſcribere, donationes, poſeſsiones, cenſus, feudos, precaria per eoſdem Epiſcopum, & capitulum, & Eccleſiam, vel eiſdem factas, vel in poſterum faciendas annotet, & ſcribat, & inſtrumenta cuſtodiat: partes redditum beneficiatis diſtribuat, necnon rationes reddat, & recipiat.

Offi-

XVIII.

OFFICIVM in ſuper canicularis, qui canes ab Eccleſia eijciat; in omnibus ſabbatis, & quorumcumq; feſtorum vigilias habentium, vigilijs, & alijs, vbi, & quando per Theſaurarium ſibi fuerit iniunctum Eccleſiam purgabit.

§. XIX.

DE quibus omnibus, videlicet, quinque dignitatibus, decem Canonicatib⁹, ſex integris, & totidem dimidijs Portionibus, & ſex Capellanis, & ſex Accolitis, & officijs prædictis, quia de præſenti fructus, redditus, & prouentus decimarum non ſuppetunt, Theſaurariam ex dignitatibus quinq; vero Canonicatus, & omnes integras, & dimidias Portiones, ad pręſens in dicta erectione volumus ſuſpendere: quodſi pręfatis quatuor dignitatibus, & quinque Canonicis redditus memoratæ quartæ partis ad præſens (quod non credimus) non ſuppetant, quod de fuerit inter eos diuidatur, ſecundum valorem præbendarum, & non numerum perſonarum, donec ad maiorem quantitatem fructus peruenerint, reſtituendi ad prębendas præfatas, per nos, & noſtros ſucceſores, ordine nobis conſiderando ad potiorem Eccleſię noſtræ vtilitatem, ita tamen, vt cùm, Deo duce, ad pinguiorem fortunam fructus, & redditus noſtræ prædictæ Eccleſiæ peruenerint, quàm primum ad dotem Theſaurariæ ſuſpenſæ applicatam de ſuper creſcentibus fructibus auctum fuerit, Theſaurariam eamdem, ex nunc erectam, & creatam eſſe decernimus, abſq; alia noua creatione, & erectione perſonæ per eamdem Catholicam Maieſtatem nominandæ conferendam; & conſequenter dum fructus, redditus, & prouentus vlterius augmentum receperint, tres integręPortiones prouideantur, & ſucceſiue cùm excreuerint fructus, dictorum Canonicorum, numerus, vſque ad denarium numerum ſucceſiue augeatur; quo expleto, tunc reliquæ tres integrę Portiones, & dimidiæ ſucceſiuè ſuo ordine admittantur, & demum de redditib⁹ ſuper excreſcentibus, ſex Accolitatus, pro ſex Clericulis, qui in quatuor minorib⁹ ſint conſtituti, & Accolitorum officium in altaris miniſterio exerceant, & ſex Capellaniæ ſimplices, pro ſex prędictis Capellanis ſimiliter prouideantur, poſt modum vero officiū Organiſtæ, & Perticarij, & œconomi, Notarij, & Canicularij prædictorum dicto numero ſucceſiue, iuxta ordinem literaliter præmiſſum, abſque aliquo interuallo augeatur.

§. XX.

ET quia ſecundum Apoſtolum, qui altari ſeruit de altari viuere debet, omnibus, & ſingulis dignitatibus, perſonis, & Canonicis, Præbendatis, & integris, & dimidijs Portionarijs, Capellanis, Clericulis, ſiue accolitis, cæteriſque officijs, & eorum officialibus, iuxta numerum ſupra dictum expreſsis, omnes, & ſingulos fructus, reddit⁹, & prouentus; tàm ex regia donatione, quàm ex iure decimarum, aut alias quouis modo, ad eos de præſenti, aut in futurum pertinentes; videlicet ordine literario, Decano Archidiacono, Cantori, Scholaſtico, Theſaurario, & Canonicis, necnon Portionibus integris, & dimidijs, & omnibus alijs ſupra notatis, & nominatis modo ſequenti.

§. XXI.

DECANO ſcilicet centum, & quinquaginta libras, *peſos*, vulgariter in illis partib⁹ nuncupatos, quarum librarum, quælibet vnum caſtellanum aureum quadringentos octuaginta quinque marapetinos monetæ vſitatæ Hiſpaniæ conſtituentes. Archidiacono centum, & triginta valoris eiuſdem *peſos* ſeu Caſtellanos, & cuilibet de Dignitatibus totidem; & cuilibet de Canonicis centum; Portionariorum cuilibet ſeptuaginta; Dimidijs triginta quinque; Capellanis quidem viginti; Accolitis ſingulis duodecim; Organiſtæ ſexdecim, & Notario totidem; Perticario totidem; œconomo vero quinquaginta; Canicularìo quidem duodecim libras auri ſimiles, totidem caſtellanos, & marapetinos conſtituentes ex nunc, pro tunc ordine literario prout exprimitur ſeruato, cùm fructus, redditus, & prouentus ſuper excreuerint, applicamus, & aſsignamus.

§. XXII.

ET quia vt dictum eſt propter officium datum beneficium, volumus, & in virtute ſanctæ obedientiæ diſtrictè præcipiendo mandamus, quod prædicta ſtipendia ſint quotidianę diſtributionis aſsignatæ, diſtributæ quotidie intereſſentibus ſingulis horis, nocturnis pariter, & diurnis exercitijs dictorum officiorum. Itaq; à Decano vſque ad Accolitum incluſiue, is qui alicui horæ non inter fuerit in choro ſtipendio, ſiue illius horę diſtributione careat; & officialis, qui ſui officij exercitio, vel executioni de erit, mulctetur ſimiliter ſingulis vicibus pro rata ſalarij; Tales vero diſtributiones, quibus abſentes priuantur, alijs intereſſentibus accreſcant.

§. XXIII.

ITEM volumus, & eadem auctoritate ordinamus, vt omnes, & ſingulę dignitates, Canonici, & Portionarij dictæ

noſ-

noſtræ Eccleſię Cathedralis teneantur reſidere,& ſeruire in prędicta noſtra Eccleſia per octo menſes continuos, aut interpolatos; alioquin nos,vel ſucceſſores noſtri,qui pro tempore fuerint,aut Capitulum Sede vacante teneantur,eo prius vocato,& audito, ſi iuſtam, & rationabilem cauſam abſentiæ non habuerit, & allegauerit; Perſonatum, vel Canonicatum, ſiue Portionem, vacantem pronuntiare, & de illo,vel illa idoneis ad pręſentationem tamen præfatæ Catholicæ Maieſtatis, & eorum in regnis Hiſpaniæ ſucceſorum prouidere; Iuſtam autem abſentię cauſam hoc loco diffinimus: ægritudinem; dum tamen beneficiatus infirmus in ciuitate maneat,aut in ſub vrbijs eiuſdem ciuitatis,aut ſi eam incurrerit ſtans extra ciuitatem, cum reddierit aut reddire parauerit ad eam, dùm tamen hoc probationib[9] legitimis conſtet,vel cum demandato Epiſcopi, vel Capituli ſimul, & pro cauſa, & vtilitate Eccleſię abſens fuerit; itaque iſta tria concurrant in hac ſua abſentia.

§. XXIIII.

VOLVMVS in ſuper, & de conſenſu, & beneplacito ſereniſsimæ maieſtatis, & eadem auctoritate Apoſtolica ſtatuimus, decernimus, & mandamus quod omnium decimarum, tàm Cathedralis, quàm aliarum Eccleſiarum dictæ ciuitatis,& Diœceſis fructus, redditus,& prouentus,in quatuor ęquales diuidantur partes, quarum vnam nos, & ſucceſſores noſtri Epiſcopi perpetuis, futuriſque temporibus, pro onere Pontificalis habitus ſuſtentando,& vt decentius, & iuxta Pontificalis officij exigentiam, ſtatum noſtrum ſuſtentare valeamus, abſque aliqua diminutione pro noſtra ſpeciali menſa habeamus. Decanus vero, & Capitulum,& reliqui miniſtri Eccleſiæ, quos ſupra aſsignauimus, aliam quartam partem, modo præmiſſo, inter eos diuidendam habeant; à quibus partibus, licet ex commiſsione Apoſtolica, & longęuo temporis vſu, moribus,& conſuetudine approbata, eadem Catholica Maieſtas tertiam partem (tertias in Hiſpania vulgariter nuncupatas) habere, & recipere integraliter conſueuit, volens erga nos ſuæ liberalitatis dexteram extendere, prout extendit circa alias partes, & circa qualitates infra expreſſas, nos, & Epiſcopos ſucceſſores, ac capitulum prędictos, vt magis debitores, tanto munere refectos, efficeret, & vt pro eadem, & Regijs, eiuſdem maieſtatis ſucceſſoribus preces effundere teneremur, in noſtra, & dictæ Eccleſiæ noſtræ, & capituli in ſua quarta decimarum parte, liberos, & exemptos eſſe voluit; Reliquæ vero duæ quartæ partes: iterum in nouem diuidendas partes decernimus

duas,

Diuision delos diezmos

duas, quarum eidem maiestati serenissimæ, insignum superioritatis, & iuris Patronatus, ac ratione acquisitionis prædictæ terræ, futuris perpetuis temporibus, percipiendas, & leuandas, applicamus.

§. XXV.

DE reliquis vero septem partibus bifariam duximus esse faciendam diuisionem, quarum quatuor de dictis septem omnium decimarum, Parrochię nostrę Cathedralis Ecclesię applicamus mensæ Capitulari, vt melius Ecclesia valeat administrari, ex quibus quatuor partibus nos, & succesores nostri, cuilibet vestrorum assignamus sexaginta *pesos* vulgariter nuncupatos, Sacristę vero quadraginta, qui quidem Rectores habeant omnes primitias, præter octauam partem, quam applicamus Sacristæ, qui etiam Rectores quotidie in choro, Missę maiori, ac vespertinis horis, superpellicijs induti residere teneant, vt commodius animarum saluti Sacramenta exercere valeant, nè eorum absentia, seu incuria, quis absque aliquo Sanctæ matris Ecclesiæ Sacramento incautè discedat, & donec fructus excreuerint, ex prædictis etiam quatuor partibus, conferatur Accolitis, Organistæ, & Perticario, quod supra dictum est, & quod superfuerit, habeat prædicta mensa capitularis.

Videtur dicendum Rectorum

§. XXVI.

IN singulis vero Parrochialibus Ecclesijs; tàm dictæ ciuitatis, quàm totius nostræ Diœcesis, quatuor prędictæ dedictis septem partibus simul cum primitijs, beneficijs in vnaquaque dictarum Ecclesiarum erigendis, & creandis applicamus, declarantes etiam simili modo octauam partem dictarum quatuor partium, atq; primitiarum, sic dictis beneficijs applicatarum, Sacristæ cuiusque Parrochialis Ecclesiæ dictæ ciuitatis, & Diœcesis nostræ, esse tribuendam.

§. XXVII.

VOLVMVS autem, & ordinamus quod omnibus dictę ciuitatis, & Diœcesis nostræ Ecclesijs Parrochialib⁹ (excepta nostra Ecclesia Cathedrali) tòt beneficia simplicia creentur, & ordinentur, quòt ex quantitate redditum, dictarum quatuor partium, sic eisdem beneficijs applicatarum, creari, & ordinari poterunt. Assignata tamen congrua, & honesta sustentatione Clericis, quibus beneficia illa conferri debent; Itaque nullus sit determinat⁹ dictorum beneficiorum numerus, sed super excrescentibus fructibus, crescat etiam ministrorum copia in eisdem Ecclesijs, quæ quidem prædicta beneficia simplicia, seruitoria, quæ pro tempore indictis Ecclesijs creari contigerit, vt

rit, vt

rit, vt dictum est, quotiescumq; contigerit vacare, quouis modo prouidere; volumus, & statuimus filijs dumtaxat patrimonialibus, descendentibus ab incolis, qui ex Hispania, dictam Prouinciam transmearunt; aut ad eam inhabitandam in futurum transire contingat, donec imposterum visa, & cognita per nos, vel succesores nostros Christianitate, & capacitate Indorum, ad instantiam, & petitionem supra dicti patroni, nunc, vel pro tempore existentis visum fuerit, Indis etiam naturalibus dicta beneficia prouidenda (præmisso prius examine, & oppositione, iuxta formam, & laudabilem consuetudinem in Episcopatu Palentino hactenus obseruatam) inter filios patrimoniales, dum tamen dicti filij patrimoniales, quib⁹ sic de dictis beneficijs prouisum fuerit infra annum, & dimidium à die sibi factæ prouisionis, teneantur præsentare, & ostendere coram dictæ Prouinciæ appellationum iudicib⁹, aut guuernatore pro tempore, ibidem existentibus, rati habitione dictarum Catholicarum maiestatum, vel pro tempore successorum suorum, in Hispaniȩ Regnis collationem, & prouisionem, sic sibi prȩdicta forma factam; Alioquin prædicta beneficia, eò ipso, vacare censeantur; Præfatiq; Catholici Reges, siue illorum succesores, personas alias posint ad dicta beneficia iuxta prædictam formam qualificatas, præsentare. **

§. XXVIII.

VOLVMVS autem, quod donec existant filij patrimoniales, qui iuxta præfatam consuetudinem Palentinam, posint eligi ad dicta beneficia; prouisio dictorum beneficiorum fiat, ad præsentationem dictarum Catholicarum maiestatum patronorum, & non aliàs.

§. XXIX.

SED quia animarum cura dictæ ciuitatis, ac totius nostræ Diœcesis, ad nos, & futuros succesores nostros principaliter, & præcipuè spectat, tamquam, qui iuxta Apostoli sententiam, de illis in die Iudicij rationem reddituri sumus, accedente ad hoc consensu, ac voluntate earumdem Catholicarum maiestatum Patronorum prædictorum, & sua instante petitione, ac auctoritate, & tenore prædictis; volumus, & ordinamus, quod in nostra Cathedrali Ecclesia, & in omnibus dictæ ciuitatis, ac nostræ Diœcesis Ecclesijs Parrochialibus nos, & Prælati, qui pro tempore fuerint, commendemus, & iniungamus animarum curam pro nostræ voluntatis arbitrio, cui viderimus ipsarum Ecclesiarum beneficiato, seu beneficiatis, seu cuicumque alij Sacerdoti, etiam non beneficiato, pro eo tempore; ac sub illa forma, **

ma, quibus nobis visum fuerit, dictarum animarum saluti magis expedire; sub diuini obtestatione iudicij futuros omnes, & nostros succesores exhortantes, & relinquentes, quod in hac commissione animarum, nulla sit apud eos personarum acceptatio, sed solum sibi à Deo commissarum òuium vtilitati consulant, & saluti; & vt qui præfatæ animarum curæ, à nobis, vel illis præpositi fuerint, congruentius valeant sustentari, pro ipsarum animarum sollicitudine aliquam recipiant temporalem retributionem; applicamus eorum cuilibet primitias omnes Parrochiæ illius, inqua sic curam animarumgesserit, (relicta parte Sacristæ superius designata.)

§. XXX.

*VOLVMVS in super, & ordinamus quod institutio, & destitutio Sacristarum omnium Ecclesiarum nostræ Diœcesis fiat semper ad nutum, & dispositionem nostram, & nostrorum pro tempore succesorum, cum moderatione salarij; Si forsam prædicta pars, quæ sibi (vt pręmissum est) solui debet, in magnam excreuerit quantitatem; Ita tamen, quod quidquid ex octaua eadem parte, illis per nos, vel succesores nostros ademptum fuerit, in ipsius Ecclesiæ fabricam, vel aliquod diuini cultus augmentum eiusdem Ecclesiæ, & non in alios vsus consumi debeat.

§. XXXI.

SIMILITER tres partes restantes de septem partib⁹ supra dictis, in duas iterum partes æqualiter diuidantur, quarum vnam scilicet medietatem trium dictarum partium, cuiuslibet dictorum oppidorum Ecclesiæ fabricę liberè applicamus; reliquam vero partem, videlicet, medietatem trium dictarum partium hospitalibus, cuiuslibet oppidi consignamus, de qua quidem medietate, siue parte eisdem hospitalibus applicata, dicta hospitalia teneantur hospitali principali, vbi Cathedralis fuerit Ecclesia, decimam soluere. Applicamus etiam eadem auctoritate in perpetuum fabricæ nostræ Diœcesis dictæ sanctissimæ MARIÆ omnes, & singulas decimas vnius parrochiani eiusdem Ecclesiæ, & omnium aliarum Ecclesiarum, totius ciuitatis, & Diœcesis; dum tamen talis parrochian⁹ non sit primus, seu maior, vel ditior nostræ dictæ Ecclesiæ Cathedralis, & aliarum Ecclesiarum nostræ dictæ Diœcesis, sed secundus post primum.

§. XXXII.

OFFICIVM vero diuinum diurnum pariter, & nocturnum, tàm in Missis, quàm in horis fiat semper, & dicatur

tur ſecundum conſuetudinem Eccleſiæ Hiſpalenſis, donec, & quòuſque Synodus celebretur.

§. XXXIII.

VOLVMVS in ſuper, & de eius celſitudinis inſtantia, & petitione ordinam⁹, quod Portionarij ipſi vocem habeant in Capitulo, vna cum Dignitatibus, & Canonicis, tàm in ſpiritualibus, quàm in temporalibus, præterquam in electionibus, & alijs à iure prohibitis caſibus, qui ſolis Dignitatibus, & Canonicis pertinent. **

§. XXXIIII.

ET in ſuper volumus, & de eius ſerenitatis inſtantia, & petitione ordinamus, quod in dicta noſtra Cathedrali Eccleſia, pręterquam in diebus feſtiuis, in quibus vna tantum Miſſa ſolemnis celebrabitur hora tertiarum; Duę quotidiæ Miſſæ celebrentur, quarum vna primis diebus veneris cuiuslibet menſis, de anniuerſario fiat pro Hiſpaniæ Regibus præteritis, præſentibus, & futuris; Diebus vero Sabathi Miſſa prędicta in Virginis glorioſæ honorem, pro præfatorum regum in columitate, & ſalute reſpectiuè celebretur. Cuiuslibet autem menſis prima die Lunæ eadem Miſſa pro animabus in Purgatorio exiſtentibus ſolemniter dicatur. Reliquis vero diebus prædicta Miſſa de prima poſsit celebrari ad voluntatem, & diſpoſitionem, cuiuslibet perſonæ volentis ipſam dotare, dictique Epiſcopus, & Capitulum poſsint, quamcumque dotem recipere, à quibusuis perſonis ſibi oblatam, pro eiuſdem Miſſæ celebratione. Secunda vero Miſſa de feſto, vel de feria occurrenti, ſecundum ritum Hiſpalenſis Eccleſiæ vel aliàs, hora tertiarum celebrabitur, & quicumq; maiorem Miſſam celebrauerit, vltra communem diſtributionem omnibus illi Miſſę intereſſentib⁹ aſsignatam, vel aſsignandam, ſtipendium lucretur triplum, quàm ad quamcumque diei horam; Diaconus vero duplum, & Subdiaconus ſimplum; & quicumque maiori Miſſæ non inter fuerit, tertiam, & ſextam illius diei non lucretur, niſi ex rationabili, & iuſta cauſa, & Decani licentia, vel alterius in choro pro tempore præſidentis abſens fuerit, ſuper quò petentis licentiam, & concedentis conſcientiam oneram⁹; & quicumq; ſimiliter matutinis, & laudib⁹ interfuerint, triplum lucretur, quàm ad quamcumq; diei horam, & in ſuper ſtipendium primę, quamuis illi nō inter fuerint.

§. XXXV.

VOLVMVS in ſuper, & de eiuſdem Maieſtatis inſtantia, & petitione ordinamus, quod bis inqualibet hebdomada Capitulum teneatur, feria videlicet ſexta, & tertia, & quòd

feria tertia tractetur ibidem de negotijs occurrentibꝰ: feria autem ſexta, de nulla aliare; niſi demorum correctione, & emendatione tractetur, & de ijs, quæ ad diuinum cultum debitè celebrandum, & ad Clericalem honeſtatem in omnibus, & per omnia, tàm in Eccleſia, quàm extra cõſeruandam, ſpectent: & quęlibet alia dies ad capitulum celebrandum ſit interdicta; niſi noui caſus, qui emerſerint, aliud exegerint. Per hoc autem volumus iuriſdictioni noſtrę Epiſcopali, aut ſucceſorum noſtrorum circa correctionem, & punitionem dictorum Canonicorum, aliarumque perſonarum noſtræ Cathedralis Eccleſiæ, aliquatenus derogari, quam omnimodam correctionem, punitionem, & iuriſdictionem in dictas perſonas, nobis, & dictis ſucceſoribꝰ reſeruamus; ad inſtantiam, & petitionem pręfatarum Maieſtatum Patronorum, & de eorum conſenſu. Item eadem auctoritate, & de eiuſdem Catholicæ Maieſtatis beneplacito ſtatuimus, & ordinamus quod quilibet dictæ noſtræ Eccleſię, & Diœceſis Clericulus primę tonſurę, ad hoc vt poſsit priuilegio gaudere, Clericalem deferat tonſuram, vnius regalis argentei magnitudinem monetæ vſualis Hiſpaniæ, & per duos digitos infra aures tantum, àtergo proſequenter, ſciſura capillos tondeat, veſtibusq; honeſtis induatur, clamide, videlicet, vel mantello, ſeu pallio, quod vulgariter loba nuncupatur (*ò manteo*) clauſo, vel aperto ad terram protenſis, non rubei, croceique coloris, ſed alterius honeſti coloris, quibus, tàm in veſtibus ſuperioribus, quàm inferioribus vtatur.

§. XXXVI.

ITEM, eadem Apoſtolica auctoritate, necnon de eiuſdem celſitudinis, & Catholicę Maieſtatis cõſenſu deliberato, quia in ipſa Prouincia de Mexico in noua Hiſpania vulgariter nuncupata, in ciuitate Mexicanenſi, & ſub inuocatione Beatiſsimę MARIÆ Virginis Aſſumptionis Cathedralem Eccleſiam in honorem eiuſdem Virginis Aſſumptionis Apoſtolica auctoritate perpetuò erigimus; domos, habitatores, incolas, & vicinos, tàm intra ciuitatem, quàm in ſubvrbijs eiuſdem ciuitatis, depræſenti, vel in futurum habitantes, & cõmorantes in dictę Eccleſię Virginis MARIÆ Aſſumptionis Parrochianos deputamus, & aſsignamus, donec in dicta ciuitate commoda per nos, & noſtros ſucceſſores fiat diuiſio Parrochiarum, cui etiam iura Parrochialis Eccleſiæ ſoluere teneantur Decimas, Primitias, & oblationes offerre; & à Rectoribꝰ eiuſdem Eccleſię confeſsionis, Euchariſtiæ, & alia Sacramenta recipere; necnon eiſdem Rectoribꝰ Sacramenta huiuſmodi conferre, & adminiſtrare; & Par-

& Parrochianis accipiendi licentiam concedim⁹ pariter, & facultatem.

§. XXXVII.

ITEM volumus, ſtatuimus, & ordinamus quod conſuetudines, conſtitutiones, ritus, & mores legitimos, & approbatos, tàm officiorum quàm inſigniarum, & habit⁹ anniuerſariorum, officiorum, Miſſarum, aliarumq; omnium cęremoniarum approbatarum Eccleſię Hiſpalenſis, necnō aliarum cuiuſuis Eccleſiæ, ſeu Eccleſiarum, ad noſtram Cathedralem decorandam, & regendam neceſſariè reducere, ac tranſplantare, liberè valeamus.

§. XXXVIII.

ET quia, quæ nouo emergunt: nouo indigent auxilio; igitur literarum ſupra dictarum virtute, nobis, & ſucceſoribus noſtris pleniſsimam emendandi, ampliandi, & ea, quę oportuerit, ſtatuendi, & ordinandi impoſterum poteſtatem reſeruamus, vt poſsimus id facere de conſenſu, petitione, & inſtantia Regię Maieſtatis; tàm circa quęſtionem, & taxationem dotis perpetuam, vel temporalem, & limitum noſtri Epiſcopatus, & omnium beneficiorum; quàm circa retentionem decimarum, vel diuiſionem earumdem ſecundum tenorem Bullę Alexandri, per quam ipſis Regibus Hiſpanię fuit facta donatio decimarum, (*licet ad præſens, per eamdem Regiam Maieſtatem ad alimenta nobis ſint, cum his tamen qualitatibus donata.*) Quæ omnia, & ſingula, inſtantibus, & petentibus prædictis Dominis meis Regina, ac Regibus, dicta Apoſtolica auctoritate, qua fungimur, in hac parte, & melioribus modo, via, atq; forma, quibus melius poſſumus, & de iure debemus, erigimus, inſtituimus, creamus, facim⁹, diſponimus, & ordinamus, cum omnibus, ac ſingulis ad id neceſſarijs, & opportunis; non obſtantibus contrarijs quibuſcumq; & illis prę cipuè; Quæ ſanctiſsimus Dominus noſter præfatus, in ſuis prę inſertis literis Apoſtolicis voluit, non obſtare; & ea omnia, & ſingula, omnibus, & ſingulis prę ſentibus, & futuris, cuiuſcumq; ſtatus, gradus, ordinis, præeminentiæ, vel conditionis fuerint, intimamus, inſinuamus, & ad omnium notitiam deducimus, & deduci volumus, per præſentes mandamus prædicta auctoritate, & ſanctę obedientię virtute, omnibus, & ſingulis ſupra dictis, & ea omnia, & ſingula, quęm admodum à nobis inſtituta ſunt, obſeruent, & obſeruari faciant. In quorum omnium, & ſingulorum fidem, & teſtimonium præmiſſorum, præſentes literas, ſiue prę ſens publicum inſtrumentum ex inde fieri, & per Notarium publicum infraſcriptum ſcribi, & publicari, noſtriq; ſygilli iuſſimus, & fecim⁹ appenſione cōmuniri. Datum Toleti ſub anno à Natiuitate Dñi milleſsimo, quingenteſsimo trigeſsimo quarto.

STATVTORVM.

PARS PRIMA.

Cap. I.

Consonat constitutio Hispalens. Ecclesiæ c. 3. fol. 58. & 59.

N primis hęc sancta Synodus statuit, & pręcipit; vt quando aliquis in Prælatum huius Metropolis, seu Prouinciæ electus, ad capiendum suę sedis possesionem personaliter, seu per procuratorem venerit. Ante omnia, Bullas, seu literas Apostolicas, super præsentatione, per Regiam Maiestatem de super facta expeditas Decano, & Capitulo præsentet; Qui postquam eas viderint, ac legitimas esse repererint. Capitulares omnes vocem, & suffragium in electionibus, iuxta præfatam erectionem habentes, ad Capitulum sequenti die habendum, citari, & vocari faciant; vt ibi de electi huiusmodi receptione, debita cum solemnitate facienda, deliberent. Et in ea postquam decreta fuerit, procedant sub hac (videlicet) forma.

§. I.

PRæbendati omnes, qui Capitulo, vt pręfertur Congregando interfuerint; ab Aula Capitulari, ad Ecclesiæ corpus extant, ibique electum personaliter accedentem accipiant, electo autem huiusmodi per procuratorem accedenti; Prębendati quatuor ex antiquioribus, per eiusdem Capituli Præsidentem nominandi, ad ipsius Aulæ Capitularis Ianuam, obuiam procedant. Sedes vero in Capitulo diuersimodè iuxta venientis huiusmodi personæ qualitatem præparetur. Electo enim personaliter accedenti, faldistorium cum puluinaribus, ac cæteris eum actum concernentibus, disponatur. Procuratori autem, tapete, sella, & puluinar ad pedes collocetur. Electo preterea in eodem faldistorio Missale statuatur, vt præstandum abeo iuramentum præest, & sub forma sequenti.

Nos

§. II.

NOS P. ARCHIEPISCOPVS de Mexico iuramus, per Deum, & hæc ſancta Dei Euangelia, quod erectionem huius ſanctæ Eccleſiæ Mexicanæ obſeruabimus, & ſeruari faciemus; conſuetudines bonas, & approbatas eiuſdem Eccleſię, in quantum non contrariantur prędictæ erectioni, Sacris Canonib⁹, & ſancti Concilij Tridentini Decretis, & Prouincialis Synodi Mexicanę, editis conſtitutionib⁹ manu tenebimus, iuraq; noſtrę dignitatis, & Eccleſię ſponſę noſtrę in nullo infringere, prouirib⁹ conabimur. Semper pręoculis habentes verum Dei obſequium, & animarum profectum, prout ex debito noſtrę Paſtoralis ſolicitudinis, tenemur. Ita nos Deus adiuuet, & hęc ſancta Dei Euangelia.

§. III.

CVIVSMODI iuramentum Procurator, & qui poſſeſsionem electi nomine capturus acceſerit, præſtare teneatur. Quò præſtito, Capitulares omnes, nemine dempto, proceſsionis ordine Hymnum Te Deum laudamus ſolemniter decantantes, præcedentibus, tàm eiuſdem Eccleſiæ Cathedralis cruce, quàm Parochialium, Monaſticarum, Eremitarumq; Eccleſiarum crucibus: vna cum ipſarum Vicarijs, Parochis, miniſtris, ac vniuerſo Clero, qui ad hoc pręueniri, debent. Electum ipſum, ſub vmbraculo, ſeu Baldachino, per Dignitates, & in eorum deffectum, per præbendatos huiuſmodi ſeniores ferendo ad chorum vſque comitentur. Quò cum peruentum fuerit, crucibus, Clero, & Monachis prędictis, ad chori fores detentis, Capitulares omnes electum adhuc ſub Baldachino procedentem; eodem ordine comitantes chorum ingrediantur, eum deniq; electum, in Sede Epiſcopali, inſignum poſſeſsionis, per duos ex Dignitatibus antiquiores beneficiatos collocent. Procuratorem vero, duo per pręſidentem deputandi Capitulares, (ſolemnitate, ac proceſsione huiuſmodi prætermiſsis) factaque in ipſo actu demonſtratione, quę, perſonam propriam à ſubſtituta diſtinguat, in eadem Archiepiſcopali Sede conſtituant. Quibus per actis, ordine, proceſsione, ac forma præmiſsis, ad locum Capituli ijdem Capitulares reuertantur; ibique electum in Archiepiſcopali eiuſdem Capituli Sede, modo præſcripto, collocent; ac tunc Decanus, vel, qui in eius abſentia præſederit ſurgens à loco ſuo, & ad Sedem eamdem magna cum obſeruantia, & reuerentia accedens, flexis genibus, electo, vt pręfertur ſedenti

ma-

manum deosculetur, eoque signo, ipsum in Dominum, Prælatum, & Pastorem recipiat; ac eidem, vt tali debitam pręstet obedientiam; Idemq; ipsum modo, & forma prædictis reliqui Capitulares, seruato antiquitatis ordine, faciant. Quibus effectis, aperta eiusdem loci Capitularis ianua, omnes Beneficiati, Parochi, Rectores, Vicarij, Capellani, atque seruientes, reliquus denique Clerus, ibi repertus, similiter intrent, idemque recognitionis, & obedientiæ signum, Prælato exibeant.

§. IIII.

PRocuratorem vero, qui possessionem prędictam, electi nomine capturus venerit, Decanus, & Capitulum, hymnum Te Deum laudamus similiter canentes, prætermisso Baldachino, à loco Capituli ad chorum deducant, ipsumq; primo, in Sede chori, ac deinde in Sede Capituli Archiepiscopalibus sedere faciant, ibique in obedientiæ debitæ Pręlato cuius ille personam, & iurisdictionem gerit, recognitionem, ijdem Capitulares ordine suo, cum decenti submissionis, & reuerentiæ demonstratione eiusdem procuratoris, vt pręfertur sedentis manum, sua quisque manu dextera porrecta, contingant, porrectamq; manum, ad se voluentes de osculentur, & hoc ipsum reliqui beneficiati, & Parochi, cum toto Clero faciant.

§. V.

VT Prælatus, capta per procuratorem possessione, debita cum solemnitate, recipiatur, ciuitatem ingrediens, sequens forma seruetur.

§. VI.

** IN primis, Decanus, & Capitulum, omnes, & singulos Præbendatos, & Parochialium Ecclesiarum Rectores, ac Beneficiatos, Priores quoque, & conuentus Religiosorum eiusdem ciuitatis, vt die, & hora ingressus prædicti cum suis crucibus demore conueniant, pręmoneri, citari, & vocari faciant; ac processionis ordine, vna cum ipsius Cathedralis Ecclesiæ cruce, ingredienti Prælato, obuiam procedant.

§. VII.

PRIVS tamen ijdem Decanus, & Capitulum, & omnes Clerici, qui ad hoc congregari potuerint, suis mulis sedentes, pręcedente eiusdem Capituli sceptrifero, sceptrumq; suum manu gerente, debita eius act? conformitate, & ordinatione seruata, extra ciuitatem, ad mediam leucam, vel eo minus, ad Pręsidentis arbitrium, progrediantur, & ipsi Prælato, cum ad eum peruenerint, eodem, quo procedunt ordine, singuli, & reuerentiam exhibeant, & illius manus deosculentur; Quo facto, omnes

ad Ec-

ad Ecclesiam, decentibus ad processionem vestibus, preparandi, sine mora redeant. Processionis autem huiusmodi initium, omnes, tàm eiusdem Cathedralis Ecclesię, quàm reliquarum Parochialium, monasticarum, & eremitarum Ecclesiarum, Hospitaliumq; Cymbala hilari sonitu prænuntient, & quandiu eadem processio durauerit, similiter pulsentur.

§. VIII.

POSTQVAM ad Ecclesiam omnes peruenerint, Decanus, vel, qui Præsidens fuerit, pluuiali indutus, vna cum duob⁹ ministris Diaconi, & Subdiaconi habitum, & insignia gerentibus; Reliqui vero prębendati pretiosioribus Ecclesiæ pluuialib⁹ pariter ornati, processionis ordine, pręuia eiusdem Cathedralis Ecclesię Cruce, pręcipuam ipsius Ecclesię Ianuam, qua Pręlato datur ingressus, egrediantur, sicque procedant, quòusq; Crux eadem, ad certum fori locum, pretioso faldistorio decenter ornatum, peruenerit, quò loco accedens Pręlatus genibus flexus, eamdem Crucem, sibi per Præsidentem, vt prefertur ornatum porrigendam, deosculetur. Ad vitandam vero confussionem, antequam Prælatus Mula descendat, eadem processio ad Ecclesiam redeat, præbēdatis cum choro Musicorum retro manentibus, qui Antiphonam; *Sacerdos, & Pontifex &c.* in ordinario præscriptam concinant, & illa cum reliquis necessarijs pronuntiata, Hymnum, *Te Deum Laudamus* alternatis versibus canentes, eodem processionis ordine ad Ecclesiam regrediantur; In cuius ingressu idem Præsidens, vt supra ornatus aquæ benedictæ aspersorium Prælato, qui se, & circunstantes aspergat, illius manum deosculatus offerat; Deinde ad Altare maius similiter ordinati procedant, vbi Prælatus super pauimentum faldistorio coopertum, dum Antiphona in ordinario descripta, cum versibus dicitur, genua flectat; Quibus dictis Prælatus inde surgit, & eisdem Capitularibus comitantibus, Altare maius ascendat, ibiq; omnibus astantibus Episcopalem benedictionem impendat, & inde solemnitate, Cruce, & processione huiusmodi prætermissis, domum suam, eisdem comitantibus, adeat.

Caput Secundum De loco CAPITVLARIVM.

§. I.

QVONIAM iuxta constitutiones, & ordinationes, in huius Archiepiscopatus, & Prouintiæ Erectione conditas; Quinq; Dignitates, Decanus videlicet, Archidiaconus, Cantor,

tor, Scholaſticus, & Theſaurarius: decem quoq; Canonici, ſex etiam integri, ac totidem dimidij Portionarij, eſſe debent. Ideo hæc ſancta Synodus decernit, & mandat; vt hi omnes in Capitularib⁹ ipſorum congregationib⁹ ordine infra ſcripto ſedeant. In primis quidem Decanus, ad ſedis Prelato deſtinatę latus dextrum, & penes Decanum Cantor, ac tertio loco Theſaurarius, quinque deinde Canonici, tres poſtea integri, tres denique dimidij Portionarij, vnus poſt alium, iuxta traditæ, cuique poſſeſsionis prioritatem, conſideant. Ad ſiniſtrum autem eiuſdem Sedis Archiepiſcopalis latus, primam Archidiaconus, ſecundam Scholaſticus, quinque ſub inde Canonici, ſex demum integri, & dimidij Portionarij ſequentes ſucceſiue ſedes, ſeruato eiuſdem antiquitatis ordine, teneant.

Conſtitutio Hiſpalenſis fol. 48. & latè conſueta Granatenſis.

§. II.

STATVIT prętereа eadem ſancta Synodus, vt Dignitates, Canonici, integri, ac dimidij Portionarij prædicti, in quibuſcumq; officiorum; tàm diuinum cultum, & horarum Canonicarum celebrationem, quàm reliqua, per Capitulares agenda negotia concernentium, diſtributionibus, ac deputationibus, ordine ſuperius deſcripto, iuxta, cuiuſque antiquitatem, nulla prorſus habita ratione, quò, quiſque chori latere dextro, videlicet, aut ſiniſtro locum teneat, interſe præferantur.

§. III.

IN proceſsionibus autem, Præsbiter celebraturus medius inter vtrumque Chorum incedat; Ita vt Decanum quidem dextrorſum, Diaconum vero paratū ſiniſtrorum habeat. Quod ſi Decanus ab fuerit, dextrum Diacono, ſiniſtrum vero Archidiacono latus præbeat.

§. IIII.

** QVÆ tamen procedere non intelligantur quoties Capitularibus actibus, & proceſsionibus huiuſmodi Prelatus interuenerit. Nam iuxta ſupræmæ dignitatis, & poteſtatis eius exigentiam (Sacroſancto Tridentino diſponente Concilio) primum in Choro proceſsionibus, & quibuſuis alijs actib⁹, locum, ſeu, quam ipſe capere, & eligere voluerit ſedem, habere debet.

Seſ. 25. c. 6. verbo Epiſcopis de reformatione.

Cap. III. De Decano, & eius PRÆEMINENTIIS.

§. I.

CVIVSVIS Cathedralis Eccleſiæ, huius Archiepiſcopatus, & Prouinciæ Decanus, Sacro Pręsbiteratus ordine inſig-

insignitus existat; Sin minus ad eam dignitatem minimè recipiatur; Quamuis enim in præinserta erectione, hæc à Decano qualitas non requiratur; eadem tamen sancta Synodus Prouincialis Prælatos omnes, vt ibi quando, & quomodo fieri potuerit, sancti Concilij Tridentini exhortationem opere compleant, in primis admonet, omnibusq; sibi ab huiusmodi erectione collatis facultatibus (nulla excepta) fungens declarat. Quod quoties officia, seu ministeria, per Capitulares, tàm in choro, quàm ad Altare, ordine in tabula designando, peragenda, aliquibus prębendatis committi contigerit, qui, vel ea acceptare noluerint, vel semel acceptata, suis locis, & tempore, præstare negligenter omisserint; tunc Decanus, non solum rebelles, & negligentes mulctare; sed etiam officia, vel ministeria per eos omissa, alijs committere (habita officij, seu ministerij huiusmodi, ac prębendati, cui commissum fuerat, deffectusq; & negligentiæ ratione) posit, ac debeat. *Seß. 24. c. 12. verbo hortatur etiam.*

§. II.

IN super ad Decanum, quandiu in ciuitate fuerit, & non, ad aliquem alium Capitularem, eosdem Capitulares ad extraordinarium Capitulum (quod non nisi in grauibus negotijs, quæ ordinarium Capituli diem expectare non posint, fiat, sub iusta, & rationabili pæna) citare, & conuocare pertineat; Quoties autem similia occurrerint, Decanus breuem negotij, seu negotiorum tractandorum rationem sceptrigero, qui eamdem Capitularibus exponat, in scriptis tribuat. Quodsi negotia huiusmodi talia fuerint, quæ, vt præfertur, explicari non debeant; tunc Capitulares ad grauia negotia vocari, dixisse sufficiat. Id quod hęc sancta Synodus ipsius Decani, vel eius, qui, absente eo, Pręsidentiæ munus obierit, prudentię committit, iuxta huius sanctæ Synodi Decreta, in Sacrosancti generalis Concilij Tridentini obedientiam, & conformitatem edita. *Constitutio Hispal. fol. 50.* *Seß. 25. c. 6.*

§. III.

AD eundem similiter Decanum negotia in Capitulo tractanda proponere, spectet. Illo vero negotium quoduis sibi per aliquem ex Capitularibus insinuatum, proponere nolente, vel differente, illud ipsum, hac decernente Synodo, quicumq; Capitularis, petita prius à Capitulo licentia, proponere posit, id vero Decano, vel Præsidente huiusmodi impedire conante, datis ibi, sine vlla scandali nota, suffragijs, quod pars Capituli maior deliberauerit, hoc fiat, & obseruetur.

§. IIII.

VT autem, debitus in choro, & actibus Capitularibus ordo teneatur, sitque semper, qui absente Decano præsideat, & regat, eadem statuente Synodo, declaratur, vt absente Decano, Archidiaconus : hoc vero deficiente, Cantor : in huius autem absentia, Scholasticus: In cuius defectum, Thesaurarius in pręsidentia succedat: Absentibusque Dignitatibus, Canonicus, vel Præbendatus antiquior vbique præsideat.

§. V.

STATVIT tamen, & ordinat eadem sancta Synodus, vt nullus ex Capitularib⁹, quamtumuis (absente Decano) præsidere valeat, nisi quandiu sede sua eminenti sederit, præsidentiæ munere fungatur. Declarans nihilominus, hoc statuto, Decanum, cui iuxta præmissæ erectionis tenorem præsidendi in choro dignitas, & præeminentia competit, non comprehendi; sed ipsum, in quouis chori loco existentem præsidere posse, extra chorum tamen huiusmodi, quamuis in Ecclesia existat non pręsidere. Decani autem defectus, vel excessus, si quos ille in suo officio commisserit, per Capitulares plenè congregatos, habita loci, ac dignitatis eius debita ratione, in Capitulo aduertantur, & corrigantur.

Cap. IIII. De Archidiacono.

§. I.

QVILIBET, tàm Metropolitanæ, quàm cuiusuis in hac Prouincia constitutę Cathedralis Ecclesię, Archidiacon⁹, qui, vel in altero iurium, vel in Theologia saltem Bachalaureus graduatus esse debet, quæcumque sibi per supra insertam erectionem cōcessa, & declarata sunt, præstare, & exercere potest. Prælatus tamen cum potuerit sancti Concilij Tridentini exhortationem opere compleri faciat.

Seß. 24. c. 12. verb. Archidiac. de refor.

Cap. V. De Cantoris officio, AC DIGNITATE.

§. I.

Couſt. Hiſpalenſis fol. 53.

CANTORI vero pręterea, quę in pręfata erectione pręcipiuntur, & iniūguntur, cuiuslibet hebdomadę Tabulam, seu matriculam, ab omnib⁹ obseruandam pręscribere, seu pręscribi face-

facere,& quæ quibusq; hebdomadæ diebus recitanda, celebranda, seu dicenda sint, animaduertere, tàm Dignitatibus,& Canonicis Missas, quàm integris, ac dimidijs Portionarijs Euangelia, Pasiones, Epistolas, Lectiones, ac Lamentationes, quàm etiam Capparum gestationem, seruato antiquitatis ordine, & habita officiorum huiusmodi alternatione, commitere, per nouam huius sanctæ Synodi declarationem, deinceps incumbat.

§. II.

AD cuius etiam, vel eius locum tenentis, succentoris officium, Introitorum versus, Alleluias, Responsoria, Antiphonas, Prophetias, ac Cerei Paschalis benedictionem, per præfixum in matricula, seu Tabula huiusmodi distributionis ordinem commendare, Capellanos præterea seruientes, & chori ministros; qui tamen omnes eidem reuerenter obedire tenentur, circa debitam diuino cultui, ad Sacris officijs decentiam, & compositionem, deficientes, aut negligentes corrigere pertineat: Cantori autem in pręmissis deficienti, vel excedenti, iustam pro culpę modò attenta eius dignitate, correctionem in Capitulo, vel extra illud Decanus adhibeat.

Cap. VI. De Scholastici DIGNITATE.

§. I.

QVAMVIS iuxta præcisam præscriptæ erectionis formam, Scholasticum, vel in altero iurium, vel in artibus Bachalaureum esse sufficiat, hęc tamen sancta Synodus Prouincialis, Sacrosancti Cōcilij Tridentini, (cui se conformat) dispositionem exacte imposterum præcipit obseruari, eidemque Scholastico in primis iniungit, vt quoties illi à Capitulo commissum fuerit, quascumq; eiusdem Capituli nomine literas, seu Epistolas notet, scribat, easque solito Capitulari sigillo in capsa sub tribus clauibus, quarum vna pènes Decanum, vel eius loco pręsidentem, altera penès eundem Scholasticum, ac tertia pènes ipsius Capituli Secretarium existat, seruando sigillet; Quibus eadem sancta Synodus etiam mandat, vt non nisi indubitatas, ac totius, vel maioris, saniorisq; partis Capituli, Fide, ac testimonio probatas literas, ex quibus nullum Prælato, seu Capitulo damnum, vel præiudicium obuenire posse credatur, sigillare pręsumant, aut sigillent. Huius autem mandati transgressores debitæ punitionis rigori subiaceant.

Seß. 23. c. 18. verb. de cætero de reformat.

Ex const. Hispalens. fol. 56.

Cap. VII. De Thesaurario.

§. I.

THESAVRARIVS, cui, tàm quæ in prædicta erectione, quàm, quæ in huius sanctæ Synodi cæremoniali, & decretis ordinata reperiuntur, incumbunt, ea pariter cum sequentibus obseruet, ac præstet. Pro Candelarum benedictione die Purificationis Beatę MARIÆ facienda, ceræ quantitatem, ac distributionis formam, à Prælato simul cum Decano, & Capitulo prescribendas teneat. Quæcumque reliquiaria, reliquias, ornamenta, Aurum Argentum, aliaque Ecclesię bona, quæ pro tempore empta, restaurata, & constituta fuerint, sub expresso rei cuiusque pondere, valore, dispositione, & qualitate sibi per inuentarium consignanda recipiat. Coadiutores quoq; suos Sacristas idoneam proijs, quæ receperint cautionem, ad eorumdem Prælati, & Capituli beneplacitum præstare faciat.

Cap. VIII. De Canonicis.

§. I.

CVIVSCVMQVE sub hoc Archiepiscopatu, & Prouincia constitutæ Cathedralis Ecclesiæ, Canonici qualitates in supra memorata erectione præscriptas habeant; Curent tamen diligeter Prelati, vt vbi, & quando cõmodè fieri potuerit, iuxta sancti Concilij Tridentini dispositionem, saltem dimidia eorum pars, vel in Sacra pagina, vel in iure Canonico Doctores, aut Magistri, aut Licenciati existant; Quibus Missas conuentuales, exceptis ijs, quæ ad Dignitates pertinent, secundum Breuiarij, & Missalis, ex eiusdem Concilij Tridentini decreto, editorum formam; Tabellæ quoque desuper ordinandæ ac Cæremonialis, per huiusmodi Sanctam Synodum Prouincialem constituti, ab omnibus, quos illud concernet, respectiue obseruandi dispositionem, & ordinem, dicere incumbat.

Seß. 24. c. 12. verbo hortatur de reformatione.

Cap. IX. De integris, ac dimidiis Portionariis.

§. I.

NTEGRI, ac dimidij Portionarij qualitatib⁹ in pręmissa erectione memoratis ornentur, & iniunctis ab eadem munerib⁹ singuli diligenter incumbant. Circa suffragia vero per eos, in quibusuis actibus, & congregationibus Capitularibus ferenda; tàm præfatæ erectionis, quàm literarum executoriarum in contradictorio Iuditio desuper expeditarum ordo, & forma seruetur.

§. II.

QVI omnes, Dignitates, Canonici, integri, ac dimidij Portionarij, Capitulares supra relati præbendas suas, per quotidianas distributiones, iuxta eiusdem erectionis dispositionem, pro parte singulis eorum assignata, tàm in fructuum, decimarum redditibus, quàm in anniuersariorum, funerum, & aliorum manualium, & obuentionum emolumentis lucrentur.

Cap. X. De Decimarum partibus ad Prælatum, Capitulum, Fabricam, Hospitale, et Servientes pertinentibus.

§. I.

D tollendum omne dubium, litesq; ac dissentiones, quę in redditúum diuisione, ac distributione oriri possent; hæc sancta Synodus ordinat, declarat, & mandat, vt tàm de quarta Prælatum tangente, quàm de alijs partibus, ad Capitulum, fabricam, Hospitale, Regiam Maiestatem, seruientes, & officiales spectantibus, id omnino fiat; Quod præfatæ erectionis ordinationes, & statuta disponunt. Quæ fundamentalis quidem, & quasi primaria lex esse debet, qua omnes, & singulę huius Archiepiscopatus, & Prouinciæ Cathedrales Ecclesiæ, absque vllius rei defectu, vel excessu, regantur, & guuernentur.

Cap.

Cap. XI. De forma in admittendis ad possessionem præbendatis habenda.

§. I.

VANDO aliquis (Dignitas, Canonicus, vel Portionarius, qui Regiæ Maiestatis præsentationem, & Ordinarij collationem, ac factæ, per eum iuxta sancti Concilij Tridentini formam, Fidei professionis certificationem habeat) nouiter admittendus accesserit. Decanus si in ciuitate fuerit, sin minus Chori Præsidens ad tradendum personę, sic accedenti, eius, quam petit præbendæ possessionem, Capitulares ad Capitulum perdiem ante vocari, præcipiat.

Sess. 24. c. 12. de reform. & motus Pij IIII.

§. II.

DEINDE Capitulares omnes, per eorum sceptrigerum (qui qualiter eos, qui in ciuitate fuerunt, vocauerit, Fidem faciat) conuocati, & in Capitulo, pro ut de vsu, & consuetudine habent, congregati, Præbendandum huiusmodi ad locum Capituli ingredi iubeant; qui stans in medio Aulæ Capitularis, nudo Capite omnibus interim Dominis Capitularibus sedentibus, & coopertis capitibus, hæc, vel similia verba proferat.

Ex consueta Granatens.

§. III.

REGIA Maiestas me ad talem præbendam, huius sanctę Ecclesię, per promotionem, aut obitum talis N. vltimi illius possessoris vacantem, digna est præsentare, cuius collationem, seu Canonicam institutionem mihi Illustrissimus Dominus N. vel eius Vicarius fecit. Dominationi vestræ supplico, vt me ad illius possessionem admittat, nam quantum in me fuerit, huic sanctæ Ecclesię, & in ea Dominationi vestræ seruire curabo.

§. IIII.

HÆC loquutus, Iurium suorum literas, & documenta penes Secretarium Capituli præsentet, ac locum Capitularem egrediatur. Capitulares vero postquam præsentationem, institutionem, seu collationem, reliquasq; literas, & documenta huiusmodi; (præuia de super opportuna consultatione) viderint, & examinauerint, an tradenda sit illi possessio, necnè, solita suffragia ferant, ac de possessionis traditione, deliberato,

duo Commissarij, Dignitas (videlicet) & Canonicus nominentur, perquos ipse accedens, à Secretario Capituli admonendus; superpellicio, & iuxta temporis infra dicendi exigentiam Cappa chori indutum, ad capiēdum sedis suę possessionem in chorum deducatur, qua ibi capta, ad capitulum reducatur, similem in eo Fidei professionem sub iuramento facturus, quam coram Prælato, vel eius Vicario fecerit, cum Canonicam eius præbendæ institutionem, sibi ab eo fieri obtinuit. Ac pro inde coram Decano, vel in eius locum pręsidente, flexis genib⁹, manibusq; super Missali positis, constituatur, & iuxta sancti Cōcilij Tridentini dispositionem, ac Motus proprij fœlicis recordationis Pij Papę Quarti tenorem iuret, & profiteatur, in forma sequenti. *Sess. 24. c. 12. & Motus Propius Pij IIII.*

§. V.

EGO. N. firma Fide credo, & profiteor omnia, & singula, quæ continentur in Symbolo Fidei, quo sancta Romana Ecclesia vtitur, videlicet. CREDO in vnum DEVM, Patrem Omnipotentem, Factorem Cœli, & terræ, visibilium omnium, & inuisibilium; & in vnicum DOMINVM IESVCHRISTVM Filium Dei vnigenitum, & ex Patre natum ante omnia sęcula: Deum de Deo, Lumen de Lumine, Deum verum de Deo vero; Genitum non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de Cœlis. Et incarnatus est de Spiritu sancto ex MARIA Virgine: Et homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis: sub Pontio Pilato passus, & sepultus est. Et resurrexit tertia die, secundum Scripturas. Et ascendit in Cœlum: Sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria iudicare viuos, & mortuos. Et in Spiritum sanctum, Dominum, & Viuificantem: Qui ex Patre, Filioque procedit. Qui cum Patre, & Filio simul adoratur, & conglorificatur: qui locutus est per Prophetas. Et vnam sanctam Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor vnum Baptisma in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum. Et vitam venturi sæculi. Amen.

¶ Apostolicas, & Ecclesiasticas traditiones, reliquasque eiusdem Ecclesiæ obseruationes, & constitutiones firmissimè admitto, & amplector.

¶ Item, Sacram Scripturam, iuxta consensum, quem tenuit, & tenet sancta Mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu, & interpretatione Sacrarum Scripturarum, admitto. Nec eam vnquam, nisi iuxta vnanimem cōsensumPatrum accipiam, & interpretabor. Profiteor quoq; septem esse verè, & propriè

Sacramenta nouæ legis à IESV CHRISTO Domino nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis necessaria, scilicet Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pęnitentiam, Extremam vnctionem. Ordinem, & Matrimonium. Illaq; gratiam conferre; & ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem sine sacrilegio reiterari nō posse.

¶ Receptos quoque, & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus, & in supra dictorum Sacramentorum solemni administratione, recipio, & admitto.

¶ Omnia, & singula, quæ de peccato originali, & de iustificatione, in Sacrosancta Synodo Tridentina difinita, & declarata fuerunt, amplector, & recipio.

¶ Profiteor pariter in Missa offerri Deo verum proprium, & propitiatorium Sacrificium prouiuis, & defunctis; atque in sanctissimo Encharistię Sacramento esse verè, realiter, & substantialiter Corpus, & sanguinem, vna cum humanitate, & diuinitate Domini nostri IESV Christi; atq; conuersionem totius substantiæ vini, in sanguinem; quam conuersionem Catholica Ecclesia transubstantiationem appellat. Fateor enim subaltera tantum specie totum, atq; integrum CHRISTVM, verumq; Sacramentum sumi.

¶ Constanter teneo Purgatorium esse, animasque ibi detentas fidelium suffragijs iuuari. Similiter, & sanctos vna cum CHRISTO regnantes venerandos, atque inuocandos esse; eosque Orationes Deo pro nobis offerre; atq; eorum reliquias esse venerandas, firmiter assero. Imagines CRISTI, ac Deiparæ semper Virginis necnon aliorum sanctorum habendas, & retinendas esse; ac eis debitum honorem, & venerationem impartiendam. Indulgentiarum etiam potestatem à CHRISTO in Ecclesia relictam fuisse; illarumq; vsum Christiano populo maximè salutarem esse, affirmo. Sanctam Catholicam, & Apostolicam Romanam Ecclesiam, omnium Ecclesiarum Matrem, & Magistram agnosco. Romanoq; Pontifici Beati Petri Apostolorum Principis, successori, ac IESV Christi Vicario, veram obedientiam spondeo, ac iuro ~~cætera~~.

Cętera ¶ Item, omnia à Sacris Canonibus, & OEucumenicis Concilijs, & præcipuè à Sacrosancta Tridentina Synodo tradita, difinita, & declarata, indubitantur recipio, atq; profiteor. Simulq; contraria omnia, atque hæreses quascumque ab Ecclesia damnatas, & reiectas, & Anathematizatas, ego pariter damno, reijcio, & Anathematizo.

¶ Hanc veram Catholicam Fidem, extra quam nemo saluus

Iuus esse potest, quam in præsenti sponte profiteor, & veraciter teneo, eamdem integram, & inmaculatam, vsque ad extremum vitæ spiritum constantissimè, Deo adiuuante, retinere, & confiteri, atq; à meis subditis, seu illis, quorum cura ad me in meo munere spectabit, teneri, doceri,& predicari, quantum in me erit, curaturum. Ego idem N. spondeo, voueo, ac iuro sic me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia.

§. VI.

QVI prętere a Pręben datus, ad pręben dę huiusmodi possessionem admissus, singulari se iure iurando astringere teneatur, in forma sequenti.

¶ EGO. N. huius almæ Ecclesiæ iuro per hæc sancta Dei Euangelia, quod ab hac hora in antea obediens ero omnib[9] constitutionibus, statutis,& consuetudinibus laudabilibus prędictæ sanctæ Ecclesię; easque in omnibus, & per omnia obseruabo. Contra eas, & iura dictæ Ecclesiæ directè, vel indirectè scienter non me opponam. Iuramenta, & secreta Capituli nemini pandam. Veram obedientiam, & reuerentiam, iure debitam Illustrissimo, & Reuerendissimo Domino hui[9] sanctæ Ecclesiæ Præsuli, & exhibebo. Honorem, & vtilitatem dictæ Ecclesiæ,in omnib[9],& per omnia, procurabo. Conspirationes, Monipodia, & Conuenticula, tum contra Reuerendissimum Dominum Antistitem existentem,& futuros successores eius Canonicè intrantes, tum contra Capitulares, & Beneficiatos fratres meos, & eorum aliquem non procurabo, & quod in assequtione huius præbendæ non interuenit fraus, dolus, aut illicita pactio, vel Simoniæ labes directè, vel indirectè. Sic me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia.

§. VII.

HIS per actis, Ambo Domini Capitulares commissarij,vt pręfertur nominādi. Si Præbendatum huiusmodi ad Chorum non deduxerant, deducant, eumdemque in ipsa Dignitatis, Canonicatus,vel Portionis,inqua succeserit,sede insignum possessionis collocent, ibique in libro legere,seruatisque omnibus solemnitatibus necessarijs, & opportunis faciant. Quem deinde ad idem Capitulum redeuntem similiter comitentur, & in Capitulari sede illi debita, constituant. Ipsumque deniq; Capitulares omnes insignum fraternitatis, ad amplexum,& pacis osculum, accipiant, eique de omnibus, & singulis fructibus, redditibus, prouentibus,& emolumentis ad eam prębendam pertinentibus, integrè respondere mandent, & publicum depræmissis omnibus instrumentum petenti confici, ac dari, decernant.

Cap. XII. De modo ad hoc, VT PRÆBENDATI NOVITER RECEPTI SCIANT CÆREMONIAS, SERVANDO.

§. I.

Const. Hispal. c. 11. fol. 78.

EXPEDIT plurimum, vt Præbendati in ijs maximè, quę sibi circa diuini cultus ministerium, & Præbendarum suarum seruitium agenda sunt, optimè instructi existant. Id circo eadem Synodo statuente, decernitur, & ordinatur, vt quilibet Prębendatus, cum primum receptus fuerit, non solum ordinum suorum Cęremonias in Missali ex Decreto sancti Concilij Tridentini edito, præscriptas; sed eas, quæ officij diuini recitationem, Chori quoq; Cantum, & ordinem concernunt; frequenti horum statutorum, & Cęremonialis nostri lectione, addiscat, & Calleat. Ad quod etiam per Cæremoniarum Magistrum (ex huius sanctæ Synodi Prouincialis simili Decreto deputandum) in titulo de celebratione Missarum examinetur. Nec prius in eis, ac debito Præbendæ suæ officio sufficienter instructus esse credatur, quàm eiusdem Cæremoniarum Magistri fide, ac testimonio probetur. Quodsi sex Mensibus, à die captæ per eum possessionis, elapsis; Cæremonias, ac debitum præbendæ suæ ministerium ignorauerit, & negligens, in addiscendo fuerit, ad id à Pręlato, cuius in hoc conscientia oneratur, per rigorem opportunum, vsque ad beneficij suspensionem, & fructuum priuationem, compelli posit, & debeat.

Cap. XIII. De ijs, quæ Prębendati, et alii ministri in divini cvltvs ministerio, ac beneficiorvm, officiorvmqve svorvm exercitio agere debent.

§. I.

Circa officium in Choro exercendum pie sanxit Cōcil. Milan. 5. tit. quæ ad diuina officia pertinent.

QVONIAM opportunus Præbendarum, & Beneficiorum, in Cathedralibus, ac Parrochialibus Ecclesijs existentium vsus in eo consistit; vt prębendati, ac beneficiati huiusmodi; iuxta Breuiarij, Missalisque Romani dispositionem, Sacras Cæremonias cum decentia, honestate, ornatu, ea quę Dei Ministros decet conformitate obseruent, ac teneant: statuit propterea, & præcipit, hęc san-

ſancta Synodus, vt omnes huius Archiepiſcopatus, & Prouinciæ Prælati, Cathedraliumque, & Parrochialium Eccleſiarum Capitula, Parochi, Vicarij Beneficiati, & miniſtri, quæcumque adhunc finem, in Cæremoniali, ac preſentibus ſtatutis ex eiuſdem ſanctę Synodi Prouincialis Decreto editis, ordinata ſtatuta, & decreta ſunt, ſubpęnis in eis contentis, inuiolabiliter cuſtodiant, & exequantur.

Cap. XIIII. Qualiter omnes CATHEDRALIVM ECCLESIARVM PRÆBENDATI CERTIS ANNI TEMPORIBVS, CAPPAS CHORI GESTARE DEBENT.

§. I.

CVM in Cathedralibus Hiſpaniæ Eccleſijs per ſanctas conſtitutiones, receptum, & obſeruatum reperiatur, vt omnes illarum Prębendati, certis anni diebus ſuperpellicijs induti Cappas nigri coloris ad Chorum deſtinatas ſuper induantur, idemque in hoc Archiepiſcopatu, & Prouincia laudabili ſemper conſuetudine inualuerit, & quæ in Metropolitanis, præcipuisq; regnorum Caſtellæ Eccleſijs vſu, & obſeruantia vigent; maximè deceat in his etiam partibus immutabili conſtitutione ſeruari. Id circò hæc ſancta Synodus omnib9, & ſingulis Præbendatis huiuſmodi ordinat, ac præcipit, vt ad horas Canonicas, Miſſas, proceſsiones, diuinum officium, & quotieſcumq; præuia ſublimi Cruce Capitulariter proceſſerint, ſuperpellicijs ornati prædictas Chori Cappas geſtare teneantur, diebus, nimirum, & forma ſequentibus:

Conſt. Hiſp. cōſt. 12. fol. 80.
Sanctiago c. 3.
Conſuetu de Granata.
Concil. Limenſ. 2. anni 1567. c. 63. fol. 16. 2. pag.
De origine, & fundamēto harum Capparum quæ vulgo vocātur (capa de choro) loquitur Ioannes Trullo in regul. Canonicor. regul. lib. 1. c. 12. n. 6. & 7.
**

§. II.

IN primis, ad veſperas cōmemorationis defunctorum, Capitulares omnes Chriſtiana (quæ ipſos decet) maieſtate, atque modeſtia compoſiti, proceſsionis ordine Chorum exeuntes, pręcedente eorum ſceptrigero ad Sacriſtiam, vt ibi ſua quiſque Cappa induatur, accedant; ac deinde Cappis huiuſmodi induti, ſimili proceſsionis ordine ad Chorum redeant; in eoque veſperas defunctorum exordiantur, à quo die vſque ad Sabbatum ſanctum excluſiue eiſdem Cappis vtantur, præterquam ad primas veſperas, & per totum diem, cuiuslibet infraſcriptarum feſtiuitatum, eo tempore, occurrentium, quæ ſunt. ***

§. III.

NATIVITAS Domini incipiendo, ab eius Vigilia cum duobus ſequentibus diebus, ſanctorum Stephani Prothomartyris, & Ioannis Euangeliſtæ.

CIRCVNCISIO
¶ Epiphania } DOMINI.

¶ Purificatio
¶ Aſſumptio
¶ Conceptio
¶ Præſentatio
¶ Expectatio partus. } BEATÆ MARIÆ.

¶ Feſta ſanctorum Apoſtolorum. { ¶ Andreæ. ¶ Thomæ. ¶ Mathiæ.

¶ Tranſlatio Corporis S. Iacobi Apoſt. Patroni Hiſpaniarum.
¶ Feſtum S. Ioſephi Patroni nouę Hiſpaniæ, cum die Octaua.
¶ Feſtum ſancti Thomæ Aquinatis.
¶ Dominica Palmarum ad proceſsionem tantum.

§. IIII.

CAPPÆ vero per Præbendatos, vt præfertur geſtandæ, ex laneo ſtamine ſubtili, quod vulgo *Anaſcote, ſeu Burato*, dicitur, aut quauis alia non inhoneſta tela nigri coloris efficiantur, prętermiſsis curioſitatibus, fulcimentis *Aforros*, nuncupatis, præterquam in Cucullo, & oris anterioribus (quę, vt moris eſt) aut Raſo aut Bombycino ſerico fulſiri poſsint, quib⁹ etiam cauda honeſtæ longitudinis accedat, quę niſi in proceſsionibus, comitatib⁹, & actibus publicis, in quib⁹ demitti, & extendi ſolet, plicata ſemper feratur. Capitularis autem, qui pręſignatis dieb⁹ in aſsiſtentia diuini officij Cappa huiuſmodi vſus non fuerit, proceſsionis, & actus, inquo ſic defecerit, emolumenta, & fructuum diſtributionem, quam aliàs lucraturus erat, amittat; ac ſi contumacia creuerit, mulctatio quoque conuenienter creſcat, ſuper quò Præſidentis in Choro conſcientia oneratur.

Cap. XV. De reſpectu, & obedientia debita Præsidenti, ac de eius officio.

§. I.

Ex conſueta Granatenſi c. 27. & 28.

SI dùm diuina peraguntur officia Præſidenti, cui in rebus tunc occurrentibus neceſſaria, & opportuna prouidere incumbit, debita non deferatur obedientia, omnis proculdubio celebra-

lebrationis ordo, non ſine magno Chriſtiani populi ſcandalo confundetur. Quapropter hæc ſancta Synodus ſtatuit, & mandat, vt omnes Beneficiati, Capellani, Cantores, & Chori miniſtri cuiusuis ſtatus, aut conditionis exiſtant. Præſidenti in his, quæ circa diuina officia mandauerit, abſque vlla prorſus excuſatione, aut repugnantia pareant. Siquis autem (quod abſit) verbo, aut alio quouis modo, Prȩſidenti non obtemperauerit, arbitrio Capituli, habita inobedientiæ, & ſcandali ratione, ab eodem Præſidente mulctetur, cui tamen eadem ſancta Synodus in primis iniungit, vt quæcumque agenda ſint, modeſtis, & ab iniuria alienis verbis maturè diſcernat, atq; præcipiat, quodſi hac in parte idem Præſidens nimis exceſſerit, res ad Prælatum (vt de opportuna emendatione, ac remedio prouideat) deferatur.

§. II.

PRæſidens matutino tempore, priuſquam ad primam pulſari finiatur, ad Eccleſiam veniat, eiuſq; munditiam, tum in Altaribus, tum in Choro, qui quotidie verri, ac æſtiuo tempore etiam rigari debet, tum quoq; in ſedib⁹, per eiuſdem Chori pueros in Tabula deſignandos, etiam quotidie, tergendis diligēter inſpiciat. Deinde Chorum primus omnium ingreſſus, antequam incipiantur officia, ad aliorum exemplum, iuxta ſedem ſuam genua flectat, & Punctatorem ad primam Chori ſedem genib⁹ flexum exiſtere, ac omnes cum ſilentio intrare, genua flectere, ac ſupra ſcriptis Cæremonijs vti, procuret; Galerum, aut ligneos calceos, aut quemuis alium indecentem habitum gerentes Choro prohibeat, neminem niſi ſuperpellicio indutum, aut Chorum ingredi, aut inter Chorum, & Altare maius, dum diuina officia celebrantur, tranſire permittat; & in vniuerſum ſuum, quemq; munus, & officium, tàm in Choro, quàm in Eccleſia, quàm etiam vbicumq; Capitulum conuenerit, prȩſtare, pro vt æquum eſt, faciat. Silentium deniq; à quo decens, vel indecens Chori miniſtratio pendet, ab omnibus ſeruare, loquentes monendo, ac in ipſo rationum tempore horarum emolumenta ijs, quos propter defectus huiuſmodi mulctauerit, deduci videndo ſuper omnia intendat. Ac proinde ſuam quemq; tenere ſedem, vetita vnius loci in alium migratione, præcipiat, ita vt quantum Chori capacitas permiſſerit, ſingulis Beneficiatis ſingulæ ſedes, hinc inde vacent, quò ſilentij fiat obſeruatio facilior, & Chori plenitudo maior appareat. Quemcumq; ab alio diſcedere, vt pote colloquentem, aut alia ex cauſa iuſſerit, eumdem nō ob temperantem vni⁹ horȩ mulctet emolumētis. Ad Hymnum: *Te Deum Laudamus* Pſallentes Choro contineat, nè ipſum ſolum

ibi

ibi manere contingat. Duo quoq; Scamna tapetibus ſtrata, pro Sacris concionib⁹ audiendis. Antequam incipiaturPrima,vnum vero ſimili tapete ornatum ante horam veſperarum,quoties in eis futuri ſunt Cappigeri, afferri, & opportuno tempore apponi faciat. Patentes Eccleſiæ fontes, ſingulis diebus Dominicis mundari, & aquam benedictam (quæ eiſdem ſingulis Dominicis diebus benedicatur)ſemper continere prouideat,ac ſuis omnes officijs quando, & quomodo oportet incumbere, accuratè præcipiat. Egrediendi denique Chorum ijs dumtaxat, qui iuxta præſcriptæ erectionis tenorem vrgenti aliqua neceſsitate laborauerint, licentiam concedat.

Cap. XVI. De ijs, quæ Cæremoniarum Magister erga ingredientes Chorvm præstare tenetvr.

§. I.

Ex Eccleſia Compoſtelana à c. 17. vſq; ad c. 22.

Æremoniarum Magiſtro, perſonis, tàm ſecularibus, quàm aliarum Cathedralium Eccleſiarum Capitularibus, quibus ex ſanctæ huius Synodi permiſsione Chorum ingredi licet, obuiam exire, eaſq; ad locum vbi ſeſſuræ ſint, qua decet modeſtia, vrbanitate, ac reuerentia comitari, & in earum ſedib⁹ collocare, incumbat. Difficultatem vero ſeu dubitationem, (ſi qua in hoc rerum genere orta fuerit)idem Cęremoniarum Magiſter cum Prælato, & in eius abſentia cum Præſidente pro tempore exiſtenti conferat, vt quid potiſsimum agendum ſit decernatur, decretumque Magiſter huiuſmodi ſine aliquo defectu perficiat.

§. II.

QVI tamen, ſi vel in loci aſsignatione, vel in cuiusuis alterius rei executione arbitrio ſuo quiduis aliud egerit, vel in aliquo defecerit, eiuſdem Præſidentis Iuditio mulctetur. Cum autem niſi Cęremoniarum Magiſtro, in eius officio ab omnibus pareatur, conuenientem diuini cultus ordinem confundi oporteat; Id circo hæc ſancta Synodus, quoſcumque huius, & aliarum Cathedralium Eccleſiarum nouæ Hiſpaniæ Prælatos, nunc, & pro tempore exiſtentes hortatur in Domino, vt quotiescumq; per Cæremoniarum Magiſtrum de aliqua Cæremonia, vel laudabili conſuetudine ſeruari debita, admoniti fuerint, eumdem benignè ſuſcipiant, ac eius animaduertionem opere

exe-

exequantur, vt & ipsi suis decenter officijs respondeant, & suo alios exemplo ad obediendum eidem Cęremoniarum magistro moueant. Reliquis autem omnibus Beneficiatis, Capellanis, & ministris Ecclesiasticis iniungit, ac pręcipit, vt ipsum Cęremoniarum magistrum in eius officio venerentur, eique moremgerant; Qui ex supradictis contrafecerint, primo vnius horæ, secundo integri diei, ac tertio vnius hebdomadæ emolumentis mulctentur.

Cap. XVII. De ordine per CAPITVLVM CAPITVLARITER EGREDIENS SERVANDO.

§. I.

VANDO Prælatus, & Capitulum aliquam Ecclesiam, vel Monasterium, vel Eremitorium processionis ordine adiuuerint, solemniter exire, & procedere, ac diuinis officijs ordine, atque silentio seruatis assistere debeant, vt, & Sacrorum rituum, quib⁹ vtuntur decentiæ satisfaciant, & quo magis totius populi oculis exponuntur, eò maiora Ecclesiasticæ honestatis documenta perhibeant; Proinde hac sancta Synodo decernente statuitur, & ordinatur, vt quoties Capitulares ab Ecclesia processionis ordine, siue voti, siue funeris gratia, quomodolibet exierint; superpellicijs ornati, ac pro temporis, per hęc statuta superius designati exigentia, Cappis etiam super induti, Capellanis similiter, & ministris superpellicia gerentibus, incedant. Quodsi celebrandi alibi causa, Capitularis processio fiat; pretiotioribus ornamentis ex conueniente eidem festiuitati colore, Præsbiter quidem alba, & pluuiali indutus, solitoque birreto contectus, vsq; ad celebrationis huiusmodi locum, vbi planetam accipiat; ministri verò albis, almathicisq; præparati procedant. Si vero post meridiem huiusmodi processionis ordo sit futurus, Præsbiter, ac ministri præscripta forma decorati progrediantur. Cantores quoque, ac Tibicines semper, vt solent (nisi aliud processio postulauerit) Intersint. Omnes autem ordine suo euntes, ac diuinis officijs assistentes, & debitis Cæremonijs, & opportuno silentio vtantur: Qui vero, vel cum collateralibus colloquutus fuerit, vel nutibus, ac signis luserit,

Ex Ecclef. Compostel. c. 28.

ſerit, aut aliàs quomodolibet contra pręmiſſa fecerit, Præſidentis arbitrio mulctetur.

§. II.

ET quoniam ratio poſtulat, vt Capitulum competentem locum, ac ſedem habeat, vbi Diuinis officijs aſsiſtere poſſit, eadem ſancta Synodus Cæremoniarum magiſtro, decentem huiuſmodi locum præuidendi; ac maiori Sacriſtæ, vt Scamna, & tapeta, vbi Capitulum ordine ſuo ſedeat, & diuinis officijs interſit. (Ita vt neque in his, neque in alijs ſedibus, die Corporis Chriſti, & illius octauis apponi ſolitis, aliquę ſeculares, vel etiam Eccleſiaſticæ perſonæ ſedere pręſumant,) defferri faciat, præcipiendi curam, in primis iniungit.

Cap. XVIII. De Magiſtro CAPELLÆ OFFICIO, ET CANTORIBVS.

§. I.

Ex Eccleſ. Compoſtel. a 24. & ex conſueta Granatenſ. c. 31.

EXPERIENTIA quotidiana ſatis conſtat, quãtum oporteat Chori miniſtros, & Cantores à Capellę Magiſtro ſufficienter inſtrui, & quæ quoq; die cantu figurato canenda ſint, ordinato ad id faciſtorio præuideri, vt diuinorum officiorum ſolemnitas digno ſemper honore celebretur. Quapropter neceſſe eſt; vt idem Capellæ Magiſter, tàm præmiſsis, quàm alijs infraſcriptis ad eius officium ex huius ſanctæ Synodi decreto ſpectantibus, operam ſuam diligenter impendat.

§. II.

IN primis, vt ſingulis non feriatis diebus ſtatim poſt primam, quouſque pulſari ſinatur ad Miſſam; in loco intra Eccleſiam ad id ſpecialiter deſignando, Scholam ad omnes, tàm Beneficiatos, quàm reliquos Cantores, & Eccleſię miniſtros, atq; ſeruientes eò acceſuros in cantu figurato, & contrapuncto docendum, & inſtruendum, tempore quo alia cantus firmi lectio per ſuccentorem habenda non impediatur, habere debeat. Quoties autem, niſi ex cauſa infirmitatis, vel abſentiæ à ciuitate de Prælati, & Capituli licentia factæ defecerit, iuxta culpæ modum Præſidẽtis arbitrio mulctetur. Quandiu vero abfuerit, vel ęgrotauerit: aliquem ex Cantoribus iudicio Præſidentis magis idoneum, qui in ei⁹ locum præfatæ lectioni ſine defectu præſit, ſubſtituat. Cui etiam eadem ſancta Synodus iniungit, vt quæ dieb⁹ feſtiuis præcipuè ſolemnioribus, ac maioris hebdomadæ offi-

cijs, Natiuitatis quoq; Domini die, ad matutinum figurato cantu celebrandis, canenda sunt opportunè à Cantoribus prçuideri maximè curet; Nec dum officium in Choro peragitur, defectus aliquis præsentis populi aures offendat. Quodsi, ob huius diligentiæ omissionem, notabilis Cantus dissonantia in Choro contigerit, idem Capellæ Magister, eius horæ, inqua sic defecerit, salario mulctetur. Quia vero ad eumdem Capellæ Magistrum spectat, Missas, ac reliqua figurato Cantu huiusmodi decantanda eligere, ac designare; Ita, vt illa, & non alia cantari debeant; eidem propterea iniungitur, vt quemadmodum quæ ipse composuerit cantari, prout çquum est, faciet: sic etiam quç ab alijs insignib⁹ musicis composita repererit, similiter cani faciat. Cum in hac celebri Ecclesia, ad quam vndecumque concurritur, omne musicorum genus, à diuersis auctoribus adinuentum cantari deceat, quò Cantores in cuiusuis generis musica exercitentur, atque adeò asuescant, & peritiores euadant.

§. III.

OPORTET etiam, vt à Cantoribus, Tibicinib⁹, & Chori ministris, eidem Capellæ Magistro in eius officia reuerenter pareatur, & ideo eadem sancta Synodus præcipit, & mandat, vt quod idem Capellæ Magister Cantoribus, & Chori ministris decantandum, Tibicinibus vero, & Organistæ sonandum commisserit, ac quibuslibet illorum quidpiam, vel ad Chori facistorium dicere, vel super cantu firmo contrapunctum facere, vel ad Organi sonitum concinere; vel denique, in reliquis ad eiusdem magistri officium pertinentibus iniunxerit, id ipsum ab omnibus, & singulis supradictis, sine aliqua excusatione aut mora perficiatur. Qui vero eiusdem Magistri commissa, & iniuncta huiusmodi non egerit. Prçsidentis arbitiro mulctetur.

§. IIII.

PRçcipit similiter eadem sancta Synodus, vt singulis Dominicis, & alijs obseruari solitis festiuis diebus, in quib⁹ ad Organi sonitum Canendum fuerit, idem Capellæ Magister, & Cantores initio Tertiç, & vesperarum, videlicet ad Deus in Adiutorium meum &c. Chorum ingrediantur, vt tàm ad Antiphonam Asperges, quàm ad Psalmodiam, quàm etiam ad contrapunctum super eisdem Psalmis intonandum prompti, & parati existant. Quodsi, vel Capellæ Magister, vel Cantores huiusmodi prædicto tempore ingressi non fuerint, attento paruo eorum salario, moderatè mulctentur.

§. V.

VT autem Cantores dexteriores euadant, ordinat eadem

ſancta Synodus, vt ij (quos Capellę Magiſter inſtructione agere dixerit, lectioni muſicæ dequa ſuperius fit mentio, intereſſe teneantur) qui vero ex ſupradictis lectioni huiuſmodi, niſi ob aduerſam valetudinem, vel abſentiam, ab hac ciuitate delegitima licentia factam, defuerit, Pręſidentis arbitrio etiam moderatè mulctetur.

§. VI.

ET quoniam ſæpe contingit, vnico abſente cantore, Chorum muſicorum imperfectum manere, ac pro inde decentem ſolemnitatibus ornatum, & ſplendorem deſiderari. Et experientia docet, ex aliquorum Prębendatorum, (qui etiam Cantores ſunt) abſentia, notabiles interueniſſe defect⁹: Id circo ſancta hęc Mexicana Synodus decernit, & mandat, vt nulli Prębendato Cantoris munus habenti, vel ad veſperas, vel per totum, cuiuslibet feſtiuitatis muſicam requirentis diem capere requiem liceat; ſed Præbendati huiuſmodi, qui Cantorum ſalario fruuntur, ea ipſa, ad quæ alij Cantores nō Prębendati tenerentur, niſi hebdomadarij fuerint; ac propterea, in aliquo eius hebdomadæ miniſterio occupati exiſtant, ſeruare ſimiliter debeant. Qui autem contra hanc ordinationem fuerint, mulctæ ſubiaceant.

§. VII.

IN ſuper, idem Magiſter, & Cantores, in omnibus Dominicis Paſchalium feſtiuitatum diebus, ad primas, & ſecundas veſperas Domini Sabaoth, in reliquis etiam Dominicis, & Beatæ MARIÆ feſtiuitatibus obſeruare ſolitis, ad primas veſperas, Primum, tertium, & quintum Pſalmum; ad matutinum vero Canticum Benedictus, alternis cum Organo verſib⁹, ea muſicæ differentia, quę fabordon dicitur; Hymnum tamen, & Canticum Magnificat, tàm ad eaſdem primas, quàm ad ſecundas veſperas, totam quoq; Miſſam, non ſolum in præmiſsis feſtiuitatibus, ſed etiam in alijs duplicibus maioribus ſimiliter obſeruari ſolitis, Cantu figurato Canere teneantur.

§. VIII.

PRÆTEREA, à prima die Sabbati Quadrageſsimali, vſq; ad feriam tertiam maioris hebdomadæ incluſiuè Antiphonam Salue Regina, & tàm in Natiuitatis, & Epiphaniæ Dn̄i diebus, quàm in Aſſumptionis, ac Natiuitatis Beatæ MARIÆ, & alijs pro tempore nominandis feſtiuitatibus Cantilenas rithmicas, deuotas quidem, & honeſtas, ac per Pręlatum approbatas; atque in Dominica Palmarum Paſsionem Domini, & in maiori hebdomada primas ad matutinum Lamentationes aliaq; officia, eiſdem in Tabulla commitenda cantare debeant.

STA-

STATVTORVM.

PARS SECVNDA.

Cap. I. De Capitulis in Ecclesia habendis, illorumque tempore, et assistentiæ modo.

§. I.

VOBVS cuiuslibet hebdomadę diebus, per Ecclesiarum huius Archiepiſcopatus, & Prouinciæ erectionem deſignatis, Capitulares ad Capitulum cõgregari debent; Quacumque videlicet tertia feria, vt de temporalibus ad menſæ Capitularis, & fabricę bona ſpectantib⁹ negotijs agant; Qualibet quoq; ſexta feria, vt de ſpiritualibus rebus, ad diuini cultus reformationem pertinentibus differant. Ad illud vero, non niſi poſt horarum Canonicarum officium nempè poſt primam, quouſque tertia, vel ſexta dicenda ſit, vel poſt Miſſę maioris celebrationem accedant. Ita vt tàm ad Præbendarum, Beneficiorumque ſuorum obligationem, & ſcopum (qui diuinus eſt cultus) quàm ad congregationis Capitulares, quæ, vel pręſcripto, vel veſpertino, poſt horarum recitationem tempore haberi poſſunt, potius attendant.

Ex Eccleſia Compoſtelana c. 95. 96. 97. 98. & 99.

Cõſueta Granatenſ. c. 60. tit. del Cauildo.

Concil. Milan. 3. tit. de his quæ ad Capitulum pertinent.

Cõcil. Compoſt. act. 2 D. 7. & Concil. Tolet. act. 3. c. 12.

Statutum Eccleſiæ Compoſtel. c. 93. & Limenſ. 2. c. 74. Milan. 1. p. 2. tit. de his, qui dignitates, perſonatus, aut Canonicatus habent, verb. Canonici.

§. II.

CVM primum locum Capituli ingreſsi fuerint, ad Sacram ibi propoſitam imaginem ſinguli preces fundant, ac ſeruato antiquitatis ordine, ſuo quiſque loco ſedeat, poſt hæc Præſidens ſe ſigno ſanctæ Crucis ſignet, ac intelligibili voce dicat. Sancti Spiritus ad ſit nobis gratia &c. & Adiutorium noſtrum &c. & Orationem ſancti Spiritus Domine, &c. & Actiones noſtras &c.

Iuuat Concil. Milan 3. tit. de his, quæ ad Capitul. pertinent.

§. III.

Concil. Compostel. act. 3. c. 35. statutum Compostelanum c. 99.

SEXTIS Ferijs, de Competenti Altaris, & Chori ministerio, vt defectus (si qui fuerint) emendentur, & in futurum caueantur, ac inobedientes pro culpæ modo mulctentur, potissimum agant. Ita vt Præsidens ad docentiam, honestatem, silentium, attentionem, ac deuotionem, & id genus, alia Deo ministrantibus necessaria Capitulares publicè adhortetur, ipsosq; ijs præcipuè virtutibus incumbere, quib⁹ Chori decentiæ, & iniuncto sibi muneri satisfaciant, vt hoc laudabili exemplo reliqui Ecclesię ministri, ad similem diuini cultus obseruantiam excitentur, idemtidem moneat; & si op⁹ fuerit succentorem, punctatorem, Cæremoniarum Magistrum, ac cæteros officiales vocari faciat, animaduertat, & corrigat, quatenus Dei optimi maximi obsequio, eiusque cultus fœlicioribus augmentis incumbant.

§. IIII.

TERTIIS vero ferijs, de temporalibus, tàm mensę Capitularis bona, quàm quæuis alia negotia concernentibus rebus deliberent: Ita, vt non nisi Præsidens, aut de illius, & Capituli licentia quiuis, Capitularibus omnibus interea tacentibus, & attentè auscultantibus, occurrentia negotia proponat.

§. V.

HIC vero in suffragijs ferendis seruetur modus, vt prius res proposita, ab omnibus, non solum benè audiatur, sed etiam si ardua fuerit, per conuenientem sine clamoribus collocutionem discutiatur, & percipiatur; Ac si adhuc talis fuerit, quæ maturiori consultatione indigeat, de maioris partis, eiusdem Capituli sententia, ad alium diem differatur; sin minus illicò resoluatur. Tuncque ante omnes Pręsidens breui, ac compendioso loquendi modo, (quo etiam reliqui vtantur) suffragium ferat; deinde singuli, seruato antiquitatis ordine, suam similiter sententiam dicant; Ita vt nullus aliorum, vel sermonem intercipiat, vel sententiam resumat, vel etiam reprehendat: sed quilibet quidquid, inspirante Domino, senserit, nemine id ægrè ferente, aut aliquo modo impediente, liberè ibi pronuntiet. Sui quisque sermonis initio, ac fine, aliquam nudato capite inclinationem Capitulo, versus Præsidentem (cui etiam sermo dirigendus est) faciat. Prælato autem ibi Præsidente Capitularis locuturus, postquam nudo similiter capite se erexerit, ac iterum sedens cooperto capite suam sententiam protulerit, rursus detracto pileo surgat, ac inclinato corpore

eidem

eidem Prælato reuerentiam præſtet. Sic igitur omnes ſuffragia ferant, & primi nouiſsimos, ſicut ab eis auditi ſunt, patienter audiant. Qui autem alterius ſuffragium interruperit, quatuor regalium primo, octo vero ſecundo, ac ſi perſeuerauerit, multiplicata eorumdem regalium pœna, quæ in quadranti irremiſsibiliter exequenda ſignetur, iuxta huius Synodi Prouincialis Decreta puniatur.

Lib. 3. tit. de Beneficiatis Cathe. Eccleſiar. §. 2.

§. VI.

OMNIVM deinde ſuffragia quantumuis fuerint inter ſe contraria Prǽſidens reſumat, & colligat, & quod eorum pars maior deliberauerit, hoc tamquam potiſsimum tenendum forè declaret. Idque per Secretarium Capituli, nihil propterea dolentibus ijs, qui contrarium ſenſerint, faciat in actis annotari. Siquis autem ſe ab ea Capituli deliberatione, ſic annotata grauari proteſtatus fuerit; proteſtationem huiuſmodi idem Præſidens apud acta Capitularia ſcribi, illaque cum opportuna actorum inſertione, in forma fidem faciẽte conſcriptam, eidem proteſtanti, vt ſi voluerit ad competentem iudicem recurrat, ab eodem Secretario gratis dari præcipiat. Ea autem negotia, quæ iuſtitiam concernent, non ex Capituli ſuffragijs; ſed ipſius aduocatorum ſentẽtia, prout iuſtitia popoſcerit, explicentur. Quoties verò ſimiles caſus contigerint, iuris periti abomni affectione inmunes, & quòad fieri poſsit non Capitulares, conſulantur. Et quoniam in actibus Capitularibus huiuſmodi nonnullǽ ſǽpè diſcordiæ, inimicitiæ, ac diſcuſsiones exoriri ſolent; Ideò hæc ſancta Synodus omnes in Chriſto monet, vt modeſtis ac temperatis verbis, & quibus nemo lædi poſsit, vtantur. Quod ſi quis aduerſus alium inhoneſtè, aut iniurioſè locutus fuerit, ſtatim ſex dierum emolumentis, & grauiori, ſi opus fuerit, pǽna per maiorem Capituli partem, iuxta exceſus, & ſcandali qualitatem moderanda, mulctetur. Cuiꝰ quidem pænǽ executio omni prorſus appellatione poſtpoſita fiat, vt ſic damnis maioribus, quæ euenire poſſent, occurratur; paxque, & vnitas Eccleſiaſticis perſonis digna ſeruetur; ac eius generis culpæ, quæ Prælatum, & eiꝰ Vicarium laterè poſſunt, aliqua punitione corrigantur. Locum Capituli nullus niſi ſuperpellicio, ac tempore exigente etiam Cappa indutus ſub amiſsionis ſuffragij pǽna ingrediatur; vt ſic omnes huius Archiepiſcopatus, & Prouinciæ Eccleſiæ laudabilem conſuetudinem, ac traditionem, quam in hoc tenuerunt, teneant.

si in gratis negotiis non datur recursum ad iudicem, vt re vera non datur, interrogo in quibus potest dari illud de quo hic loquitur

§. VII.

NVLLVS Capitularis Dei Domini noſtri, aut glorioſǽ Matris eiꝰ, aut cuiuſuis ſanctorum nomen iuret; Qui vero ſemel

semel per Præsidentem monitus adhuc iurauerit, vnius mineralis pondo Ecclesiæ fabricæ applicãdi, & in quadranti adhunc effectum signandi pæna mulctetur. Idque non solum in Capitulo, sed etiam in choro, & qualibet Ecclesię parte seruetur. Ita vt quilibet Capitularis fratrem suum iurantem monere, eumdemque, si contumax fuerit, Præsidenti, qui ipsum præscripta pæna corripiat, denuntiare curet.

§. VIII.

CApitularium in Capitulo existentium null⁹ ad aliquid loquendum, nisi in forma superius expressa surgat à loco suo, vbi quiete quousque Capitulum finiatur, sedere debet, nec indè nisi de Præsidentis licentia, sub emolumentorum vnius horæ eius diei mulcta, egrediatur.

§. IX.

** SI aliqua ex causa quispiam ex Capitularib⁹ ensem, aut mucronem, aut aliud telum in Ecclesia, vel Choro attulerit, pro delicti personæ, & loci qualitate, arbitrio Ordinarij plectatur.

§. X.

QVOTIES alicuius negotij tractati secretum Capitularibus ex eorumdem pro maiori parte sententia indicendum fuerit, sub pæna præstiti iuramenti indicatur, aut si eidem Capitulo videbitur, nouum de secreto seruando iuramentum ab omnibus pręstetur, & qui iurare noluerit, vnius, aut (si videbitur) plurium dierum emolumentis mulctetur, ac suffragio priuatus extra Capitulum fiat.

§. XI.

CApitularis autem, de cuius, aut fratris, aut propinqui negotio agitur, & qui, vel à Capitulari offensus esse, vel Capitularem offendisse prætenditur, Capitulo, quandiu super huiusmodi rebus consultabitur, non intersit.

§. XII.

CApitulares autem ad Capitulum conuocare Decano in Ecclesia existenti, sinminus Dignitati, aut Canonico seniori: extra Ecclesiam vero similiter, Decano in ciuitate degenti, & eo absente, Dignitati, vel Canonico huiusmodi seniori, incumbat. At si aliquando tale negotium occurrerit, quod solitum Capituli diem expectare non possit, ac Decanus, vel eo absente, Prędsidens per aliquos Capitulares requisitus, Capitulum congregare noluerit: Duo vel tres Capitulares, nè huiusmodi negotium pereat, aut deterius fiat, Capitulum intimari faciant, quo casu cessante, nemo sub graui, quam subeat pæna, Capitulares ad Capitulum vocare præsumat.

Ne-

§. XIII.

NEgotiorum omnium occurrentium Decanus, aut Capituli Præsidens rationem habeat, vt illa omni mora postposita, prout oportuerit expediantur. Itaq; non de pluribus simul agi permittat, sed quod primo propositum fuerit, ante reliqua omnia difiniatur, & concludatur: negotium vero semel difinitum; quantumuis aliquis Capitularis, qui difinitioni huiusmodi defuerit, & de nouo ingrediatur; nisi de totius Capituli mandato, iterum consultari, aut per suffragia difiniri non posit, cum absentes Capitulares, de sic deliberatis, ac difinitis, postea informari valeant.

§. XIIII.

TAM literæ transmittendæ, quàm singula solutionum, & expensarum iussu Capituli faciendarum mandata, necnon procurationum, obligationum, ac prouisionum Capitularium instrumenta, eius Capituli nomine, subscribenda per quatuor Capitulares, (nempe Dignitatem, Canonicum, integrum, ac dimidium Portionarium, alternatim singulis quibusq; mensibus, incipiendo ab antiquioribus) deputandos, quamuis ipsi in præmissorum deliberatione cõtrarium senserint, subpęna ipsius Capituli arbitrio infligenda, subscribantur duo, quolibet anno, ex Capitularibus ad id magis idoneis, procedendo à Dignitatibus, Calculatores nominentur, qui simul cum Secretario Capituli, & computatore totius massæ, inspecta punctatoris Chori relatione, Calculos, ac distributiones mensę Capitularis, omnibus Beneficiatis, officialibus, & Chori ministris iuxta quotam cuiuslibet illorum partem, ac salarium competentes, faciant.

§. XV.

QVotiescumque aliqua perpetui, vel redimibilis sensus translatio, iuxta motus proprij fœlic. recordationis Pij Papę Quinti formam, aut quæuis alia similis scriptura contractus, facienda sit, Capitulares omnes perdiem ante, vt moris est, conuocentur, quatenus an pro eodem pretio censum huiusmodi accipere, illumque alicui Beneficiato, non nisi sub seuerissima cautione (super quo hæc sancta Synodus eisdem Capitularibus conscientias onerat) locare velint, maturè deliberent.

§. XVI.

OMNES vero regiæ prouisiones, ac literę, quæ pro tempore Capitulo transmittentur, in eodem Capitulo, per ei⁹ Secretarium legantur, ac si alicuius momenti fuerint, notatis datæ, ac receptionis ipsarum diebus, statim in præsidentis (cui hoc in primis iniungitur) præsentia per eumdem Secretarium

ſub fideli Archiuij cuſtodia reponantur.

§. XVII.

INCVMBIT autem Capitulo, aliquem Capitularem diuini cultus zelo, ac diligentia feruentem à Prælato approbandum deputare, qui Sacrorum Cuſtodias, Bibliothecas, resq; omnes Eccleſiæ videndi, & quid reparatione, aut mutatione indigeat, aduertendi, ſepulturas quoque ſignandi, ac diſtinguendi curam ſuſcipiat.

§. XVIII.

COmputator totius maſſæ per Prælatum, & Capitulum nominandus, Calculos diſtinguere, ac rationes ab omnibus reddituum decimalium pro tempore exiſtentibus, œconomis ſimul, vel diuiſim exigere, quæcumque item pecuniarum, iuſſù Capituli ſoluendarum mandata conſiderare, & in aliquo ad hoc ſpecialiter habendo, ac ſub Archiuij, quod ex Decreto huius ſanctæ Synodi erigi debet, cuſtodia ſeruando libro annotare teneatur.

Lib. 3. tit. de rebus Eccleſ. conſeruandis §. 6. & 7.

§. XIX.

PRÆMISSA verò omnia, & ſingula, ſicut præfertur ordinata, & ſtatuta primus omnium Decanus, ſeu Pręſidens, quicumque pro tempore fuerit, tàm in Choro, quàm in Capitulo ſeruet, & opere compleat; Quod ſi non fecerit, nõ ſolum inijs quibus ipſe alios mulctare poteſt, ſed ſi viſum fuerit, etiam in pluribus in Capitulo mulctetur. Nihil autem præter huiuſmodi ordinationes, vel propria auctoritate, vel ſine expreſſa Capituli deliberatione, ac ſententia faciat, nec aliquibus magis quàm alijs fauorem, vel opem præſtet; ſed erga omnes Capitulares, & Beneficiatos, ac in vniuerſum quaſcumque perſonas Eccleſiaſticas modeſtè, & vrbanè ſe gerat. Qui etiam è conuerſò ab omnibus honoretur, ac veneretur; Ita vt quando exceſſerit, aut defecerit, non publicè, ſed in Capitulo, vel ſeparatim reprehendatur.

Cap. II. Quando, & quomodo CONVOCANDA SINT CAPITVLA ANTE DIEM.

§. I.

Ex ſtilo, & conſueta Granatenſ. c. 60. tit. del Cauildo, §. 5. comiença (quãdo algun negocio huuiere.)

QVANDO graue aliquod negotium ex iam conſideratis, ad quod omnes congregandi ſunt, occurrerit, vel de nouo ſucceſſerit; quamuis in ordinarijs Capituli diebus tractandum veniat; Præſidens ſceptrigero, vt Capitulares omnes ad Capi-

Capitulum vocet præcipiat, ad casus videlicet sequentes.

¶ Ad assignandum pro officio alicui cõmittendo salarium, & ad aliquid Capitulo proprium, sineullo eorum, quæ sancta hæc Synod⁹ super hoc decreuit præiudicio alijs condonandum. *Lib. 3. tit. de rebus Ecclesiæ §. 2.*

¶ Ad nominandum etiam punctatorem, Calculatores, œconomos, ceremoniarum Magistrum, Ecclesiæ Capellanos, ministros, & famulos, aliosque quoscumque, tàm mensę Capitularis, quàm aliarum rerum officiales à Capitulo deputandos, eosque, salua in omnibus præcipua Prælati potestate, iuxta iuris dispositionem, ac Sacri Concilij Tridentini, huiusq; sanctæ Prouincialis Synodi Decreta remouendum. *Seß. 25. c. 6.* *Lib. 1. tit. de maioritate, & obedientia, §. 1.*

¶ Pręterea, ad respondendum quibusuis alicuius momenti Regiæ, vel Romanæ curiæ literis, vel procuratores constituendum, vel Capitulum ad aliquid obligandum, vel etiam lites, & causas mouendum, aut motas prosequendum.

¶ In super, ad possessionem alicui Capitulari nouiter admittendo tradendum.

¶ Ad quoduis etiam legatum Capitulo relictum acceptandum.

¶ Necnon ad Nuntios, tàm ex Beneficiatis, quàm ex alijs non Beneficiatis quòcumque opus fuerit mittendum.

¶ Ad quæcumq; item Ecclesiæ, aut mensæ Capitularis bona stabilia permutandum, vel alienandum, vel transferendum.

¶ Ad quamlibet quoq; rem, Ecclesiæ statum concernentem, mutandum, & ordinandum.

¶ Denique, ad ea, quæ semel deliberata, & difinita fuerint à Capitulo reuocandum, & annullandum.

§. II.

AD præmissa igitur omnia, & singula, & ex nouiter occurrentibus; quæcumq; Capitulo bene visa, quamuis ordinarijs diebus, tertijs videlicet, ac sextis ferijs tractanda sint. Capitulares omnes in ciuitate pro tempore existentes, per sceptrigerum, qui Capitulum ad nonnulla negotia specialem conuocationem requirentia, congregari singulis illorum denuntiet, ante diem vocentur.

§. III.

SI autem alijs non ordinarijs Capituli diebus, negotia huiusmodi de nouo occurrerint, dùm Capitulares omnes tunc in ciuitate degentes in Ecclesia reperiuntur, ibi etiam ad Capitulum statim habendum, congregentur. Adueniente vero solita Capituli hora, quicumque illi interuenerint, tàm præmissa, ad quę specialiter vocati fuerint, quàm quęcumq; alia, престereà occur-

occurrentia, reliquis, vel non venientibus, vel si, vt præfertur, legitimè occupati existant, suffragium non mittentibus delibe- rent, ac diffiniant.

Cap. III. De Capitulo in

CHORO NON NISI DE LEBIBVS RE- BVS HABENDO.

§. I.

Ex constit. Hispalens. c. 116. fol. 270.

VOLENS præterea hæc sancta Synodus, pluribus absurdis, ex habito in Choro Capitulo hacten⁹ exortis occasionem tollere; Capitularibus omnibus pro tempore existentibus, nè deinceps in choro, aut alibi, quàm in loco ad id specialiter deputato Capitulariter conuenire, aut de negotijs semel in Capitulo diffinitis, vel diffiniri ceptis, aut alias grauibus deducibiles, hinc inde rationes habẽtibus, agere possint in futurum prohibet. Et nihilominus, vt quoties necessitas, quæ congregationem in loco solito habendam expectare non debeat, fuerit aliqua leuia, ad fœlicius, & ornatius Ecclesiæ ministerium, & non aliter dirigenda negotia deliberare, & prouidere valeant, permittit.

Cap. IIII. De generali Ca-

PITVLO, BINIS QVIBVSQVE MENSI- BVS, HABENDO.

§. I.

Ex constit. Hispalens. c. 73. fol. 174. & conducit Ecclesia Compost. in suis Statutis c. 94.

N super, vt singulę huius Prouincię Ecclesię auctiori spiritualium, temporaliumq; bonorum cumulo, ac splendidiori beneficiatorumq; atq; seruientium ministerio semper vigeant; eadem sancta Synodus statuit, vt præter ordinaria singulis hebdomadis, modo præmisso, habenda Capitula: vnum generale extraordinarium, binis quibusque mensibus, diè à Præsidẽte per expressum Prælati mandatum designando, Capitulum habeatur; ad quod Capitulares omnes per sceptrigerum, quatuor ante diebus, vocentur, vt ibi, tàm delitium, causarumque pro Capitulo, aut contra ipsum pendentium statu, diligentijs factis vel omissis vtilitate, vel damno, reparatione quoq; vel directione; quàm de completa, vel incompleta decimarum exactione, & quacumq; œconomorum, tùm pro massa, tùm pro fabrica deputatorum. Siqua fuerit inexigendo negligẽtia, vel col- lusione,

lusione, exactarumque rerum, ac pecuniarum partibilium quantitate, diligenter ab omnibus consultetur: ac de necessario, & opportuno remedio in omnibus, maximèq; in rebus diuini cultus decentiam, officiorumque celebrationem concernentibus, prouideatur.

Cap. V. De negotijs gratiam, VEL IVSTITIAM CONCERNENTIBVS.

§. I.

AD tollendum vero omne dubium, & dissentionum, quæ sæpè in communitatibus ex ignorantia procedunt materiam; hæc sancta Synodus declarat. Illa gratiæ negotia vocari, quæ in mera eiusmodi gratiam facientis voluntate consistunt, nullamq; petenti actionem iuridicam tribuunt, quæ si maiori Capituli parti visum fuerit, secretis suffragijs Capitularium libertati, & paci, magis opportunis diffiniantur. Quæ autem petenti ius, & actionem in iudicio competentem præbent, Ea iustitiæ negotia nuncupari; quæ tamquam talia, siue publicis, siue de maioris partis Capituli sententia, secretis huiusmodi suffragijs, omni mora postposita, consulentur, ac deliberentur. Ita vt, quæ in similibus iustitiam concernentibus rebus, à Capitulo pro maiori parte diffinita fuerint, si cætera deiure necessaria concurrant, executioni mandentur.

Ex constit. Hispalens. c. 95. & 96. & in statutis copostel. ac 108. vsq; ad c. 111. & ex cosueta Granatens. c. 60.

prebent, ea justitie &c

Notentur illa verba. Si cetera de Jure necessaria concurrant

§. II.

ORDINAT præterea eadem Synodus, vt quoties aliquod gratię negotium Capitulo propositum negari, decretumque Capitulare de super factum semel publicare contigerit, illud per suffragia iterum deliberari nullatenus possit; nec aliquis Capitularis contra pręstitum de secreto seruando iuramētum, vel aduersus alium Capitularem quidpiam manifestare, dicere, aut insinuare directè, vel indirectè præsumat. Pro cuius ordinationis obseruantia, eadem sancta Synodus Præsidenti cōscientiam onerat. Capitulo pariter iniungens, vt quoties Præsidentem in pręmissis excessisse repererit, eumdem duorum dierum emolumentis mulctatum corripiat; cuilibet denique Præbendato in sanctæ obedientiæ virtute præcipiens, vt si Capitulum hac in parte negligens esse cognouerit, Prælato qui mulctam huiusmodi, vt par est decernat, & exequatur, prædictum Præsidentis excessum fideliter exponat.

Cap. VI. De modo, quo gratiæ in Capitulo factæ contradici potest.

§. I.

VM sæpius euenire soleat, vt quamuis legitima Capitularium conuocatio, per sceptrigerum ante diem facta fuerit, aliquis tamen præbendatus, vel propter ægritudinem, vel aliam iustam absentię causam, vel certè propter eiusdem sceptrigeri incuriam Capitulo, inquo gratiæ negotium deliberatum fuit, interesse non potuerit, factamque huiusmodi gratiam fieri non debuisse iudicauerit, ideo hac perpetua Synodali constitutione decernitur, vt idem Capitularis, qui abeo Capitulo absens, interim tamen præsens in ciuitate fuerit, possit infra triduum, tàm in Capitulo, quàm coram Capituli Secretario gratiæ, vt præfertur, factæ contradicere, protestat⁹ in forma se eidem gratiæ in proximè habendo Capitulo expressè contradicturum. Si uero præbendatus, vt supra contradicens prædictę conuocationis tempore extraciuitatem degerit, eamdem gratiam modo, & forma pręmissis, infra octo dierum spatium impugnare valeat. Qua facta contradictione, gratia huiusmodi suspendatur, quousque Præbendato, qui vt præfertur contradixerit interueniente, iterum secretis suffragijs Calculis videlicet albis, ac nigris suffragantium libertati accommodatis, deliberetur.

Cap. VII. Quomodo negotium per suffragia conclusum, iterum tractari non possit, et quando possit.

§. I.

E Capitularia Decreta, quauis ex causa, vel ad cuiusuis personę instantiam quotidiè reuocentur, hæc sancta Mexicana Synodus firma imposterum ordinatione decernit, & mandat, vt quidquid semel in Capitulo deliberatum fuerit, siue gratiam, siue iustitiam concernat, nisi iusta, & vrgens causa superuenerit, iterum tractari minimè possit; Tunc vero Capitulares omnes, exposita per sceptrigerum sufficienti eius negotij ratione, ante diem vocentur,

tur, ita vt quotquot illud negotium aliquādo decreuerant, eiusdem consultationi rursus intersint, & qui absentes fuerint, sub competenti de super assignando termino expectentur. Quod si loci, in quo absentes reperiuntur, distantia tanta fuerit, vt ex aduentus ipsorum expectatione graue aliquod discrimen, vel inconueniens suboriri posse credatur, quod, datis suffragijs, maior Capitularium pars deliberauerit, id ipsum, & nihil aliud executioni mandetur, superquo eadem Synodus conscientiam Pręsidenti grauiter onerat; & nihilominus pręcipit, vt illius, vel in curia, vel malitia, per quemlibet Capitularem Prælato, qui de opportuno remedio prouideat, exponatur.

Cap. VIII. De horum statutorum lectione, ac repetitione.

§. I.

AD occurrendum excusationibus, ex affectata rerum ignorantia suboriri solitis, hæc sancta Synodus inuiolabili sanctione constituit, & mandat, vt hæc ipsa statuta, simul cum cæremoniali per eamdem Synodum in eis Decreto, & ordinato, quolibet secundo, post cuiusuis anni principium futuro Capitulo, publicè legantur, idq; Pręsidens, sub pæna quatuor pondo monetę harum partium (quæ statim si negligens fuerit fabricę soluat) accuratè perficiat: Reliqui vero Capitulares, quamcumque in præmissis notauerint Præsidentis incuriam Prælato, qui de necessario remedio prouideat, indicare teneantur.

Cap. IX. Quomodo mulctæ per Capitulares inuicem remitti non debeant.

§. I.

VT quæcumque Prælati sententiæ, prouisiones, & mandata debitam executionem habeant, ac supræma eius iurisdictio, & (qua velut Ecclesię sponsus ornatur) auctoritas optatum sortiatur effectum: ordinat propterea, & mandat sancta hæc Mexicana Synodus, ea in pænarum condemnationumque, atque mulctarum remissionibus obseruari, quæ per eamdem Synodum in titulo de Beneficiatis Cathedralium Ecclesiarum, & eorum officio decreta, & prouissa sunt.

Ex Ecclesia Compostel. in suis statutis c. 112.

Lib. 3. de Beneficiatis Cathed. Eccles. §. 2. & infra vide 4. p. c. 10.

Cap.

Cap. X. De Secretarij Capitularis officio, et obligatione.

§. I.

Ex consueta Granatens. 61. c.

AD necessariam, & opportunam Capitularium negotiorum expeditionem, hac ordinante Synodo, statuitur, vt Secretarius Capituli omnibus Capitularibus actibus interesse, atque adeo extraordinarijs quidem Capituli diebus; velut Capitularis quisque uocatus; ordinarijs autem etiam non vocatus ad Capitulum venire, locumque Capitularem primus omnium ingredi, & in aliquo, ibi sub fideli capsæ custodia, seruando libro, quo res Capitulares contineantur, omnium cuique Capitulo interuenientium præbendatorum nomina præmittere, & quæcumque in eius modi Capitulo deliberata fuerint scribere; impositas quoque mulctas punctis adnotare teneatur. Quoties autem Capitulo defuerit, vnius diei emolumento, pro salarij rata mulctetur.

§. II.

TAM admissionis tempore, quàm quoties iussus fuerit, solitum deseruando actuum Capitularium secreto iuramentum, sicut quiuis præbendatus pręstare, idque pro negotiorum exigentia inuiolabiliter obseruare debeat.

§. III.

QVI, non solum act⁹ omnes Capitulares, sed etiam, quæcumq; ad Capitulum spectantia instrumenta condat, omnesq; eiusdem Capituli nomine mittendas literas, sine ulla pręter assignatum illi salarium mercede, componat, & scribat.

§. IIII.

OMNIBVS item calculis, ac partitionibus à Capitulo per Calculatores ad id deputatos, quandocumque faciendis interueniat, illosque & illas sub capsæ Capitularis prędictæ custodia reponendos, ac reponendas registret, & quęcumque necessaria transumpta ex illis accipiat.

§. V.

OMNIA in super, & singula, siue à Capitulo, siue à fabricę, hospitalisue administratorib⁹ deliberata, quæ ad œconomum dirigentur, pecuniarum mandata faciat, & in eisdem actibus Capitularibus similiter referat, vt debita illorum ratio habeatur.

§. VI.

QVemlibet quoq; actum pro Capituli parte quibuscumq; personis notificandum, idem ipse notificet, si secus fecerit,

rit, eiusdem Capituli arbitrio imponendæ mulctæ subiaceat.

§. VII.

SI Capituli Secretarius, reddituum quoque decimalium notarius existat, quidquid ex eorumdem reddituum libro, ad mensam Capitularem pertinere repererit, extrahat; exactorumque, tàm in fructibus, quàm in pecunijs reddituum huiusmodi partitiones, vt ab œconomo singulis Capitularibus persoluantur; absque vlla pro his recipienda mercede, tribuat.

Cap. XI. De sigillo Capituli.

§. I.

HÆC præterea sancta Synodus Mexicana, abusus hactenus introductos demedio tollere, & nè similes introducantur in futurum prouidere desiderans, hac perpetuò permansura constitutione decernit, vt Capituli sigillum in capsa subtribus Clauibus, vna quidem pènes Decanum, vel eius loco Præsidẽtem, altera pènes Doctoralis Præbendę Canonicum, vel eo non existente, Capitularem à maiori parte Capituli nominandum, tertia vero pènes Secretarium seruandis Custodiatur: eisdem nihilominus prædictis Clauium Custodibus debitę officium fidelitatis iniungens, vt nullas cuiusuis generis literas, præter illas, quæ à pleno Capitulo deliberatæ fuerint, eodem sigillo sigillari permittant.

Ex cõsueta Granat. dict. c. 61.

§. II.

ET, vt dilucida rerum Capitularium ratio suo tempore, & quoties quæsita fuerit, commodius reddatur, præcipit eadem Synodus, vt præter alios libros Capitulo pro tempore necessarios, certus aliquis, (ad annotandum commissiones, legationes, deputationesque omnes, ab eodem Capitulo factas) liber habeatur, qui Secretario Custodiendus, vna cum reliquis scripturis, & actis per inuentarium consignetur, vt illum, & illa quoties requisitus fuerit, exhibeat.

STATVTORVM.

PARS TERTIA.

Cap. I. De ijs, quæ reddituum DECIMALIVM, ADMINISTRATORES AGERE DEBENT.

§. I.

Ex statutis Cópost. c. 79. & 80. & ex cósueta Granatés. c. 60. in §. (hazen las rentas decimales) & §. (las posseßiones.)

VPIENTER aliàs summopere hęc sancta Synod⁹ fœlici redituum Ecclesiasticorum administrationi, vtilitati, & incremento prospicere, & laudabilem Hispaniarum Ecclesiarum cósuetudinem Cathedralib⁹ huius Prouinciæ Ecclesijs, in hoc potissimum sequêdam proponere, vnde statuit, & mandat, vt duo Præbendati, (Dignitas videlicet, & Canonicus,) vel alij duo Capitulares, huic ministerio aptiores à Capitulo, assignata congrua iuxta redditum quantitatem mercede, deputentur, qui vna cum eo, quem Prælatus negotijs quidem idoneum, & in promouendis redditibus exercitatum ad id nominauerit, decimales huius Archiepiscopatus, & Prouincię redditus annis singulis auctionentur; ita vt admittendis auctionum sponsionibus, ac deliberandis eorundem reddituum locationibus intersint, necessariasq; ac sufficientes cautiones recipiant.

§. II.

EIDEM etiam Capitulo hæc ipsa Synodus iniungit, vt viros aliquot deligat, qui Ecclesię fundos, prędia, domos, redditus, & quæcumq, alia bona stabilia quotannis visitent, illorumque omnium statum, dispositionem, discrimen, & indigentiam eidem Capitulo fideliter exponant. Quibus eadem Synod⁹ conscientiam grauiter onerat, nisi quibusuis amore, odio, ac humano lucro postpositis, Ecclesiæ vtilitati, ac debito suæ visitationis muneri responderint.

Cap.

Cap. II. De œconomis.

§. I.

VT autem Ecclesiasticorum bonorum securitati, & indemnitati consulat hęc sancta Mexicana Synodus, ordinat, & mandat, vt œconomi à Prælato, & Capitulo nominandi sint; in Christiana religione, & consscientiæ rectitudine laudabiles, legales, sinceri, & communiter approbati; nec priùs admittantur, quàm, idoneas, attenta bonorum eis consignandorum quantitate, cautiones præstiterint, ac vna cum fideiussoribus huiusmodi se in cuiuslibet anni fine, si præscriptum solutionum, reddituumque, ac fundorum tempus, id permiserit, vel ad summum secundo anno peracto, dum tamē interim ipsorum œconomia durat, integram de dispēsatis rationem, & satisfactionem reddituros, sub obligatione promiserint.

Ex statutis Compost. c. 80. & 81.

Cap. III. De fabricæ bonis.

§. I.

QVIA stabilium bonorum permanentia frequenti, & opportuna visitatione maximè indiget, ex huius Mexicanę Synodi Decreto ordinatur, atque præcipitur, vt deinceps fabricæ œconom⁹ sufficientem exigendorum, exactorumque bonorum, & expensarum rationem petenti Capitulo reddat. Domus quoq; ac fundi eiusdem fabricę diligenter inspiciantur, ac de illarum, illorumq; augmento, & conditionum in eorumdem locationibus appositarum impletione, censuum quoq; & emphyteusium duratione: de ipsius deniq; fabricæ vtilitate, & prouentu perquiratur, & quecumq; super præmissis scripturæ, acta, & instrumenta fuerint, apud Archiuium, eadem statuēte Synodo, deputandum, sub numero, & specificatione reponantur.

Ex statutis Compost. c. 78.

Lib. 3. tit. de rebus Eccles. &c. §. 6.

Cap. IIII. De Anniuersarijs,

ET COMMEMORATIONIBVS.

§. I.

VT Defunctorum legata, commemorationes videlicet, & Anniuersaria, vltimarumque voluntatum dispositiones in Cathedralibus Ecclesijs fundata, & in futurum fundanda debitam

Dict. tit. de rebus Ecclesiæ §. 3.

Lib. 3. tit. 7. 9. & 10.

tam executionem, & conseruationem habeant; hæc sancta Synodus in præmissis omnibus, & eorum singulis illa seruare, & executioni mandare constituit, quæ eadem decernente Synodo in titulo de testamentis, institutionibus iure patronatus, sepulturis &c. statuta, & ordinata sunt, pro quorum complemento, is, cui Chori tabulam qualibet hebdomada ordinare incumbit, Anniuersaria, & Missarum officia huiusmodi, per Capituli Secretarium quoties celebrari debent, referenda, in eadem tabula notare tenentur, quatenus omnes incumbentia sibi munera noscant, & exequantur.

Cap. V. De scripturis Ecclesiæ, et earum custodia.

§. I.

Concil. Milan. 3. Verbo quæcumq; cum seqq.

PRÆLATORVM, Capitulorumq; Curæ incumbit, vniuersa Ecclesię bona, illorumque iura, scripturas, & instrumenta seruare; Ideo hæc Mexicana Synodus omnibus Capitulis iniungit, & mandat, vt ea in scripturarum sub inuẽtario exprimendarum custodia, & Archiuij, àquo nihil sine Prælati licentia extrahatur, deputatione, & clausura obseruent, & exequantur, quæ eadem Synodo ordinante in titulo de rebus Ecclesię conseruandis, vel non alienandis, subpænis in eis contentis, decreta reperiuntur; Quando autem Prælatus, & Capitulum, quibus in hoc conscientia oneratur, aliquorum huiusmodi bonorum alienationem, in euidentem fabricæ vtilitatem cedere iudicauerint, tunc nisi cętera omnia necessaria, & requisita, tàm per ius cõmune, quàm per Apostolicas literas disposita, & ordinata, precesserint, nihil innouetur. Siquid vero aliter factum fuerit, nullitatis uitio subiaceat.

Lib. 3. tit. 8. n. 6. & 7.

Cap. VI. De Candelis in die Purificationis Beatæ Mariæ distribuendis.

§. I.

Cõcil. Mil. 3. Verb. quod pietatis, & 5. tit. quæ ad Sacramentalia, & Sacramẽta generatim pertinent.

IN Candelarum distributione die Purificationis Beatę MARIÆ facienda, prohibet eadem Synodus vanos, ac superfluos cereorum sumptus, in posterum fieri. Præcipiens nihilominus honestam ceræ quantitatem Pręlato, Capitularibus, & om-

& omnibus Ecclesiæ ministris, atque seruientibus necessariam prouideri, eamque ipsius Ecclesiæ Thesaurario, cui simul cum Præsidente eiusdem ceræ partitio incumbit, consignari: Omnes quoq; solemni eiusdem festiuitatis processioni interuenturos, quibus in hoc conscientiam onerat, hortatur in Domino vt singuli cereis accensis cum deuotionis feruore, & spiritus eleuatione, quę, & ipsorum statum, & illum actum doceat, procedant.

Cap. VII. De Requie, eiusq; VSV, AC TEMPORE.

§. I.

VAMVIS præmissę Erectionis forma Cathedralium huius Archiepiscopatus, & Prouinciæ Ecclesiarum, Capitularibus, qui præter quotidianas distributiones, nullos omnino fructus habent, aliquod pro requie tempus non assignet, & sancta Synodus Tridentina dùm quibusuis Ecclesiarum huiusmodi Præbendatis vltratres menses, abeisdem Ecclesijs quolibet anno ab esse prohibet, earum Ecclesiarum constitutiones, quæ longius seruitij tempus requirunt, intactas relinquat: Hoc tamen sanctum Prouinciale Concilium humanæ infirmitati, aliquo, vt par est, indulgentiæ præsidio subuenire uolens, quò suauior, atq; feruentior diuinorum officiorum celebratio fiat; singulis omnium Cathedralium Ecclesiarum huius Prouinciæ Præbendatis septuaginta dierum requiem quolibet anno cõcedit quemadmodum in titulo de Clericis non residentibus, inuiolabiliter obseruanda sanctione decreuit. Ad decidendum vero, quascumque super huius Decreti, & concessionis vsu dubitationes pro tempore occurrentes, quę Iudicis ministerio indiguerint, idem Prouinciale Concilium plenam cuilibet in sua Diœcesi Prælato facultatem, & auctoritatem tribuit, vt attentis temporis, personarum, negotiorumq; circunstantijs, & habita tenuitatis redditαuum, ac debitæ diui-

Ex consueta Granat. c. 55.

Sess. 24. c. 12. Verbo pręterea obtinentibus.

Lib 3. tit. de Clericis nõ residentibus, §. 2.

Vbi supra dicto §. 2.

nis officijs frequentiæ, ratione, quæ Dei, ac Domini noſtri obſequio, diuinique Cultus augmento potiſsimum conuenire iudicauerit, ea deliberet, ordinet, atq; prouideat, prout Paſtorali eius prudentiæ, & ſollicitudini, idem Concilium committit, & conſcientię reliquit.

§. II.

DECLARAT tamen eadem Mexicana Synodus neminem præmiſsi Decreti, & indulti vigore, à ſua Eccleſia abeſſe poſſe, in aliquo ex infraſcriptis diebus, qui ſunt:

¶ Tres priores Paſchales dies.
¶ Natiuitatis Domini.
¶ Reſurrectionis.
¶ Penthecoſtes.

¶ Circunciſio, ¶ Epiphania, ¶ Aſcenſio. DOMINI.

¶ Conceptio, ¶ Natiuitas, ¶ Annũtiatio, ¶ Purificatio, ¶ Aſſumptio. B. MARIÆ.

¶ FESTVM Sanctiſsimę Trinitatis. Corporis CHRISTI.

¶FERIA QVARTA, QVINTA, SEXTA, SABBATVM Maioris hebdomadæ.

¶ FESTVM.
¶ Sancti IOSEPHI.
¶ Sancti Ioannis Baptiſtæ.
¶ Sanctorum Petri, & Pauli.
¶ Omnium ſanctorum.
¶ Commemoratio Defunctorum vſque ad finem Miſſæ.
¶ Patroni generalis.
¶ Patroni Titularis Eccleſiæ.

¶ Omnes item Dominicæ Aduentus, & cuiusuis menſis tertiæ, quandiu ſanctiſsimæ Euchariſtię proceſsio durauerit, omnes item dies Quadrageſsimæ.

§. III.

SIMILITER hęc Synod⁹ neminem ſeptuaginta horum dierum de requie, niſi pro rata temporis quò eidem Eccleſiæ inſeruierit, gaudere poſſe declarat. Si quis vero dum actuali vni⁹ Præbendę reſidentię integrè inſeruit, ad aliam in eadem Eccleſia promoueatur, ſua (vt par eſt) requie integre gaudeat.

§. IIII.

IN ſuper eadem Mexicana Synod⁹ declarando ſubiungit; vt ad Matutinum præcipuarum feſtiuitatum ſuperius expreſ-

ſarum,

ſarum, nè dum præter Aduentus, Quadrageſsimæ, ac Tertias, cuiuſq; menſis Dominicas Præbendati omnes intereſſe teneantur. Qui verò niſi ex veræ ægritudinis impedimento defuerit, præter illius horæ diſtributionem, ſex etiam dierum ſtatim in quadranti annotandorum emolumentis irremiſsibiliter mulctetur; Ita vt qui hanc pęnam quouis modo remiſerit, eamdem emolumentorum quantitatem fabricæ, ipſo iure, abſq; vlla alia declaratione in conſcientia reſtituere debeat, iuxta aliàs factam ab hac ſancta Synodo diſpoſitionem.

Vbi ſupra lib. 3. tit. de Clericis non reſidentib. §. 2.

Cap. VIII. De ijs, quæ amittit, QVI PRÆDICTA REQVIE VTITVR.

§. I.

RATIONI conſentaneum eſt, vt propriæ voluptatis, quietisq; corporeæ oblitis, maius lucrum reſpondeat, quàm eis, qui recreationi vacant: Id circo hæc ſancta Synodus Mexicana plurium dubitationum, abſurdorumque cauſas ſuccidere cupiens, decernit, & mandat, vt quàndiu aliquis Præbendatus prædicta requie vſus fuerit, intereſſentijs, obuentionib⁹, funeribus, anniuerſarijs, & manualibus, quę non niſi verè, & corporaliter præſentibus, & reſidentibus dentur, abſentiumque mulctis careat. Itaque dum in quadranti ſignum hoc R. requiem denotans habuerit, Prębendæ ſuę à ceruo, ſeu groſſa dumtaxat fruatur. Vt autem quiſq; Capitularis certum remanentium ſibi de huiuſmodi requie dierum numerum facile teneat, ex eiuſdem Synodi mandato Punctator in quadrantis margine, quos quiſq; de huiuſmodi requie dies perceperit, ad notare teneatur.

Cap. IX. De ijs, quæ lucrari POSSVNT PRÆBENDATI, QVI A PRÆLATO OCCVPANTVR.

§. I.

CVM quilibet Prælatus duos Præbendatos in curæ ſuæ Paſtoralis ſubſidium deligere, & occupare pontificio iure poſsit, hac Mexicana declarante Synodo ſtatuitur, & ordinatur, duos Capitulares huiuſmodi à Prælato ad effectum prædictum nominandos, annuis ſuarum Prębendarum emolumentis (pręterquam obuentionibus, & manualibus, quæ non niſi verè, & rea-

In cap. de cætero, in cap. ad audientiam de Clericis non reſidentibus.

realiter afsiſtentibus, vt præfertur, dantur) integrè gaudere poſſe. Ita vt in celebrioribus feſtiuitatibus præmiſsis, ad Matutinum, & alias horas, niſi tunc iuſto actualis occupationis impedimento caruerint, ſuperquò eorum conſcientia oneratur, intereſſe non debeant.

Concil. Trid. Seß. 24. c. 12. de refor. verbo omnes vero.

§. II.

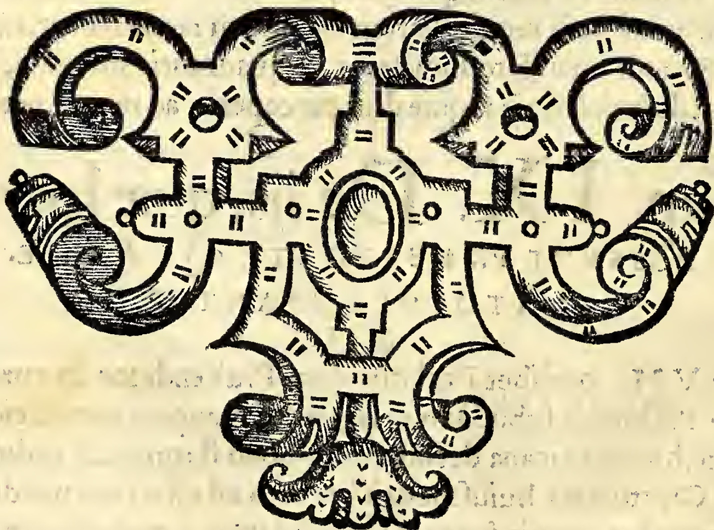
QVICVMQVE preterea Præbendati, qui Prælato alicubi extra ſuam Eccleſiam Pontificaliter celebranti miniſtrauerint, vel quos idem Prælatus à Chori ingreſſu, vel ab eodem Choro, etiam ante Miſſæ, vel alterius horæ finem ad ſe vocauerit, perindè ac ſi verè, & realiter Diuinis intereſſent, vniuerſa emolumenta lucrentur. Qui etiam ipſo Prælato mandante concionem in eadem Cathedrali Eccleſia habiturus fuerit, tribus ante concionem diebus. Si tamen in illis ad Miſſam, & veſperas interfuerit, eorumdem trium dierum obuentionibus, & manualibus; ſicut alij verè præſentes, gaudeat; Si autem alibi ſine expreſſa ipſius Prelati iuſsione verbum Dei prædicare voluerit, nullis huiuſmodi intereſſentijs ſed conceſsis pro requie diebus, ſiquos habuerit, fruatur.

Concil. Milanẽſ. 4. verbo Epiſcopo.

§. III.

NE autem cuiquam egrediendi Chorum ſimulata ſuffragetur occaſio, ſed omnes coram Deo in ſinceritate cordis ambulare ſtudeant; Hæc ſancta Synodus illorum, qui per fraudem aliquid lucrati fuerint, conſcientias ad illud ipſum reſtituendum ipſo iure teneri, declarat.

STA

STATVTORVM.

PARS QVARTA.

Cap. I. De patitur Præbendatis ægrotantibus concesso.

§. I.

RÆBENDATOS aduersa valetudine laborantes fauore per Sacros Canones concesso prosequi volens hæc Sancta Synodus; decernit, & mandat, vt quoties aliquis Ecclesiarum huius Archiepiscopatus, & Prouinciæ Præbendatus ægrotauerit, ad Chorum venire non teneatur Et nihilominus vniuersis Prębendę suæ emolumentis, & obuentionibus, Anniuersarijs, & manualibus, quæ non nisi ab actualiter assistentibus percipiuntur, perinde, ac si diuinis officijs interesset, gaudeat; Et quia leuissima ex causa plures dum rectè valent, ægritudinem simulant, vt hoc prætextu Choro se substrahant, quotquot huiusmodi fuerint, hæc sancta Synodus, & proprię conscientię onus, & scrutantis renes, & corda Dei iudicium attendere commonet, vt, omni prorsus cauillatione postposita, ad interueniendum Choro, ibique perpetuas Deo pro tot in nos collatis bonis laudes persoluendum, se ipsos excitent, & quæcumque simulatæ ægritudinis causa bona perceperint, tamquam mala Fide, & contra Dei legem parta restituant.

Ex consueta Granatens. c. 56.

In cap. vnico de Clericis non residentibus. lib. 6.

Latè Nauarrus de horis Canonicis in cap. quādo de consec. dist. 1. c. 5. n. 10.

§. II.

QVOTIES autem quis ab ægritudine in pristinam Deo iuuante salutem restitut⁹ fuerit; cum primum domo sua exierit, non nisi superpellicio indutus recta uia ad Ecclesiam, eiusq; Chorum debitas pro receptis virib⁹ eidem Domino gratias acturus tendat. Sed si tunc temporis ab horis Canonicis vacetur, aliquos prefati sui aduentus testes adhibeat, Chorumque cum voluerit exeat. Quod si quis, ut præfetur conualescens aliò

prius quam ad Ecclesiam se contulerit, prçter omnes horarum, quibus çgritudinis titulo defuerit, distributiones: Totidem alia emolumenta amittat, ita vt si duobus ægritudinis causa diebus absens à Choro fuerit, dierum quatuor emolumẽtis mulctetur.

§. III.

Ex doctrina Couarrubias lib. 3. variarum resolutionum c. 13. n. 8. vers. 5.

Consueta Granat. c. 56.

CApellani quoque, & Accoliti quoties manifesta ægritudine prçpediti fuerint, simili absentiç beneficio gaudeant. Verum quia sçpe numero plures illorum benè valẽtes se ægrotare affirmant, vt otio vacent, ideo prætensas, ipsorum ægritudines, eorum maximè, qui sine patenti causa frequenter absunt, videndi, & examinandi cura præcipua Punctatori incumbat.

Cap. II. De patitur, Præbendatis extra civitatem concesso.

§. I.

Ex constitu. Hispalensibus à c. 124. vsq; ad 126.

QVOTIESCVMQVE Capitularis, qui requiem accepit extraciuitatem profectus fuerit, ibiq; in verum, atque patentem morbum, qui fidedigna Iudicis, vel Sacerdotis, vel Notarij attestatione, addita iuramenti solemnitate probetur, inciderit, requie interim minime computata çgrotantium iure fruatur. Si tamen inde progrediatur vlterius, cessante huiusmodi ægrotantium fauore, præmissa requie iterum gaudeat, qui nihilominus ad Ciuitatem rediens, si ipsum verè çgrotare constiterit, idem patitur, vt præfertur habeat. Si vero de ipsius ægritudine non satis constiterit, primo dictam requiem recipiat.

§. II.

IN super ordinatur, & statuitur, vt qui eodem ægrotantium beneficio, quod Patitur dici solet extraciuitatem gaudere voluerit, illud in Capitulo perse, vel per alium petere debeat, non, vt à suffragiorum euentu pẽdeat; sed vt illius absentia omnibus innotescat. Quod tamen nemini extra Episcopatum morari volenti, nisi ille salutiferum balneum, seu calidæ, frigidæue regionis temperiem de duorum medicorum, id expedire iurantium consilio se adire velle iurauerit, nec sine præmissis limitationibus concedatur.

§. III.

VT autem, quo ad fieri possit dubia cessent, eadem Synodo pro-

do prouidente declaratur, vt ſiquis Capitularis perſonaliter in Choro, vel alibi exiſtens ſibi pro veſpertino tẽpore, vel ſequenti die hoc ſignum Patitur apponi à Punctatore petierit, illud nõ obtineat, quodſi obtinuerit, totidem dierum, aut horarum, quibus tale: Patitur= habuerit, emolumentis mandato Præſidentis mulctetur. Si tamen aliquis Eccleſiæ actualiter præſens aduerſo aliquo accidenti, vel indubitato morbo correptus fuerit, idque Punctator inſinuauerit, eiuſdem Patitur ſigno in quadranti validè notetur.

Cap. III. De ijs, quę cum Prębendatis ægrotantibus in mortis periculo constitutis agenda sunt.

§. I.

I quidem, ſatis conſtat grauib⁹ morbis homines, vt implurimum ad interitum duci, in eoque rigidiſsimo conflictu vires humanas debilitari, & memoriam deficere, adeò, vt ſic laborantes, ad recolẽdum menteDeum ſeque ab æternæ mortis faucibus eripiendum aliorum prudentium hominum præſidio, ac miniſterio maximè indigeant. Eapropter ſtatuit, ac præcipit hęc ſancta Synodus, vt quouis Capitulari lethaliter ægrotante, duo Beneficiati ad id magis idonei à Capitulo deputentur, qui Capitularem prędictum, eiuſdem Capituli nomine viſitent, ac tàm in corporalibus, quàm in ſpiritualibus fraterna ſolicitudine adiuuent. Eccleſiaſticis quam primum Sacramentis reficient, prout probum decet Chriſtianum, quibuscumque animæ ſuæ debitis piè condito teſtamento ſatisfacere faciant: eidem quoq; ſanctum extremæ vnctionis oleum tempore, quò illud abeo cognoſcatur conferri in primis curent, ipſumque ambo ſimul, vel alternatim ſinguli, prout eius neceſsitati expedire viderint, vſque ad vltimum vitæ halitum diligentiſsimè comitentur. Pijs deniq; ex Sacra potiſsimum pagina verbis, & exhortationibus, ſanctiſque in ordinario deſcriptis precationibus, terribili huiuſmodi mortis articulo, contra communis hoſtis inſidias, neceſſarijs, & opportunis ad bene in Domino moriendum corroborent, & ſuauiter exhortentur.

Ex ſtatutis Hiſpalenſ. c. 129.

Cap. IIII. Quomodo ægrotanti Prælato Ecclesiastica Sacramenta sint ministranda.

§. I.

Ex statutis Hispalens. c. 128.

PRÆCIPIT etiam,& mandat hęc sancta Synodus, vt Prælato ægrotanti, ac sanctissimæ Eucharistię, & Vnctionis extremę Sacramenta petenti,Capituli Pręsidens pluuiali aureo ornatus, Præbendatis omnibus nemine excepto, vna cum Parochis, Capellanis, & Ecclesię ministris, reliquisq; Sacerdotibus, qui congregari possint, superpellicijs indutis processionis ordine comitantibus, Cruce quoque cum luminaribus ditioribus præcedente, eamdem sanctissimam Eucharistiam, qua decet deuotione, ac reuerentia ministret, Præbendatisque singulis huic actui deficientibus emolumenta singulorum mensium per eos emerita, inter alios,qui interfuerint distribuenda, detrahi iubeat.

Cap. V. Quomodo Præbendatis ægrotantibus eadem Sacramenta ministrari debeant.

§. I.

Ex constitut. Hispalens. c. 127. & 128.

VANDO sanctissimæ Eucharistiæ, & extremæ vnctionis Sacramenta, alicui Præbendato ægrotanti ministranda fuerint, per Parochum, sub cuiꝰ ille Parochia degerit, serico pluuiali ornatum, accensis cereis, deputandisque à Præsidente ministris comitantibꝰ, eidem ęgrotanti, cui duo Capitulares superius nominati, in reliquis necessarijs adsint, ministrentur.

Cap. VI. De Campanarum pulsatione defuncto Prælato facienda.

§. I.

Ex const. Hispalensibus c. 130.

VT deferenda Pręlato reuerentia in omnibus resplendeat, eidemque morienti nihil debiti honoris deficiat; eadem decer-

decernente Synodo ſtatuitur,& ordinatur,vt quoties Prælatum obire contigerit ſtatim Campana maior ſexagecies admodum paulatim pulſetur, omnia deinde maiores, minoresq; Campanæ funebri ſonitu ter ſolemniſsime tinniant, tuncq; Parrochiæ, Monaſteria, Eremitoria, ac Hoſpitalia ſimili Campanarum pulſatione, ac ſolemnitate reſpondeant. Idq; per totum nouendium quotidie, ſemel quidem poſt meridiem, ac iterum poſt ſolis occaſum, necnon tempore funeris, ſpatio dimidiæ horæ durante ſimiliter faciant, quatenus frequens omnibus precandi Deum recordatio ſubeat, vt & defuncto Prælato, ęternam fœlicitatem, & conuenientem ſancto eius obſequio ſucceſſorem Populo concedat.

Concil. Milanenſ. 1. 2. p. tit. de funere Epiſcopi, & Milan. 4. tit. de funeribus, & exequijs.

§. II.

SIMILITER quoties aliquem Capitularem obire contigerit, ſi Dignitas fuerit, quadragies; ſi Canonicus terdecies, ſi integer vicies, ſi vero dimidius Portionarius decies primo dicta Campana maior etiam paulatim pulſetur, ſtatimq; ac funeris, & exequiarum tempore reliquæ omnes Campanæ funebri ſonitu ſolemniter quatiantur.

Ex conſtit. Hiſpalenſ. c. 131.

Cap. VII. De modo ſepeliendi PRÆLATVM DEFVNCTVM.

§. I.

VM Prælatus diem Clauſerit extremum Pontificali ornatu veſtibus violacei coloris iuxta dignitatis eius exigentiam induatur, & ſic indutus ſuper aliquem in amplo cubiculo, vbi decentia ad celebrandum Altaria eſſe poſsint. Conſtruendum, ac ſericeis paramētis ſternendum lectum collocetur. Poſt hæc Capitulares omnes, nemine dempto ſubpæna Pręſidentis arbitrio imponenda, ſuperpellicijs, ac ſuo tempore etiam Chori Cappis ſuper veſtiti, vna cum Clero ad eum locum ſublimi præſedente Cruce proceſsionis ordine accedant, ac Prælati, vt præfertur defuncti animam iuxta deſcriptum in ordinario tenorem Deo commendent, triaque defunctorum nocturna dicant. Manentib⁹ interim, ex eiuſdem Præſidentis ordinatione, competentibus in Eccleſia miniſtris, qui currentis officij horas abſque aliquo defectu recitent. Prouiſis deinde, atq; diſpoſitis cę-

Quæ appoſita ſunt ex cōſt. Hiſpalenſ. & Concil. Mediolanenſibus ſupra c. 6.

teris rebus funeri necessarijs, ministri de more parati, ac sex Præbendati pluuialibus induti sceptragerentes, simulq; omnes Monachorum conuentus, ac reliquus ordo Clericorum à Cathedrali Ecclesia, vbi iuxta præuiam vocationem congregati fuerint, ad supradictum Cadaueris locum ordine seruato procedant. Ibique dicto responsorio, & oratione, Defuncti corpus detecta quidem facie, vt prefertur indutum feretro decenter ornato imponant, illudque seniores Dignitates, cæterique Capitulares, & Monachorum ordines Psalmos interea, aut alia secundum manuale Romanum, vel laudabilem eius Ecclesiæ consuetudinem dicenda decantantes, vsque ad Ecclesiam, vbi sepeliendus fuerit, humeris vicissim efferant. Vbi si per statutum ad celebrandum tempus licuerit solemne Missę Sacrificium addita ad ædificationem populi digna funerali concione peragant. Ac deniq; corpore sepulturę tradito Prælati huiusmodi propinquos, vel famulos, vsque ad eamdem vnde exierint domum sine præuia Cruce comittentur.

§. II.

ITEM ordinatur, & statuitur, vt præmisso exequiarum nouendio durante quotidie, tàm post Missam, quàm post vesperas minister pluuiali indutus coram sublimi Cruce, ac luminaribus Responsorium pro eodem Defuncto dicat. Ipso vero exequiarum die Decanus, & Capitulum eisdem Monachorum conuentibus, cum reliquo Clero interuenientibus, vigiliam cantent, & Missę Sacrificium, iuxta Breuiarij Romani formam, habita simili funerali concione perficiant. Ita vt in omnib⁹ se Christianos, ac pios, suoque Prælato eius Ecclesiæ sponso verè subditos ostendant. Atque adeo, quæcumque alia hic non expressa, quæ ad huius funeris, exequiarumque decus, & ornamentum, proba, & integra ipsorum conscientia dictante, desiderari iudicauerint, ipsi diligenter prouideant.

Cap. VIII. De modo sepeliendi Præbendatos defunctos.

§. I.

Ex cōst. Hispalens. c. 133. Concil. Milan. 2. tit. 2. Decreto 3.

QVOTIES aliquis Præbendatus ex hac vita migrauerit, Sacerdotalibus, quas ipse habuerit, aut emerit, vel si adeo pauper fuerit, vt eas emere nequeat, ab Ecclesia prouidendis vestibus induatur, eiusque anima per aliquos Capitulares, & Clericos à Præsidente nominandos Deo commendetur.

Qui-

Quibus peractis, & adueniente funeris hora Decanus, & Capitulum, simulq; ministri demore parati, Cruce cum luminaribus præcedente Ecclesiam exeant, ac Defuncti corpus ad Ecclesiam, vbi sepeliri debuerit, efferant, & post vigiliæ recitationem, ac si per tempus licuerit Missæ Sacrificium, illud sepulturæ tradant. Pro quo similiter exequias agere, & Missæ Sacrificia infra dicenda celebrare; quæcumq; demum Defuncto fratri, ad animę salutem, & corporis honorem necessaria, & opportuna prouidere teneantur.

§. II.

CVM vero Capellanus, vel minister Ecclesiæ ex hac vita similiter migrauerit, comitantibus omnibus eiusdem Ecclesiæ Capellanis, atque ministris cum demonstratione, quæ talis Ecclesiæ ministrum deceat, per Parochos sepeliatur.

Cap. IX. De ijs, quæ quilibet

CAPITVLARIS AGERE TENETVR, IN PRÆLATI, VEL ALICVIVS CAPITVLARIS OBITV.

§. I.

FIDES Catholica docet, quam sancta, & salubris cogitatio est prodefunctis exorare, vt à peccatis soluantur, vnde hęc Mexicana Synodus decernit, & mandat, vt quilibet eiusdem Ecclesię Capitularis pro de mortui Pręlati Anima sex, pro quouis vero Præbendato similiter vita functo tres, Prælatus autem pro quolibet eiusdem Ecclesiæ Capitulari, ex eadem vita migrante sex etiam Missas infra nouendium à die obitus computandum dicere teneatur, & absentes, vt eisdem satisfaciant certiores reddantur.

Concil. Milanens. 2. dicto tit. 2. d. 14.

Cap. X. De iniurijs verbo, aut

FACTO ILLATIS.

§. I.

SI viri Ecclesiastici (qui propter status eminentiam, reliquo populo Christiano præ oculis habentur, quique verbis, motibus, & actionibus solidæ virtutis exemplum præbere debent) seipsos, vt par est, auitijs omnibus corrigerent, plurimis profecto adhoc necessariò con-

Ex Constit. Hispalens. c. 116. & 117.

Concil. Milan. 3. Verbositas, rixæ, & contumelię.

conditis legibus, mandatisq; opus non esset. Quare hęc sancta Mexicana Synodus inuiolabili ordinatione decernit, & mandat, vt quoties aliquos Præbendatos iurgare, aut tàm verbo, quàm facto rixari, quauis ex causa occurrerit, eos Præsidens arbitrio suo iuxta cuiusque culpam mulctare, & ad mutuam amicitiam quam primum restituere posit, ac debeat. Quando quidem tot spiritualia, ac temporalia bona, ex concordi fraternitate, & pace, tot verò damna, & incommoda, exodijs, ac dissentionibus oriuntur. Siquis autem, quod absit, pacem, & amicitiam respuerit, à Prælato, qui statim de hoc certior fiat, tamquam à Patre efficaciori remedio corrigatur.

§. II.

DECLARAT nihilominus eadem sancta Synodus, non esse suæ intentionis, per hoc decretum, cuiquam ius aliquod tollere, sed quauis reconciliatione, & amicitia interueniente, offensum, contra offendentem conqueri, ac litem prosequi in iudicio posse, affectu tamen paterno per uiscera misericordiæ DEI Nostri offensos huiusmodi hortatur, & monet, vt quid eiusdem domini ministros, ac vere Charitatis, quę patiens, & benigna est, sectatores deceat, ad pusillorum exemplum, & ædificationem attendant, atque adeo, quaslibet sibi ipsis illatas iniurias, in eius, qui pro totius generis humani culpis satisfecit, quique nobis ipsum quotidie offendentibus Clementissime parcit, amorem, & gratiam alijs remittant, proquorum, aliorumq; in præmissis necessariorum dispositione, & effectu, eadem Synodus Pręsidenti, & Capitulo conscientias onerat, vt sublatis omnino dissentionibus, & scandalis, quæ ad DEI obsequium, & diuini Cultus augmentum expedire iudicauerint, prouideant. Idemque Præsidens, tàm in Capitulo, quàm alibi prębendatos à durioribus verbis, & manuum motibus, vnde plura ex pręmissis absurda nascuntur, abstinere iubeat, ac pertinaces, si opus fuerit mulctari faciat.

§. III.

QVÆ omnia, & singula, vt præfertur statuta hæc sancta Prouincialis Mexicana Synodus, ab omnibus Cathedralibus huius Archiepiscopatus, & Prouinciæ Pręb endatis obseruari, illaque, & mulctas in eis contentas, à Præsidentibus, & Capitulis debitæ executioni mandari, ac cęremoniale similiter ordinatum, & eisdem statutis insertum recipi, & exercitari, pręcipit, iniungit, & mandat. In quorum fidem has litteras asistētium eidem Synodo Patrū nominibus munitas sigillari fecit.

Mexi-

Mexici in Aula Synodali, decimo ſeptimo Kalendas Nouembris. Anno Domini milleſsimo, quingenteſsimo, octuageſsimo quinto.

¶ P. *Archiepiſcopus Mexicanus.* ¶ *Fr. Garcia Epiſcopus Guathemalēſis.* ¶ *Fr. Ioannes Epiſcopus Mechoacanenſis.* ¶ *D. Epiſcopus Tlaxcalenſis.* ¶ *Fr. Gregori⁹ Epiſcopus Yucatanus.* ¶ *Fr. D. Nouæ Gallitiæ Epiſcopus.* ¶ *Fr. B. Epiſcopus Antequerenſis.*

¶ In teſtimonium veritatis, præmiſsis meo nomine ſubſcripſi. *Doctor Ioannes de Salzedo.*

OS Antonius tituli SS. Ioannis, & Pauli Præsbiter Cardinalis Carafa fidem facimus, & atteſtamur, ſtatuta facta à Reuerendiſsimo Domino Archiepiſcopo Mexicano in Synodo Prouinciali Anno M. D. LXXXV. celebrata, vnaque cum Synodo prędicta ad ſanctiſsimum Dominum N. miſſa à Sacra Congregatione Cardinalium Concilio Tridentino interpretando ſanctitatis ſuę auctoritate prępoſitorum emendata, atque aptata fuiſſe, eorumdemq; ſtatutorum originale apud ipſam Cōgregationem remanſiſſe, cumquo huiuſmodi ſtatuta hoc libro chartarum LXXIX. quarum prima incipit Sancta Synodus Prouincialis in ciuitate Mexicana, vltima vero; augmentum expedire, & deſinit. Doctor Ioannes de Salzedo; deſcripta & collata in omnibus, & per omnia concordant. In quorum fidem his propria manu ſubſcripſimus, & ab infraſcripto Secretario item ſubſcribi, ſigillumque noſtrum, quo in Congregationis prædictę literis, & ſcripturis obſignandis vtimur; apponi mandauimus. Romæ die xxvij. Octobris M.D.LXXXIX. Ita eſt A. Card. Carafa. Laurentius Frizolius Sacrę Congregationis antedictę Secretari⁹ demandato.

Et eſt ſignatum ſigillo Illuſtriſsimi Card. *Carafa.*

Locus ſigilli Card. *Carafa.*

INDEX CAPITVM
HVIVS LIBRI.

Sanctæ Mexicanæ Ecclesiæ erectio à fol. 2. vsque ad fol. 11. contenta.

PRIMA STATVT. PARS CONTINET.

SECVNDA STATVT. PARS CONTINET.

TERTIA STATVT. PARS CONTINET.

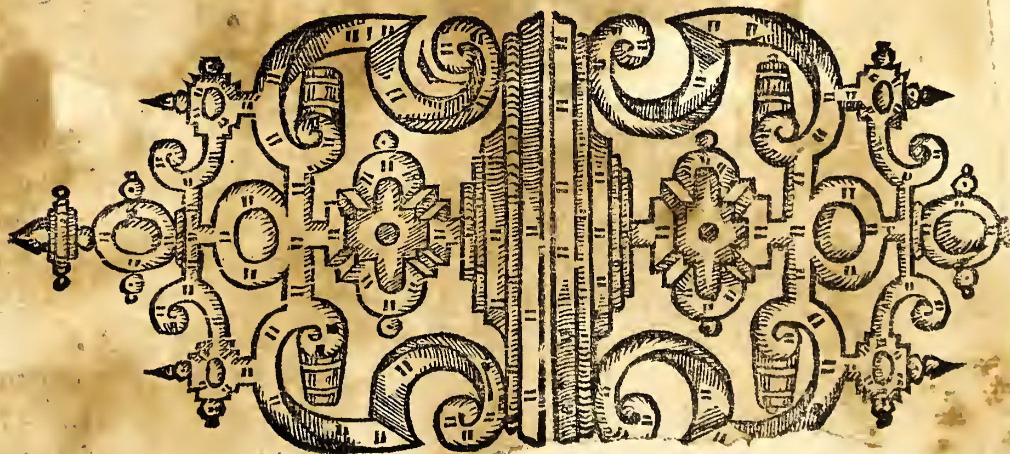

¶ Cap.

QVARTA STATVT. PARS CONTINET.

¶ FINIS.

Hiersemann Cat. 321. III. 06. says 40 fol. (i.e. incl. title);

